
Talousarvio vuodelle 2023 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2023–2025

Asiakirjanumero DKIR/132/02.00.01/2022

Kirkkohallituksen esitys 5/2022 kirkolliskokoukselle

Kirkolliskokous on hyväksynyt 10.11.2022 Kirkon keskusrahaston talousarvion vuodelle 2023 ja toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2023–2025. Kirkolliskokouksen päätöksen mukaiset muutokset on merkitty punaisella tekstillä tähän asiakirjaan.

KIRKKOHALLITUS⁺

Sisällys

1. Kirkon keskusrahaston toiminnan ja talouden yleinen kuvaus	5
1.1. Ovet auki yhteisöllisyydelle ja yhteistyölle	5
1.2. Kirkon keskusrahaston toiminnan lähtökohdat	6
1.3. Talouden lähtökohdat	7
2. Kirkon keskusrahastomaksulla rahoitettava toiminta	15
2.1. Kirkkohallitus	17
2.1.1. Kirkkohallituksen toiminnan lähtökohdat	17
2.1.2. Kohti visiota 2026: Olemme rohkea uudistaja ja edelläkävijä kirkon parhaaksi	19
2.1.2.1. Kirkkohallituksen työn vaikuttavuuden arviointi	22
2.1.2.2. Työkaluksi tavoitetaulukko	23
2.1.3. Kirkkohallituksen kärkihankkeet vuosille 2023–2025	25
2.1.3.1. Millenniaalien kirkko 2023–2024	26
2.1.3.2. Digikirkko / Työ verkossa	28
2.1.3.3. Digikirkko / Kipa 2	30
2.1.3.4. Hiilineutraali kirkko: Kirkon energia- ja ilmastostrategia	34
2.1.3.5. Vanhan testamentin kääntäminen mobiiliympäristöön	38
2.1.3.6. Kirkon lähetyskumppanuusneuvottelut 2024	39
2.1.4. Kirkon keskusrahaston henkilöstösuunnitelma	41
2.1.5. Kirkkohallituksen ympäristöohjelma	43
2.1.6. Lapsivaikutusten arviointi (LAVA)	44
2.1.7. Kirkkohallituksen talousarvio	46
2.1.8. Kansliapäällikön toimisto	47
2.1.9. Hallinto-osasto	54
2.1.10. Työmarkkinaosasto, Kirkon työmarkkinalaitos	60
2.1.11. Talousosasto	63
2.1.12. Toiminnallinen osasto	69
2.1.13. Ulkoasian osasto	74
2.1.14. Kirkon viestintä	81
2.1.15. Kirkon tutkimus ja koulutus	86
2.1.16. Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA)	93
2.1.17. Piispainkokouksen kanslia	107
2.1.18. Arkkipiispan kanslia	111
2.1.19. Kirkolliskokous	114
2.1.20. Kirkon ulkosuomalaistyö	116
2.1.21. Kirkkohallituksen kiinteistöt ja toimitilat	117

2.2. Hiippakunnat	121
2.2.1. Hiippakunnallinen toiminta yhteensä	121
2.2.2. Turun arkkihiippakunta.....	123
2.2.3. Tampereen hiippakunta	130
2.2.4. Oulun hiippakunta.....	136
2.2.5. Mikkelin hiippakunta	143
2.2.6. Borgå stift / Porvoon hiippakunta.....	147
2.2.7. Kuopion hiippakunta.....	156
2.2.8. Lapuan hiippakunta.....	161
2.2.9. Helsingin hiippakunta	167
2.2.10. Espoon hiippakunta.....	171
2.2.11. Tuomiokapitulien toimitilat.....	178
2.2.12. Tuomiokapitulien yhteiset	181
2.3. Avustukset, sopimuspohjainen yhteistyö ja jäsenmaksut.....	182
2.3.1. Avustukset.....	182
2.3.1.1. Avustukset seurakunnille	184
2.3.1.2. Avustukset kouluttaville laitoksille.....	186
2.3.1.3. Muut avustukset	187
2.3.2. Sopimuspohjainen yhteistyö.....	189
2.3.2.1. Yhteistyösopimuksen tehneet järjestöt	189
2.3.2.2. Muut sopimuspohjaiset yhteistyöhankkeet	189
2.3.3. Jäsenmaksut	189
2.3.3.1. Jäsenmaksut ja erityisavustukset kirkon kansainvälisille yhteistyöjärjestöille	189
2.3.3.2. Muut jäsenmaksut	190
3. Palvelukeskusmaksulla rahoitettava toiminta, Kirkon palvelukeskus	191
3.1. Johdanto	191
3.2. Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet ja mittarit	193
3.3. Vuoden 2023 talousarvio ja vuosien 2024–2025 taloussuunnitelma	195
4. Valtion rahoituksella rahoitettava toiminta	197
5. Omakatteiset rahastot ja muut sidotut rahastot.....	200
6. Investoinnit.....	205
7. Rahoitustuotot ja -kulut	207
8. Kirkon keskusrahaston tuloslaskelma ja rahoituslaskelma.....	208
9. Sitovuustaso.....	210
10. Päätösesitys	211
11. Kirkolliskokouksen päätös	212

1. Kirkon keskusrahaston toiminnan ja talouden yleinen kuvaus

1.1. Ovet auki yhteisöllisyydelle ja yhteistyölle

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon yhteinen Ovet auki -strategia hyväksyttiin syyskuussa 2020 ja se astui voimaan heti. Vuosi 2021 oli toimeenpanon ensimmäinen kokonainen vuosi. Osallistavassa vuoropuhelussa laadittu koko kirkon toimintastrategia on otettu hiippakunnissa ja seurakunnissa vastaan erittäin myönteisesti.

Syksyllä toteutetussa seurantakyselyssä lähes 70 prosenttia seurakunnista kertoo strategian herättäneen vähintään jonkin verran tai paljon innostusta. Yli 50 prosenttia seurakunnista on halunnut hyödyntää strategiaa toimintavuotensa tavoitteiden asettamisessa.

Ovet auki -strategiassa tunnistetuista merkittävimmistä kirkon toimintaan vaikuttavista ilmiöistä seurakunnat pitivät tärkeimpinä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, eri toimijoiden välistä yhteistyötä, seurakuntatyön edellytysten turvaamista ja digitalisaatiota. Vähiten merkittäviä ilmiöitä seurakuntien toiminnan kannalta olivat polarisaatio, turvattomuus ja yksilöllistyminen. Moni hiippakunta ja seurakunta toivoi kirkolta selkeämpää tavoitteellisuutta sekä tavoitteiden toteutumisen seurantaa, rohkeutta ja kykyä uudistua ja tehdä se yhdessä.

Ovet auki -strategiaa pidettiin seurantakyselyn perusteella merkittävänä mahdollisuutena lähteä yhdessä johtamaan seurakuntien työtä niin, että kirkko tunnistetaan yhä vahvemmin osallisuuden ja vieraanvaraisuuden yhteisönä ja että jokainen voi kokea seurakuntayhteyden voimavarakseen ja kirkon jäsenyyden merkitykselliseksi koko elämänkaarensa ajan. Seurakunnat korostivat hyvien esimerkkien jakamisen ja tavoitteiden seurannan tärkeyttä voidakseen täsmällisemmin arvioida, tuottaako strategian toimenpiteet kirkossa haluttuja muutoksia.

1.2. Kirkon keskusrahaston toiminnan lähtökohdat

Kirkon keskusrahaston talous jaetaan Kirkon keskusrahastomaksuilla, Kirkon palvelukeskuksen (Kipa) palvelumaksuilla sekä valtion rahoituksella rahoitettavaan toimintaan.

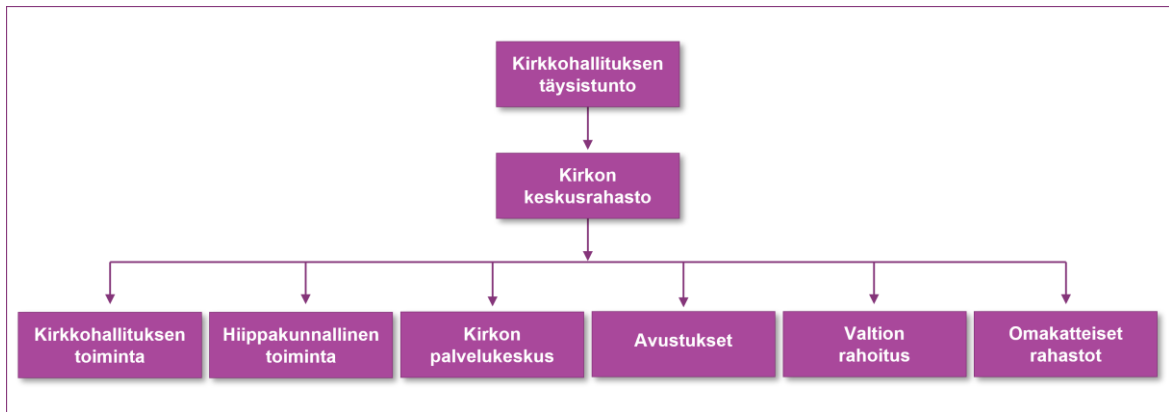
Kirkon keskusrahasto		
Kirkon keskusrahastomaksuilla rahoitettava toiminta - Kirkkohallitus - Hiippakunnallinen toiminta - Avustukset	Palvelumaksuilla rahoitettava toiminta Kirkon palvelukeskus	Valtion rahoituksella rahoitettava toiminta - Seurakuntien rahoitusosuus - Kulttuurihistorialliset arvokkaat rakennukset ja irtaimisto - Kirjuri-jäsentietojärjestelmä

Kirkon keskusrahaston ylintä päätösvaltaa käyttää kirkolliskokous, johon kuuluu 109 edustajaa seuraavasti: 1) hiippakuntien piispat, 2) kenttäpiispa, 3) 96 hiippakunnista nelivuotiskaudeksi valittua edustajaa, joista 32 pappia ja 64 maallikkoa, 4) saamelaiskäräjien nelivuotiskaudeksi valitsema edustaja ja 5) valtioneuvoston kullekin istuntokaudelle määräämä edustaja. Lisäksi läsnäolo- ja puheoikeus on Kirkkohallituksen kansliapäälliköllä, viidellä Kirkkohallituksen kirkkoneuvoksella sekä kahdella lainoppi-neella asiantuntijalla.

Kirkkohallituksen täysistunto toimii Kirkon keskusrahaston hallituksena. Kirkkohallituksen täysistunnon jäseniä ovat: arkkipiispa puheenjohtajana, kaksi piispaa, kaksi pappia ja yhdeksän maallikkojäsentä. Kirkolliskokous valitsee pappis- ja maallikkojäsenet ja piispainkokous piispat. Täysistunto valitaan nelivuotiskaudeksi.

Kirkon keskusrahasto käsittää Kirkkohallituksen toiminnan, hiippakunnallisen toiminnan, Kirkon palvelukeskuksen, avustukset, valtion rahoituksen ja omakatteiset rahastot.

Kirkon keskusrahaston organisaatio

1.3. Talouden lähtökohdat

Yleinen talouskehitys – ennuste

Kesäkuussa 2022 julkaistun valtiovarainministeriön talousennusteen mukaan bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan Suomessa 1,4 % v. 2022. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on nostanut energian, raaka-aineiden sekä ruuan hintoja hyvin nopeasti. Siitä seurannut kuluttajahintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi. Ulkomaankauppa Venäjän kanssa hiipuu ja viennin kasvu hidastuu. Lisääntynyt epävarmuus siirtää investointeja tulevaisuuteen. BKT:n kasvu hidastuu 1,1 % v. 2023 ja jatkaa maltillista 1,3 % kasvua v. 2024.

Yksityinen kulutus kasvaa hitaasti lähivuodet. Kiihtyvä inflaatio leikkaa kotitalouksien ostovoimaa ja kulutusmahdollisuuksia. Kuluttajien heikentynyt luottamus oman taloudenpitonsa edellytyksiin voi siirtää kulutusta myöhempään ajankohtaan. Työllisyyden kasvu pitää kuitenkin yllä kotitaloussektorin reaalituloja ja nollaan painuva säästämisaste tukee kulutusta tänä vuonna.

Ennusteessa oletetaan, että kesäkuun alussa vuonna 2022 voimassa olevat Venäjään kohdistetut pakotteet jäävät voimaan. Koronavirus ei ole vielä poistunut ja uusia tautitapauksia ilmenee yhä, mutta ennusteessa oletetaan, että Covid-19-pandemian leviämisen estämiseksi ei tehdä sellaisia rajoituksia, joilla olisi taloudellisia vaikutuksia.

Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainassa, energian hinnan nousu ja siitä johtuva inflaation maailmanlaajuinen kiihtyminen varjostavat maailmantalouden näky-

miä. Lisäksi sodan aiheuttama viljakasvien hinnan nousu aiheuttaa huolta ruokapula lasta erityisesti kehittyvissä talouksissa. Maailmantalouden kasvu hidastuu laajalti viime vuoden nopean kasvun jälkeen ja on 3,1 % vuonna 2022 ja 3,0 % vuonna 2023.

Suomessa työllisyyden kasvu hidastuu alkuvuoden nopean kasvun jälkeen, mutta siitä huolimatta työllisyys kasvaa vuonna 2022 noin 2 %. Työllisyysaste nousee lähes 74 % jo osin siksi, että työikäisten määrä vähenee. Työmarkkinoiden kohtaanto näyttää edelleen heikentyneen ja osaamisen puutteet heikentävät talouden kasvuedellytyksiä. Avoimien työpaikkojen määrä lisääntyy samalla, kun työttömien määrä supistuu.

Taloukskasvun hidastuminen ei toistaiseksi ole lisännyt työttömyyttä ja ennusteessa oletetaan, ettei näin tapahdukaan. Työvoiman kysynnän kasvu vähentää työttömyyttä ja työttömyysaste laskee vuonna 2022 keskimäärin 6,7 %. Vuonna 2023 työttömyysasteen ennustetaan olevan 6,5 % ja 6,4 % vuonna 2024.

Vuonna 2022 solmittujen palkkasopimusten korotukset ovat yleisimmin olleet noin 2 %. Siis hieman suurempia kuin viime vuonna. Osaajien suuren kysynnän vuoksi liukumien arvioidaan kasvavan vuonna 2022. Kunta-alan tuoreella työehtoneuvottelutulosella arvioidaan olevan noin 0,2 prosenttiyksikköä ansiotason nousuvauhtia vuodessa nopeuttava vaikutus. Palkkarakenneohjelman myötä suurin osa kuntatyöntekijöistä saa vuosittain noin 1 % suuruisen muita aloja korkeamman sopimuskorotuksen seuraavan viiden vuoden ajan.

Solmittujen palkkasopimusten kesto on tyypillisimmin ollut kaksi vuotta, mutta ensi vuoden korotuksista on tarkoitus sopia tämän syksyn ja ensi vuoden alkupuolen aikana. Ennusteessa oletetaan, että vuoden 2023 sopimuskorotukset ovat tätä vuotta korkeampia, mikä poikkeaisi tällä vuosituhannella toteutuneesta. Kaksivuotisissa sopimuksissa sopimuskorotukset ovat tyypillisesti olleet pienemmät toisena sopimusvuotena. Oletuksen taustalla on työvoiman suuri kysyntä ja merkittävästi nopeutunut kulluttajahintojen nousuvauhti. Sopimuskorotusten ja liukumien myötä nimellisansiot nousevat 3 % vuonna 2023.

Koronakriisin helpotettua ja talouden ripeän kasvun myötä julkisen talouden rahoitusasema on kohentunut. Alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna, mutta alkaa sen jälkeen uudelleen kasvaa. Kun nimellinen BKT kasvaa nopeasti, julkinen velka tasaantuu suhteessa BKT:hen tänä ja ensi vuonna. Kun nimellisen BKT:n kasvu hidastuu ja valtionhallinnon, paikallishallinnon ja hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä pysyy suurena, velkasuhde alkaa kasvaa uudelleen.

Kirkon jäsenmäärän kehitys

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsenmäärän ennustetaan laskevan vuodesta 2021 vuoteen 2026 noin 5,9 % (Kirkon tilastopalvelu). Jäsenmäärä on viime vuosina laskenut noin 50 000 jäsenellä / vuosi ja ennusteessa on arvioitu saman kehityksen jatkuvan.

Kirkon keskusrahaston talouden perusta on riippuvainen keskeisesti seurakuntien jäsenmäärästä. Jäsenet rahoittavat kirkon ja sen seurakuntien toiminnan pääosin maksamallaan kirkollisveroilla. Vuonna 2023 Kirkon keskusrahaston keskusrahastomaksu määräytyy vuoden 2021 maksuunpannun laskennallisen kirkollisveron perusteella. Laskennallinen kirkollisvero puolestaan lasketaan jakamalla verotulokertymä tulovero-prosentilla. Jäsenmäärän pieneneminen pienentää myös Kirkon keskusrahaston saamaa keskusrahastomaksua tulevaisuudessa.

Kirkon jäsenmäärän kehitys vuosina 2017–2021 ja ennuste vuosille 2022–2026

Vuosi	Jäsenmäärä
31.12.2017	3 904 293
31.12.2018	3 848 191
31.12.2019	3 792 304
31.12.2020	3 743 783
31.12.2021	3 689 998
Ennuste 2022	3 646 280
Ennuste 2023	3 602 223
Ennuste 2024	3 558 866
Ennuste 2025	3 515 984
Ennuste 2026	3 473 200

Seurakuntien talouskehitys

Vuoden 2021 kirkollisverojen tilitetty määrä nousi +1,3 % ja maksuunpantu vero ennakkotiedon mukaan +2,3 %. Alkuvuoden 2022 verotulokertymä on 5,0 % suurempi kuin edellisenä vuonna samaan aikaan. Kirkollisveron ennustetaan kasvavan lähivuosina hitaasti.

Suunnitelman taloudelliset lähtökohdat

Kirkolliskokous edellytti elokuun 2021 istunnossaan talouden tasapainottamissuunnitelman laadintaa Kirkon keskusrahaston talouden tasapainottamiseksi. Kirkolliskokous päätti, että Kirkon keskusrahaston talous tulee olla tasapainossa 1.1.2023.

Talouden tasapainottamissuunnitelma esitettiin kirkolliskokoukselle marraskuussa 2021. Tasapainottamissuunnitelma päättyi 2 289 000 euron menoleikkauksiin sisältäen eläkemaksun alentamisen vaikutuksen (375 000 euroa). Kirkkohallituksessa aloitettiin joulukuussa 2021 tuotannollis-taloudelliset (Tuta) -neuvottelut, joiden tavoitteena oli etsiä lisää säästökohteita. Neuvotteluissa osoitettiin noin 960 000 euron säästökohdet. Menoleikkaukset kohdistuivat Kirkkohallituksen ja hiippakuntien toimintaan sekä avustuksiin. Vuoden 2023 talousarvioon esitetään 1 % lisäystä toimintakatteeseen, minkä keskusrahastomaksu kestäisi.

Vuoden 2023 talousarviovalmistelun aikana on selvitetty eläkemaksun alentamista ja sen vaikutuksia.

Kirkolliskokous edellytti marraskuussa 2021 (talousvaliokunnan mietintö 3/2021), että kirkkohallituksen tulee valmistella eläkemaksujen alentamista koskeva esitys käsiteltäväksi vuoden 2023 talousarvioesityksen yhteydessä. Kirkon keskusrahaston ja kristillisten yhdistysten osalta esitys tulee valmistella kahden (2) prosenttiyksikön alentamisena palkkaperusteiseen eläkemaksuun. Tämä tarkoittaisi noin 375 000 euron menojen säästöä Kirkon keskusrahastolle.

Marraskuun 2021 jälkeen maailmantilanne ja tilanne sijoitusmarkkinoilla on ratkaisevasti muuttunut. Helmikuussa 2022 tapahtunut Venäjän hyökkäys Ukrainaan on nostanut energian, raaka-aineiden sekä ruuan hintoja hyvin nopeasti. Siitä seurannut kuluttajahintojen nousu (inflaatio) leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi. Sijoitusmarkkinoilla tilanne on kääntänyt osakekurssit laskuun.

Eläkerahaston johtokunnan johtosäännön mukaisesti johtokunnan tehtävänä on seurata kirkon eläkerahaston riittävyyttä ja tehdä vuosittain esitys kirkkohallitukselle seuraavana vuonna perittävän työnantajan eläkemaksun ja eläkerahastomaksun suuruudesta.

Kirkon eläkerahaston johtokunta pyysi keväällä 2022 Kevalta päivitettyjä eläkemenoennustelaskelmia ja OP Varainhoidolta laskelmia rahaston riittävyydestä. Lisäksi valmistelussa huomioitiin muuttunut markkinatilanne. Venäjän hyökkäys Ukrainaan oli lisännyt riskejä sijoitusmarkkinalla merkittävästi. Sotatoimet Ukrainassa näkyivät etenkin energian, mutta myös muiden raaka-aineiden hinnoissa. Uhkakuvaksi oli

noussut pidempään jatkuva korkea inflaatio ja tiukempi keskuspankkien korkopoliitiikka.

Asiantuntijalausuntojen ja tehdyn selvityksen perusteella johtokunta katsoi, että eläkemaksun alentaminen 2 prosenttiyksiköllä jättäisi loven eläkerahaston rahoitukseen, jonka kurominen umpeen tulevaisuudessa olisi erittäin haasteellista. Johtokunta esitti 11.3.2022, että maksut eläkerahastolle tulisi säilyttää ennallaan.

Kirkkohallituksen täysistunto toimii Kirkon eläkerahaston hallituksena ja vastaa eläkerahaston riittävyydestä. Täysistunto on käsitellyt eläkemaksujen alentamista ja kuullut asiantuntijoita 25.5.2022 sekä 23.8.2022. Asiantuntijoina käsittelyissä ovat olleet Kevan aktuaarit sekä eläkerahaston johtokunnan puheenjohtaja. Täysistunto on huomionnut muuttuneen markkinatilanteen ja katsoo, että johtokunnan perustelut eläkemaksujen ennallaan pitämiselle ovat kevään ja kesän 2022 aikana vain vahvistuneet. Eläkerahaston riittävyyteen vaikuttaa korostuneesti lähivuosien eläkerahaston tuotto. Epävarmuus sijoitusmarkkinoilla sekä korkoa korolle -efektin mahdollinen hiipuminen vaikuttavat siihen, että eläkemaksuja ei esitetä alennettavaksi vuodelle 2023. Kirkon keskusrahaston talousarvio on laadittu siten, että eläkemaksua ei ole alennettu, vaan esitetään, että eläkemaksun suuruus vuonna 2023 olisi edelleen 34.5 %. Keskusrahaston talousarvio on tästä huolimatta tasapainossa.

Vuoden 2023 toimintakatteeseen sisältyvät kertaerinä seuraavat kohteet: Ságastallamat – Kirkon ja saamelaisten välinen totuus- ja sovintoprosessi (90 000 euroa) ja Porvoon hiippakunnan 100-vuotisjuhlat (30 000 euroa).

Kirkon keskusrahaston talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman rakenne

Kirkon keskusrahaston talousarvion rakennetta muutettiin vuoden 2022 talousarviossa talousarviokokonaisuuden selkeyttämiseksi. Vuoden 2023 talousarvio on laadittu samalla rakenteella.

Alussa kuvataan Kirkon keskusrahaston toimintaympäristöä ja strategisia lähtökohtia. Näiden jälkeen esitetään toiminta- ja taloussuunnitelmat siten, että luvussa 2. on Kirkon keskusrahastomaksulla rahoitettava toiminta (Kirkkohallitus, hiippakunnallinen toiminta ja avustukset). Kirkon palvelukeskuksen toiminta rahoitetaan palvelumaksuilla, mistä syystä palvelukeskuksen talousarvio ja toimintasuunnitelma on oma kokonaisuutensa (Luku 3.). Valtion rahoitus (Luku 4.) ja omakatteiset rahastot (Luku 5.) investointisuunnitelma (Luku 6.) ja Rahoitustuottojen ja -kulujen arvio (Luku 7.) esitetään omina kokonaisuuksina.

Kirkkohallituksen talousarvio on laadittu sekä osasto- että suunnitteluyksikkötasolla ja hiippakuntien talousarviot hiippakunnittain eriteltynä tuomiokapitulin toimintakuluihin ja tuomiokapitulin toimitilakuluihin. Kirkon keskusrahaston talousarvion tuloslaskelma-osa ja rahoituslaskelmaosa esitetään omissa luvuissaan. Talousarvioesityksen lopussa todetaan talousarvion sitovuustasot ja päätösesitys.

Kirkon keskusrahastomaksun kehitys

Keskusrahastomaksun arvioidaan vuonna 2023 olevan noin 42,9 miljoonaa euroa ja vuonna 2024 olevan 43,3 miljoonaa euroa ja vuonna 2025 olevan 43,8 miljoonaa euroa. Kasvu vuodesta 2023 vuoteen 2025 on 2 %. Ennuste on laadittu olettamalla, että verotulojen kasvu jatkuu hitaasti.

(1 000 eur)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Maksuprosentti	6,5 %	6,5 %	6,5 %	6,5 %	6,5 %
Kirkon keskusrahastomaksu (euroa)	41 918	41 900	42 950	43 300	43 800
Tilikauden ylijäämä (+) / alijäämä (-), euroa	747	-6 023	12	0	0

Kirkon keskusrahaston talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	Lisä-TA 2022	TA 2022 yhteensä	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	131 756 452	132 791 279	0	132 791 279	137 347 746		
Korvaukset	116 990 223	118 856 000		118 856 000	122 706 000		
Myyntituotot	4 937	15 000		15 000	35 000		
Maksutuotot	815 485	1 352 025		1 352 025	1 153 550		
Vuokratuotot	463 756	399 500		399 500	430 400		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	769 866	470 000		470 000	711 000		
Tuet ja avustukset	541 370	160 720		160 720	246 196		
Sijoitustuotot	983 626	223 010		223 010	621 500		
Muut toimintatuotot	10 121 821	10 473 024	0	10 473 024	10 549 100		
Sisäiset tuotot	1 065 368	842 000		842 000	895 000		
Toimintakulut	-172 174 127	-179 383 810	-1 622 409	-181 006 219	-180 458 161		
Henkilöstökulut	-29 772 708	-30 688 884	-35 100	-30 723 984	-30 921 767		
Palkat ja palkkiot	-23 257 508	-23 608 011		-23 608 011	-23 814 244		
Henkilösivukulut	-6 917 440	-7 020 262		-7 020 262	-6 854 691		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	402 240	-60 611	-35 100	-95 711	-252 832		
Palvelujen ostot	-14 360 375	-19 020 450	-593 576	-19 614 026	-15 624 226		
Investointi	0						
Palvelun ostot - sisäiset	-1 065 368	-842 000		-842 000	-895 000		
Vuokrakulut	-1 902 704	-2 161 700		-2 161 700	-2 109 500		
Aineet ja tarvikkeet	-839 004	-824 873		-824 873	-843 393		
Annetut avustukset	-123 587 610	-125 743 962	-696 777	-126 440 739	-129 922 580		
Muut toimintakulut	-646 357	-101 941	-296 956	-398 897	-141 695		
Siirto omakatteiseen rahastoon	-427 680	-7 430		-7 430	-177 999		
TOIMINTAKATE	-40 845 355	-46 599 961	-1 622 409	-48 222 370	-43 288 414	-44 150 000	-44 735 000
Kirkon rahastomaksut	41 918 178	41 900 000		41 900 000	42 950 000	43 300 000	43 800 000
Rahoitustuotot- ja kulut	1 115 044	1 499 000		1 499 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Korkotuotot	213 922						
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	568 704	605 000		605 000	536 000		
Muut rahoitustuotot	1 059 213	1 500 000		1 500 000	1 735 000		
Arvonalentumiset sijoituksista	-20 039						
Korkokulut	-27 045						
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	-657 432	-606 000		-606 000	-686 000		
Muut rahoituskulut	-22 280				-85 000		
VUOSIKATE	2 187 867	-3 200 961	-1 622 409	-4 823 370	1 161 586	650 000	565 000
Poistot ja arvonalentumiset	-1 440 570	-1 300 000		-1 300 000	-1 150 000	-650 000	-565 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 440 570	-1 300 000		-1 300 000	-1 150 000	-650 000	-565 000
TILIKAUDEN TULOS	747 297	-4 500 961	-1 622 409	-6 123 370	11 586	0	0

Kirkon keskusrahaston rahoituslaskelma 2023

Rahoituslaskelma (1 000 euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta					
Tulorahoitus					
Vuosikate	2 188	-4 723	1 162	650	565
Tulorahoituksen korjauserät	-358				
Yhteensä	1 830	-4 723	1 162		
Investoinnit					
Pysyvien vastaavien myyntitulot	569				
Investointimenot	-114	-670	-1 110	-160	-240
Sijoitukset	93				
Yhteensä	548	-670	-1 110		
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	2 378	-5 393	52	490	325
Rahoitustoiminnan rahavirta					
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-2 009				
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Pitkäaikaisten saamisten muutos	8				
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-841				
Muut maksuvalmiuden muutokset	301	7	100		
Yhteensä	-531	7			
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-2 540	7	100		
Rahavarojen muutos	-162	-5 386	152	490	325
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	49 495	44 109	44 261	44 751	45 076
Rahavarat 1.1.	49 657	49 495	44 109	44 261	44 751
	-162	-5 386	152	490	325

2. Kirkon keskusrahastomaksulla rahoitettava toiminta

Kirkon keskusrahasto on kirkon yhteinen rahasto, jonka varoja käytetään keskusrahaston talousarvion mukaisesti (Kirkon keskusrahasto, Kirkkolaki 22 luku, 5 § (30.12.2015/1602)):

- 1) taloudellisesti heikossa asemassa olevien seurakuntien ja seurakuntayhtymien tukemiseen sekä seurakuntien yhteistoiminnan ja seurakuntarakenteen kehittämiseen;
- 2) hautaustoimesta, väestökirjanpidosta sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyvistä tehtävistä seurakunnille ja seurakuntayhtymille aiheutuvien kustannusten rahoittamiseen;
- 3) hiippakuntien ja kirkon keskushallinnon menoihin;
- 4) kirkon yhteisiin tarkoituksiin sekä muiden lakiin ja sitoumuksiin perustuvien kirkon menojen suorittamiseen.

Kirkon keskusrahastomaksun tulee kattaa Kirkkohallituksen ja hiippakuntien toiminta, keskusrahastosta maksettavat avustukset ja poistot. Talouden tasapainottamistoimenpiteiden jälkeen (ks. edellä suunnitelman taloudelliset lähtökohdat), keskusrahastomaksu riittää kattamaan toiminnan nettokulut (tuotot – kulut = toimintakate) ja poistot kuten kirkolliskokous edellytti.

Kirkon keskusrahastomaksulla rahoitettavan toiminnan talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	Lisä-TA 2022	TA 2022 yhteensä	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	4 749 914	4 070 269	0	4 070 269	3 998 246		
Korvaukset	49 230				45 000		
Myyntituotot	4 937	15 000		15 000	35 000		
Maksutuotot	815 485	1 352 025		1 352 025	1 153 550		
Vuokratuotot	307 040	238 500		238 500	278 400		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	171 770	174 000		174 000	145 000		
Tuet ja avustukset	519 401	140 720		140 720	225 796		
Sijoitustuotot	-14 207						
Muut toimintatuotot	2 047 147	1 558 024	0	1 558 024	1 480 500		
Sisäiset tuotot	849 110	592 000		592 000	635 000		
Toimintakulut	-45 695 682	-50 573 341	-1 425 632	-51 998 973	-47 183 660		
Henkilöstökulut	-24 467 105	-25 058 142	-35 100	-25 093 242	-24 966 988		
Palkat ja palkkiot	-19 148 773	-19 287 432		-19 287 432	-19 375 789		
Henkilösivukulut	-5 661 202	-5 713 988		-5 713 988	-5 489 175		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	342 870	-56 722	-35 100	-91 822	-102 024		
Palvelujen ostot	-10 206 978	-14 013 115	-593 576	-14 606 691	-10 784 554		
Investointi	0						
Palvelun ostot - sisäiset	-227 301	-262 000		-262 000	-272 000		
Vuokrakulut	-1 422 359	-1 623 600		-1 623 600	-1 599 100		
Aineet ja tarvikkeet	-775 153	-760 993		-760 993	-780 393		
Annetut avustukset	-7 952 722	-8 753 550	-500 000	-9 253 550	-8 663 950		
Muut toimintakulut	-644 065	-101 941	-296 956	-398 897	-116 675		
Siirto omakattaiseen rahastoon	-111 908	-93 000		-93 000	-103 000		
TOIMINTAKATE	-41 057 676	-46 596 072	-1 425 632	-48 021 704	-43 288 414	-44 150 000	-44 735 000
Kirkon rahastomaksut	41 918 178	41 900 000		41 900 000	42 950 000	43 300 000	43 800 000
Rahoitustuotot- ja kulut	1 115 136	1 499 000		1 499 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Korkotuotot	213 922						
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	568 704	605 000		605 000	536 000		
Muut rahoitustuotot	1 059 213	1 500 000		1 500 000	1 735 000		
Arvonalentumiset sijoituksista	-20 039						
Korkokulut	-26 953						
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	-657 432	-606 000		-606 000	-686 000		
Muut rahoituskulut	-22 280				-85 000		
VUOSIKATE	1 975 637	-3 197 072	-1 425 632	-4 622 704	1 161 586	650 000	565 000
Poistot ja arvonalentumiset	-1 440 570	-1 300 000		-1 300 000	-1 150 000	-650 000	-565 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 440 570	-1 300 000		-1 300 000	-1 150 000	-650 000	-565 000
TILIKAUDEN TULOS	535 067	-4 497 072	-1 425 632	-5 922 704	11 586	0	0

2.1. Kirkkohallitus

2.1.1. Kirkkohallituksen toiminnan lähtökohdat

Kirkkohallituksen tehtävänä on:

1. hoitaa kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa;
2. toimia Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston hallituksena;
3. valmistella asioita kirkolliskokoukselle sekä huolehtia sen päätösten täytäntöönpanosta;
4. hoitaa kirkon suhteita valtioon ja muuhun yhteiskuntaan ja valvoa kirkon etua;
5. antaa valtioneuvoston kirkolta pyytämät lausunnot, jollei 20 luvun 7 §:n 2 momentista muuta johdu;
6. edistää kirkon toimintaa ja seurakuntien työtä;
7. antaa tarkempia määräyksiä, jollei 21 luvun 2 §:stä muuta johdu:
 - a. kirkkolain ja kirkkojärjestyksen täytäntöönpanosta siten kuin tässä laissa erikseen säädetään;
 - b. viranhaltijalta vaadittavasta tutkinnosta;
 - c. seurakuntien ja seurakuntayhtymien kirjanpidosta ja palkanlaskennasta;
8. hoitaa seurakuntien, seurakuntayhtymien, hiippakuntien, Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston kirjanpito ja palkanlaskenta sekä niihin liittyvä maksuliikenne;
9. hoitaa kirkollisiin tarkoituksiin määrättyjä rahastoja sekä ottaa vastaan kirkolle lahjana ja testamenttina annettua omaisuutta;
10. määrätä, mihin yleisiin tarkoituksiin kolehteja on päiväjumalanpalveluksissa kannettava;
11. päättää ulkomaisten opintojen, koulutuksen tai ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta ja rinnastamisesta sekä tutkinnon tuottamasta kelpoisuudesta, joita 6 luvun 15 §:ssä tarkoitetaan;
12. perustaa ja lakkauttaa Kirkkohallituksen virat, jollei 20 luvun 7 §:n 2 momentista muuta johdu;
13. valita kirkon työmarkkinalaitoksen valtuuskunnan jäsenet ja varajäsenet;
14. julkaista kirkon säädöskokoelmassa siihen otettavat säädökset;
15. hoitaa ne tehtävät, jotka eivät kuulu muulle kirkon viranomaiselle.

Kirkkolaki, 22 luku (30.12.2015/1602), 2 § (30.12.2015/1602)

Kirkkohallituksen visio 2026

Kirkkohallitus on rohkea uudistaja ja edelläkävijä kirkon parhaaksi.

Kirkkohallituksen missio

Edistämme uskon, toivon ja rakkauden toteutumista kirkossa ja muualla yhteiskunnassa hoitamalla ja kehittämällä kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa.

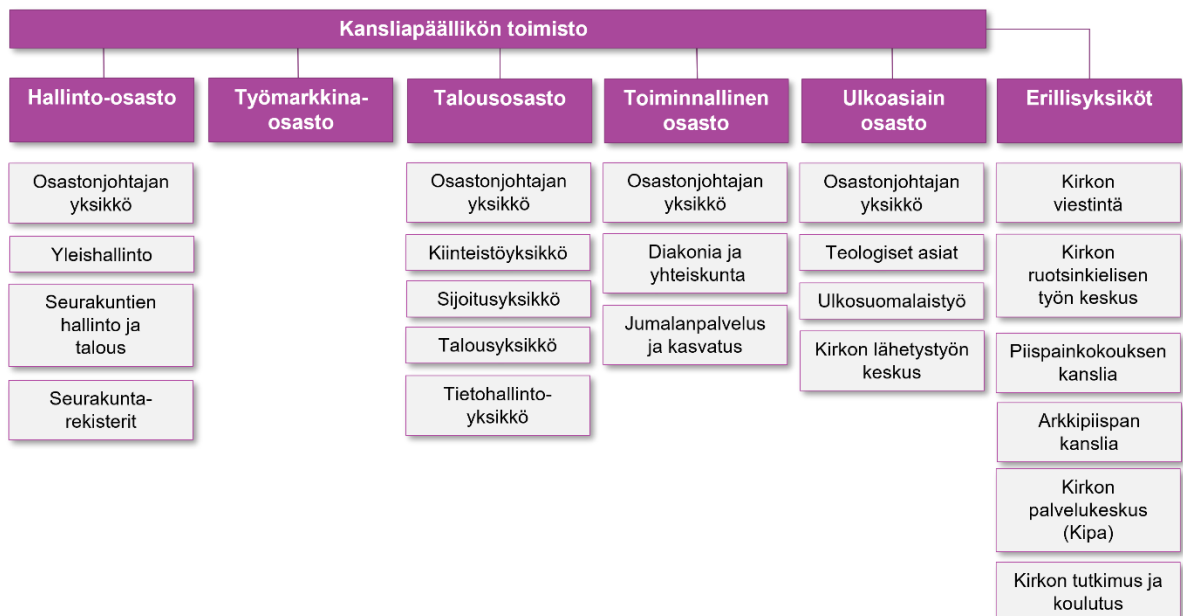
Kirkkohallituksen arvot

Usko: Liitymme maailmanlaajaan Kristuksen kirkkoon ja sen uskoon.

Toivo: Vahvistamme luottamusta tulevaisuuteen.

Rakkaus: Toimimme vuorovaikutteisesti, vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Kirkkohallituksen organisaatio

2.1.2. Kohti visiota 2026: Olemme rohkea uudistaja ja edelläkävijä kirkon parhaaksi

Kokonaiskirkon strategian pohjalta laadittu Kirkkohallituksen strategia Ovet auki -keiluille ja kehittämiselle on ollut viitoittamassa keskushallinnon kuluneen vuoden työtä ja tulevaisuuteen suuntautumista.

Kirkon omalle toiminnalleen asettamat tavoitteet eivät toteudu itsestään, vaan ne vaativat määrätietoista johtamista kohti visiota, jonka mukaan kirkossa uskalletaan tehdä rohkeita uudistuksia ja toimia edelläkävijänä koko kirkon parhaaksi. Tämä visio ei ole vain tulevaisuuden haavekuva vaan toiminnan todellinen päämäärä, jota olemme läheneet tavoittelemaan Kirkkohallitus 2026 -prosessilla. Kirkkohallitus 2026 -prosessissa uudistamme tehtäviä ja toimintaa pitkäjänteisesti, osana päivittäistä johtamista ja vuosittaista toiminnallista ja taloudellista suunnittelua. Haluamme vahvistaa yhteiseen suuntaan johtamista, uudistaa toimintatapoja, tiivistää yhteistyötä voidaksemme palvelemme seurakuntia, koko kirkkoa ja yhteiskuntaa yhä vaikuttavammin.

Kirkkohallitus 2026 -prosessi perustuu yhteiselle käsitykselle strategian visiosta, tavoitteista ja niiden toteuttamisen edellytyksistä. Vuoden 2022 aikana toteutettavissa Kirkkohallituksen henkilöstön Ovet auki -strategiapajoissa käydään läpi toiminnan tärkeimpiä painopisteitä ja arvioidaan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä niiden vaatimia toimenpiteitä strategiakaudella. Työpajoissa henkilöstön osaaminen ja näkemykset uudistumisen suunnasta tulevat esille ja ovat vaikuttamassa yhteisiin päätöksiin. Kirkkohallituksen asiantuntijoiden ja hiippakuntien ja seurakuntien ammattilaisten välisessä dialogissa edistetään yhä seurakuntalähtöisempää hallintoa, taloudenpitoa ja toimintaa kirkon tulevaisuuden tarpeet huomioiden. Yhteistä suuntaa vahvistetaan myös viestinnällä ja vaikuttamalla erilaisissa verkostoissa.

Kirkkohallitus haluaa strategisen painopisteensä mukaisesti olla vahvistamassa kirkon roolia merkityksellisenä ja luotettavana toimijana. Ennakoimattomassa ajassamme ihmiset kaipaavat kirkolta turvaa, suojaa ja lohtua. Epävakaina aikoina yhteiskunnassa arvostetaan instituutioita, jotka pystyvät vahvistamaan kansalaisten kriisinkestävyyttä ja tulevaisuususkoa sekä yhteiskunnan sosiaalista eheyttä, yhteenkuuluvuutta ja vakautta. Nämä teemat ovat Kirkkohallituksen vaikuttamistoiminnan ydintavoitteita ja löytyvät kirkon hallitusohjelmakirjauksista.

Rohkeaa uudistumista on johdettava rohkeasti. Kirkkoa ei johdeta ylhäältä alas vaan sieltä, missä kirkon työ kohtaa ihmisen ja hänen arkiset ja hengelliset tarpeensa. Kirkkohallituksen visio haastaa asettamaan kunnianhimoisia vaikutustavoitteita. Kirkko-

litus 2026 -prosessin tarkoitus on johtaa strategiset valinnat ja painopisteet palvelemaan käytännön työtä. Tavoitteet on asetettu toimintasuunnitelmassa mahdollisimman konkreettisiksi muutostavoitteiksi yksittäisten toimenpiteiden esittelyn sijaan. Jokaisen asetetun tavoitteen kohdalla olemme haastaneet itseämme kysymään, mitä hyvää muutosta ja uudistumista tavoittelemme, ja miksi, sekä mistä tiedämme, olemmeko onnistuneet tavoitteen saavuttamisessa. Vaikuttavuutta on mahdollista tavoitella vain, jos olemme ensin määritelleet, mitä kirkon työlle asetut vaikutukset ovat ja miten niiden toteutumista voidaan arvioida. Vuoden 2023 toimintasuunnitelmassa on yhä täsmällisemmin muotoiltu Kirkkohallituksen vaikutustavoitteita ja millä arviointikriteereillä tai mittareilla pystymme seuraamaan, olemmeko oikealla suunnalla. Vaikuttavuuden edistäminen vaatii pitkäjänteistä työtä ja ymmärrystä kirkon hengellisestä sekä yhteiskunnallisesta tehtävästä ja mitä kussakin ajassa ajatellaan tavoiteltaviksi kirkollisiksi ja yhteiskunnallisiksi hyviksi ja hyödyiksi, jotka voidaan todennetusti osoittaa ja viestiä.

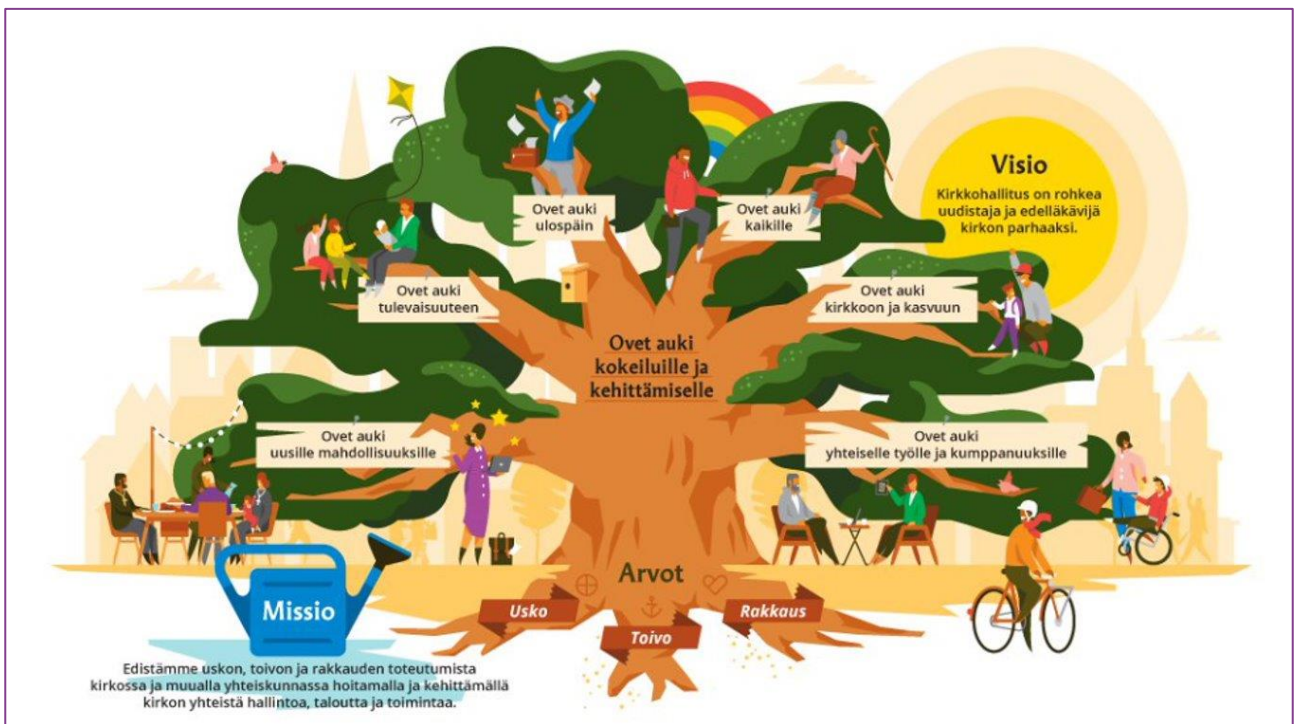
Olemme myös arvioineet, mitä kirkon parhaaksi toimiminen tarkoittaa ja mitä se edellyttää Kirkkohallituksen työltä. Seurakunnat luovat perustan alueensa ihmisten hengelliselle elämälle ja kestäväälle hyvinvoinnille. Kirkkohallituksen työn tarkoitus on auttaa hiippakuntia ja seurakuntia sekä kirkollisia järjestöjä onnistumaan tehtävässään. Seurakuntalähtöisyyttä on vahvistettava jatkuvasti ja kerättävä säännöllisesti palautetta, jonka pohjalta Kirkkohallituksen työtä voidaan kehittää vastaamaan yhä paremmin erilaistuvia alueellisia tarpeita.

Kirkon parhaaksi toimitaan myös silloin, kun luodaan edellytykset työhyvinvoinnille ja kristillisten arvojen mukaiselle kohtaamiselle ja palvelutyölle. Kirkon parhaaksi toimimme myös silloin, kun toimimme kaikessa vastuullisesti hallintoprosesseista johtamiskäytäntöihin, toiminnan tuloksellisuuden ja talouden läpinäkyvyydestä jokaisen yhdenvertaiseen ja kunnioittavaan kohteluun. Kirkon parhaaksi tavoitetta toteutetaan myös edistämällä kestävää kehitystä, mikä ottaa huomioon yhteisöjen, yhteiskunnan ja globaalin tason muutokset – koko luomakunnan hyvinvoinnin.

Visiota kohti johtaminen edellyttää yhä vahvempaa tiedolla johtamista. Kirkkohallitus kerää ja kokoaa suuren määrän tietoa, jota jalostetaan edelleen niin, että seurakuntien on helpompi hyödyntää sitä omassa toiminnassaan seurakuntalaisten ja alueiden palvelutarpeiden tunnistamiseksi sekä päätöksenteossaan koskien resursseja ja rakenteita. Lisäksi vision mukainen uudistuminen vaatii jatkuvaa tilannearviota kirkolle merkityksellisistä aiheista, asioista ja ilmiöistä Suomessa ja maailmalla. Syksyllä 2021 käynnistetty tilannekuva -prosessi laajenee ja palvelee kirkon johtoa toimimaan aiem-

paa ennakoivammin ja rohkeammin eri tilanteissa. Tulevaisuusselontekoa varten kehitetty Siunausten signaalit -toimintamalli, jossa ihmisten arjen tasolta tunnistetaan kirkolle tärkeitä heikkoja signaaleja, laajenee seurakuntien toteutettaviksi. Seurakunnat pystyvät hyödyntämään mallia halutessaan kuulla alueensa kaikenlaisten ihmisten arkoisia toiveita ja tarpeita sekä luodakseen merkityksellisen yhteyden ihmisten arkeen.

Ovet pidetään avoinna uusille kokeiluille, joiden vaikutukset tehdään näkyviksi. Kokeilutoiminnan avustuksilla kannustetaan seurakuntia innovatiivisiin avauksiin, joissa toteutuu tiivis yhteistyö yksittäistä seurakuntaa laajemman verkoston kanssa. Rahoitetuista kokeiluista saatuja oppeja levitetään kaikkien kirkon toimijoiden hyödyksi. Kärkihankkeiden tulosten ja talouden seuranta parannetaan uudistetun projektimallin avulla. Niukkenevien resurssien aikana uudet kärkihankkeet ja kehittämisprojektit arvioidaan projektimallissa määritellyillä kriteereillä ja kohdennetaan resurssia vain hankkeisiin, joiden vaikutukset on pystytty määrittelemään ja tulokset ovat todennettavissa. Kärkihankkeet ovat strategiasta johdettuja hankkeita, joilla tavoitellaan merkittävää lisäarvoa kirkon uudistamiseksi.

2.1.2.1. Kirkkohallituksen työn vaikuttavuuden arviointi

Julkishallinnon organisaatioilta edellytetään tänä päivänä yhä enemmän kykyä todentaa toimintansa vaikutukset ja pidemmän aikavälin vaikuttavuus. Myös Kirkkohallitus on asettanut itselleen tavoitteeksi tehdä näkyvämmäksi työnsä yhteiskunnalliset vaikutukset. Koko kirkon toiminnassa on suuri osa sellaista työtä, jota on mahdollista arvioida sen tuottamien vaikutusten kautta. Vaikutusten todentamisen avulla kirkossa pystytään nykyistä selkeämmin avaamaan ja viestimään, mitä hyvää seurakunnat, hiippakunnat ja koko kirkko ihmisille, lähiyhteisöille ja yhteiskunnalle vuosittain tuottavat. Tämä on monelle kirkon jäsenyyttä pohtivalle tärkeää, sillä yhä useammalla on halu tietää, mihin heidän maksamansa kirkollisverot käytetään ja löytää myös sitä kautta perusteluja liittyä tai pysyä kirkon jäsenenä.

Vaikuttavuuden osoittaminen ja mittaaminen täytyy osata kirkossa tehdä tavalla, joka tunnistaa ja tunnustaa kirkon hengellisen työn luonteen ja tarkoituksen sekä kirkon eri organisaatioiden roolit ja tehtäväalueet. Vaikutusarviointissa on oltava syvällistä ymmärrystä kirkon perustehtävälle, kokonaisvaltaiselle missiolle ja Jumalan valtakunnan todellisuudelle. Kirkon työn tavoitteita ovat pelastavan evankeliumin julistus, osallisuus, yhteisvastuu, heikoimpien puolesta puhuminen, sielunhoito, tasa-arvosta ja ihmisarvosta huolehtiminen sekä luomakunnan eheyden vaaliminen. Näiden tavoitteiden toteuttaminen tuottaa maailmaan monia hyviä vaikutuksia, joita on kirkossa mahdollista todentaa ja viestiä nykyistä selkeämmin.

Kirkkohallitus on jo vuoden 2022 toimintasuunnitelmassa asettanut tavoitteen lähteä arvioimaan organisaatiotasolla toimintansa vaikuttavuutta. Jotta vaikuttavuutta voidaan osoittaa laadukkaalla ja sidosryhmät vakuuttavalla tavalla, on kuitenkin tarkemmin määriteltävä, mitä yhteisesti ajatellaan kirkon työn vaikutuksiksi ja mikä rooli Kirkkohallituksen organisaatiolla on yhteisten vaikutustavoitteiden toteuttamisessa. Samoin on määriteltävä, mitkä ovat kirkon organisaatioille soveltuvat mittarit tai arviointikriteerit, joilla vaikutuksia voidaan todentaa, jotta jatkossa pystytään viestimään täsmällisemmin ja todistetusti työn tuottamasta hyvästä.

2.1.2.2. Työkaluksi tavoitetaulukko

Kirkkohallituksen osastot/erillisyyksiköt ja kärkihankkeet sekä hiippakunnat ovat määritelleet toimintasuunnitelmaan ja talousarvioon vuoden 2023 tavoitteet mahdollisimman konkreettisesti muodossa, jotta vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointia olisi mahdollista toteuttaa. Tavoitteiden asettamisen lähtökohtana on ollut, mitä todennettavia vaikutuksia toiminnalla halutaan saada aikaiseksi. Kullekin tavoitteelle on tunnistettu sen toteutumista arvioivat mittarit tai arviointikriteerit, joiden avulla voidaan seurata tavoitteen toteutumista toimintavuoden aikana.

Kirkkohallituksen osastojen/erillisyyksiköiden tavoitteet on johdettu Ovet auki kokeiluille ja kehittämiselle -strategiasta. Osastot/erillisyyksiköt ovat valinneet Kirkkohallituksen strategisista valinnoista ja painopisteistä keskeisimmät. Valinnat ja painopisteet on merkitty taulukon sarakkeeseen "Painopisteet". Tämän jälkeen osastot/erillisyyksiköt ovat määritelleet toiminnalleen keskeisimmät tavoitteet (enintään 5), jotka edistävät strategian painopisteiden toteutumista. Tavoitteet on määriteltä laajuudeltaan siten, että ne kattavat osaston/erillisyyksikön toiminnan. Tavoitteet on merkitty sarakkeeseen "Tavoitteet vuodelle 2023".

Toiminnan tavoitteelle on määriteltä mittari/mittarit, jolla tavoitteiden toteutumista seurataan toimintakauden aikana. Vaikuttavuuden arviointi kohtaan on pyydetty erittelemään, mitä vaikutuksia tavoitteiden toteutumisesta seuraa eri tahoille kuten kirkolle ja seurakuntalaisille, yhteiskunnan eri toimijoille ja ihmisten hyvinvoinnille. Lisäksi pyydetiin kuvaamaan, miten näiden vaikutusten toteutumista voidaan seurata ja todentaa. Kirkkohallitus haluaa jatkuvasti kehittää osaamistaan ja tämän vuoksi "Osaamisen kehittäminen" -kohtaan pyydettiin arvioimaan, mitä osaamista tavoitteiden toteuttamiseksi ja vaikutusten aikaansaamiseksi tarvitaan.

Osastot ja erillisyyksiköt ovat valinneet tavoitteisiinsa Ovet auki kokeiluille ja kehittämiselle -strategiasta keskeisimmät strategiset valinnat (Ovet auki -suunnat (6) ja niihin liittyvät painopisteet, joita toimintakauden tavoitteilla edistetään:

1. Ovet auki ulospäin / painopisteet:
 - a) Vahvistamme kirkon roolia merkityksellisenä ja luotettavana toimijana osallistumalla aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä kehittämällä vaikuttamistoimintaamme.
 - b) Selkeytämme vastuunjakoa ja kehitämme yhteistyötä Kirkkohallituksen, tuomiokapitulien, seurakuntien ja järjestöjen kesken.
 - c) Toteutamme ja koordinoimme ajankohtaista, avointa ja dialogista viestintää.
 - d) Arvioimme ja kehitämme toimintaamme systemaattisesti toimintaympäristöstä kerätyn tiedon avulla.

2. Ovet auki kirkkoon ja kasvuun / painopisteet:
 - a) Tuemme seurakuntien työtä tutkitun tiedon ja saamamme palautteen pohjalta.
 - b) Tuemme seurakuntia löytämään monimuotoisia tapoja toimia ja viestiä, jotta ihmiset voivat olla kristittyjä itselleen merkityksellisillä tavoilla.
 - c) Vahvistamme kirkon jäsenyyden merkityksellisyyttä ja lisäämme osallisuuden ja toimijuuden mahdollisuuksia.
 3. Ovet auki kaikille / painopisteet:
 - a) Edistämme katsomus- ja uskontodialogia, kristillistä todistusta, lähetystä, ekumeniaa ja positiivista uskonnonvapautta kirkossa ja yhteiskunnassa niin kotimaassa kuin kansainvälisesti.
 - b) Teemme kontekstuaalista teologiaa, jossa otetaan huomioon ekologiset muutokset, sosiaalinen eriarvoisuus ja kulttuurien moninaisuus.
 - c) Edistämme yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista kirkossa.
 4. Ovet auki yhteiselle työlle ja kumppanuuksille / painopisteet:
 - a) Hoidamme kumppanuuksia tavoitteellisesti yhteistä etua etsien.
 - b) Kehitämme järjestöyhteistyötä sopimus pohjaisesti ja kokeilemme uusia yhteistyön muotoja.
 - c) Työskentelemme lähtökohtaisesti sekä Kirkkohallituksessa että yhteistyökumppaneiden kanssa.
 - d) Huolehdimme henkilöstön hyvinvoinnista koulutuksen, joustavien työjärjestelyiden ja laadukkaan työterveyshuollon ja hyvän johtamisen avulla.
 5. Ovet auki uusille mahdollisuuksille / painopisteet:
 - a) Pidämme Kirkon keskusrahaston talouden tasapainossa ja turvaamme tulevaisuuden toimintaedellytykset.
 - b) Luomme toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä kokeiluille.
 - c) Kehitämme henkilöstön digivalmiuksia ja edistämme digitalisaatiota.
 - d) Ylläpidämme ja kehitämme sähköisiä palveluitamme ja tietojärjestelmiämme käyttäjälähtöisesti.
 6. Ovet auki tulevaisuuteen / painopisteet:
 - a) Tuemme seurakuntien ekologisesti, taloudellisesti, yhteiskunnallisesti ja kulttuurisesti kestävää toimintaa ja luomme siihen välineitä.
 - b) Noudatamme omassa toiminnassamme kestävä kehityksen periaatteita.
 - c) Olemme osa maailmanlaajuisesta kirkosta ja opimme erityisesti globaalista etelästä kristityiltä.
 - d) Korostamme työssämme toivon näkökulmaa sekä luottamusta tulevaisuuteen.
-

2.1.3. Kirkkohallituksen kärkihankkeet vuosille 2023–2025

Kirkkohallitus päivitti vuonna 2022 kehittämistoiminnan Projektimallin, jossa on määriteltynä kehittämistavoitteiden ja uudistamistarpeiden prosessi käynnistettäväksi kehitysprojekteiksi tai strategisiksi kärkihankkeiksi. Kirkkohallituksen Projektimalli määrittelee, miten kehittämishankkeet suunnitellaan, miten niiden taloutta ja tuloksellisuutta seurataan, arvioidaan ja raportoidaan. Tavoitteena on saada vakiinnutettua selkeä ja läpinäkyvä projektien ja kärkihankkeiden toteuttamisen ja seurannan prosessi.

Kärkihankkeet ovat kirkon yhteisiä hankkeita tai hankekokonaisuuksia, joilla tavoitellaan merkittävää vaikutusta kirkon tai Kirkkohallituksen toimintaan. Kärkihankkeiden tarkoituksena on kehittää ja uudistaa kirkkoa vastaamaan yhä paremmin seurakuntien ja seurakuntalaisten tarpeita.

Kirkon Ovet auki -strategiassa sekä Kirkkohallituksen Ovet auki – kokeiluille ja kehittämiselle -strategiassa määritellään, minkälaisiin kärkihankkeisiin on strategian mukaista osoittaa rahoitusta. Kirkon kärkihankkeet toteutetaan yhteistyössä seurakuntien ja hiippakuntien sekä muiden kirkollisten toimijoiden kanssa ja ne voivat kestää useamman vuoden.

Kärkihankkeet edellyttävät resursseja niiden johtamiseen, toteuttamiseen ja seurantaan. Niiden käynnistämisestä ja rahoituksesta päättää kirkolliskokous Kirkon keskusrahaston talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Kärkihankkeet rahoitetaan Kirkon keskusrahaston rahoitustuotoilla, jotka vuonna 2023 arvioidaan olevan 1,5 miljoonaa euroa.

Vuodelle 2023 esitetään rahoitettavaksi seuraavia kärkihankkeita:

(eur)	Evl.fi	Hiili-neutraali-kirkko	Kipa 2	Lähetys-kumppanuus	VT mobiili-ympäristöön	Millenni-aalit	Yhteensä
Henkilöstökulut		75 000	299 000	30 680		73 000	477 680
Painatukset			5 000				5 000
Toimistopalvelut			5 000				5 000
Matkat		5 000	7 000			12 000	24 000
Ravitsemus						8 000	8 000
Koulutus			5 000				5 000
Asiantuntijapalvelut	110 558	40 000	543 762			12 000	706 320
Muut kulut			4 000			8 000	12 000
Avustukset					250 000		250 000
Tutkimukset						7 000	7 000
Yhteensä	110 558	120 000	868 762	30 680	250 000	120 000	1 500 000

2.1.3.1. Millenniaalien kirkko 2023–2024

Hankkeen tarkoitus on tukea seurakuntia toimimaan niin, että niiden alle 45-vuotiaat jäsenet voivat saada vahvistusta elämälleen kristittynä ja löytää itselleen merkityksellisen yhteyden seurakuntaan.

Hanke tuottaa ja kokoaa z- ja y-sukupolvia koskevaa tietoa, muokkaa tiedon pohjalta ihmislähtöiset toimintamallit ("Polku" ja "Aikuisten polut") ja työvälineet seurakuntien käyttöön sekä aktivoi ja tukee seurakuntia muuttamaan toimintatapojaan tiedon ja kokeilujen pohjalta. Hanke luo uudenlaisen yhteistoimintamallin, jossa jäsenprofiililtaan samankaltaiset seurakunnat voivat yhdistää kehittämistään ja hyötyä toisistaan.

Hankkeen aikataulu: Hanke jatkaa vuosien 2021–2022 Millenniaalien kirkko -hanketta, jossa tuotettiin z- ja y-sukupolvista tietoa ja tiedon pohjalta luotiin "Aikuisten polut" -malli ja perustyövälineet sekä syventäviä sisältöjä ja materiaaleja Polku-malliin kahdentoista erillisen kehittämisprojektin tuotoksina.

Vuosina 2023–2024 edistetään molempien Polku-mallien ja työvälineiden käyttöä seurakunnissa ja synnytetään seurakuntien välinen uusi yhteistoimintamalli. 0–22-vuotiaiden Polku-mallin edistäminen ja siihen liittyvän yhteistyöverkoston koordinoiminen integroidaan osaksi toiminnallisen osaston perustoimintoja.

Vuosina 2025–2026 "Aikuisten polut" -mallin ja uuden yhteistoimintamallin painopiste kääntyy seurakuntien fasilitointiin ja mallien edistäminen integroidaan koordinoitavaksi osana Toiminnallisen osaston perustoimintaa.

Hankkeen resursointi – henkilöstö ja talousarvio: Suurin osa hankkeen työvoimaresursseista allokoidaan osana Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston perustoimintaa. Hankkeen ohjelmajohtajana toimii Toiminnallisen osaston asiantuntija. Lisäksi hankkeeseen kohdistetaan asiantuntijatyötä toiminnalliselta osastolta, Ruotsinkielisen työn keskuksesta, Kirkon viestinnästä sekä Kirkon tutkimus ja koulutus -yksiköstä. Yhteensä hankkeen kustannusarvio on 240 000 euroa (120 000 euroa / 2023 ja 120 000 euroa / 2024). **Kirkolliskokous hyväksyi 10.11.2022 vuodelle 2023 esitetyn 120 000 euron määrärahan hankkeelle. Sen puitteissa toiminta on kuitenkin vakiinnutettava osaksi Kirkkohallituksen perustoimintaa. Tiedon tuotannon ja uusien avausten suhteen hanke on mitoitettava siten, että kärkihankerahoitusta ei lähtökohtaisesti myönnetä tähän tarkoitukseen vuodelle 2024.**

Hanke toteutetaan verkostomaisessa yhteistyössä seurakuntien ja muiden kirkollisten toimijoiden kanssa. Hankkeen toimintakulut painottuvat yhteiseen työstämiseen liittyviin kustannuksiin.

Liittyminen strategiaan: Hanke liittyy Kirkkohallituksen Ovet auki kokeiluille ja kehittämislle -strategian toiseen kohtaan Ovet auki kirkkoon ja kasvuun:

- a) Tuemme seurakuntien työtä tutkitun tiedon ja saamamme palautteen pohjalta.
- b) Tuemme seurakuntia löytämään monimuotoisia tapoja toimia ja viestiä, jotta ihmiset voivat olla kristittyjä itselleen merkityksellisillä tavoilla.
- c) Vahvistamme kirkon jäsenyyden merkityksellisyyttä ja lisäämme osallisuuden ja toimijuuden mahdollisuuksia.

Tavoiteltavat tulokset ja vaikutukset: Hankkeella tavoitellaan pitkäkestoista muutosta seurakuntien tapaan toimia ihmislähtöisesti, niin että seurakunta vastaa alle 45-vuotiaiden jäsentensä tarpeisiin ja luo heihin merkityksellistä yhteyttä. Toisena tavoitteena on synnyttää uusi yhteistoimintaverkosto jäsenprofiileiltaan samankaltaisten seurakuntien keskinäiseksi tueksi. Pitkätähhtäimen tavoitteena on vähentää nuorten aikuisten kirkosta eroamista ja vaikuttaa kasteiden määrän säilymiseen nykyisellä tasolla.

Riskit ja mahdollisuudet: Keskeisimmät riskit ovat Polku-mallien ja yhteistoimintaverkoston toimivuus ja joustavuus paikallisiin olosuhteisiin nähden sekä seurakuntien halukkuus jakaa omia innovaatioitaan ja ottaa toisten kehittämät mallit omaan paikalliseen käyttöön.

Onnistuessaan hanke muuttaa seurakuntien toimintakulttuuria ihmislähtöiseksi, niin että seurakuntalaisten osallisuus kasvaa seurakunnissa. Polku-mallit avaavat ovia seurakuntien uudistumiseen ihmisille merkityksellisellä tavalla.

Hankkeen toimintasuunnitelma

Strategiset painopisteet	Hankkeen tavoitteet	Mittarit/arviointikriteerit
Ovet auki kirkkoon ja kasvuun: - Tuemme seurakuntien työtä tutkitun tiedon ja saamamme palautteen pohjalta. - Tuemme seurakuntia löytämään monimuotoisia tapoja toimia ja viestiä, jotta ihmiset voivat olla kristittyjä itselleen merkityksellisillä tavoilla. - Vahvistamme kirkon jäsenyyden merkityksellisyyttä ja lisäämme osallisuuden	1) Seurakuntien toimintaa on kehitetty molempien Polku-mallien (ikäkausimalli lapset ja nuoret + jäsenprofiilimalli aikuiset) pohjalta vastaamaan alle 45-vuotiaiden jäsenten toiveita ja tarpeita	Polku-työvälineet on hiottu kokeiluseurakuntien kanssa toimiviksi Polku-mallit on otettu vuoden 2026 loppuun mennessä käyttöön seurakunnissa laajasti Seurakunnat kohtaavat erilaiset jäsenensä laadukkaasti, kun he hyödyntävät Polku-työvälineitä ja tekevät keskenään uudenlaista yhteistyötä
	2) Jäsenprofiililtaan samanlaiset seurakunnat toteuttavat yhteistoimintamallia tavoitukseen paremmin 18–45-vuotiaat seurakuntalaiset	Yhteistoimintamallin kuvaus on valmis Yhteistoimintamalli on käytössä (10–20 suurinta seurakuntayhtymää, 10–20 seurakuntaa)

ja toimijuuden mahdollisuuksia.		Seurakuntien toimintabudjetit on kohdennettu jäsenprofiilien mukaisesti (muutos %)
	3) Alle 45-vuotiaat seurakuntalaiset ovat löytäneet seurakuntayhteyden ja haluavat pysyä kirkon jäsenenä.	Seurakuntien jäsenmäärän kehitys (alle 45-vuotiaiden kirkosta eronneiden määrän väheneminen) Kasteiden määrän kehitys

Vaikuttavuuden arviointi

Yhä useampi alle 45-vuotias haluaa pysyä kirkon jäsenenä, kastaa lapsensa tai liittyä kirkkoon. Seurakuntien alle 45-vuotiaiden jäsenten kokemus elämän merkityksellisyydestä vahvistuu ja tulevaisuusko lisääntyy.

2.1.3.2. Digikirkko / Työ verkossa

EVl.fi-uudistus

EVl.fi-hankkeessa koko kirkon evl.fi-verkkosivusto uudistetaan. Hanke on käynnistynyt jo vuoden 2022 aikana. Uudistuksen tavoitteena on kehittää sivustosta entistä paremmin erityisesti muuten vaikeasti tavoitettavia kohderyhmiä tavoittava, ja mahdollistaa jatkossa paitsi kirkon oma viestintä, myös yhteydenotot kirkkoon sivuston kautta.

Hanke on käynnistynyt teknisen toimittajan kilpailutuksella ja teknisen alustan rakentamisella jo vuonna 2022, ja vuoden 2023 aikana tulee tapahtumaan erityisesti sivuston sisällön siirto ja toimittaminen.

Kärkihankkeen tavoitteet ja sen arviointikriteerit on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Kärkihankkeen tavoitteet

Strategiset painopisteet	Hankkeen tavoitteet	Mittarit/arviointikriteerit
Toteutamme ja koordinoimme ajankohtaista, avointa ja dialogista viestintää. Tuemme seurakuntia löytämään monimuotoisia tapoja toimia ja	Kohderyhmälähtöisesti suunniteltu EVl.fi-uudistus on valmistunut tavoitteensa saavuttaen vuoden 2023 aikana	EVl.fi-uudistus on valmistunut aikataulussa ja budjetissa. EVl.fi:n sisältökonsepti ja sitä tukeva toimintamalli on onnistuneesti otettu käyttöön.

viestiä, jotta ihmiset voivat olla kristittyjä itselleen merkityksellisillä tavoilla 5a, b, c, d		Pääkohderyhmän mielikuva sivustosta on sivuston käyttäjäkyselyssä positiivinen (vähintään 4 asteikolla 1–5).
---	--	--

Vaikuttavuuden arviointi

Kirkon viestit ja sisällöt tavoittavat ihmisiä erityisesti valituissa kohderyhmissä. Mielikuvat kirkkoa kohtaan kehittyvät myönteisesti. Seurakuntien viestinnällisen työn välineet kehittyvät helppokäyttöisemmiksi ja paremmin tavoitettaviksi.

Keskeisiä mittareita onnistumisen arviointiin ovat evl.fi-käyttäjäkysely sekä kirkon mielikuvatutkimukset.

Projekti koostuu seuraavista osaprojekteista:

- Tekninen uudistusprojekti. Hankkeeseen on valittu kumppani kilpailutuksessa keväällä 2022.
- Sisältöstrategia. Sivuston kohderyhmien valitseminen ja sisällön strateginen suunnittelu.
- Visuaalinen ilme. Verkkosivuston visuaalisen ilmeen suunnittelu.
- Konsepti.
- Sisällöntuotannon prosessien kehittäminen.
- Ruotsinkieliset sisältöprosessit.

Projekti on käynnistynyt jo loppuvuodesta 2021 suunnittelulla ja kilpailutuksen valmistelulla. Kilpailutuksen kautta valittiin tekninen toimittaja toukokuussa 2022. Tekninen toteutusprojekti käynnistyi elokuussa 2022, ja samaan aikaan tehdään myös sisältöstrategiaan, visuaalisen suunnitteluun ja palvelumuotoiluun liittyvää työskentelyä.

Projektisuunnitelman mukaan vuoden 2023 aikana tehdään seuraavat projektin tehtävät:

- sisältömigraatio, sisältöintegraatiot ja sisältöjen syöttö
- sisältöjen toimitustyö
- ylläpitäjien koulutus
- testaus
- saavutettavuusauditointi
- tietoturva-auditointi
- lanseeraus, markkinointi ja viestintä

Projektin kokonaiskustannuksien jakautuminen vuosille 2022 ja 2023:

Kustannukset (eur)	TA 2022	TA 2023
Tekninen toteutus	100 000	20 000
Ylläpito sivuston arvioituun valmistumiseen 31.3.2023 asti (ennen valmistumista vain palvelinmaksu; valmistumisen jälkeen lisäksi tuki- ja käyttöpalvelut). Ylläpitokustannukset kehitysprojektin aikana projektibudjetista. (Tähän ei ole otettu mukaan 4 v. ylläpitokustannuksia.)	930	558
Sisältömigraatio (vanhan sisällön osittain automatisoitu siirto uudelle sivustolle)		5 000
Sisällöntuotanto (tuhansien olemassa olevien sivujen tekstien, liitteiden ja kuvien läpikäynti ja muokkaus uudelle sivustolle sekä uusien sisältöjen tuotanto; suurimmaksi osaksi ulkoa ostettavaa palvelua)	15 000	70 000
Sisältöstrategia, konsepti ja muotoilu (asiakasraati, käyttäjätutkimukset, tyyli- ja komponenttikirjasto ja sivuston lanseerauskampanja ym.)	10 000	5 000
Saavutettavuusauditointi		5 000
Tietoturva-auditointi		5 000
Yhteensä	125 930	110 558

2.1.3.3. Digikirkko / Kipa 2**Hankkeen tarkoitus**

Kipa 2 -hanke on seurakuntien, Kirkon palvelukeskuksen ja Kirkkohallituksen yhteistyöhanke. Hanke muodostuu henkilöstö- ja taloushallinnon järjestelmäuudistuksista ja prosessien kehittämisestä. Tavoitteena on parantaa henkilöstö- ja talousjärjestelmäkokonaisuuden käytettävyyttä ja tehostaa digitalisaation hyödyntämistä näihin liittyvissä tehtävissä ja prosesseissa kustannustehokkaasti.

Hankkeen aikataulu

Kipa 2 -hanke käynnistyi helmikuussa 2021. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa vuosina 2021–2023 keskitytään henkilöstöhallinnon järjestelmien, matka- ja kululaskujärjestelmän, raportoinnin, tietojärjestelmien käyttöoikeushallinnan (IDM) sekä prosessien kehittämiseen ja yhteistyön parantamiseen. Hankkeen toisessa vaiheessa aloitetaan palkanlaskenta- ja taloushallintojärjestelmien uudistaminen.

	2020	2021	2022	2023	2024
Seurakuntien ja palvelukeskuksen välisen luottamuksen rakentaminen ja vastuunjaon selkeyttäminen		Jatkuvaa toimintaa			
Toimintamallien ja prosessien kehittäminen osana kaikkia projekteja		Jatkuvaa toimintaa			
1. HR-järjestelmän kilpailutus ja käyttöönotto		Järjestelmän hankinta ja käyttöönotto			
2. Talous- ja henkilöstöhallinnon raportointi		Järjestelmän hankinta ja käyttöönotto			
3. IDM-ratkaisun uudistaminen		Järjestelmän hankinta ja käyttöönotto			
4. Matka- ja kululaskujärjestelmä		Järjestelmän hankinta ja käyttöönotto			
5. Talous- ja palkkahallinnon järjestelmien uudistaminen					Järjestelmän hankinta ja käyttöönotto

Hankkeen resursointi - henkilöstö- ja talousarvio

- Hankkeessa on kaksi kokopäiväistä työntekijää ja kaksi projektipäällikköä 50 % työaikapanoksella. Lisäksi hankkeessa käytetään ulkopuolisia asiantuntijoita.

Sisäiset kustannukset

- Yhteensä 3 henkilötyövuotta = 299 000 euroa / vuosi. Vuonna 2021 henkilökustannuksia ei ole allokoitu eri hankkeille. Vuosina 2022 ja 2023 henkilökustannukset sisältyvät hankekustannuksiin.

Ulkoiset kustannukset

- Ostettu asiantuntijatyö 543 762 euroa / vuosi
- Muut toimintakulut 26 000 euroa /vuosi

Arvioidut kustannukset vuonna 2023 ovat yhteensä 868 762 euroa.

Kustannusten jakautuminen

Projektit (eur)	TA 2021	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Kipa 2 hanke yhteiset	90 000	0	90 000	45 000		
HR-järjestelmä	290 000	62 474	750 000	200 000		
Matka- ja kululaskuratkaisu	180 000	3 431	190 000	230 000		
IDM	140 000	10 416	360 000	200 000		
Raportointi	150 000	41 850	200 000	100 000		
Henkilöstökustannukset		229 199				
Palkanlaskenta				56 562	200 000	200 000
Taloushallinto				37 200	200 000	200 000
Lisätalousarvio 2022			493 576			
Yhteensä	850 000	347 370	2 083 576	868 762	400 000	400 000

Vuodelta 2021 budjetin ja toteuman ero, noin 500 000 euroa, on siirretty keväällä 2022 tehdyllä päätöksellä vuoden 2022 talousarvioon.

Kipa 2 -hankkeen palkanlaskennan ja taloushallinnon järjestelmä uudistusten valmisteluun vuosille 2024 ja 2025 varataan 400 000 euroa/vuosi. Järjestelmien käyttöönotto tapahtuu vuosina 2026 ja 2027.

Strategiset painopisteet

Kipa 2 -hankkeella edistetään Kirkkohallituksen Ovet auki kokeiluille ja kehittämiselle -strategiaa erityisesti näiden painopisteiden osalta:

- Selkeytämme vastuunjakoja ja kehitämme yhteistyötä Kirkkohallituksen, tuomiokapitulien, seurakuntien ja järjestöjen kesken. (1b)
- Tuemme seurakuntien työtä tutkitun tiedon ja saamamme palautteen pohjalta. (2a)
- Pidämme Kirkon keskusrahaston talouden tasapainossa ja turvaamme tulevaisuuden toimintaedellytykset. (5a)
- Kehitämme henkilöstön digivalmiuksia ja edistämme digitalisaatiota. (5c)
- Ylläpidämme ja kehitämme sähköisiä palveluitamme ja tietojärjestelmiä käyttäjälähtöisesti. (5d)
- Noudatamme omassa toiminnassamme kestävän kehityksen periaatteita. (6b)

Tavoiteltavat tulokset ja vaikutukset sekä hankkeen keskeiset riskit ja mahdollisuudet

Kipa 2 -hankkeen tuloksena kaikkien seurakuntatalouksien ja Kirkon keskusrahaston käyttöön tulevat uudistettu talous- ja henkilöstöhallinnon raportointi, uusi käyttöoikeushallinnan ratkaisu (IDM) sekä uusi matka- ja kululaskujärjestelmä. Uusi HR-järjestelmä tulee Kirkon keskusrahastolle sekä niille seurakuntatalouksille, jotka päättävät ottaa järjestelmän käyttöönsä ja vastata osaltaan sen kustannuksista. Nykyinen Populus-järjestelmä päivitetään kirkon HR-perustietojen masterdata-järjestelmäksi.

Hankkeen keskeisimmät tunnistetut riskit ovat tiukka aikataulu, hankkeeseen kohdistuvat epärealistiset odotukset, arvioitua selkeästi suuremmat kustannukset ja uusien toimintamallien käyttöönoton vastustus.

Hankkeessa käyttöön otettavat järjestelmät ohjaavat osaltaan uusien prosessien käyttöönottamista. Yhtenäisillä prosesseilla ja toimintamalleilla mahdollistetaan kustannustehokas työskentely ja automaation hyödyntäminen. Uudistettu talous- ja henkilöstöhallinnon raportointi mahdollistaa tiedolla johtamista. Kipa 2 -hankkeen aikainen yhteistyö seurakuntien, Kirkon palvelukeskuksen ja Kirkkohallituksen kesken on hyvä pohja tulevaisuuden työskentelylle.

Hankkeen toimintasuunnitelma

Tavoitteena on vuonna 2023 toteuttaa HR-järjestelmän, käyttöoikeushallinnan ratkaisun (IDM) ja matka- ja kululaskujärjestelmän käyttöönottoprojektit valittujen toimittajien kanssa sekä ottaa uudet järjestelmät hallitusti käyttöön seurakuntatalouksissa ja Kirkon keskusrahastossa.

Lisäksi tavoitteena on vuonna 2023 käynnistää talous- ja palkkahallinnon järjestelmien uudistaminen.

Strategiset painopisteet	Hankkeen tavoitteet	Mittarit/arviointikriteerit
Mitä painopisteitä hankkeella edistetään? 1 b 2 a 5 a, c, d 6 b	1) Mahdollisimman helppokäyttöiset tietojärjestelmät.	Uusiin tietojärjestelmiin liittyvien tukipyyntöjen määrä on vuoden kuluttua käyttöönotosta pienempi kuin vanhojen järjestelmien aikana.
	2) Nykyaikaiset, toimivat tietojärjestelmät.	Uuden käyttöoikeuksien hallintaan liittyvän järjestelmän (IDM) kulut ovat pienemmät kuin vanhan järjestelmän kulut vastaavana aikana.
	3) Käyttäjättyytyväisyyden parantaminen.	Kirkon palvelukeskuksen kyselyssä Matka- ja kululaskujärjestelmän käyttäjättyytyväisyys on aiempaa parempi, kun kysely tehdään aikaisintaan vuoden kuluttua käyttöönotosta.
	4) Yhteistyö seurakuntatalouksien, Kirkon palvelukeskuksen ja Kirkkohallituksen kesken.	Hankkeessa on kattava edustus eri organisaatioista.

Vaikuttavuuden arviointi

Vaikuttavuus kohdistuu pääasiassa kirkon työntekijöihin.

IT-tuessa ja henkilöstöhallinnossa säästyy työaikaa, kun käytössä on nykyaikaiset tietojärjestelmät.

Työntekijöiden työtyytyväisyys lisääntyy.

Uusi talous- ja henkilöstöhallinnon raportointi vaikuttaa seurakuntatalouksien toiminnan suunnitteluun, kun käytettävissä on systemaattisesti kerätyt tiedot selkeässä muodossa.

Vaikutuksia voidaan seurata työntekijöille suunnatuilla kyselyillä.

2.1.3.4. Hiilineutraali kirkko: Kirkon energia- ja ilmastostrategia

Kärkihanke vuosille 2023–2025 / Kärkihankkeen tausta

Kirkon energia- ja ilmastostrategia Hiilineutraali kirkko 2030 hyväksyttiin Kirkkohallituksen täysistunnossa helmikuussa 2019. Sen tavoite on, että kirkko on hiilineutraali vuonna 2030. Tällöin kasvihuonekaasupäästöjä on vähennetty 80 % nykytasosta ja loput 20 % kompensoidaan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kiinnittämällä huomiota seurakuntien omistamien metsien muodostamaan hiilivarastoon.

Kirkkohallitus antoi toukokuun 2022 kirkolliskokoukselle väliraportin tavoitteiden siihenastisesta toteutumisesta. Se tiivistettiin näin: Strategiassa mainitut tavoitteet ovat käynnistyneet hyvin. Samalla on selvää, että tarvitaan selkeä tiekartta siitä, miten hiilineutraalisuus saavutetaan vuoteen 2030 mennessä.

Kirkolliskokous antoi toukokuussa 2022 Kirkkohallitukselle tehtäväksi jatkokehittää helpokäyttöisiä työkaluja, joilla seurakunnat voivat arvioida omaa kiinteistö- ja maankäyttöään ympäristövaikutusten arvioinnin näkökulmasta.

Asiaa käsitelleen hallintovaliokunnan mielestä kirkon uusi kiinteistöstrategiamalli kokonaisuutena voi merkittävästi edistää kirkon hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista vuoteen 2030 mennessä. Hallintovaliokunnan mukaan Kirkkohallituksessa on voimakkaasti panostettava mallin edelleen kehittämiseen ja täysimittaisen käyttöönoton tukemiseen seurakunnissa.

Kirkkohallituksen tehtäväksi annettiin myös kehittää seurakuntien kiinteistöstrategiamallia siten, että siinä otetaan huomioon rakennusten lisäksi seurakunnan omistamat metsät ja muut maa-alueet. Seurakunnille annettiin vahva suositus siitä, että ne lisäävät kiinteistötoimea ja maankäyttöä koskevaan päätöksentekoon ympäristövaikutusten arvioinnin.

Toteutettuna kirkolliskokoukselle toukokuussa 2022 annetun selvityksen mukaan on kirkon hiilipäästöjen arviointi, seurakuntien metsien kartoitus hiilinieluina ja -varastoina sekä aineisto tukemaan seurakuntien metsäsuunnitelmien kilpailuttamista ja tilaamista. Vuosiksi 2020 ja 2021 oli palkattu seurakuntia varten energianeuvoja / talotekniikan asiantuntija. Kirkon oma ympäristöjärjestelmä, Kirkon ympäristödiplomi, on uudistettu niin, että se johdattelee seurakuntia hiilineutraalisuuteen vuoteen 2030 mennessä.

Kärkihankkeen tavoitteet

Kärkihanke viitoittaa tietä kohden Hiilineutraali kirkko -strategian toteuttamista ja integroi siihen kirkolliskokouksen toukokuussa 2022 antaman tehtävän ympäristövaikutusten arvioinnista ja kiinteistöstrategiamallin kehittamisestä. Tavoitteet ovat seuraavat:

1. Seurakuntatalouksien hiilipäästöt ovat vähentyneet ja jäljelle jäävät päästöt ovat sitoutuneet hiilivarastoihin tai ne on kompensoitu.
2. Seurakuntataloudet ovat muuttaneet toimintaansa vastaamaan ympäristötavoitteita: toiminta on ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävämpää.
3. Seurakuntatalouksilla on toimintansa, taloutensa ja kulttuurisen identiteettinsä kannalta oikeanlaiset tilat.
4. Kirkon ja seurakuntien toimintaan on integroitunut ympäristövaikutusten arviointi osaksi päätöksentekoa.

Kärkihankkeen toteuttaminen

Hankkeen ensimmäinen vuosi painottuu Hiilineutraali kirkko 2030 -strategian toteuttamiseen sekä kirkon oman ympäristöjärjestelmän (ympäristödiplomin) käyttöönoton edistämiseen ja tukemiseen seurakuntatalouksissa.

Kahtena seuraavana vuonna edistetään kiinteistöstrategioiden laatimista ja toimeenpanoa sekä ympäristövaikutusten arviointia.

Strategiset painopisteet

Kärkihanke toteuttaa sekä koko kirkon että Kirkkohallituksen strategioita. Molemmissa kirkon strategioissa vuoteen 2026 kirkon perustehtävänä nähdään kolme tehtävää: Tehtävänä on kutsua ihmisiä Jumalan yhteyteen sekä rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta. Hanke liittyy sekä luomakunnasta että lähimmäisestä välittämiseen.

Kirkon kulttuuriperintöstrategian mukaan kirkollisen kulttuuriperinnön suunnitelmallinen ylläpito ja vaaliminen edistävät kestävän kehityksen tavoitteita sekä säilyttävät ja siirtävät kansallisesti arvokasta kulttuuriomaisuutta tuleville sukupolville.

Konkreettisimmin kärkihanke edistää Kirkkohallituksen strategian seuraavia kohtia:

- 1 d: Arvioimme ja kehitämme toimintaamme systemaattisesti toimintaympäristöstä kerätyn tiedon avulla. Arvioimme ja kehitämme toimintaamme systemaattisesti toimintaympäristöstä kerätyn tiedon avulla. me ja kehitämme toimintaamme systemaattisesti toimintaympäristöstä kerätyn tiedon avulla.
- 2 a: Tuemme seurakuntien työtä tutkitun tiedon ja saamamme palautteen pohjalta.

- 3 b: Teemme kontekstuaalista teologiaa, jossa otetaan huomioon ekologiset muutokset, sosiaalinen eriarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.
- 6 a: Tuemme seurakuntien ekologisesti, taloudellisesti, yhteiskunnallisesti ja kulttuurisesti kestävää toimintaa ja luomme siihen välineitä.
- 6 b: Noudatamme omassa toiminnassamme kestävä kehityksen periaatteita.
- 6 d: Korostamme työssämme toivon näkökulmaa sekä luottamusta tulevaisuuteen.

Kärkihanke integroi sisäänsä seuraavien hankkeiden edistämisen:

- Kirkon energia- ja ilmastostrategia Hiilineutraali kirkko 2030
- Kirkon ympäristöjärjestelmä (Kirkon ympäristödiplomi)
- Kiinteistöstrategiamalli -> Seurakuntatalouksien omat kiinteistöstrategiat/ ympäristövaikutusten arviointi
- Kulttuuriperintöstrategia

Mittarit ja vaikuttamistavoitteet

1. Päästöjen määrä ja niiden muutos, hiilipäästöjen sitominen ja kompensointi
2. Kaikilla seurakuntatalouksilla on ympäristödiplomi (niiden lukumäärän kehitys), mittarit on tunnistettu (datankeruun ja seurannan mallit on luotu) ja kestävyysmittareiden seurannan ilmaisema muutos
3. Seurakuntatalouksilla on Kirkkohallituksen mallin mukainen kiinteistöstrategia (lukumäärän kehitys); korjausvastuu, käyttöaste, kulttuuriarvo; energian kulutuksen hiilijalanjäljen (määrä ja laatu) seuranta.
4. Seurakuntien kirjanpitolietoja ja tilastoja hyödynnetään ympäristötavoitteiden seurannassa (ml. Basiksesta saatavat tiedot)

Strategiset painopisteet	Kärkihankkeen tavoitteet	Mittarit/arviointikriteerit
Kirkon energia- ja ilmastostrategia hiilineutraali kirkko 2030 Kirkon ympäristöjärjestelmä (Kirkon ympäristödiplomi) Kiinteistöstrategiamalli > Seurakuntatalouksien omat kiinteistöstrategiat/ ympäristövaikutusten arviointi Ovet auki kokeiluille ja kehittämiselle: 1 d 2 a 3 b	1) Seurakuntatalouksien hiilipäästöt ovat vähentyneet ja jäljelle jäävät päästöt on sidottu tai kompensoitu	• Päästöjen määrä (muutos) • Sitominen • Kompensointi
	2) Seurakuntataloudet ovat muuttaneet toimintaansa vastaamaan ympäristötavoitteita: toiminta on ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävämpää.	• Kaikilla seurakuntatalouksilla on kirkon ympäristödiplomi (lkm.) • Mittarit tunnistettu, datankeruun ja -seurannan mallit luotu • Kestävyysmittareiden seuranta ja muutos
	3) Seurakuntatalouksilla on toimintansa, taloutensa ja kulttuurisen identiteettinsä kannalta oikeanlaiset tilat	• Seurakuntatalouksilla on Kirkkohallituksen mallin mukainen kiinteistöstrategia • Korjausvastuu, käyttöaste, kulttuuriarvo • Energian kulutuksen hiilijalanjäljen (määrä ja laatu) seuranta

6 a, b, d (ks. hankkeen sanallinen kuvaus)	4) Kirkon ja seurakuntien toimintaan on integroitunut ympäristövaikutusten arviointi osaksi päätöksentekoa.	- Kirkon dataa on hyödynnetty ympäristötavoitteiden seurannassa (palaute seurakunnilta) - Päätösten ympäristövaikutukset on arvioitu
---	---	---

Yhteistyötahot (sidosryhmät, rahoittajat, verkostot)

Syke, Kirkon ympäristöasioiden seurantaryhmä (edustukset: srk, hpk, ympäristöministeriö, järjestöt)

Vaikuttavuustavoite

Kirkko on seurakuntatalouksiensa kautta muuttunut toiminnoiltaan ja kiinteistöiltään hiilineutraaliksi. Hiilineutraalimittarit: hiilipäästöjen ja hiilinielujen mittaaminen

Yhteistyötahot

- Hanke on hallinto-osaston, talousosaston ja toiminnallisen osaston yhteinen.
- Yhteistyötahoina ovat Suomen ympäristökeskus (Syke), Kirkon ympäristöasioiden seurantaryhmä (jossa edustettuna seurakunnat, hiippakunnat, ympäristöministeriö ja järjestöt).

Kustannukset

Hankkeen kustannukset vuosina 2023–2025 ovat yhteensä 320 000 euroa. Vuodelle 2023 tästä kohdistuu 120 000 euroa ja 115 000 euroa vuodelle 2024 sekä 85 000 euroa vuodelle 2025. Hankkeeseen palkataan asiantuntija vuosiksi 2023–2025 ja palkkakustannus on 75 000 euroa/vuosi, yhteensä 225 000 euroa. Rekrytoitavan asiantuntijan tehtävät jakaantuvat seuraavasti ensimmäiselle ja kahdelle seuraavalle vuodelle:

- Vuonna 2023 seurakuntakenttää tunteva ympäristöasiantuntija, jonka tehtävänä on edistää ja tukea Hiilineutraali kirkko 2030 -strategian toteuttamista ja kirkon oman ympäristöjärjestelmän (ympäristödiplomin) käyttöönottoa seurakuntatalouksissa.
- Vuosina 2024–2025 energiakysymyksiin erikoistunut asiantuntija.

Asiantuntijapalveluiden ostoina vuonna 2023 teetetään ulkoisella konsultilla suunnitelma (tiekartta), jolla kirkko on hiilineutraali vuonna 2030. Vuonna 2024 tilataan Suomen ympäristökeskukselta mittarit, joilla hiilineutraalisuuden kehittymistä ja toteutumista voidaan luotettavasti seurata ja todentaa.

Muita projektikustannuksia vuodelle 2023 on 5 000 euroa, vuodelle 2024 ja vuodelle 2025 kustannukset ovat 5 000 euroa/vuosi. Tämä sisältää mm. käännös- ja julkaisukustannukset (ml. saavutettavuus).

2.1.3.5. Vanhan testamentin kääntäminen mobiiliympäristöön

Suomen Pipliaseura on käynnistänyt 1.1.2022 VT2028-hankkeen, jonka tarkoituksena on toteuttaa Vanhan testamentin kääntäminen mobiiliympäristöön. VT2028-käännöshankkeen kokonaisbudjetti on 2,2 miljoonaa euroa, josta Suomen Pipliaseuran esityksen mukaan Kirkkohallituksen osuus 1,5 miljoonaa euroa vastaisi noin 65 %:a hankkeen kokonaiskustannuksista. Kirkolliskokous myönsi vuoden 2022 talousarvioon hankkeelle 250 000 euroa.

VT2028-hankkeen lähtökohtia ovat:

- käännös tehdään alkukielestä mobiilikäyttäjille,
- välittää alkukielen merkitykset rikkaalla, ymmärrettävällä suomen kielellä,
- kääntämisen fokuksessa on vastaanottaja,
- tarkoitettu kaikenikäisille, mutta kääntämistä ohjaa 15–25-vuotiaiden kielen-taju,
- ekumeeninen ohjausryhmä antaa palautetta koko käännösprosessin ajan,
- käännöstä testataan koko työprosessin ajan lukijoilla / käyttäjillä,
- ensisijaisia julkaisualustoja ovat Raamattu.fi (teksti) ja Piplia-sovelluksessa (teksti ja audio).

Hankkeen talousarvio

Kirkkohallituksen rahoitusosuus vuosille 2022–2027 olisi yhteensä 1 500 000 euroa, josta Kirkkohallituksen vuosittainen osuus on 250 000 euroa.

2.1.3.6. Kirkon lähetyskumppanuusneuvottelut 2024

Hankkeen kuvaus:

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa kirkon identiteettiä missionaarisena kirkkona, jolla on vahvat kumppanuussuhteet ympäri maailman. Se vahvistaa kirkon ja sen globaalien kumppaneiden vastavuoroista vuorovaikutussuhdetta ja vahvistaa kirkon identiteettiä osana globaalia kristikuntaa. Hankkeen puitteissa seurakuntien on mahdollista kutsua kumppanikirkkojen edustajia vierailulle.

Lähetyskumppanuusneuvottelut on 3 vuorokauden mittainen tapahtuma, johon koontuvat Suomen ev.lut. kirkon kaikkien seitsemän virallisen lähetysjärjestön kumppanikirkkojen ja muiden kumppanien edustajat kaikkialta maailmasta. Suomen ev.lut. kirkon ensimmäiset lähetyskumppanuusneuvottelut kumppanikirkkojen kanssa käytiin vuonna 2014 teemalla Your Kingdom Come. Tämän tapaamisen samanniminen raportti on ladattavissa internetistä [Kirkon julkaisut -sivulta](#).

Hankkeen aikataulu:

- Syksy 2022: ajankohta, paikka ja teema selvillä
- Kevät 2023: projektikoordinaattorin rekrytointi, konkreettinen suunnittelu alkaa, kumppanit kotimaassa ja kansainvälisesti sitoutetaan hankkeeseen
- Syksy 2023: ohjelma valmistuu, ilmoittautuminen.
- Kevät 2024: lähetyskumppanuusneuvottelut toteutuvat

Hankkeen resursointi – henkilöstö ja talousarvio:

- Hankkeeseen palkataan projektikoordinaattori 18 kk ajaksi (2023, 6 kk; 2024 12 kk).
- Hankkeen alustava kokonaisbudjetti on 230 000 euroa, josta valtaosa eli noin 199 000 euroa kohdistuu vuodelle 2024.

Hanke vahvistaa erityisesti Kirkkohallituksen strategian painopistettä 6 c, Olemme osa maailmanlaajuista kirkkoa ja opimme erityisesti globaalin etelän kristityiltä. Lisäksi se liittyy kirkolliskokouksessa esiin nostettuun tarpeeseen seurata lähetystyön vaikuttavuutta erityisesti kumppanikirkkojen näkökulmasta.

Hankkeen suurimmat riskit liittyvät epävakaaseen ja ennustamattomaan kansainväliseen tilanteeseen (koronapandemia, Ukrainan sota, ruokakriisi, matkustamisen hinta jne.), mikä voi aiheuttaa ennakoimattomia vaikeuksia esimerkiksi matkustamisen ja maahan pääsyn osalta.

Hankkeen toimintasuunnitelma

Vuoden 2023 tavoitteena on valmistella tarkka toteutussuunnitelma ja aikataulu vuonna 2024 toteutuville lähetyskumppanuusneuvotteluille ja varmistaa keskeisten yhteistyökumppaneiden osallistuminen

Hankkeen tavoitteet

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2024	Mittarit / arviointikriteerit
3. Ovet auki kaikille a) Edistämme katsomus- ja uskontodialogia, kristillistä todistusta, lähetystä, eku- meniaa ja positiivista uskon- nonvapautta kirkossa ja yh- teiskunnassa niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. b) Teemme kontekstuaalista teologiaa, jossa otetaan huomioon ekologiset muu- tokset, sosiaalinen eriarvoi- suus ja kulttuurien moni- naisuus. 4. Ovet auki yhteiselle työlle ja kumppanuuksille. b) Kehitämme järjestöyh- teistyötä sopimus pohjaisesti ja kokeilemme uusia yhteis- työn muotoja. 6. Ovet auki tulevaisuuteen. c) Olemme osa maailman- laajuista kirkkoa ja opimme erityisesti globaalin etelän kristityiltä.	1. Kumppanuusneuvottelut ovat tuottaneet vastavuoroista oppi- mista, uutta teologista ymmär- rystä ja toimintamalleja, joilla kirkko voi uudistua.	- Kirkon globaalin luonteen ym- märrys on vahvistunut: palau- tekysely kotimaassa (2024). - Uusia sisältöjä ja toimintamal- leja on otettu käyttöön seura- kunnissa (2024). - kv-vieraiden kontaktien määrät Suomen vierailun aikana (2024).
	2. Kirkkojen välinen vuorovaiku- tus on tiivistynyt.	- Lähetyskumppanuusneuvotte- lujen suunnitelma on valmis ja kutsut lähetetty (2023) - Kutsutut vieraat saapuvat Suo- meen (lkm.).
	3. Kirkon missionaarisuus on vah- vistunut: Kumppanuusneuvottelut ovat mahdollistaneet Suomen ev.lut. kirkon ja sen jäsenten kris- tillisen identiteetin uudistumisen.	- kv-yhteyksien lukumäärä - lähetysmäärärahojen taso ja muutokset (%). - lähetysten nimikkosopimusten määrä. - tapahtuman näkyvyys medi- assa.

Vaikuttavuuden arviointi

Lähetyskumppanuusneuvottelut ovat vahvistaneet kirkon missionaarisuutta ja ymmärrystä kokonais- valtaisesta evankelioinnista, kristillinen elämäntapa ja identiteetti koetaan merkitykselliseksi yhteis- kunnassa. Kirkon institutionaalisen roolin muuttuessa seurakunnista on tullut ulospäinsuuntautuneita ja elinvoimaisia kristittyjen yhteisöjä.

Tietoisuus kirkon globaalista luonteesta on vahvistunut: kristittyjen yhteisö ei rajoitu vain Suomen ev.lut. kirkkoon vaan kristityt kokevat olevansa osa maailmanlaajuista, vastavuoroiseen kumppanuus- teen perustuvaa globaalia kirkkoa.

Vaikutusmittari: lähetyskumppanuusneuvotteluista viestitään laajasti. Mahdollisimman moni seurakun- talainen kohtaa kansainvälisen vieraan.

2.1.4. Kirkon keskusrahaston henkilöstösuunnitelma

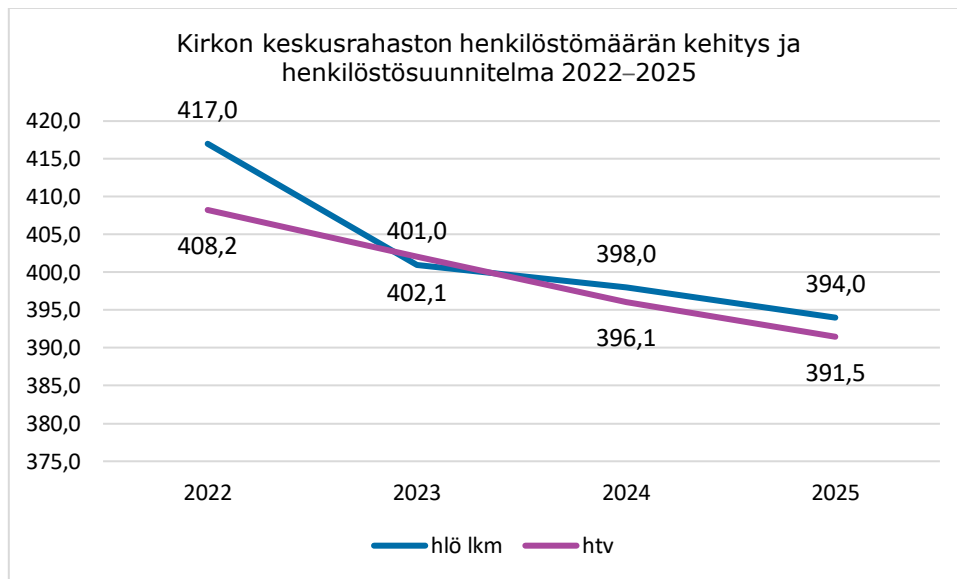
Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on, että organisaatiossa työskentelee oikea määrä henkilöitä oikeissa tehtävissä. Henkilöstösuunnittelulla ennakoidaan henkilöstön kehittämistarvetta sekä henkilöstökustannuksia. Henkilöstösuunnitelma perustuu organisaation strategisten ja toiminnallisten tarpeiden mukaisen määrällisen ja laadullisen henkilöstötarpeen määrittelyyn.

Taloudellisten resurssien supistuminen, toimintaympäristössä sekä työnteon tavoissa tapahtuva jatkuva muutos, aktiivinen strategiatyö ja strategisten tavoitteiden toimeenpano sekä henkilöstömäärän supistamispaineeet edellyttävät priorisointia sekä kykyä kehittää työskentelytapoja, rakenteita ja toimintamalleja. Tehtävien sisältöjä ja työnkuvia on uudistettava, osaamisen johtamisesta ja kehittämisestä on tehtävä tavoitteellista ja systemaattista ja myös hallintokulttuuria on kehitettävä. Lisäksi on otettava täysipainoisesti käyttöön teknologian mahdollistamat hyödyt. Henkilöstöltä edellytetään itseohjautuvuutta ja resilienssiä ja koko organisaatiolta panostamista muutosjohtamiseen, henkilöstön osaamisen kehittämiseen sekä työhyvinvointiin.

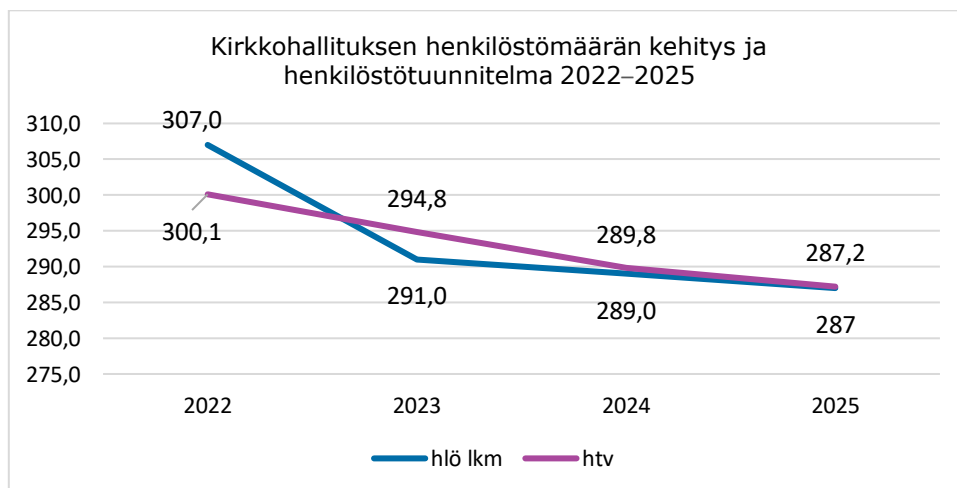
Kirkon keskusrahaston henkilöstösuunnitelma on laadittu vuosille 2023–2025. Vuoden 2022 luvut kuvaavat elokuun 2022 tilannetta. Henkilöstösuunnitelman perusteella Kirkkohallituksen henkilöstömäärä vuonna 2023 on 294,8 henkilötyövuotta. Henkilöstömäärä tulee pienentymään vuoteen 2025 yhteensä 7,6 henkilötyövuodella määräaikaisten projektien päättyessä sekä tehtävien uudelleenjärjestelyjen yhteydessä henkilöiden siirtyessä pois Kirkkohallituksen palveluksesta. Henkilöstösuunnitelman perusteella tuomiokapitulien henkilöstömäärä vuonna 2023 on 107,3 henkilötyövuotta. Tuomiokapitulien henkilöstömäärä pienenee 3 henkilötyövuodella vuoteen 2025.

Vuositasolla henkilöstömäärän ja henkilötyövuosien määrän vaihtelua selittävät määräaikaisten projektitehtävät, virka-, opinto- ja perhevapaat ja näiden vapaiden ajaksi rekrytoitu määräaikainen henkilöstöresurssi sekä kausityöntekijät.

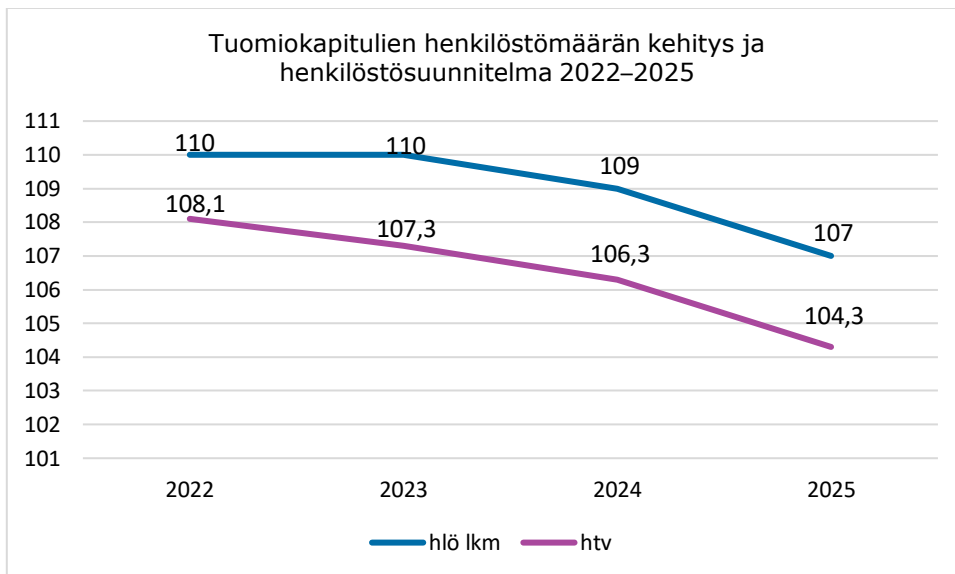
Kirkon keskusrahaston henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstösuunnitelma vuosina 2022–2025

Kirkkohallituksen henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstösuunnitelma vuosina 2022–2025

Tuomiokapitulien henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstösuunnitelma vuosina 2022–2025

*) Henkilötyövuosi, htv: Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Raportoinnissa on käytetty tietoja, jotka sisältävät ko. kalenterivuoden työajan, josta on vähennetty keskeytykset.

2.1.5. Kirkkohallituksen ympäristöohjelma

Kirkkohallituksen täysistunto myönsi 14.12.2021 Kirkkohallituksen virastolle ympäristödiplomin vuosiksi 2022–2027. Kirkkohallituksen virastolla on ollut ympäristödiplomi vuodesta 2012 lähtien. Ympäristödiplomi perustuu ympäristöohjelmaan ja se on voimassa vuosille 2022–2027.

Kirkkohallitus on sitoutunut ympäristöohjelman toteuttamiseen. Myös Kirkkohallituksen Ovet auki – kokeilulle ja kehittämiselle -strategia kannustaa ympäristöasioista huolehtimiseen. Ympäristöohjelma huomioi myös energia- ja ilmastostrategian, Hiili-neutraali kirkko 2030, tavoitteet. Ympäristöohjelmaan sitoutuminen ja tavoitteiden seuranta näkyy vuosittain laadittavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa sekä toimintakertomuksessa. Kirkkohallituksen virastokollegio on nimennyt Kirkkohallitukselle ympäristövastaavan ja ympäristötyöryhmän, joka kokoontuu säännöllisesti. Työryhmä seuraa ympäristöohjelman tavoitteiden toteutumista ja ympäristöasioiden huomiointia Kirkkohallituksessa.

Ympäristöohjelman toteuttamiseksi on vuodelle 2023 asetettu tavoitteet ja niitä mittaavat indikaattorit. Mukaan on otettu Kirkon talon osalta lämmityksen ja sähkön kulutuksen seuranta, ruokahävikki sekä luomutuotteiden käyttö. Koko kirkkohallitustasoisesti seurataan matkustuskuluja ja lentokilometrejä/päästöjä.

Ympäristöohjelman mukaisesti seurattavat asiat	Tavoite ja indikaattori
Lämmitys (Kirkon talo)	Lämmityskulujen pienentäminen 5 %. Vuoden 2021 kulutus 1101 MW.
Sähkö (Kirkon talo)	Sähkönkulutuksen pienentäminen 5 %. Vuoden 2021 kulutus 497 MW
Ruokahävikki (Kirkon talo)	Ruokahävikin pienentäminen 5 %. Vuoden 2021 hävikki toteutuneella mittausjaksolla 0,117 g/ myyty annos.
Luomutuotteet (Kirkon talo)	Lisätään luomutuotteiden määrää tarjonnassa. Luomutuotteiden prosentuaalinen osuus raaka-aineista vuonna 2021 oli 51,3 %.
Matkustuskulut (Kirkkohallitus)	Vuoden 2019 kustannukset 1 534 063 euroa. Matkustuskulut pienenevät vähintään 20 % vuoteen 2019 verrattuna.
Lentokilometrit / päästöt (Kirkkohallitus)	Lentokilometrien kompensointi. Vuoden 2021 CO2e-arvo oli 54 379.

2.1.6. Lapsivaikutusten arviointi (LAVA)

Kirkkohallitus hoitaa kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa. Suurin osa Kirkkohallituksen työstä on luonteeltaan sellaista, että sillä ei lähtökohtaisesti ole suoranaisia vaikutuksia lapsiin. Hallinnollisessa päätöksenteossa lapsivaikutusten arviointi on suurelta osin tapahtunut jo asioiden käsittelyn aiemmissa vaiheissa, koska nykyisen ohjeistuksen mukaan lapsivaikutukset arvioidaan siinä vaiheessa, kun asiaa ensimmäisen kerran käsitellään. Kirkkohallitus kehittää jatkuvasti omaa toimintaansa lapsivaikutusten näkökulmasta.

Kirkkohallituksen omaan toimintaan (sekä tuomiokapitulien käyttöön) on laadittu ohjeistus, jossa huomioidaan lapsivaikutusten arviointi sekä alisteisissa että suorissa päätöksissä. Tavoitteena on, että myös välillisten lapsivaikutusten arviointi voidaan

ottaa huomioon jo asian valmistelun alkuvaiheessa. Tärkeää on, että lapsivaikutusten arviointi vakiintuu seurakunnissa (ja yhtymissä) tavanomaiseksi osaksi asioiden valmistelua. Ohjeistukseen sekä yleisemmin LAVAan liittyen järjestetään Kirkkohallituksen sisäistä koulutusta esim. webinaareina. Näin vahvistetaan edelleen lapsivaikutusten arvioinnin tunnettuutta Kirkkohallituksen omassa toiminnassa erityisesti niiden työntekijöiden osalta, jotka toimivat asioiden valmistelijoina ja esittelijöinä. Tarkoitus on kiinnittää huomioita lapsivaikutusten arvioinnin näkyvyyteen sekä prosessin dokumentointiin asioiden valmisteluasiakirjoissa.

Kirkkohallituksen eri osastojen toiminnalla on usein välillisesti vaikutuksia lapsiin. Tällöin on kyse erityisesti kasvatuksen ja perhetoiminnan kysymyksistä, joissa tavoitteena on usein lasten aseman ja osallisuuden vahvistaminen kirkon ja sen seurakuntien toiminnassa. Toiminnallisen osaston rakennemuutoksen myötä lapsivaikutusten arvioinnin näkökulma voi tulla vahvemaksi osaksi yksiköiden ja tiimien toimintaa. Osallisuuden näkökulma liittyy vahvasti Polku-toimintamalliin, joka on otettu laajasti käyttöön seurakunnissa. Lapsivaikutusten arvioinnin ja siihen liittyvän lasten ja nuorten kuulemisen kautta voidaan lisätä lasten, nuorten sekä perheiden osallisuutta. Tämä näkökulma tulee vahvasti esille sekä Polku-malliin että Millenniaalien kirkko-hankkeeseen liittyvissä materiaaleissa ja koulutuksissa.

Seurakuntia rohkaistaan käyttämään Lapsivaikutusten arviointia työvälineenä, kun arvioidaan Korona-viruksen aiheuttaman poikkeustilanteen seurauksia ja vaikutuksia sekä kokonaiskirkon tasolla että seurakunnissa. LAVA on tärkeä myös muutosten aiheuttamisessa henkilöstö- ja resurssikysymyksissä seurakunnissa. Tähän liittyen Kirkkohallituksen alainen Lasten ja nuorten oikeudet kirkossa -työryhmä (LANOK) järjestää webinaareja ja koulutusta seurakuntien työntekijöille ja lapsiasiahenkilöille.

Kirkkohallitus on toimeksiantona laatinut esityksen nuorten ja nuorten aikuisten osallisuuden vahvistamisesta kirkolliskokoukselle. Lava-pykälään hyväksyttiin v. 2019 lisäys nuorten vaikuttajaryhmien perustamisesta. Kirkkojärjestyksen muutos astuu voimaan, kun kirkkolain uudistus hyväksytään eduskunnassa. Toteutuessaan se vahvistaa merkittäväällä tavalla nuorten ja nuorten aikuisten osallisuutta. Nuorten vaikuttajaryhmiä on jo olemassa lukuisissa seurakunnissa. Kirkkohallitus on mukana ylläpitämässä seurakuntien osallisuustyöntekijöiden verkostoa, jonka tarkoituksena on antaa tukea sekä työntekijöille että nuorten vaikuttajaryhmille.

Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arvioiminen niin päätöksenteossa kuin lapsiin kohdistuvassa toiminnassa on yksi näkökulma v. 2021 valmistuneessa kansallisessa lapsistrategiassa sekä sen toimeenpanosuunnitelmassa. Kirkkohallitus / Jumalanpalvelus ja kasvatus -yksikkö on osallistunut strategiatyöskentelyyn sen eri tasoilla ja valmistellut

myös kirkon omia toimenpiteitä lapsistrategian toteuttamiseen. Sekä LAVAan että lapsistrategian toimeenpanoon liittyvää materiaalia hyödynnetään sekä Kirkkohallituksen että seurakuntien koulutuksissa. Materiaali on tarkoitettu myös seurakuntien uusien luottamushenkilöiden käyttöön uuden toimikauden alussa.

2.1.7. Kirkkohallituksen talousarvio

Kirkkohallituksen osalta sitovuustasona on Kirkkohallituksen toimintakate yhteensä. Kirkkohallituksen talousarvio vuodelle 2023 esitetään osasto- ja suunnitteluyksikkötasolla.

Kirkkohallitus yhteensä, talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	3 740 265	3 360 924	3 198 100		
Myyntituotot	4 937	15 000	35 000		
Maksutuotot	511 079	940 000	775 100		
Vuokratuotot	182 693	197 900	177 100		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusva- rat	80 151	85 000	75 000		
Tuet ja avustukset	488 708	59 000	60 000		
Muut toimintatuotot	1 627 120	1 472 024	1 473 900		
Sisäiset tuotot	845 577	592 000	602 000		
Toimintakulut	-26 515 754	-30 503 733	-27 101 512		
Henkilöstökulut	-15 109 225	-15 461 859	-15 231 885		
Palkat ja palkkiot	-11 847 162	-11 806 121	-11 819 064		
Henkilösivukulut	-3 479 526	-3 470 527	-3 306 797		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	217 463	-185 211	-106 024		
Palvelujen ostot	-8 195 880	-11 752 966	-8 509 104		
Palvelun ostot - sisäiset	-221 006	-262 000	-272 000		
Vuokrakulut	-601 446	-787 700	-735 600		
Aineet ja tarvikkeet	-340 997	-377 818	-343 387		
Annetut avustukset	-1 959 169	-1 709 750	-1 942 650		
Muut toimintakulut	-88 030	-151 640	-66 886		
Siirto omakatteeseen rahastoon	-111 908	-93 000	-103 000		
TOIMINTAKATE	-22 887 396	-27 235 809	-24 006 412	-23 886 412	-23 886 412

2.1.8. Kansliapäällikön toimisto

Johdanto

Kansliapäällikkö johtaa Kirkkohallituksen viraston toimintaa ja henkilöstöhallintoa. Kansliapäällikkö vastaa Kirkkohallituksen toiminnan kehittämisestä ja strategisesta suunnittelusta. Kansliapäällikön vastuulla on myös koordinoida kirkon yhteyksiä valtiovaltaan ja viranomaisiin sekä muuhun yhteiskuntaan.

Kansliapäällikön toimisto (KPT) tukee kansliapäällikköä hänen viranhoidossaan. Kansliapäällikön toimistossa toimiva henkilöstötiimi luo edellytyksiä tavoitteelliselle ja tulokselliselle työskentelylle hoitamalla Kirkkohallituksen henkilöstöprosesseja. Lisäksi tiimi hoitaa työterveyshuollon ja työkyvyn ylläpidon koordinointia, organisoii Kirkkohallituksen yhteistä koulutusta sekä tukee työyhteisön toimintaa ja osaamisen kehittämistä. Kirkkohallituksen toimistotehtäviä hoitaa kansliapäällikön toimistoon sijoitettu toimistopalvelutiimi. Kansliapäällikön toimistossa hoidetaan myös Kirkkohallituksen erityistehtäviä, kuten EU-toimintaa, valtakunnallisten kolehtien valmistelua, kehitystoimintaa, valmiustoiminnan koordinointia sekä Arvojen Akatemian organisointia.

Suunnitelmakausi 2023–2025

Kirkon yhteiskunnallisessa toimintaympäristössä on tapahtunut viime vuosien aikana merkittäviä muutoksia. Koronapandemian ja Ukrainan sodan myötä yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen ja kriisinkestävyyteen liittyvien kysymysten merkitys on korostunut. Pitkittyneet kriisit näkyvät ihmisten arjessa tulevien vuosien aikana. Suurimpana huolena on kuluttajahintojen nousu, mikä vaikeuttaa kotitalouksien taloudellista tilannetta. Myös erityisesti nuorten jaksaminen on koetuksella yhteiskunnassamme.

Kirkon yhteiskunnallinen vastuu ja merkitys korostuvat kriisitilanteissa. Hengellisen toiminnan, sielunhoidon ja diakoniatyön tarve kasvaa, minkä vuoksi kirkon on tärkeää huolehtia perustehtäviensä toteutuksesta kaikissa olosuhteissa. Kirkko osallistuu kaikissa olosuhteissa viranomaisyhteistyöhön ja sekä kantaa osaltaan vastuuta henkisen tuen ja huollon tehtävistä osana henkisen kriisinkestävyyden vahvistamista.

Kirkon yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa korostuvat valtakunnalliset vaalit. Keväällä 2023 käydään eduskuntavaalit ja keväällä 2024 Euroopan parlamentin vaalit. Kirkon kannalta on keskeisen tärkeää vaikuttaa omien hallitusohjelmatavoitteidensa pohjalta eduskuntavaalien jälkeen muodostettavan hallituksen ohjelmaan, jotta kirkon arvot ja yhteiskunnallinen merkitys näkyvät tulevien vuosien valtakunnallisessa politiikassa Suomen, suomalaisten ja globaalin maailman parhaaksi.

Vuoden 2023 alussa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta uusien hyvinvointialueiden vastuulle. Kirkon kannalta on tärkeää varmistaa, että seurakunnat tunnistetaan uusilla alueilla hyvinvointia edistävänä toimijana ja nykyiset seurakuntien ja kuntien välillä laaditut sopimukset jatkuvat järjestäjän vaihtuessa.

Kirkon keskushallinto toteuttaa parhaillaan talouden tasapainottamissuunnitelmassa ja Kirkkohallituksen tuotannollis-taloudellisissa neuvotteluissa päätettyjä sopeutustoimia. Tulevien vuosien taloudellisesta epävarmuudesta johtuen on tärkeää, että muutoksen sopeutumisiksi Kirkkohallituksessa tehdään jatkuvaa uudistumistyötä.

Kirkkohallituksessa on käynnistetty Kirkkohallituksen nykyisen vuoteen 2026 ulottuvan ”Ovet auki kokeilulle ja kehittämiselle” -strategian pohjalta ”Kirkkohallitus 2026” -työskentely. Strategian toimeenpanon pohjalta tavoitteena on rakentaa Kirkkohallituksesta joustavampi, ketterämpi ja asiakkaitaan paremmin palveleva toimija. Merkittävien Kirkkohallituksen organisaation rakenteeseen liittyvien uudistusten sijaan lähtökohtana on henkilöstön sitouttaminen ja alhaalta ylöspäin tapahtuva uudistuminen. Ohjaavana tekijänä toimii Kirkkohallituksen strategiassa määritelty visio ”rohkea uudistaja ja edelläkävijä kirkon parhaaksi”.

Kansliapäällikön toimiston henkilöstömäärä ja sen kehitys

2022		2023		2024		2025	
hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv
14	13,8	21	21,5	21	20,6	21	20,6

Kansliapäällikön toimiston henkilöstömäärä vuonna 2023 on yhteensä 21 henkilöä. Työntekijämäärän kasvua selittää eri Kirkkohallituksen osastojen sihteerien yhdistäminen yhteiseen koko Kirkkohallituksen toimistopalvelutiimiin. Vuoden 2023 aikana kansliapäällikön toimistossa päättyvät kehityspäällikön ja kokonaiskirkollisen viestintäselvityshankkeen hankejohtajan määräaikaisten tehtävien. Syksystä 2022 lähtien Arvojen Akatemiasta, messutoiminnasta ja julkaisusta vastanneen koordinaattorin tehtävät ovat jaettu Kirkon viestinnän sekä Kirkon tutkimuksen ja koulutuksen vastuulle. Talouden tasapainottamissuunnitelman mukaisen päätöksen mukaisesti johtava EU-asiantuntijan työajaksi on määritelty 80 %.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, talousarvio tavoitteet, mittarit

Vuonna 2023 kansliapäällikön toimiston toiminnan painopisteitä ovat Kirkkohallituksen uudistaminen, vaikuttamistyön kehittäminen ja henkilöstön työhyvinvointiin panostaminen.

Ovet auki -strategian visio vuoteen 2026 kutsuu Kirkkohallitusta rohkeasti uudistumaan ja toimimaan edelläkävijänä kirkon parhaaksi. Visio toteutuu vain, jos osaamme kuunnella seurakuntia ja niiden tavoittamia ihmisiä ja heidän tarpeitaan ja toiveitaan. Luomme toimintamme arvioimiseksi palautekyselyn, jossa pyrimme saamaan esille seurakunnan työntekijöiden ja seurakuntalaisten palvelukokemuksia. Alueellisia kokeiluideoita rahoittamalla edistämme paikallisten seurakuntatyön innovaatioiden syntyä ja levittämistä. Kirkon johdon tueksi tuotamme kuukausittain tilannekuvan keskeisimmistä yhteiskunnassa esillä olevista aiheista, kirkon muutostekijöistä ja ilmiöistä osataksemme paremmin ennakoida tarvittavia toimenpiteitä. Autamme seurakuntia hyödyntämään tutkittua tietoa ja kerättyä dataa alueellisten tarpeiden tunnistamiseksi ja resurssien ihmislähtöiseksi johtamiseksi. Tuemme strategisia kärkihankkeita määrittelemään ja arvioimaan vaikuttavuutta, seuraamme kehittämistoiminnan tuloksellisuutta ja taloutta yhteisen projektimallin avulla. Kehittämistoiminta toteutuu vahvassa vuoropuhelussa ja tavoitteellisessa yhteistyössä hiippakuntien, seurakuntien ja sidosryhmien kanssa.

Kevään 2023 eduskuntavaalien alla on tarkoitus tavata poliittisia päättäjiä sekä herättää laajempaa yhteiskunnallista keskustelua kirkon hallitusohjelmatavoitteiden pohjalta. Tavoitteena on tuoda esille myös kirkon yhteiskunnallisen työn vaikuttavuutta osana koko yhteiskunnan palveluprosesseja. Kirkon EU-toiminnassa pyritään lisäämään yhteistyötä ja kumppanuuksia sisarkirkkojen ja kotimaisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on vahvistaa kirkon kannalta keskeisten EU-lainsäädäntöprosessien seurantaa ja kirkon läsnäoloa Euroopassa. Arvojen Akatemian ja Arvojen Euroopan järjestämistä jatketaan aiemmalla laajuudella keskeisten päättäjien ja yhteiskunnallisten vaikuttajien tavoittamiseksi.

Kokonaiskirkollinen viestintäselvityshanke päättyy suunnitelmavuoden puolivälissä 30.6.2023. Hankkeessa tehdään konkreettisia kehittämis ehdotuksia sisältävä selvitys kirkon viestinnän kehittämiseksi. Ehdotuksissa tulevat korostumaan yhteistyö ja yhteisemmän viestinnän tekeminen. Näin on mahdollista saavuttaa hankkeen tavoitteet vaikuttavammasta, tehokkaammasta ja uutta teknologiaa hyödyntävästä viestinnästä.

Henkilöstöä koskevien yhteisten kustannusten talouden seurantaa helpottamaan on perustettu "Henkilökunta yhteinen" -kustannuspaikka. Kyseiselle kustannuspaikalle kirjataan henkilöstön virkistystoimintaan, yhteisiin koulutuspalveluihin, asiantuntijapalveluihin ja vakuuttamiseen liittyvät kulut sekä työterveyshuoltoa ja henkilöstön ruokailua koskevat kulut ja tuotot.

Kansliapäällikön toimiston budjetin alle on kansliapäällikön oman toiminnan ja toimintojen ohella budjetoitu koko Kirkkohallituksen yhteisiä tuloja ja menoja. Vuodelle 2023

budjetin rakennetta on uudistettu aiempiin vuosiin verrattuna, jotta kansliapäällikön toimiston omia menoja voidaan seurata tarkemmin. Kansliapäällikön toimiston alta on siirretty koko Kirkkohallituksen yhteisiä menoja muille kustannuspaikoille. Myös Arvojen Akatemia on eroteltu jatkossa omalle kustannuspaikalleen. Komiteat ja työryhmät -kustannuspaikkaa on tarkennut koskemaan vain Kirkkohallituksen täysistunnon ja viirastokollegion asettamia työryhmiä ja neuvottelukuntia. Uudella laajennetulla toimistopalvelutiimillä on jatkossa oma kustannuspaikkansa.

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
Mitä Ovet auki kokeiluille ja kehittämiselle painopisteitä toiminnalla edistetään?	1) Kirkkohallitusta on uudistettu rohkeasti.	Kirkkohallitus 2026 toimeenpano: organisaatiouudistusten määrä, talouden tasapaino, seurakuntien palvelukokemus (palvelukokemuksen seuranta).
Ovet auki ulospäin – a, b ja d kohta	2) Kirkko on onnistunut vaikuttamistavoitteissaan Suomessa ja EU:ssa - institutionaalinen asema on turvattu ja kirkon arvot näkyvät yhteiskunnassa.	Hallitusohjelmaan kirjattu kirkon tavoitteet (lkm.).
Ovet auki kaikille – a ja c kohdat		EU-tason yhteistoimintamallin luominen (verkosto luotu, malli k/e).
Ovet auki yhteiselle työlle ja kumppanuuksille – a ja d kohdat		Arvo-foorumit tavoittaneet merkittäviä vaikuttajia (osallistujamäärä/edustuksellisuus).
Ovet auki uusille mahdollisuuksille – b kohta		Näkyvyys julkisessa keskustelussa (media-seuranta).
Ovet auki tulevaisuuteen – d kohta	3) Kirkkohallituksen henkilöstön työhyvinvointi on parantunut ja on erinomaisella tasolla.	Työhyvinvointiseuranta (esim. pulssi/ vuoden ajan).

Vaikuttavuuden arviointi
Kirkon institutionaalinen asema säilyy ja vahvistuu (lainsäädäntö tunnistaa kirkon, kirkolla on rooli erilaisissa valtionhallinnon prosesseissa, (lkm., edustukset).
Seurakuntien palveleminen toteutuu ammattitaitoisen ja hyvinvoivan henkilöstön toimesta. (asiakaspaalaute seurakunnilta, säännöllinen kysely ja seuranta).
Kirkko on vahvistanut yhteiskuntarauhaa ja vakautta; yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ja sosiaalista kestävyyttä.

Osaamisen kehittäminen
EU-asioiden laajempi tuntemus: lainsäädäntöprosessin vaikuttaminen oikea-aikaisesti.
Seurakuntaosaamisen vahvistaminen: mallin rakentaminen seurakuntatyöhön jalkautumiseksi.
Vaikuttamisosaamisen ja -viestinnän lisääminen: missä päätetään, milloin päätetään ja keihin pitää vaikuttaa.

Talousarvio 2023

Kirkkohallituksen yhteinen toiminta yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	587 962	182 000	119 000		
Myyntituotot			20 000		
Maksutuotot	19 472	55 000	27 000		
Vuokratuotot	5 897	6 000			
Tuet ja avustukset	488 708	59 000	60 000		
Muut toimintatuotot	73 885	50 000			
Sisäiset tuotot		12 000	12 000		
Toimintakulut	-3 713 339	-5 656 323	-4 499 381		
Henkilöstökulut	-1 235 949	-1 298 807	-2 218 820		
Palkat ja palkkiot	-905 981	-982 652	-1 698 060		
Henkilösivukulut	-270 389	-294 556	-361 844		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-59 579	-21 599	-158 916		
Palvelujen ostot	-1 567 853	-3 713 616	-1 582 861		
Palvelun ostot - sisäiset	-216 313	-250 000	-260 000		
Vuokratulut	-81 386	-57 100	-18 600		
Aineet ja tarvikkeet	-97 227	-74 000	-69 100		
Annetut avustukset	-503 365	-260 500	-350 000		
Muut toimintakulut	-11 247	-2 300			
TOIMINTAKATE	-3 125 377	-5 474 323	-4 380 381	-4 260 381	-4 260 381

Kansliapäällikön toimisto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	536 999	182 000	20 000		
Myyntituotot			20 000		
Maksutuotot	19 451	55 000			
Vuokratuotot	5 897	6 000			
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat					
Tuet ja avustukset	487 265	59 000			
Muut toimintatuotot	24 385	50 000			
Sisäiset tuotot		12 000	0		
Toimintakulut	-2 378 931	-2 109 726	-1 580 710		
Henkilöstökulut	-876 457	-1 120 726	-862 610		
Palkat ja palkkiot	-711 072	-845 636	-544 588		
Henkilösivukulut	-211 399	-253 491	-159 106		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	46 014	-21 599	-158 916		
Palvelujen ostot	-629 637	-595 100	-273 000		
Palvelun ostot - sisäiset	-208 132	-250 000	-260 000		
Vuokratulut	-70 740	-57 100	-18 600		
Aineet ja tarvikkeet	-79 393	-74 000	-66 500		
Annetut avustukset	-503 365	-10 500	-100 000		
Muut toimintakulut	-11 207	-2 300			
TOIMINTAKATE	-1 841 932	-1 927 726	-1 560 710	-1 560 710	-1 560 710

Henkilökunta, yhteiset menot	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot			87 000		
Maksutuotot			27 000		
Tuet ja avustukset			60 000		
Toimintakulut	-24 500	-32 000	-483 020		
Palvelujen ostot	-24 500	-32 000	-480 420		
Aineet ja tarvikkeet			-2 600		
TOIMINTAKATE	-24 500	-32 000	-396 020	-396 020	-396 020

Arvojen Akatemia	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut			-40 000		
Henkilöstökulut			-3 900		
Palkat ja palkkiot			-3 000		
Henkilösivukulut			-900		
Palvelujen ostot			-36 100		
TOIMINTAKATE			-40 000	-40 000	-40 000

EU-toiminta	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-94 410	-126 021	-68 021		
Henkilöstökulut	-84 080	-84 521	-65 000		
Palkat ja palkkiot	-64 895	-65 016	-50 000		
Henkilösivukulut	-19 185	-19 505	-15 000		
Palvelujen ostot	-710	-41 500	-3 021		
Vuokrakulut	-9 600				
Muut toimintakulut	-20				
TOIMINTAKATE	-94 410	-126 021	-68 021	-68 021	-68 021

Kärkihankkeet	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	50 964				
Maksutuotot	21				
Tuet ja avustukset	1 443				
Muut toimintatuotot	49 500				
Toimintakulut	-1 028 751	-3 197 576	-1 500 000		
Henkilöstökulut	-261 582	-93 560	-477 680		
Palkat ja palkkiot	-119 214	-72 000	-477 680		
Henkilösivukulut	-36 776	-21 560			
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-105 593				
Palvelujen ostot	-743 557	-2 854 016	-772 320		
Palvelun ostot - sisäiset	-8 181				
Aineet ja tarvikkeet	-15 410				
Annetut avustukset		-250 000	-250 000		

Muut toimintakulut	-20				
TOIMINTAKATE	-977 787	-3 197 576	-1 500 000	-1 380 000	-1 380 000

Komiteat ja työryhmät	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-38 819	-13 000	-31 000		
Henkilöstökulut	-13 830		-13 000		
Palkat ja palkkiot	-10 800		-10 000		
Henkilösivukulut	-3 030		-3 000		
Palvelujen ostot	-23 574	-13 000	-18 000		
Vuokratkulut	-550				
Aineet ja tarvikkeet	-865				
TOIMINTAKATE	-38 819	-13 000	-31 000	-31 000	-31 000

Toimistopalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot			12 000		
Sisäiset tuotot			12 000		
Toimintakulut			-796 630		
Henkilöstökulut			-796 630		
Palkat ja palkkiot			-612 792		
Henkilösivukulut			-183 838		
TOIMINTAKATE			-784 630	-784 630	-784 630

2.1.9. Hallinto-osasto

Johdanto

Hallinto-osasto toteuttaa ja kehittää muuttuvassa toimintaympäristössä kirkon hyvää hallintoa yhteistyössä seurakuntien ja muiden tahojen kanssa. Tuemme seurakuntia antamalla asiantuntija-apua ja vaikuttamalla yhteiskunnassa. Osasto käsittelee asiat, jotka koskevat säädösvalmistelua, kirkon yhteistä hallintoa, seurakuntien hallintoa ja taloutta, kirkon kulttuuriperintöä, kirkollisverotusta, kirkonkirjojenpitoa ja kirkollisia vaaleja. Osasto käsittelee myös asiat, jotka eivät kuulu muiden osastojen ja yksiköiden toimialaan. Hallinto-osasto on jakautunut osaston johtajan toimistoon sekä kolmeen yksikköön.

- Yleishallinto-yksikön tehtäviin kuuluvat kirkolliskokouksen kansliatoiminnot sekä Kirkkohallituksen täysistunnon ja virastokollegion tukitoiminnot. Lisäksi yksikkö ylläpitää asian- ja dokumentinhallintaa sekä vastaa Kirkkohallituksen kirjastosta ja käännöstoiminnasta.
- Seurakuntien hallinto ja talous -yksikkö tukee seurakuntien hallinnon, taloushallinnon, kiinteistötoimen ja hautustoimen kehittämistä sekä kirkon kulttuuriperinnön ylläpitoa kouluttamalla, neuvomalla ja ohjeistamalla sekä tilastotutannon ja lakisääteisten alustus- ja avustusasioden kautta. Yksikkö hoitaa myös kirkollisia vaaleja koskevia tehtäviä.
- Seurakuntarekisterit-yksikkö vastaa kirkon jäsentietojärjestelmän Kirjurin, sähköisten asiointipalveluiden, ja asianhallintajärjestelmä Domuksen ylläpidosta ja kehittämisestä. Lisäksi yksikön erityisenä vastuualueena on valtakunnallisen sukuselvityspalvelun ja aluekeskusrekistereiden toiminnan tukeminen ja neuvonta. Lisäksi yksikkö osallistuu Basis-kulttuuriperintö- ja kiinteistöhallintajärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen.

Katsaus suunnitelmakauteen 2023–2025

On odotettavissa, että kirkon ja uskonnon asemaa yhteiskunnassa punnitaan suunnitelmakauden aikana, kun vaateet valtion ja kuntien uskontoneutraalisuudesta kasvavat. Tämä vaikuttanee myös kirkon yhteiskunnalliseen asemaan ja yhteiskunnallisiin tehtäviin. Mahdollisiin yhteiskunnallisten tehtävien muutoksiin on syytä varautua.

Seurakuntien taloudelliset haasteet tulevat jatkumaan suunnitelmakauden aikana. Taloudellisen tilanteen heikentyminen haastaa tarkastelemaan seurakuntien ja kirkon rakenteita. Rakenteiden muutoksissa on pidettävä huolta hyvän hallinnon periaatteiden toteuttamisesta ja säilyttämisestä.

Lisäksi tarve säästää ja priorisoida tehtäviä saattaa vaikuttaa muun muassa seurakuntien rakennuskannan ylläpidon laiminlyönteihin ja siten korjausvelan kasvuun. Talouden realiteetit huomioon ottavan kiinteistöstrategian myötä seurakunnilla on kuitenkin myös mahdollisuus luopua vähäisellä hyötykäytöllä olevista rakennuksista ja siten toteuttaa Hiilineutraali kirkko 2030 -strategiaa. Onnistuminen Kirkon energia- ja ilmastostrategian täytäntöönpanossa kasvattaisi kirkon positiivista mainetta, mutta edellyttää riittävää resursointia.

Säästöpainotukset vaikuttavat myös Kirkkohallituksen ja osaston työskentelyyn. Hallinto-osaston henkilöstörakenne on haavoittuva, kun työalaa kohden on pääsääntöisesti yksi asiantuntija. Seurakuntakentältä tulevien odotusten ja osaston resurssien välillä on selkeä juopa, eikä työnkuvien laajentamiseen ole juurikaan mahdollisuutta. Tämä johtaa tehtävien priorisointeihin ja ydintehtävään keskittymiseen sekä siihen, ettei kaikkiin odotuksiin pystytä vastaamaan. Toisaalta tarve vastata odotuksiin edellyttää yhä enenevässä määrin yhteistyötä seurakuntien ja hiippakuntien asiantuntijoiden kanssa. Myös uuden kirkkolainsäädännön mahdollinen voimaantulo edellyttää panostamista säädösten täytäntöönpanoon samalla, kun työtä on suunnattava nyt jo olemassa olevien sekä uusien muutostarpeiden valmisteluun.

Työtavan muutos lähityöstä hybridityöhön vakiintunee suunnitelmakauden aikana, kun löydetään parhaimmat työtavan mallit. Laaja etätyö koetaan myös uhkana yhteistyölle sekä työyhteisöön ja työhön sitoutumiselle, mutta parhaimmillaan etätyö tuo kustannussäästöjä ja lisää työn tehokkuutta. Lisääntynyt etätyö edellyttää myös tausta-aineistoilta ja tiedoilta digitaalisuutta.

Hallinto-osaston henkilöstömäärä ja sen kehitys

2022		2023		2024		2025	
hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv
22	22,2	19	19	17	17	17	17

Osaston henkilöstömäärä vuonna 2023 on 19 osaston sihteereiden siirtyessä vuoden alussa kansliapäällikön toimiston alaisuuteen. Vuonna 2023 päättyvät osastolle sijoitetut kaksi määräaikaista tehtävää, jotka tukevat Basis-järjestelmän käyttöönottoa seurakunnissa. Osaston perushenkilöstömäärä on tuolloin 17. Mahdollisen Hiilineutraali kirkko 2030 -kärkihankkeen myötä osasto tarvitsee lisäresursointia. Myös osa maankäyttöpäällikön, kulttuuriperintöasiantuntijan ja yliarkkitehdin sekä osaston johtajan työtä suuntautuisi hankkeen toteuttamiseen.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet, mittarit ja talousarvio

Mahdollisen uuden kirkkolainsäädännön voimaantulon myötä osaston tavoitteena on tukea seurakuntia ja hiippakuntia uusien säädösten täytäntöönpanossa. Osastolla laaditaan tarvittavia mallisääntöjä ja ohjeita sekä tarvittaessa koulutusmateriaalia hiippakuntien käyttöön. Koulutusta toteutetaan myös osaston erityisalueilla. Kirkkolainsäädännön kommentaari lain soveltajien tueksi pyritään kirjoittamaan nykyisen henkilöstön toimesta, mutta kommentaarin käännytyö tulee edellyttämään 25 000 euron lisämäärärahaa. Lainsäädännön voimaantulo mahdollistaa myös keskeytyksissä olleen säädösvalmistelun aloittamisen.

Yleishallinto-yksikkö edistää sähköisten välineiden hyödyntämistä entistä paremmin seurakuntien ja Kirkkohallituksen hallinnon ja kokousten apuna. Uuden kirkkolain tultua voimaan ohjeistetaan erityisesti sähköisen päätöksentekomenettelyn käytäntöjä. Asianhallintajärjestelmä Domusta kehitetään niin, että seurakunnat pystyvät paremmin hallinnoimaan asiakirjojensa elinkaarta. Kirjastossa pyritään lisäämään e-aineistojen osuutta ja parantamaan niiden käytettävyyttä. Lisäksi kirkolliskokouksen ja hiippakuntavaltuustojen vaalien järjestämisestä annettavia ohjeita tarkennetaan viime vaiheisiin verrattuna ja lomakkeita uudistetaan yhteistyössä hiippakuntien kanssa.

Seurakuntien hallinto ja talous -yksikön tavoitteena on, että toimintavuodelle asetetut tavoitteet toteutuvat. Yksikön työtä ohjaa vahvasti seurakuntakentältä tulleet, usein akuutit kysymykset, joita selvitellessään, ohjeistetaan ja joihin etsitään ratkaisuvaihtoehtoja. Viestintä seurakuntien kanssa on jatkuvaa ja se on merkittävä osa yksikön työtä. Yksikkö kehittää ja vaikuttaa muun muassa osallistuen erilaisiin ulkoisiin ja sisäisiin työryhmiin, kouluttaa, laatii ohjeistuksia, lausuntoja, vastineita ja päätösesityksiä.

Erillishankkeena Kirkkohallituksen talousarvioon on ehdotettu Kirkon energia- ja ilmastostrategian toteuttamiseen liittyvä projekti, joka tähtää kirkon hiilineutraaliuteen vuoteen 2030 mennessä. Hankkeessa keskeisiä ovat hiilipäästöjen vähentäminen, kirkon ympäristöjärjestelmän (ympäristödiplomi) käyttöönoton edistäminen ja seurakuntatalouksien kiinteistöstrategioiden laatiminen siten, että ympäristövaikutusten arviointi integroidaan osaksi päätöksentekoa.

Seurakuntarekisterit-yksikön työtehtävät painottuvat edelleen aluekeskusrekistereiden toiminnan tukemiseen ja valtakunnallisen sukuselvityspalvelun kehittämiseen. Keskeisenä tavoitteena on prosessien kehittäminen ja automatisointi siten, että virkatodistuksien laatimiseen liittyvä manuaalinen työ vähenee ja työn tekeminen nopeutuu ja helpottuu. Lisäksi tavoitteena on laajentaa koulutustarjontaa sekä kehittää sukututkimuksen tilaus- ja toimitusprosessia.

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
Ovet auki ulospäin – 2 kohta Ovet auki kirkkoon ja kasvuun – 1 kohta Ovet auki uusille mahdollisuuksille – 3 ja 4 kohta Ovet auki kaikille – 3 kohta Ovet auki tulevaisuuteen – 1 kohta	1. Edistämme seurakunnan ja kirkon tehtävää tukevaa säädäntöä.	- Lainvalmistelijoille annetuissa lausunnoissa ja omassa säädösvalmistelussa on etsitty ratkaisuja, jotka tukevat kirkon ja seurakuntien tehtävää. - Kirkkolakiehdotuksen tultua hyväksytyksi laadittava kommentaari on selkeä ja hallintoa ohjaava.
	2. Toimimme seurakuntien kumppaneina kehittämällä yhdessä kirkon hyvää hallintoa ja hallinnollisia toimintatapoja.	- Kehitystyössä on huomioitu seurakuntien tarpeet ja he ovat olleet mukana kumppaneina löytämässä ratkaisuja.
	3. Selkeytämme kirkolliskokous- ja hiippakuntavaltuustovaalien vastuita, ohjeita ja lomakkeita yhteistyössä hiippakuntien kanssa.	- Kirkolliskokouksen ja hiippakuntavaltuustojen vaaleissa vastuut ovat selkeät ja ohjeita on tarkennettu viime vaaleihin verrattuna. Lomakkeet on uusittu yhteistyössä hiippakuntien kanssa.
	4. Tuemme seurakuntien toiminnallisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävä hallintoa ja tiedolla johtamista.	- Seurakunnille on järjestetty yhdeksän ajankohtaiswebinaaria vuonna 2023. - Kiinteistöstrategiamalli on yhdessä hiippakuntien kanssa jalkautettu vähintään kahdessa hiippakunnassa. - Kulttuuriperintökulujen kirjauskäytäntö ja seurantamalli on uudistettu (joko automatisoinnilla tai muuten yksinkertaistamalla kirjauskäytäntöä) ja asiasta on järjestetty vähintään yksi koulutustilaisuus. - Talousarviomalli seurakuntien taloussuunnittelun tueksi on tehty ja asiasta on järjestetty vähintään yksi koulutustilaisuus.
	5. Virkatodistustilausprosessi on kokonaisuudessaan digitalisoitu.	- Virkatodistustilausprosessi on kokonaisuudessaan digitalisoitu siten, että virkatodistuksen tilauksen, laatimisen ja laskutuksen lisäksi myös virkatodistusten toimitus on mahdollista tehdä sähköisesti.

		- Asetettu tavoite katsotaan saavutetuksi, kun sähköiset toimituskanavat (iPost, Suomi.fi -viestit) on toteutettu ja puolet aluekeskusrekistereistä (7) on ottanut sähköisen toimitustavan käyttöön.
--	--	--

Vaikuttavuuden arviointi

Hallintoa ohjaavat ja tukevat säädökset sekä säädösten soveltamisen ohjeistus auttavat toteuttamaan hyvää hallinnollista toimintatapaa, mikä vähentää hallinnollisen päätöksenteon epävarmuuksia ja lisää johdonmukaisuutta. Toteutettava hyvä hallinto lisää seurakunnan jäsenten sekä yhteiskunnan toimijoiden luottamusta kirkon ja seurakunnan toimintaan.

Osaston palvelut vastaavat yhä paremmin seurakuntien tarpeita.

Tavoitteen toteutuminen vaikuttaa luottamushenkilöihin ja vaalien järjestämisestä vastuussa oleviin Kirkkohallituksessa ja hiippakunnissa siten, että vaalien toimittamisen käytännöt ovat yhdenmukaisemmat, ohjeet ovat selkeät ja lomakkeet on helppo täyttää. Vaikuttavuutta voidaan mitata saadun myönteisen palautteen avulla.

Seurakunnissa toteutuu entistä paremmin hyvä hallinto ja tiedolla johtaminen. Seurakuntien tietoisuus kiinteistöjen merkityksestä talouteen, toimintaan ja ympäristöön lisääntyy ja tiedot kulttuuriperintökuiluista vastaavat aiempaa paremmin todellisuutta. Kiinteistöjen strateginen luokittelu ja muun muassa tietoisuus korjausvastuun määrästä auttaa seurakuntia tekemään strategisia valintoja kiinteistöjen suhteen, mikä parantaa seurakuntien taloudellista tilannetta. Seurakuntien mahdollisuus toimia itsenäisinä seurakuntina paranee, jos tarpeettomat kulut tunnistetaan ja niistä voidaan karsia. Silloin seurakuntien määrärahoja voidaan käyttää enemmän toimintaan. Talousarviomalli keventää talouspäällikön työkuormaa etenkin pienessä seurakunnassa. Yhtenäinen rakenne lisää erityisesti samankokoisten seurakuntien vertailtavuutta.

Digitalisoitu prosessi tuottaa kustannussäästöjä tulostamisen ja postituksen osalta sekä säästää työaikaa. Yhteiskunnallisena vaikutuksena on perunkirjoitusprosessin nopeutuminen.

Osaamisen kehittäminen

Osaston osaamista tulee pääosin kehittää ammattitaidon ylläpitämisellä ja osaamisen syventämisellä. Virkatodistustilausprosessin kokonaisvaltaisen digitalisoinnin toteuttaminen edellyttää sähköisten toimitustapojen toteuttamiseen liittyvän osaamisen kasvattamista.

Kärkihankkeen Hiilineutraali kirkko 2030 toteuttaminen edellyttää rakennustekniikkaan ja energiatehokkuuteen liittyvää osaamista, jota osastolla ei tällä hetkellä ole. Hankkeen toteuttaminen edellyttää myös viestinnän osaamista.

Talousarvio 2023

Hallinto-osasto yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintakulut	-1 327 113	-1 545 377	-1 271 847		
Henkilöstökulut	-1 257 026	-1 244 717	-1 094 587		
Palkat ja palkkiot	-964 803	-949 229	-842 221		
Henkilösivukulut	-292 224	-284 528	-252 366		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-10 960			
Palvelujen ostot	-67 038	-244 200	-166 020		
Palvelun ostot - sisäiset					
Aineet ja tarvikkeet	-2 157	-10 500	-10 300		
Annetut avustukset					
Muut toimintakulut	-892	-45 960	-940		
TOIMINTAKATE	-1 327 113	-1 545 377	-1 271 847	-1 271 847	-1 271 847

HaO, yleishallinto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintakulut	-540 121	-579 516	-468 128		
Henkilöstökulut	-533 142	-546 376	-437 388		
Palkat ja palkkiot	-408 367	-415 938	-336 452		
Henkilösivukulut	-124 775	-124 781	-100 936		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-5 657			
Palvelujen ostot	-6 634	-30 200	-25 400		
Aineet ja tarvikkeet	-346	-2 900	-5 300		
Muut toimintakulut		-40	-40		
TOIMINTAKATE	-540 121	-579 516	-468 128	-468 128	-468 128

Srkien hall. ja tal.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintakulut	-567 912	-680 027	-595 362		
Henkilöstökulut	-532 417	-504 947	-512 282		
Palkat ja palkkiot	-409 140	-385 614	-394 294		
Henkilösivukulut	-123 277	-115 444	-117 988		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-3 889			
Palvelujen ostot	-33 743	-128 000	-80 500		
Palvelun ostot - sisäiset					
Aineet ja tarvikkeet	-900	-1 200	-1 700		
Muut toimintakulut	-852	-45 880	-880		
TOIMINTAKATE	-567 912	-680 027	-595 362	-595 362	-595 362

HaO, yhteiset	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024	TA 2025
Toimintakulut	-219 080	-285 834	-208 357		
Henkilöstökulut	-191 467	-193 394	-144 917		
Palkat ja palkkiot	-147 296	-147 677	-111 475		
Henkilösivukulut	-44 172	-44 303	-33 442		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-1 414			
Palvelujen ostot	-26 661	-86 000	-60 120		
Aineet ja tarvikkeet	-912	-6 400	-3 300		
Annetut avustukset					
Muut toimintakulut	-40	-40	-20		
TOIMINTAKATE	-219 080	-285 834	-208 357	-208 357	-208 357

2.1.10. Työmarkkinaosasto, Kirkon työmarkkinalaitos

Johdanto

Kirkon työmarkkinaosasto huolehtii kirkon palveluksessa olevien palvelussuhdetta koskevasta säädösvalmistelusta ja mallisääntöjen laatimisesta, kirkon henkilöstöpolitiikasta, kirkon työnantajaviestinnästä ja kirkon henkilöstön osaamisen kehittämisestä henkilöstöpolitiikan alalla ja muilta osin yhteistyössä toiminnallisen osaston kanssa. Lisäksi työmarkkinaosasto hoitaa kirkon työmarkkinalaitokselle kuuluvat tehtävät.

Kirkon työmarkkinalaitos toimii evankelis-luterilaisen kirkon sekä seurakuntien ja seurakuntayhtymien edunvalvojana ja vaikuttajana työmarkkina-asioissa. Kirkon työmarkkinalaitos on yksi Suomen työmarkkinoiden keskusorganisaatioista (ns. työmarkkinakeskusjärjestö). Se neuvottelee ja sopii keskusjärjestö- ja liittotason sopimukset mm. työntekijöiden ja viranhaltijoiden palvelussuhteen ehdoista sekä valvoo kirkkoyrityksien etuja työoikeuden ja työelämän kehittämisasioissa.

Toimintasuunnitelmakaudella keskiössä ovat neuvottelut ja seurakuntien palveleminen sekä työmarkkinapolitiikkaan vaikuttaminen. Näin on ollut kautta aikain, mutta työmarkkinoiden muutos haastaa myös neuvottelutoimintaa. Toisaalta vaaditaan mahdollisuuksia paikalliseen sopimiseen ja toisaalta halutaan keskitettyjä mietittyjä ratkaisuja, jotka taipuvat helposti digitaalisiin henkilöstöhallinnon ratkaisuihin. Oleellista on pitää fokus itse sisällössä eli siinä, että palvelussuhteen ehdot auttavat parhaalla mahdollisella tavalla työnantajaa toteuttamaan perustehtävänsä motivoituneen, innostuneen ja hyvinvoivan henkilöstön kanssa.

Osaston henkilöstömäärä ja kehitys

Osaston henkilöstömäärä supistui vuoden 2023 alusta kuuteen, kun yhdestä vakanssista luovuttiin ja toimistopalvelut siirrettiin Tuta-neuvotteluissa koko Kirkkohallituksen yhteiseen yksikköön. Kuuden henkilön voimin jatketaan koko suunnitelmakausi keskit-
tyen sopimustoimintaan ja sen eri ulottuvuuksiin työelämän lainsäädäntöön vaikutta-
mista unohtamatta.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet, mittarit ja talousarvio

Pääpaino vuoden 2023 toiminnassa on jatkuvan neuvottelun hengessä valmistautua vuoden 2024 neuvottelukierrokseen. Vuosien 2022–2024 sopimukseen kirjattiin yh-
deksi tehtäväksi pääryhmälle ”neuvotella elokuusta 2022 lukien mallista, jolla pyritään
varmistamaan kirkon palkkakilpailukyky eri tehtävissä. Työn osana tarkastellaan mah-
dollisia palkkaukseen liittyviä jälkeenjääneisyyksiä ottaen huomioon palvelussuhteen
ehdot laajasti.”

On varauduttava kouluttamaan ja viestimään kirkkolakipaketin henkilöstöä koskevista
sisällöistä, jos paketti hyväksytään eduskunnassa siten, että se tulee voimaan vuoden
2023 aikana.

Vuoden 2023 aikana vakiinnutetaan etäkoulutusten käytänteet ja kehitetään edelleen
sekä nettisivuja että muuta viestintää. On myös tärkeää syventää yhteistyötä kapitu-
lien ja seurakuntatalouksien työnantajaedustajien kanssa. Keskiössä säilyvät suorat
asiantuntijapalvelut seurakuntiin ja yhteydenpito Kirkon palvelukeskuksen kanssa.

Vuoden 2023 osastokohtaiset tavoitteet

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
TMO on merkityksellinen ja luotettava toimija. Tuemme seurakuntien työtä tutkitun tiedon ja saamamme palautteen pohjalta. Edistämme yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista kir- kossa.	Olemme mukana kaikissa oleelli- sissa kolmikantaisissa työryhmissä, jotka valmistelevat työelämän lain- säädäntöä. Kehitämme edelleen yh- teistyötä muiden työnantajaorgani- saatioiden kanssa.	Missä kolmikantaryhmissä ol- laan mukana, jotka maan hal- litus mahdollisesti perustaa.
	2. Seuraamme ja analysoimme hen- kilöstöön liittyviä tunnuslukuja ja toteutamme vuosittain ajankohtais- kyselyn työnantajille.	Ajankohtaiskysely on toteu- tettu ja sen tuloksista on viestitty kattavasti.

Hoidamme kumppanuuksia tavoitteellisesti yhteistä etua eteen.	3. Osallistumme aktiivisesti eri työryhmien työhön, jotka edistävät tasa-arvon toteutumista kirkossa ja yleisemmin yhteiskunnassa. Ohjeistamme/muistutamme lainsäädännöstä.	Kirkon palkka-aineisto on suvattu (sukupuolten vaikutusten arviointi).
Kehitämme henkilöstön digivalmiuksia ja edistämme digitalisaatiota.	4. Lisäämme ilmaisten tietoisuuswebinaarien määrää.	Webinaareja järjestetään min 4 x ja osallistujia on yhteensä yli 150.
Korostamme työssämme toivon näkökulmaa ja luottamusta tulevaisuuteen.	5. Järjestämme KirVESTES- ja muita koulutuksia.	Keräämme palautteen koulutuksista, jonka pitää olla kii- tettävällä tasolla.

Vaikuttavuuden arviointi

Parhaimmillaan saavutetaan tavoite hyvinvoivista työyhteisöistä, joissa työtä tehdään innostuneesti ja sitoutuneesti. Seurakunnat seuraavat itsenäisesti työhyvinvointikyselyin tätä kehitystä. Ja KEVA tekee kahden vuoden välein koko julkisen sektorin kartoittavaa tyhy-kyselyä. Hyvä mittari on myös, kun työrauha säilyy ja ristiriitoja on mahdollisimman vähän.

Osaamisen kehittäminen

Tarvitaan kyvykkyyttä oppia uutta ja näkemyksellisyyttä uusien sisältöjen vaikutuksista.

Talousarvio 2023

Työmarkkinaosasto yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	42 045	20 000	20 000		
Maksutuotot	11 849	16 000	16 000		
Muut toimintatuotot	30 196	4 000	4 000		
Toimintakulut	-677 737	-742 140	-635 000		
Henkilöstökulut	-620 981	-673 000	-582 023		
Palkat ja palkkiot	-483 814	-513 000	-447 846		
Henkilösivukulut	-149 250	-160 000	-134 177		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	12 083		0		
Palvelujen ostot	-55 814	-66 100	-50 400		
Aineet ja tarvikkeet	-882	-3 000	-2 537		
Muut toimintakulut	-60	-40	-40		
TOIMINTAKATE	-635 692	-722 140	-615 000	-615 000	-615 000

2.1.11. Talousosasto

Johdanto

Kirkon keskusrahaston/Kirkkohallituksen talousosaston tehtävänä on vastata Kirkon keskusrahaston toiminnan rahoituksesta ja omaisuuden hoidosta. Kirkkohallituksen työjärjestyksessä osaston tehtävät on määritelty seuraavasti:

- 1) Kirkon keskusrahaston ja eläkerahaston toiminta ja lainsäädäntö
- 2) sijoitustoiminta
- 3) hankinta- ja kiinteistötoimi
- 4) Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston talousarvio, taloussuunnittelu, tilinpäätös ja seurakuntien avustustoiminta sekä Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston toimialaan kuuluvat muut asiat
- 5) tietohallinto.

Talousosastolla on neljä yksikköä: kiinteistöyksikkö, sijoitusyksikkö, talousyksikkö ja tietohallintoyksikkö.

Kiinteistöyksikkö vastaa Kirkon talon (Eteläranta 8) sisäisistä tukipalveluista (mm. vahtimestaripalvelut). Lisäksi kiinteistöyksikkö vastaa Kirkon keskusrahaston omistamien kiinteistöjen yllä- ja kunnossapidosta sekä peruskorjauksista ja asuinhuoneistojen kunnossapidosta. Kirkon keskusrahasto omistaa omaan toimintaansa liittyviä kiinteistöjä (Kirkon talo, Kirkon koulutuskeskus sekä hiippakuntien käytössä olevia kiinteistöjä) sekä kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden osakkeita.

Sijoitusyksikkö hoitaa Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston sijoitustoimintaa. Sijoitusyksikön henkilöstö on Kirkon eläkerahaston palveluksessa. Sijoitustoiminnassa on panostettu erityisesti vastuullisen sijoittamisen menettelyihin ja siinä ollaan edelläkävijöitä Suomessa. Kirkon eläkerahastolla on oma talousarvio ja toiminta- ja taloussuunnitelma, jossa esitetään sijoitusyksikön henkilöstö- ja toimintamenot.

Talousyksikkö vastaa Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston taloushallinnosta. Kirkkohallituksen eräät taloushallinnon toiminnot (ostolaskujen reititys ja tiliöinti, matkalaskujen asiatarkastus ja tiliöinti sekä käyttäjien ohjaaminen ja neuvonta) on keskitetty talousyksikköön. Työnjakoa talousyksikön, Kirkkohallituksen osastojen ja Kirkon palvelukeskuksen välillä kehitetään edelleen tehokkuuden lisäämiseksi.

Tietohallintoyksikkö ylläpitää ja kehittää kirkon yhteisiä ICT-peruspalveluita sekä vastaa Kirkkohallituksen ja hiippakuntien tietotekniikasta. Tämän lisäksi tietohallintoyksikkö vastaa ICT-projektitoiminnasta, hankinnoista sekä tarjoaa Kirkon keskusrahaston it-alueena seurakunnille tietotekniikan palvelukokonaisuuksia sopimus pohjaisesti.

Kirkkohallituksen virastokollegio on asettanut Kirkkohallituksen tietosuojatyöryhmän ja nimittänyt talousosaston juristin Kirkon keskusrahaston tietosuojavastaavaksi. Tietosuojavastaava toimii Kirkkohallituksen, tuomiokapitulien ja keskusrahaston IT-alueen tietosuojavastaavana sekä tukee kirkon muiden tietosuojavastaavien välistä yhteistyötä.

Osastonjohtajan yksikkö tarjoaa controllerin asiantuntemusta Kirkkohallituksen muille osastoille ja hiippakuntien tuomiokapituleille sekä valmistelee ja koordinoi Kirkkohallituksen ympäristöohjelmasta nousevia toimenpiteitä sekä muita yhteisiä hankkeita.

Katsaus suunnitelmakauteen 2023–2025

Kirkolliskokous on edellyttänyt, että Kirkon keskusrahaston talous on tasapainossa vuodesta 2023 eteenpäin. Tasapainottamiseksi on laadittu Kirkon keskusrahaston talouden tasapainottamissuunnitelma syksyn 2021 aikana. Tasapainottamiseksi Kirkkohallituksessa käytiin yhteistoiminta- eli tuta-menettely alkuvuonna 2022. Tasapainottamissuunnitelmassa ja Tuta-menettelyssä on pystytty osoittamaan tarvittavat noin 3 milj. euron säästöt talouden tasapainottamiseksi vuoden 2023 alusta. Talousosasto on ollut keskeisesti valmistelemassa näitä talouden tasapainottamissuunnitelmia.

Tuleville vuosille seurakuntien jäsenmäärän kehitys ja sitä myötä verotulojen kehitys ovat keskeinen tekijä myös Kirkon keskusrahaston talouden perustana. Suunnitelmakaudelle 2023–25 odotetaan hidasta verotulojen kasvua ja siten myös keskusrahastomaksun tuoton ennustetaan nousevan vuosittain noin 1 %. Hintojen nousu eli inflaatio on vuoden 2022 aikana kiihtynyt voimakkaasti ja inflaatio onkin keskeinen suunnitelmakauden 2023–25 talouden uhkatekijä. Vaikka keskusrahastomaksun tuotto hieman kasvaisikin suunnitelmakaudella, inflaatio kuitenkin ”syö” kasvun ja Kirkon keskusrahaston talous käytännössä tiukentuu kaudella 2023–25.

Suomi sijoittui ensimmäiselle sijalle EU:n digitalisaatiovertailussa vuonna 2022. Vertailun kohteena oli kunkin EU-maan digitaalinen toimintakyky ja sen kehitys. Kirkon ei sovi jäädä digitaalisuudessakaan koko maan kehityksestä liikaa jälkeen. Siksi suunnitelmakaudella 2023–25 nähdään tärkeäksi digitaalisten palvelujen ja toimintojen kehittäminen paitsi Kirkkohallituksessa ja hiippakunnissa niin ennen muuta seurakunnissa. Kirkkohallituksen tietohallintoyksikkö on mukana tässä kehittämisessä ja kehittämisen

suuntaamiseksi on tarkoitus laatia suunnittelukauden alussa digitalisaatiokehityksen yhteiset suuntaviivat.

Taloussosaston henkilöstömäärä ja -kehitys

2022		2023		2024		2025	
hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv
34	34,6	32	32	32	32	32	32

Henkilöstömäärässä ei ole mukana Kirkon eläkerahaston palveluksessa oleva henkilöstö (5). Vuoden 2023 alusta lukien tietohallintoyksikön henkilöstömäärä pienenee yhdellä ja osaston sihteeri siirtyy kansliapäällikön toimiston henkilöstölukuihin.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet, mittarit ja talousarvio

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
Pidämme Kirkon keskusrahaston talouden tasapainossa ja turvaamme tulevaisuuden toimintaedellytykset.	1. Päivitämme suunnitelmakautta pidemmän aikavälin talousennusteen ja vaihtoehtoiset talousskenaariot Kirkon keskusrahastolle (vuoteen 2030 asti).	Talousennuste ja skenaariot päivitetty. Skenaarioiden mukaiset toimintapidesuunnitelmat laadittu.
Selkeytämme vastuunjakoa ja kehitämme yhteistyötä Kirkkohallituksen, tuomiokapituleiden, seurakuntien ja järjestöjen kesken.	2. ICT-yhteistyötä kehitetään koko kirkon laajuisesti v. 2022 perustetuissa Tietohallinnon johtoryhmässä ja Tietoturvallisuuden johtoryhmässä. Kirkon hankintaosaamista vahvistetaan Kirkkohallituksen hankintapalveluiden kautta luomalla yhteistoimintaverkostoja, järjestämällä koulutusta ja päivittämällä ohjeistusta sekä tuottamalla hankintoihin liittyviä raportointipalveluita. Talouspalveluita kehitetään yhteistyössä Kirkon palvelukeskusten kanssa.	Toteutetaan palautekysely ICT-yhteistyöstä it-alueille, seurakunnille, Kirkkohallituksen osastoille ja yksiköille, tuomiokapituleille ja järjestöille. Toteutetut hankintakoulutukset ja niiden palaute. Uusitut ohjeistukset. Uudet yhteistyöavaukset.
Arvioimme ja kehitämme toimintaamme systemaattisesti toimintaympäristöstä kerätyn tiedon avulla.	3. Toteutamme palveluidemme käyttäjäkyselyn vuonna 2023 mahdollisesti yhteistyössä Kirkkohallituksen muiden osastojen kanssa.	Palvelujen käyttäjäkyselyn toteutus ja tulokset

Kehitämme henkilöstön digi- valmiuksia ja edistämme di- gitalisaatiota.	Pidämme IT-alueella jatkuvasti toteutetun asiakaspalvelun palautekyselyn tulokset hyvällä tasolla. Seuraamme Kirkon talon kiinteistöissä lähityössä työskentelevien ja talossa vierailevien henkilöiden määrää tilojen oikean ja riittävän mitoituksen arvioimiseksi.	Asiakaspalvelukyselyn tulos on vähintään samalla tasolla kuin vuonna 2022. Lähityössä työskentelevien ja vieraiden kävijämäärien päivittäinen seuranta Kirkon talossa
	4 Laaditaan yhteistyössä Kirkkohallituksen eri osastojen kanssa digitalisaation strategiset suunta- viivat ja toimenpidesuunnitelma. Henkilötietojen oikeaoppinen käsittely on luonteva osa kaikkea kirkon toimintaa. Ylläpidetään kattavaa tietosuojasivustoa, ohjeita ja malleja sekä koulutusta, jotka tukevat kirkon yleistä tietosuojatyötä. Verkostoidutaan yhteiskunnan muiden tietosuojatoimijoiden kanssa.	Kirkkohallituksen digistrategian laadinta vuoden 2023 aikana yhdessä muiden Kirkkohallituksen osastojen kanssa. Toteutetut tietosuojaa koskevat koulutukset.
Noudatamme omassa toiminnassamme kestävän kehityksen periaatteita.	5. Ympäristövaikutusten arviointi osana Kirkkohallituksen ympäristöohjelmaa.	Toimintaa ja sen edistymistä kuvataan Kirkkohallituksen ympäristöohjelman raportoinnin yhteydessä. Esimerkkinä seurattavista mittareista ovat lentomatkien ja toimistokiinteistön hiilijalanjalan seuranta.

Vaikuttavuuden arviointi

Talouden tasapainon varmistaminen turvaa Kirkkohallituksen pitkän aikavälin toiminnan suunnittelun ennakkoidusti.

ICT:tä ja digitalisaatiota koskevien strategisten linjausten laatiminen auttaa kehittämään seurakuntien digitaalisia palveluita ja hyödyntämään digitaalisia alustoja ja palveluita seurakuntatyössä ihmisten kohtaamisen kehittämiseksi.

Palvelujen laadun kehittäminen edellyttää palvelujen käyttäjiltä systemaattisesti kerättyä palautetta.

Kirkon talon tilojen kävijämäärien seuranta auttaa tilatarpeen mitoituksessa. Jos tiloista voidaan luopua, niin siitä seuraa myös säästöä. Vapautunut tila voidaan vuokrata.

Osaamisen kehittäminen

Asiakaspalvelukoulutus asiakaspalvelun laadun ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Talousarvio 2023

Talustosasto yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	1 894 628	1 644 024	1 736 500		
Vuokratuotot	600				
Muut toimintatuotot	1 056 271	1 064 024	1 146 500		
Sisäiset tuotot	837 757	580 000	590 000		
Toimintakulut	-6 773 556	-7 197 991	-6 436 171		
Henkilöstökulut	-2 273 413	-2 368 324	-2 271 157		
Palkat ja palkkiot	-1 830 504	-1 800 187	-1 748 072		
Henkilösivukulut	-551 110	-540 206	-523 085		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	108 201	-27 931			
Palvelujen ostot	-4 026 084	-4 143 017	-3 495 014		
Vuokrakulut	-449 209	-672 400	-663 000		
Aineet ja tarvikkeet	-21 704	-14 150	-6 500		
Annetut avustukset	-600				
Muut toimintakulut	-2 546	-100	-500		
TOIMINTAKATE	-4 878 928	-5 553 967	-4 699 671	-4 699 671	-4 699 671

Talustosaston johto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	600				
Vuokratuotot	600				
Toimintakulut	-504 771	-484 991	-450 662		
Henkilöstökulut	-471 499	-469 091	-419 562		
Palkat ja palkkiot	-363 050	-355 944	-322 707		
Henkilösivukulut	-108 450	-106 783	-96 855		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-6 364			
Palvelujen ostot	-28 433	-15 900	-27 600		
Aineet ja tarvikkeet	-3 756		-3 000		
Annetut avustukset	-600				
Muut toimintakulut	-483		-500		
TOIMINTAKATE	-504 171	-484 991	-450 662	-450 662	-450 662

Kiinteistöyksikkö	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-250 653	-251 808	-254 090		
Henkilöstökulut	-224 475	-226 808	-227 981		
Palkat ja palkkiot	-173 734	-169 300	-175 370		
Henkilösivukulut	-51 737	-50 790	-52 611		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	996	-6 718			
Palvelujen ostot	-765		-1 109		
Vuokrakulut	-25 363	-25 000	-25 000		
Aineet ja tarvikkeet	-50				
TOIMINTAKATE	-250 653	-251 808	-254 090	-254 090	-254 090

Talousyksikkö	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	1 625				
Muut toimintatuotot	1 625				
Toimintakulut	-268 409	-269 919	-278 919		
Henkilöstökulut	-233 487	-242 169	-244 014		
Palkat ja palkkiot	-180 194	-186 169	-187 703		
Henkilösivukulut	-53 294	-56 000	-56 311		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	1				
Palvelujen ostot	-34 415	-27 500	-34 905		
Aineet ja tarvikkeet	-539	-150			
Muut toimintakulut	33	-100			
TOIMINTAKATE	-266 784	-269 919	-278 919	-278 919	-278 919

ICT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	1 892 403	1 644 024	1 736 500		
Muut toimintatuotot	1 054 646	1 064 024	1 146 500		
Sisäiset tuotot	837 757	580 000	590 000		
Toimintakulut	-5 749 723	-6 191 273	-5 452 500		
Henkilöstökulut	-1 343 951	-1 430 256	-1 379 600		
Palkat ja palkkiot	-1 113 527	-1 088 774	-1 062 292		
Henkilösivukulut	-337 628	-326 633	-317 308		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	107 205	-14 849			
Palvelujen ostot	-3 962 472	-4 099 617	-3 431 400		
Vuokratkulut	-423 847	-647 400	-638 000		
Aineet ja tarvikkeet	-17 359	-14 000	-3 500		
Muut toimintakulut	-2 096		0		
TOIMINTAKATE	-3 857 320	-4 547 249	-3 716 000	-3 716 000	-3 716 000

2.1.12. Toiminnallinen osasto

Johdanto

Kirkkohallituksen toiminnallinen osasto edistää uskon, toivon ja rakkauden toteutumista kirkossa ja muualla yhteiskunnassa hoitamalla kirkon yhteistä toimintaa. Osasto toteuttaa tehtäväänsä yhteistyössä seurakuntien, hiippakuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Osasto koordinoi ja edistää kirkon työtä, vaikuttaa yhteiskunnassa ja kirkossa, huolehtii yhteyksistä sekä edistää verkostoitumista ja yhteistyötä.

Toiminnan edistämisen keskeisiä sisältöalueita ovat: diakonia, sielunhoito, jumalanpalveluselämä, kasvatusta ja kirkon yhteiskuntavastuu. Toiminnallinen osasto edistää kirkon toimintaa sairaaloissa, vankiloissa, työpaikoilla, oppilaitoksissa, partiossa ja perheasioiden neuvottelukeskuksissa sekä vähemmistöjen ja erityisryhmien kanssa.

Toiminnallisen osaston työhön pitkään vaikuttaneiden haasteiden lisäksi toimintaympäristöön on noussut toimintavuoden 2022 aikana uusia tekijöitä. Kirkon jäsenmääräkehitys, seurakuntien talouden kiristyminen sekä yhteiskunnassa havaittava polarisoitunut keskustelukulttuuri ovat saaneet rinnalle uusia koko yhteiskuntaa koskettavia ilmiöitä. Suomessa on puhuttu tupla tai jopa triplakriisistä. Korona on pitkittänyt ja tulevaisuuden näkymät sen suhteen ovat edelleen monimuotoiset. Ukrainan sota ja sen vaikutus pakolaisvirran, elintarvikehuollon ja sodan uhan näkökulmasta tulee ohjaamaan työtämme tulevien vuosien aikana. Venäjään kohdistetut talouspakotteet yhdessä voimakkaasti kasvavan inflaation kanssa vaikuttavat erityisen voimakkaasti pienituloisten tilanteeseen. Talouden epävarmat näkymät sodan uhan lisäksi luovat yhteiskuntaamme vähintäänkin henkistä epävarmuutta. Kirkon rooli tässä tilanteessa on tärkeä ja toiminnallinen osasto pyrkii omalla toiminnallaan lisäämään seurakuntien mahdollisuutta kantaa huolta kansakuntamme kriisinkestävyydestä sekä lisäämään kansalaisten resilienssiä.

Samaan aikaan emme tarkkaan tiedä sitä jatkuuko kehitys, jossa uskonnollinen toimijuus etääntyy perinteisistä instituutioista. Uskonnollisuuden muutokset sekä sekularisaation kasvu vaikuttavat siihen, miten työn sisältöjä priorisoidaan. Näiden haasteiden lisäksi koronapandemian pitkäaikaiset vaikutukset tulevat vaikuttamaan toiminnallisen osaston toimintaan. Ilmiöistä, jotka vaikuttavat kirkon ja Kirkkohallituksen työhön, voi mainita tässä yhteydessä mm. koronan myötä kasvanut yksinäisyys, mielenterveysongelmat, taloudelliset haasteet ja nuorten syrjäytyminen. Kirkko julkisessa tilassa -keskustelu on jatkunut edelleen, ja tulee vaikuttamaan Kirkkohallituksen työhön yli yksikörajien.

Uskonnonvapauslaki täyttää 100 vuotta vuonna 2023. Oikeus tunnustaa ja harjoittaa omaa uskoa on Suomessa jokaisen perusoikeus. Huomioimme tämän toiminnassamme toimintavuoden aikana toteuttamissamme toiminnoissa sekä hakeutumalla aktiiviseen yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa.

Katsaus suunnitelmakauteen 2023–2025

Suunnitelmakauden 2023–2025 toimintaympäristöstä nousevat ilmiöt haastavat meidän työtämme niin, että painopisteenä tulee olemaan kestävä seurakuntatyö. Kriisin aikana sekä kriisin jälkeen on tärkeää, että kirkon toteuttama toiminta koetaan tarkoituksenmukaisena kriisissä ja kriisistä selviämisessä. Seurakuntalaisten hengellistä elämää tukevien materiaalien ja menetelmien tuottaminen on tärkeä osa toiminnallisen osaston toimintaa. Tätä toteutetaan edelleen osaston sisällä sekä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2023 alkaen 195 kunnalta tai kuntayhtymältä 21 hyvinvointialueelle sekä Helsingin kaupungille. Kirkon ja seurakuntien kannalta on tärkeää, että ne tunnistetaan toimijoina hyvinvointialueiden rakentamisessa ja niiden eri työmuodot voivat edelleen tarjota palveluitaan omalta arvopohjaltaan kaikille hyvinvointialueiden asukkaille. Seurakunnat ovat edistämässä hyvinvointia omasta arvopohjastaan käsin tarjoamalla sopimuspohjaisesti palvelujaan sekä olemalla kumppani palveluiden tuottamisessa.

Kirkon kannalta on tärkeää olla mukana myös seuraavan hallituksen toimikauden aikana jatkuvan sosiaaliturva -uudistuksen valmisteluissa.

Toiminnallisen osaston henkilöstömäärä ja sen kehitys

2022		2023		2024		2025	
hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv
33	32,8	31	31,4	31	31,4	30	30,4

Toiminnallisen osaston henkilöstömäärä on laskenut neljällä työntekijällä vuodesta 2020. Henkilöstömäärä tulee laskemaan yhdellä vuonna 2025. Kärkihankkeeseen osoitetaan yksi henkilö ja tämän työpanosta korvataan osittain järjestöyhteistyön avulla.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet, mittarit ja talousarvio

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
1 a, b 2 a, b 3 a, c 4 a, c 6 a, b, d	1. Olemme edistäneet kirkon kanalta keskeisten vaikuttamistavoitteiden toteutumista yhteiskunnassa.	Olemme huomioineet kirkon hallitusohjelmataavoitteet toiminnassamme. Olemme huomioineet kirkon strategiset viestintäkärjet toiminnassamme. Olemme osallistuneet vaikuttamistointintaan ja tilannekuvaan liittyvän yhteisen rakenteen luomiseen Kirkkohallituksessa.
	2. Olemme levittäneet ja juurruttaneet hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistäviä toimintamalleja kirkossa.	Olemme edistäneet lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja mielenterveyttä perustamalla uusia Walk in- terapiapisteitä ja kouluttamalla SekasinChat-päivystäjiä. Yhteistyö seurakuntien ja järjestöjen sekä muiden hyvinvointitoimijoiden välillä on tiivistynyt.
	3. Olemme tukeneet seurakuntia hengellisen elämän vahvistamisessa.	Evangelioinnin toimintalinjauksen eteneminen. Jumalanpalvelusbarometrin toteuttaminen. Kirkollisiin toimitusten teologiaan liittyvän pohjatyön edistäminen.
	4. Olemme tehneet kokonaisarvioinnin valituista osaston toiminnoista ja käynnistäneet tarvittavat toimenpiteet.	Neuvottelupäiviä, tapahtumia, julkaisuja, verkkopalveluita ja Kirkon keskus-teluapua koskevien kokonaisarviointien pohjalta on käynnistetty toimenpiteet.
	5. Olemme toteuttaneet laadukkaasti kirkolliskokouksen osastolle osoittamat kärkihankkeet ja muut tehtävät (Millenniaalien kirkko, Hiilineutraali kirkko 2030, Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma).	Kärkihankkeiden sisäiset mittarit. Toiminnallisen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman eteneminen.

Vaikuttavuuden arviointi

Kirkon merkittävyys suomalaisessa yhteiskunnassa vahvistuu ja se on haluttu yhteistyökumppani.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi, mielenterveys ja usko tulevaisuuteen ovat kohentuneet ja koettu yksinäisyys on vähentynyt.

Hengellinen etsintä kanavoituu nykyistä vahvemmin kirkon piiriin.

Seurakuntien työntekijöiden ja vapaaehtoisten kyky toteuttaa kirkon missiota on vahvistunut.
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuu kirkossa nykyistä paremmin.
Kirkko toimii vaikuttavammin luomakunnan parhaaksi.

Osaamisen kehittäminen

Vaikuttavuusarvioinnin osaamisen kehittäminen.
Digiosaamisen kehittäminen.
Hankeosaamisen kehittäminen.

Talousarvio 2023

Toiminnallinen osasto yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	618 083	260 000	105 400		
Maksutuotot	438 994	40 000	32 000		
Vuokratuotot	9 576	0			
Kolehdit, keräykset ja lahjoitus-varat	50 000				
Muut toimintatuotot	118 404	220 000	73 400		
Sisäiset tuotot	1 110				
Toimintakulut	-4 571 889	-3 706 576	-3 250 787		
Henkilöstökulut	-3 512 561	-2 590 575	-2 321 687		
Palkat ja palkkiot	-2 691 367	-1 971 264	-1 826 616		
Henkilösivukulut	-821 194	-591 380	-547 963		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-27 931	52 892		
Palvelujen ostot	-886 846	-967 833	-806 900		
Palvelun ostot - sisäiset	-2 821				
Vuokrakulut	-3 523	0			
Aineet ja tarvikkeet	-60 094	-88 168	-82 700		
Annetut avustukset	-97 573	-60 000	-35 000		
Muut toimintakulut	-8 470	0	-4 500		
TOIMINTAKATE	-3 953 806	-3 446 576	-3 145 387	-3 145 387	-3 145 387

Osaston johtajan tsto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-371 453	-502 317	-363 625		
Henkilöstökulut	-144 794	-141 417	-92 025		
Palkat ja palkkiot	-110 476	-108 782	-111 475		
Henkilösivukulut	-34 318	-32 635	-33 442		
Henkilöstökulujen oikaisuerät			52 892		

Palvelujen ostot	-140 150	-285 400	-220 900		
Vuokrakulut	-231				
Aineet ja tarvikkeet	-2 032	-15 500	-15 700		
Annetut avustukset	-84 000	-60 000	-35 000		
Muut toimintakulut	-247				
TOIMINTAKATE	-371 453	-502 317	-363 625	-363 625	-363 625

Diakonia ja yhteiskunta	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	71 027	40 000	32 000		
Maksutuotot		40 000	32 000		
Vuokratuotot	600				
Kolehdit, keräykset ja lahjoitus- varat	50 000				
Muut toimintatuotot	20 427				
Toimintakulut	-739 947	-1 562 856	-1 438 171		
Henkilöstökulut	-644 926	-1 187 009	-1 095 171		
Palkat ja palkkiot	-495 598	-899 214	-842 439		
Henkilösivukulut	-149 328	-269 764	-252 732		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-18 031			
Palvelujen ostot	-80 572	-317 884	-306 500		
Aineet ja tarvikkeet	-5 970	-57 963	-33 500		
Annetut avustukset	-5 250				
Muut toimintakulut	-3 229	0	-3 000		
TOIMINTAKATE	-668 920	-1 522 856	-1 406 171	-1 406 171	-1 406 171

Jumalanpalvelus ja kasvatus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	6 178	220 000	73 400		
Muut toimintatuotot	6 178	220 000	73 400		
Toimintakulut	-881 786	-1 641 403	-1 448 991		
Henkilöstökulut	-772 365	-1 262 149	-1 134 491		
Palkat ja palkkiot	-588 048	-963 268	-872 702		
Henkilösivukulut	-184 317	-288 981	-261 789		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-9 900			
Palvelujen ostot	-95 916	-364 549	-279 500		
Palvelun ostot - sisäiset	-2 128				
Aineet ja tarvikkeet	-7 037	-14 705	-33 500		
Annetut avustukset	-500				
Muut toimintakulut	-3 841		-1 500		
TOIMINTAKATE	-875 608	-1 421 403	-1 375 591	-1 375 591	-1 375 591

2.1.13. Ulkoasian osasto

Johdanto

Ulkoasiain osasto hoitaa kirkon ekumeenisia ja kansainvälisiä suhteita ja niihin liittyviä teologisia asioita. Se valmistelee ja toimeenpanee kirkkomme teologisia dialogeja, hoitaa yhteyksiä eri kirkkoihin, kansainvälisiin kirkkoliittoihin ja Suomen Ekumeeniseen Neuvostoon sekä yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin. Osasto koordinoi ystävyysseurakuntatyötä, erityisesti suhteita Inkerin, Viron ja Unkarin evankelis-luterilaisiin seurakuntiin sekä hoitaa stipendivaihtoa sopimuskirkkojen kanssa.

Osasto koordinoi kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun yhteistä toimintaa. Se huolehtii kirkon lähetystyön yhteisestä linjauksesta ja kasvatus-, koulutus- ja tiedotustoiminnasta. Se hoitaa yhteyksiä lähetysten kansainvälisiin toimijoihin ja verkostoihin ja seuraa kansainvälistä lähetystyötä ja missiologista keskustelua. Lisäksi osasto osallistuu uskontojen väliseen keskusteluun ja yhteydenpitoon muiden uskontojen kanssa.

Osasto vastaa ulkomailla asuvien suomalaisten parissa tehtävän kirkollisen työn suunnittelusta ja toteutuksesta yhteistyössä paikallisten sisarkirkkojen kanssa. Ulkomailla arvioidaan asuvan yhteensä 1,5 miljoonaa suomalaistaustaista henkilöä. Kirkon ulkosuomalaistyötä tehdään lähes 40 maassa. Ulkosuomalaisia palvelee noin 160 päätoimista työntekijää, jotka muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ovat ulkomaisten sisarkirkkojen palveluksessa. Tämän lisäksi määräaikaiset kirkon turistityön tekijät palvelevat kausisiirtolaisia ja matkailijoita suurimmissa ulkomaisissa lomamatkakohteissa.

Ulkoasiain osaston toimintaympäristössä on useita epävarmuustekijöitä. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa heijastuu kansainvälisten kirkkoliittojen toimintaan, sillä Venäjän ortodoksinen kirkko on asettunut tukemaan sotatoimia. Erityisesti tämä vaikuttaa Kirkkojen maailmanneuvostoon, jonka suurin jäsenkirkko Venäjän ortodoksinen kirkko on. Sodalla on vaikutusta myös alueellisiin ekumeenisiin järjestöihin, kuten Barentsin kirkkojen neuvostoon, sekä kirkkomme kahdenvälisiin suhteisiin Venäjän ortodoksisen kirkon kanssa. Lisäksi sota vaikeuttaa suhteiden hoitamista Inkerin kirkon kanssa. Sota Ukrainassa voi heijastua myös Euroopan ulkopuolelle, etenkin Afrikkaan, ruokakriisin muodossa. Koronapandemian uudet aallot voivat vaikeuttaa yhteydenpitoa ekumeenisten kumppanien kanssa ja myös heikentää ennestäänkin haavoittuvassa asemassa olevien kirkkojen toimintaedellytyksiä. Tällä kokonaisuudella on vaikutusta myös Kirkon Ulkomaanavun ja kirkkomme lähetysjärjestöjen toimintaan.

Epävakaakaan kansainvälinen tilanne edellyttää jatkossakin kykyä reagoida nopeasti ennakoimattomiin tapahtumiin ja valmiutta yhteistyöhön yli organisaatorajojen. Kirkon taloudellisen tilanteen ja henkisen ilmapiirin kiristyessä haasteena on pitää esillä globaalin kirkon kysymyksiä ja tarvetta suunnata taloudellista tukea myös maailmalle.

Koronavuosien aikana digitaalisten välineiden käyttö yhteydenpidossa on merkittävästi lisääntynyt ja virtuaalinen yhteydenpito on luonut myös uusia yhteistyöverkostoja. Näistä koronavuosien kokemuksista on tarpeen pitää kiinni myös jatkossa, ja arvioida mitkä kokoukset ja tapaamiset edellyttävät fyysistä tapaamista, mitkä voidaan hoitaa jatkossakin virtuaalisesti.

Osaston henkilöstömäärä ja sen kehitys

Osaston henkilöstömäärä puolittuu suunnittelukauden aikana 14 henkilöstä (vuonna 2022) seitsemään henkilöön (vuonna 2025). Vuonna 2023 neljä henkilöä siirtyy kansliapäällikön toimistoon ja yksi henkilö jää eläkkeelle. Vuonna 2025 Kirkon ulkosuomalaistyön yksikkö lakkautetaan. Kärkihankkeeksi esitetty Lähetyskumppanuusneuvottelu vuonna 2024 edellyttää nykyisen henkilökunnan lisäksi erillisen projektikoordinaattorin työpanosta 1.4.2023 alkaen.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet, mittarit ja talousarvio

Kirkkomme on Luterilaisen maailmanliiton (LML) ja Euroopan kirkkojen konferenssin (EKK) perustajajäsen. Molempien kirkkoliittojen yleiskokoukset pidetään vuonna 2023. Ulkoasiain osasto koordinoi yleiskokouksiin liittyviä valmisteluja sekä sisältöjen että käytännön asioiden osalta. Valmistelussa tehdään yhteistyötä pohjoismaisten luterilaisten kirkkojen ja Viron kirkon kanssa, EKK:n yleiskokouksen osalta myös ekumeenista yhteistyötä ortodoksien ja Suomen Ekumeenisen Neuvoston kanssa.

Teologinen dialogi Suomen ortodoksien kanssa jatkuu, ja teologista dialogia Helsingin katolisen hiippakunnan kanssa pyritään käynnistämään uudelleen, mikäli he saavat uuden piispan vuoteen 2023 mennessä tai sen aikana. Ekumeenisesta teologiasta laaditaan sekä akateemisia että yleistajuisia julkaisuja. Ulkoasiain osasto osallistuu Suomen Ekumeenisen Neuvoston vuoden 2023 painopisteen toteuttamiseen. Painopiste ”kotimainen ekumenia ja yhdessä vaikuttaminen” edellyttää erityisesti hiippakunnallisen yhteydenpidon kehittämistä. Erityisenä kohderyhmä ovat myös nuoret ja heidän saamisensa mukaan ekumeeniseen toimintaan.

Lähetysten ja kansainvälisen diakonian perussopimukset vuosille 2023–2028 valmista-
tuvat ja ne allekirjoitetaan kesäkuussa 2023. Lähetyskumppanuusneuvottelujen val-

mistelu käynnistetään. Lähetyksen peruslinjauksesta ”Yhteinen todistus 2023” viestitään seurakuntiin ja hiippakuntiin, ja sitä käytetään oppimateriaalina kirkon henkilöstökoulutuksessa. Kirkon kansainvälisen työn erityiskoulutusta sekä globaali- ja lähetytyskasvatusta kehitetään koko kirkon tasolla. Yhteistyötä globaalikasvatuksen eri toimijoiden kanssa vahvistetaan. Missiologiasta laaditaan sekä akateemisia että yleistajuisia julkaisuja.

Vuonna 2023 vietetään Suomen uskonnonvapauden 100-vuotisjuhlaa. Juhlavuosi näkyy vuoden kierrossa eri tilanteissa, mm. seminaareissa ja koulutuksissa. Yhteistyötä Uskot-foorumin ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa vahvistetaan edelleen. Dialogi- ja vuorovaikutustaidot ovat keskeisiä kaikessa koulutustoiminnassa.

Suomen Merimieskirkon ja Kirkkohallituksen yhteistyötä tiivistetään siten, että 1.6.2023 alkaen Merimieskirkko on turistityön operatiivinen toimija. Opiskelijatyötä ulkosuomalaistyössä kehitetään siten, että sille luodaan toimiva rakenne.

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
1. b, d 2. a 3. a 4. a, b, d 5. a 6. c	1. Suomen Merimieskirkon ja Kirkkohallituksen yhteistyö tiivistyy siten, että 1.6.2023 alkaen Merimieskirkko on turistityön operatiivinen toimija.	Turistityön operaatiot sujuvat moitteetta uudessa mallissa.
	2. Opiskelijatyölle on luotu ulkosuomalaistyössä rakenne, joka mahdollistaa systemaattisen kehittämisen.	Euroopassa on vähintään viisi ulkosuomalaistyön pappia, joiden tehtäväkuvassa on opiskelijatyö ja jotka ovat saaneet tähän tehtävään koulutusta ja mentorin Suomesta
	3. Osallistuminen Luterilaisen maailmanliiton ja Euroopan kirkkojen konferenssin yleiskokouksiin, valmisteluprosessien koordinointi ja yleiskokousten sisällöistä viestiminen. Nuorten osallistaminen stuerttiohjelmien kautta.	Kirkkomme tavoitteet tulevat esiin yleiskokouksissa, yleiskokouksista on viestitty monikanavaisesti. Suomalaisten stuerttien määrä yleiskokouksissa.
	4. Koko kirkon yhteinen näky lähetyksestä vahvistuu. Kirkon lähetyksen eri toimijat (seurakunnat, hiippakunnat, järjestöt) edistävät lähetyksen peruslinjausta Yhteinen todistus. Lähetyskumppanuusneuvottelujen valmistelu etenee aikataulussa. toteutussuunnitelma on valmis	Lähetyksen ja kansainvälisen diakonian perussopimukset vuosille 2023–2028 allekirjoitetaan kesäkuussa 2023. Lähetyksen peruslinjauksesta Yhteinen todistus 2023 on viestitty seurakuntiin ja hiippakuntiin, ja sitä käytetään oppimateriaalina kirkon henkilöstökoulutuksessa.

	Kehitämme kirkon kansainvälisen työn erityiskoulutusta sekä globaali- ja lähetyskasvatusta koko kirkon tasolla. Kirkon kansainvälisen työn erityiskoulutus on ajan-kohtaista ja kiinnostavaa, ja palvelee seurakuntien tarpeita. Yhteistyö eri globaalikasvatuksen toimijoiden kanssa vahvistuu.	Lähetyskumppanuusneuvottelujen toteutussuunnitelma valmistuu. Kansainvälisen työn erityiskoulutuskurssien osallistujamäärä nousee ja suunnitellut kurssit toteutuvat. Globaali- ja lähetyskasvatuksen kehittämistarpeet on kartoitettu ja löydetty mahdollisia ratkaisuja sen vahvistamiseen.
	5. Teologisen dialogin jatkaminen Suomen ortodoksisen kirkon kanssa sekä viime kierrosten aiheistojen julkaiseminen. Teologisen dialogin jatkaminen Helsingin katolisen hiippakunnan kanssa. Suomen Vapaakirkon kanssa työstettyjen keskustelumateriaalien julkaiseminen ja yhteisen seminaarin järjestäminen. Uuden neuvottelukierroksen järjestäminen Suomen helluntaiherätyksen kanssa. Venäjän ortodoksisen kirkon kehityksen seuraaminen ja aiheeseen liittyvän kutsuseminaarin järjestäminen. Reseptio-lehden ohella julkaistaan vertaisarvioituja artikkeleita ekumeenisesta teologiasta kotimaassa ja kansainvälisesti 2–3 kpl sekä lisäksi yleistajuisia kirjoituksia ajankohtaisista ekumeenisista ja teologisista aiheista. Hyödynnetään myös kirkon uudistettujen verkkosivujen tarjoamia mahdollisuuksia.	Dialogien toteutuminen suunnitelmien mukaan. Seminaarien toteutuminen ja tavoitavuus. Valmistuneiden julkaisujen määrä.

Vaikuttavuuden arviointi

Suomalaisten kirkolliset palvelut turvataan ulkomailla, kun kotimaan hallintoon saadaan tehtyä merkittävät säästöt. Näin suomalaisia voidaan jatkossakin palvella laadukkaasti heidän asuessaan ulkomailla. Vaikutusmittari: palveluiden taso säilyy hyvänä samalla, kun kotimaan hallinnosta saadaan merkittävät säästöt.

Lähetys ja kansainvälinen diakonia ymmärretään yhä vahvemmin kirkon keskeisenä tapana olla olemassa. Vaikutusmittari: Yhteinen todistus -asiakirja ja lähetysperussopimus tunnetaan seurakunnissa ja sitä käytetään aktiivisesti seurakuntien päätöksenteon tukena.

Kirkkomme Lähetys -lehti ja muut viestinnän kanavat (esim. Facebook-sivut ja -ryhmät) tunnetaan kirkon työntekijöiden ja luottamushenkilöiden keskuudessa. Vaikutusmittari: lukija- ja seuraajamäärät kasvavat. Yhä useampi kirkon työntekijä osallistuu kansainvälisen työn erityiskoulutukseen ja muuhun osastomme järjestämään koulutukseen. Vaikutusmittari: osallistujamäärä kasvaa.

Ymmärrys kirkon missionaarisuudesta muuttuvassa toimintaympäristössä vahvistuu. Hyödynnämme kontekstuaalisen teologian lähestymistapaa omassa asiantuntijatyössämme ja puheenvuoroissamme. Vaikutusmittari: Kirkon teologiset asiakirjat ja puheenvuorot näyttäytyvät relevantteina ja ajanmukaisina, ja niitä hyödynnetään sekä kirkon eri tehtäviin valmistavassa koulutuksessa että kirkon henkilöstökoulutuksessa.

Keskusteluyhteyden säilyminen sekä sisällöllisesti tuloksekkaat keskustelut ja prosessit ekumeenisen kumppanin kanssa ovat osa työn tavoiteltua onnistumista. Tämän lisäksi tulee sen arvioiminen, miten organisoidusti tieto käydyistä keskusteluista, asiakirjoista ja sopimuksista välittyy opiskelijoille, kirkon työntekijöille, luottamushenkilöille ja muille kiinnostuneille. Yksi kriteeri tälle on ekumeeniselta kumppanilta saatu palaute ekumeenisten sopimusten toteutumisesta arjessa sekä ekumeenisen materiaalin konkreettinen sisällyttäminen koulutusten sisältöihin ja nelivuotiskertomusta varten kerätyt tilastot ekumeenisesta toiminnasta.

Osaamisen kehittäminen

Ulkoasiain osastolla tarvitaan hankeosaamisen, vaikuttavuuden arviointiin liittyvän osaamisen ja digi-osaamisen kehittämistä.

Talousarvio 2023

Ulkoasiain osasto yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	807				
Muut toimintatuotot	807				
Toimintakulut	-1 246 306	-1 622 828	-1 328 100		
Henkilöstökulut	-1 042 392	-1 073 528	-859 650		
Palkat ja palkkiot	-912 712	-817 300	-661 100		
Henkilösivukulut	-276 391	-243 500	-198 550		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	146 710	-12 728			
Palvelujen ostot	-122 700	-451 600	-328 700		
Palvelun ostot - sisäiset	-712				
Vuokrakulut	-246				
Aineet ja tarvikkeet	-5 495	-9 700	-6 150		
Annetut avustukset	-61 712	-82 000	-120 800		
Muut toimintakulut	-13 049	-6 000	-12 800		
TOIMINTAKATE	-1 245 498	-1 622 828	-1 328 100	-1 328 100	-1 178 100

Toimintojen siirtäminen Merimieskirkolle vuonna 2025, minkä talousarviovaikutus on 150 000 euroa (talouden tasapainottamissuunnitelma 2021).

KUO, yhteinen	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	807				
Muut toimintatuotot	807				
Toimintakulut	-299 769	-546 375	-196 100		
Henkilöstökulut	-241 370	-248 175	-145 000		
Palkat ja palkkiot	-296 256	-189 400	-111 500		
Henkilösivukulut	-89 779	-56 300	-33 500		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	144 664	-2 475			
Palvelujen ostot	-36 976	-284 400	-48 400		
Aineet ja tarvikkeet	-2 499	-4 800	-1 400		
Annetut avustukset	-6 500	-4 000	-1 300		
Muut toimintakulut	-12 424	-5 000			
TOIMINTAKATE	-298 962	-546 375	-196 100	-346 100	-346 100

Ulkomainen edustus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-18 358,31		-150 000		
Henkilöstökulut	-844,41				
Palkat ja palkkiot	-655,2				
Henkilösivukulut	-189,21				
Palvelujen ostot	-15 629,50		-150 000		
Palvelun ostot - sisäiset	-712				
Aineet ja tarvikkeet	-707,86				
Muut toimintakulut	-464,54				
TOIMINTAKATE	-18 358,31		-150 000	-150 000	-150 000

Teologiset asiat	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-257 220	-281 675	-238 000		
Henkilöstökulut	-230 521	-219 475	-175 800		
Palkat ja palkkiot	-178 099	-166 900	-135 200		
Henkilösivukulut	-54 469	-50 100	-40 600		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	2 046	-2 475			
Palvelujen ostot	-12 126	-24 200	-25 400		
Aineet ja tarvikkeet	-91		-1 000		
Annetut avustukset	-14 462	-38 000	-35 000		
Muut toimintakulut	-20		-800		
TOIMINTAKATE	-257 220	-281 675	-238 000	-238 000	-238 000

Ulkosuomalaistyö	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-315 518	-348 789	-302 100		
Henkilöstökulut	-266 729	-283 889	-216 250		
Palkat ja palkkiot	-204 750	-215 400	-166 300		
Henkilösivukulut	-61 978	-64 600	-49 950		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-3 889			
Palvelujen ostot	-46 865	-63 400	-38 000		
Vuokratulut	-246				
Aineet ja tarvikkeet	-1 598	-1 500	-1 350		
Annetut avustukset			-46 500		
Muut toimintakulut	-80				
TOIMINTAKATE	-315 518	-348 789	-302 100	-302 100	-152 100

Ulkosuomalaistyöstä siirtyy toimintaa Merimieskirkolle, minkä talousarviovaikutus on 150 000 euroa (talouden tasapainottamissuunnitelma syksy 2021).

KLK	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-355 440	-445 989	-441 900		
Henkilöstökulut	-302 928	-321 989	-322 600		
Palkat ja palkkiot	-232 952	-245 600	-248 100		
Henkilösivukulut	-69 976	-72 500	-74 500		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-3 889			
Palvelujen ostot	-11 104	-79 600	-66 900		
Aineet ja tarvikkeet	-599	-3 400	-2 400		
Annetut avustukset	-40 750	-40 000	-38 000		
Muut toimintakulut	-60	-1 000	-12 000		
TOIMINTAKATE	-355 440	-445 989	-441 900	-441 900	-441 900

2.1.14. Kirkon viestintä

Johdanto

Kirkkohallituksen mission mukaisesti Kirkon viestintä (KV) edistää uskon, toivon ja rakkauden toteutumista kirkossa ja muualla yhteiskunnassa. Se tekee sen hoitamalla ja kehittämällä kirkon yhteistä ulkoista ja sisäistä viestintää sekä tukemalla seurakuntia ja muita kirkon toimijoita viestinnässään. KV haluaa olla rohkea viestinnän uudistaja ja edelläkävijä kirkon ja ihmisten parhaaksi.

KV välittää ajankohtaista ja koskettavaa viestiä kirkosta monikanavaisesti, niin perinteisissä kuin uusissa viestintäfoorumeissa, verkosta tapahtumiin, virtuaalisesti ja liivenä. Kokonaiskirkon viestintää KV tukee mm. tuottamalla yhteisiä viestintäsisältöjä, koordinoimalla ja kehittämällä kirkon työntekijöiden intranetiä sekä viestintäkonsultaatioin ja -koulutuksin.

KV tuottaa seurakunnille Lukkari-verkkoalustaa ja kehittää ja ylläpitää kirkon verkkosivustojen julkaisujärjestelmiä (esim. evl.fi ja sakasti.fi) sekä verkkosivustoja (kuten virsikirja.fi, kirkkovuosikalenteri.fi, kirkkokasikirja.fi). Yhteistyössä Yleisradion kanssa KV tuottaa suomenkieliset radion ja tv:n jumalanpalvelukset, radiohartaudet sekä Piisara-ohjelman. Lisäksi tuotetaan journalistisin periaattein toteutettu Horisontti-ohjelma Yle Radio 1:lle. Yhteensä ohjelmapaikkoja on Ylen kanavilla yli 1 300.

Katsaus suunnitelmakauteen 2023–2025

Kirkollista viestintää on toteutettava muuttuvassa yhteiskunnassa ja uskonnollisessa kentässä sellaisen vuoropuhelun kautta, joka koskettaa tämän ajan ihmistä, niin kirkon jäseniä kuin muitakin. Kirkon on etsittävä viestinnällisiä keinoja olla merkityksellinen myös niille, jotka ovat kirkosta ja sen sanomasta vieraantuneita. On kyettävä käymään vuoropuhelua myös etsijöiden ja kyselijöiden kanssa ja niiden, joiden mielikuvissa kirkko on hitaasti muuttuva ja syrjiväkin instituutio.

Tätä vuoropuhelua ja viestintää haastaa tulevinakin vuosina yhteiskunnan jatkuva muutos. Yhtenäiskulttuurista kuljetaan yhä kauemmas, monikulttuurisuus, moniuskontoisuus ja moniäänisyys lisääntyvät, ja erityisesti nuoret sukupolvet haastavat kirkon roolia. Kirkon jäsenmäärän ennakoidaan edelleen laskevan. Samaan aikaan hengellisyyden merkitys on monille nousemassa, mutta hengellisyyttä ei löydetä enää vain kirkosta, vaan esimerkiksi luonnosta, meditaatiosta tai muista uskomusperinteistä. Ihmiset etsivät arvoja ja merkityksiä elämälleen maailmassa, jonka tulevaisuutta varjostavat ilmastonmuutos ja muuttunut turvallisuustilanne uhkakuvineen. Kirkon viesteille ja vuoropuhelulle on tilausta.

Digitalisaatio haastaa mutta tuo myös mahdollisuuksia kirkon viestinnälle. Kyky tarttua uusiin vuoropuhelun kanaviin on tärkeää. Kohderyhmät ja ne, joiden kanssa vuoropuhelua käydään, on tunnistettava ja tunnettava. Heidän kanssaan on puhuttava yhteistä kieltä ja oltava mukana niillä viestinnän foorumeilla, joilla he luontaisesti ovat ja keskustelevat.

Kielteinen ja polarisoitunut keskustelukulttuuri sekä disinformaatio ovat tulevinä vuosina edelleen viestinnällisiä haasteita. Kirkolla on kuitenkin iso mahdollisuus olla mukana arvokeskustelijana rakentamassa myönteistä keskustelukulttuuria, niin kirkon sisällä kuin muuallakin yhteiskunnassa. Kirkon käyttämän viestinnän ja vuoropuhelun äänensävyllä on iso merkitys.

Osaston henkilöstömäärä ja sen kehitys

Kirkon viestintä vastaa yhteisen organisaatioviestinnän lisäksi esimerkiksi Ylen suomenkielisistä hartausohjelmista sekä lukuisista kirkon yhteisistä verkkosivustoista ja -alustoista. Ohjelmatuotannoissa työskentelee 10 henkilöä (9,6 htv), Kehitys ja verkko-yksikössä kahdeksan ja Viestintäpalveluissa seitsemän. Vuosina 2023–2025 henkilöstömäärän suunnitellaan pysyvän samana: 26 työntekijää ja 25,6 henkilötyövuotta.

Vuoden 2023 tavoitteet

Kirkon viestintä vie kirkollista viestintää kohti fokusoidumpaa kohderyhmäajattelua, digitalisaatiota sekä kunnioittavaa dialogisuutta.

Keinoja vahvistaa myönteistä kirkkomielikuvaa ja toteuttaa kirkon missiota viestinnän avulla etsitään yhdessä kirkon eri viestintätoimijoiden kanssa eri verkostoissa, esimerkiksi vahvuusryhmässä ja Millenniaalien kirkko -kärkihankkeen kanssa. Koko kirkon yhteistä strategisten viestien muodostamisen mallia kehitetään edelleen, ja viestinnän kärkien suhteen tehdään selkeitä valintoja. Viestinnän kohderyhmäajattelua ja käyttäjälähtöistä suunnittelua vahvistetaan.

Kirkkohallituksen sisällöntuotannon prosessi uudistetaan. Yhtenäisiä tapoja tuottaa digitaalisia ja visuaalisia sisältöjä ja aineistoja kehitetään. Viestintää suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä verkostoissa, esimerkiksi kirkon vahvuuksien ryhmässä. Kirkon viestintäpäivät järjestetään etätapahtumana, ja niistä aiheutuvat kulut katetaan osallistumismaksuilla. Hartausohjelmille etsitään uusia yleisöjä sisältöjä kehittäen.

Kirkon digitaalista vuoropuhelua ja läsnäoloa verkossa kehitetään. Kirkon yhteisten sivustojen kokonaisuutta selkeytetään ja evl.fi-sivuston uudistus valmistuu. Läsnäoloa sosiaalisessa mediassa kehitetään. Kaikessa viestinnässä on läsnä toivon näkökulma sekä luottamus tulevaisuuteen.

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
Selkeytämme vastuunjakoa ja kehitämme yhteistyötä Kirkkohallituksen, tuomiokapitulin, seurakuntien ja järjestöjen kesken. Toteutamme ja koordinoimme ajankohtaista, avointa ja dialogista viestintää. Tuemme seurakuntia löytämään monimuotoisia tapoja toimia ja viestiä, jotta ihmiset voivat olla kristittyjä itselleen merkityksellisillä tavoilla. Edistämme katsomus- ja uskontodialogia, kristillistä todistusta, lähetystä, ekumeniaa ja positiivista uskonnonvapautta kirkossa ja yhteiskunnassa niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Edistämme yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista kirkossa. Korostamme työssämme toivon näkökulmaa sekä luottamusta tulevaisuuteen.	1) Koko kirkon viestintä on kehittänyt tyyliltään tunnistettavammaksi. Kirkon viestintää on toteutettu aktiivisessa yhteistyössä kirkollisten viestijöiden eri verkostojen kanssa.	Viestinnän suunnittelu ja toteutus yhdessä kirkon eri toimijoiden kanssa (srkt, järjestöt, hpkt, kärkihanke Millenniaalien kirkko; yhteistyön laajuus, määrä, taso). Kirkkomielikuva paranee (Luottamus ja Maine -tutkimus, tunnettuustutkimus). Kirkon yhteisten sisällöllisten viestintäkärkien näkyvyys ja tavoitavuus (analytiikka ja tavoitavuusmittarit). Kirkosta eroaminen vähenee (tilasto).
	2) Kirkon viestintä tavoittaa entistä paremmin erityisesti valitut kohderyhmät. Viestintä muuttuu vuorovaikutteisemmaksi.	Sisällöntuotannon prosessi on uudistettu (k/e). Viestintä on monikanavaista (kanavien määrä, sisällöt, analytiikka). Kohderyhmien tavoitavuus ja vuoropuhelun määrä (analytiikka, kyselyt). evl.fi-sivusto on uudistettu aikataulussaan (kärkihanke). Pääkohderyhmän mielikuva sivustosta on sivuston käyttäjäkyselyssä positiivinen (vähintään 4 asteikolla 1-5). Ylen hartausohjelmien formaatteja on jatkokehitetty ja kohderyhmiä laajennettu (tavoitavuus). Hartausohjelmien tuotantotapoja kehitetty yhteistyössä Ylen kanssa. Kirkon jäsenyys on vahvistunut, erityisesti Millenniaalien kirkon kohderyhmissä (jäsenmäärän muutokset).
	3) Kirkon viestinnän työntekijät viihtyvät työssään ja ovat ylpeitä työstään ja kollegoistaan. Yhdessä tekeminen yksiköiden kesken on lisääntynyt.	Työhyvinvointi parantunut (työhyvinvoinnin mittarit). KV:n yksiköt läpileikkaavien tekemisten määrä.

Vaikuttavuuden arviointi

Mielikuva kirkosta on myönteinen ja ymmärrys moniäänisestä kirkosta on lisääntynyt. (mielikuvamittarit, mediaseuranta)

Kirkon jäsenet kokevat kirkon merkitykselliseksi ja haluavat kuulua kirkkoon. (mielikuvamittarit, jäsenyytilastot, kansalaispalaute)

Kirkko on relevantti ja haluttu yhteistyökumppani. (yhteistyökumppanuuksien määrän ja laadun kehitys)

Osaamisen kehittäminen

Projektiosaaminen

Monikanavainen sisällöntuotanto

Työsuhteet

Talousarvio 2023

Kirkon viestintä yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	105 808	72 000	90 000		
Maksutuotot	11 032		20 000		
Muut toimintatuotot	94 776	72 000	70 000		
Toimintakulut	-2 365 480	-2 875 942	-2 682 717		
Henkilöstökulut	-1 912 697	-2 014 852	-1 992 036		
Palkat ja palkkiot	-1 470 274	-1 512 584	-1 532 336		
Henkilösivukulut	-449 392	-453 026	-459 700		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	6 968	-49 242			
Palvelujen ostot	-375 832	-706 000	-608 875		
Palvelun ostot - sisäiset		-12 000	-12 000		
Vuokratulot	-796	-4 000	-2 000		
Aineet ja tarvikkeet	-35 312	-38 500	-25 000		
Annetut avustukset	-40 000	-47 950	-40 000		
Muut toimintakulut	-843	-52 640	-2 806		
TOIMINTAKATE	-2 259 672	-2 803 942	-2 592 717	-2 592 717	-2 592 717

Hallintopalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	11 032				
Maksutuotot	11 032				
Toimintakulut	-279 128	-275 150	-269 428		
Henkilöstökulut	-180 811	-129 860	-130 512		
Palkat ja palkkiot	-143 367	-100 469	-100 394		
Henkilösivukulut	-40 484	-29 391	-30 118		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	3 040				
Palvelujen ostot	-56 490	-73 250	-77 250		
Palvelun ostot - sisäiset		-12 000	-12 000		
Vuokratkulut		-4 000	-2 000		
Aineet ja tarvikkeet	-1 396	-6 000	-5 000		
Annetut avustukset	-40 000	-47 500	-40 000		
Muut toimintakulut	-430	-2 540	-2 666		
TOIMINTAKATE	-268 095	-275 150	-269 428	-269 428	-269 428

Viestintäpalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot			20 000		
Maksutuotot			20 000		
Toimintakulut	-550 878	-702 920	-692 552		
Henkilöstökulut	-476 324	-510 055	-521 617		
Palkat ja palkkiot	-365 073	-388 542	-401 244		
Henkilösivukulut	-111 250	-116 563	-120 373		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-4 950			
Palvelujen ostot	-62 444	-170 375	-168 875		
Aineet ja tarvikkeet	-11 737	-2 000	-2 000		
Annetut avustukset		-450			
Muut toimintakulut	-373	-20 040	-60		
TOIMINTAKATE	-550 878	-702 920	-672 552	-672 552	-672 552

Ohjelmatuotannot	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	94 776	72 000	70 000		
Muut toimintatuotot	94 776	72 000	70 000		
Toimintakulut	-797 492	-867 708	-832 109		
Henkilöstökulut	-745 491	-753 813	-745 819		
Palkat ja palkkiot	-570 741	-577 681	-573 707		
Henkilösivukulut	-178 105	-173 304	-172 112		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	3 354	-2 828			
Palvelujen ostot	-50 542	-90 375	-83 250		
Vuokratkulut	-796				
Aineet ja tarvikkeet	-643	-3 500	-3 000		

Muut toimintakulut	-20	-20 020	-40		
TOIMINTAKATE	-702 716	-795 708	-762 109	-762 109	-762 109

Kehitys ja verkko	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-717 408	-965 064	-888 628		
Henkilöstökulut	-510 071	-586 024	-594 088		
Palkat ja palkkiot	-391 092	-445 892	-456 991		
Henkilösivukulut	-119 552	-133 768	-137 097		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	574	-6 364			
Palvelujen ostot	-185 782	-342 000	-279 500		
Aineet ja tarvikkeet	-21 535	-27 000	-15 000		
Muut toimintakulut	-20	-10 040	-40		
TOIMINTAKATE	-717 408	-965 064	-888 628	-888 628	-888 628

2.1.15. Kirkon tutkimus ja koulutus

Johdanto

Vuoden 2022 alussa perustettu Kirkon tutkimus ja koulutus toimii Kirkkohallituksen erillisyyksikkönä kansliapäällikön alaisuudessa toimipaikkoina Helsinki ja Järvenpää. Sen toimintaa tukee Kirkkohallituksen asettama neuvottelukunta. Kirkon tutkimuksen ja koulutuksen tehtävänä on kirkon, uskonnollisen elämän ja yhteiskunnan muutosten tutkimus sekä henkilöstön koulutus, koulutuksen koordinointi ja koulutuspoliittinen vaikuttaminen.

Tutkimus ja koulutus toteuttaa kirkon ja seurakuntien päätöksenteolle ja toiminnan kehittämiseksi tarpeellista tutkimusta. Tutkimustieto tukee toimintaympäristön muutoksen ennakkointia, toiminnan suunnittelua ja viestintää seurakunnissa, hiippakunnissa ja Kirkkohallituksessa. Tutkimustuloksia julkaistaan yleistajuisissa ja tieteellisissä artikkeleissa, tilastojulkaisuissa sekä sosiaalisessa mediassa. Yksikkö myöntää apurahoja vuosittain kirkon ja seurakuntien päätöksenteolle ja toiminnan kehittämiseksi tarpeelliseen tutkimukseen.

Tutkimuksen ja koulutuksen tehtävinä on kirkon henkilöstön koulutuksen ohella henkilöstökoulutuksen koordinaatio, koulutuspoliittinen vaikuttamistoiminta, asiantuntija-tehtävät sekä koulutustoimintaa tukevat majoitustoiminta ja kokouspalvelut. Henkilös-

tökoulutuksen koordinaatio toteutuu verkostomaisessa yhteistyössä kirkon töihin kouluttavien laitosten, kirkollisten palvelujärjestöjen sekä muiden koulutuspalvelujen tuottajien kanssa. Kirkkohallituksen koulutuspoliittista vaikuttamistoimintaa tehdään yhteistyössä Kirkon työmarkkinalaitoksen ja Kirkkohallituksen muiden osastojen kanssa.

Toimintaympäristön muutokset ja tulevaisuusnäkymät suunnitelmakaudella 2023–2025

Kirkko elää jatkuvassa muutostilanteessa, jossa kriisit ovat vakiintuneet osaksi yhteiskunnallista todellisuutta. Kriisit ovat omalta osaltaan mitanneet sitä, kuinka kirkon toimintakulttuuri sopeutuu uuteen toimintaympäristöön muutostilanteissa. Toisaalta monet kehityskulut yhteiskunnassa eivät ole äkillisiä kriisejä vaan pitkän aikavälin trendejä, joista uskonnollisuuden murros on yksi. Uskonnollisuuden vähenemisen rinnalla Suomessa tavanomainen kulttuurikristillisyyks on murtumassa ja spiritualiteetti saa yhä uusia muotoja. Luterilaisen kirkon asema on muuttunut merkittävästi ja sen paikka yhteiskunnassa hahmottuu uudelleen. Kirkossa on päätettävä, miten suuntaudutaan tulevaan: mihin supistuvat resurssit kohdennetaan ja mistä toiminnasta vähennetään tai luovutaan.

Taloudellisten resurssien kiristyminen ja alueellinen keskittyminen vaikuttavat sekä seurakuntien toimintaan ja toimintakulttuuriin että siihen, miten seurakunnat tukevat henkilöstönsä osaamisen kehittämistä. Työalaperusteisen työn uudistaminen haastaa työntekijäidentiteetin ja työntekijöiden osaamisen. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen ennakkoinnin merkitys korostuu.

Tämä kaikki edellyttää tiedon prosessoinnin kehittämistä paikallisesti ja valtakunnallisesti. Tutkitulla tiedolla ja henkilöstökoulutuksella on kehityksessä avainrooli. Kirkolle on tärkeää harjoittaa itsenäistä tutkimus- ja koulutustoimintaa, jolla se varmistaa tarvitsemansa tiedon saamisen. Visiona on, että Kirkon tutkimus ja koulutus toimii yhdyspintana kirkon ja muun yhteiskunnan välissä ja voimistaa kirkon merkityksellisyyttä yhteiskunnan todellisuudessa.

Yksikön henkilöstömäärä ja sen kehitys

Kirkon tutkimuksessa ja koulutuksessa työskentelee vuoden 2023 alussa yhteensä 19 työntekijää (18,8 henkilötyövuotta), kun yksikön kaksi toimistosihteerä siirtyy Kirkkohallituksen yhteisen toimistopalvelutiimin osaksi. Toiminnan sopeuttamisen myötä tehtäväkuviin saattaa tulla muutoksia. Toistaiseksi kaikki yksikössä olevat tehtävät ovat

toiminnalle välttämättömiä ja ne pyritään täyttämään. Vuosina 2024 ja 2025 tapahtuvien eläköitymisten myötä joudutaan edelleen arvioimaan toiminnan priorisointia ja eri toimintojen tarpeellisuutta.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma

Vuodelle 2023 Kirkon tutkimus ja koulutus asettaa tavoitteikseen toiminnan tunnettuuden ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kasvun, kirkon missioon perustuvan asiantuntijuuden ja työotteen tukemisen, viestinnän kehittämisen, muutososaamisen vahvistamisen sekä tutkimus- ja koulutustoimintojen luontevan vuorovaikutuksen.

Tutkimus

Tutkimushankkeissa yksikkö keskittyy vuosina 2023–2025 seuraaviin teemoihin: 1) Kirkon missio monikulttuurisessa yhteiskunnassa, 2) Digitalisaation haasteet ja kirkon toimintakulttuuri, 3) Kirkon yhteiskunnallinen asema, 4) Ekumeenisen teologian ajan-kohtaiset kysymykset luterilaisessa kirkossa.

Tutkimustoiminnassa kehitetään edelleen tutkitun tiedon viestintää. Uskontoa koskevaan keskusteluun syötetään tutkimustuloksia ja nostoja niin tieteellisissä artikkeleissa kuin muillakin julkaisukanavilla. Välitämme asiantuntijatietoa kirkosta ja uskonnollisuudesta kansainvälisissä ja kotimaisissa tutkimushankkeissa. Keskeisenä tavoitteena on myös tutkitun tiedon parempi hyödyntäminen kirkon päätöksenteossa. Kehitämme julkaisutoiminnan vaikuttavuutta tekemällä julkaisusuunnitelmat ja seuraamalla systemaattisesti tuottamiemme aineistojen ja julkaisujen käyttäjämääriä ja keräämällä niistä palautetta.

Yksikön oma tutkimushanke ”Kirkko yhteiskunnassa” keskittyy muun muassa luterilaisen teologian globaaleihin muutoksiin, kirkon yhteiskunnalliseen ja poliittiseen toimijuuteen, poliittiseen teologiaan, uskonnonvapauden historiaan sekä uskonnonvapauden nykytilan kansainväliseen vertailuun. Hankkeen tutkijaverkoston toteuttama artikkelikokoelma julkaistaan syksyllä 2023 uskonnonvapauslain 100-vuotismerkkipäivän kunniaksi.

Keskeinen osa tutkimuskokonaisuutta on kirkkoa koskevan tutkimuksen tukeminen ja koordinointi. Toimimme ohjausryhmävastuussa Diakonia-ammattikorkeakoulun toteuttamassa tutkimushankkeessa, jossa tehdään yli 20 seurakunnan pitkäaistutkimus haastattelu- ja havainnointimenetelmällä. Tuemme myös Diakin hanketta, jossa tutkitaan kirkon alan opiskelijoiden ammatillisen identiteetin rakentumista.

Olemme mukana tieteidenvälisessä verkostoyhteistyöhankkeessa *Complexity and Beyond in Studies of Religiosity in Nordic Countries* (CBSR), jossa analysoidaan uskonnollisia kehityskulkuja suhteessa lainsäädäntöön ja muihin yhteiskunnallisiin ja kirkollisiin rakenteisiin kaikissa Pohjoismaissa. Tutkimusyhteistyö jatkuu myös yhteispohjoismaisessa *Churches in times of change* -hankkeessa, jonka pilottivaiheessa keskityttiin kasteeseen. Kasteprojektin pohjalta valmistellaan kansainvälistä akateemista julkaisua ja lisäksi hankkeen ohjausryhmän linjauksen mukaan tullaan jatkamaan hanketta seuraavan teeman parissa.

Kirkkohallituksen Millenniaalien kirkko -kärkihankkeessa Kirkon tutkimus ja koulutus on mukana tuottamassa aiheeseen liittyvää tutkimusartikkelien kokoelmaa, joka peilaa laajasti ikäryhmän ajattelutapaa sekä pohtii sen suhdetta kirkkoon. Artikkelikoelma julkaistaan keväällä 2023.

Uskonnot Suomessa -tutkimushankkeessa jatketaan edelleen Suomen uskonnollisen monimuotoisuuden kartoittamista. Verkkosivusto (uskonnot.fi) palvelee tiedon tarvitsijoita, kuten toimittajia, opettajia ja opiskelijoita. Tietokannan kokonaispäivitys jatkuu.

Apurahojen avulla tuetaan vuosittain 15–20 väitöskirjahanketta tai muuta tutkimusta. Väitöskirjojen tekijät ovat myös mukana tutkimushankkeissa ja julkaisevat muun muassa Kirkko ja tutkimus -blogissa. Uusi apurahajärjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2023 ja sen käytöstä kerätään palautetta järjestelmän kehittämiseksi.

Henkilöstökoulutus, koordinaatio ja koulutuspoliittinen vaikuttamistoiminta

Henkilöstökoulutuksessa keskeiset teemat ovat 1) Muutososaamisen vahvistaminen 2) Kirkon missioon perustuvan asiantuntijuuden, työotteen ja toiminnan vahvistaminen tutkitun tiedon ja osaamisen kehittämisen avulla 3) Selvitys Kirkkohallituksen henkilöstökoulutuksesta ja sen vaikutuksista/vaikuttavuudesta ja 4) Organisaatiomuutoksen myötä koulutuksen koordinaation prosessien, tehtävien ja käytäntöjen selkiyttäminen ja vakiinnuttaminen Kirkkohallituksessa.

Vuoden 2022 aikana aloitettiin työskentely, jossa koulutusten pedagogista prosessia hahmotetaan vahvemmin oppimisen ja sen vaikutusten sekä vaikuttavuuden näkökulmasta. Sen tulokset näkyvät käytännössä vuoden 2023 koulutuksissa. Tavoitteena on, että tutkittu tieto ja osaamisen kehittäminen vahvistavat kirkon missioon perustuvaa asiantuntijuutta, työotetta ja toimintaa. Osaamisen kehittämisen keskiössä on koulutuksiin osallistujien ja heidän työyhteisöjensä uudistumiskyvyn ja muutuskäpykyvyyden vahvistaminen.

Kirkkohallituksen toteuttaman henkilöstökoulutuksen tavoitteena on vastata seurakuntien osaamistarpeisiin ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen. Kirkon henkilöstön osaamisen kehittämiseksi suunnattu koulutustarjonta kootaan vuosittain Kirkon henkilöstökoulutuskalenteriin. Vuonna 2023 koulutuskalenterin tekninen toteutus uudistetaan yhteistyössä Kirkkohallituksen tietohallintoyksikön kanssa.

Vuosina 2022–2023 tehdään selvitys Kirkkohallituksen toteuttamasta henkilöstökoulutuksesta. Henkilöstökoulutuksen kokonaisuuden arviointia tehdään kehittämällä raportointia ja sen hyödyntämistä sekä selvittämällä mm. koulutusten kohderyhmiä, sisältöisiä painotuksia, tarkoituksenmukaisuutta ja kannattavuutta. Selvityksen tavoitteena on pystyä nykyistä paremmin arvioimaan koulutusten vaikutuksia ja vaikuttavuutta. Selvityksen perusteella on mahdollista tehdä tarvittavia toimintalinjauksia.

Kirkon henkilöstökoulutuksessa hyödynnetään entistä vahvemmin yhteiskunnan koulutusjärjestelmän mahdollisuuksia ja viestitään näistä seurakunnille. Aiempina vuosina tehtyjen osaamistarvekyselyjen tuloksia hyödynnetään koulutusten kehittämisessä. Vuonna 2023 selvitetään erityisesti määrällisiä koulutustarpeita.

Koulutuspoliittinen vaikuttamistoiminta on osa laajaa vaikuttamistoimintaa, johon osallistuvat Kirkkohallituksen eri osastot. Organisaatiouudistuksen myötä selkeytämme, jäsennäimme ja vakiinnutamme koulutuspoliittisen vaikuttamistoiminnan rakenteita ja prosesseja Kirkkohallituksessa.

Painopisteet, tavoitteet ja mittarit 2023

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
1a 1d 2a 3b	1. Tutkimus- ja koulutustoiminnan tunnettuuden kasvu, verkostoyhteistyön vahvistuminen ja yksikön yhteiskunnallisen vaikuttamistoiminnan kehittäminen.	- Asiantuntijalausuntojen ja esitelmien määrät eri foorumeilla - Suosittelujen ja kehittämis ehdotusten huomiointi kirkollisessa päätöksenteossa - OKM:n ja OPH:n työryhmissä toimivien Kirkkohallituksen edustajien määrä ja toiminnan vaikuttavuus
	2. Kirkon missioon perustuvan asiantuntijuuden, työotteen ja toiminnan tukeminen tiedolla ja osaamisen kehittämisellä.	- Koulutuskyselyn tulokset identiteettistä ja luottamuksesta kirkon työhön - Eryityskoulutusten moduulit (tarjonta, sisältö) on päivitetty.
	3. Tutkimuksen ja koulutuksen viestintää ja julkaisutoimintaa kehitetään koordinoitusti ja se on saavutettavaa ja monikanavaista.	- Julkaisusuunnitelmien toteutumista seurataan - Kirkon uudistetun henkilöstökoulutuskalenterin käyttäjäkokemuksen seuranta

	Uusia tiedon julkistamisen tapoja (mm. podcastit, vlogit) kehitetään.	• Palautekyselyt julkaisuista ja muista viestintätuotteista • Uusien julkaisukanavien toteutukset
	4. Muutososaamisen vahvistaminen: tutkimustieto ja koulutuksen kautta hankittu osaaminen palvelee työ- ja toimintakulttuurien kehittämisprosesseja.	• Koulutuskyselyn tulokset koskien opitun hyödyntämistä käytännössä • Erityiskoulutusten ja kyselyjen avulla lisätään tietoa muutos- ja kehittämisprosesseista seurakunnissa
	5. Yksikön yhteinen työkenttä on selkiytynyt ja yhteiset toimintaprosessit on vakiinnutettu. Henkilöstökoulutus ja koulutuksen suunnittelu on työelämä- ja tutkimusperustaista ja koulutuksessa kertynyttä tietoa hyödynnetään tutkimuksessa.	• Koulutus- ja tutkimusprosessien ominaispiirteiden parempi ymmärtäminen ja hyödyntäminen yksikössä • Yksikön henkilöstön koettu motivaatio ja työtyytyväisyys lisääntyy

Vaikuttavuuden arviointi

Tiedolla johtaminen kirkossa on vahvistunut. Mittari: Kirkon kehittäminen ja päätöksenteko perustuvat vahvemmin tutkimuksen ja koulutuksen tuottamaan tietoon.

Kirkon merkitys yhteiskunnassa on vahvistunut. Mittari: Kirkon rooli uskonnollisena toimijana mutta myös uskontoasiantuntijana on vahvistunut ja työntekijät ovat sitoutuneita kirkon missioon.

Työ kirkossa koetaan merkityksellisenä. Mittari: Kirkon työntekijöiden työtyytyväisyys ja kokemus työn merkityksellisyydestä lisääntyy; siirtyminen muun työantajan töihin vähenee.

Koulutuspoliittiset asiantuntijalausunnat edesauttavat sitä, että kirkon virkoihin ja tehtäviin vaadittavat ja pätevöittävät tutkinnot ja opinnot säilyvät osana yhteiskunnan koulutusjärjestelmää ja tuottavat seurakunnan työssä tarvittavaa osaamista.

Osaamisen kehittäminen

Yhteinen osaamisen kehittämisen mahdollisuus avautuisi tutustumisesta toimijoihin, jotka tekevät yhteiskunnallista vaikuttamistyötä ja toimivat tiedon ja osaamisen kentillä. Esimerkiksi Sitra, Puolustusvoimat ja erilaiset järjestökeskukset ovat toimijoita, joihin tutustuminen benchmarking-periaatteella voisi hyödyttää Kirkon tutkimuksen ja koulutuksen työn kehittämistä.

Talousarvio 2023

Kirkon tutkimus ja koulutus yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	60 530	723 000	673 100		
Myyntituotot	4 937	15 000	15 000		
Maksutuotot		694 000	648 100		
Vuokratuotot		14 000	10 000		
Muut toimintatuotot	53 513				
Sisäiset tuotot	2 080				
Toimintakulut	-1 045 414	-2 546 799	-2 245 911		
Henkilöstökulut	-696 925	-1 710 499	-1 624 800		
Palkat ja palkkiot	-534 690	-1 305 100	-1 249 800		
Henkilösivukulut	-162 235	-391 610	-375 000		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-13 789			
Palvelujen ostot	-71 841	-552 200	-421 511		
Palvelun ostot - sisäiset	-1 110				
Vuokratulot	-47 296	-19 200	-16 100		
Aineet ja tarvikkeet	-3 144	-32 500	-35 100		
Annetut avustukset	-224 891	-230 000	-146 000		
Muut toimintakulut	-207	-2 400	-2 400		
TOIMINTAKATE	-984 884	-1 823 799	-1 572 811	-1 572 811	-1 572 811

Tutkimus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	60 530	15 000	15 000		
Myyntituotot	4 937	15 000	15 000		
Muut toimintatuotot	53 513				
Sisäiset tuotot	2 080				
Toimintakulut	-1 045 259	-996 281	-793 011		
Henkilöstökulut	-696 925	-682 681	-563 200		
Palkat ja palkkiot	-534 690	-519 700	-433 200		
Henkilösivukulut	-162 235	-155 910	-130 000		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-7 071			
Palvelujen ostot	-71 686	-75 200	-75 511		
Palvelun ostot - sisäiset	-1 110				
Vuokratulot	-47 296	-7 200	-8 100		
Aineet ja tarvikkeet	-3 144	-1 000			
Annetut avustukset	-224 891	-230 000	-146 000		
Muut toimintakulut	-207	-200	-200		
TOIMINTAKATE	-984 729	-981 281	-778 011	-778 011	-778 011

Koulutus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot		708 000	658 100		
Maksutuotot		694 000	648 100		
Vuokratuotot		14 000	10 000		
Toimintakulut	-155	-1 550 518	-1 452 900		
Henkilöstökulut		-1 027 818	-1 061 600		
Palkat ja palkkiot		-785 400	-816 600		
Henkilösivukulut		-235 700	-245 000		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-6 718			
Palvelujen ostot	-155	-477 000	-346 000		
Vuokratulut		-12 000	-8 000		
Aineet ja tarvikkeet		-31 500	-35 100		
Ostot tilikauden aikana		-31 500	-35 100		
Muut toimintakulut		-2 200	-2 200		
TOIMINTAKATE	-155	-842 518	-794 800	-794 800	-794 800

2.1.16. Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA)

Inledning, verksamhetsidé och ansvarsområden

Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA) är en specialenhet vid Kyrkostyrelsen och ansvarar för helhetskyrkans svenska verksamhet. KCSA arbetar på ett sätt som beaktar det unika för den finlandssvenska kulturen och är relevant för det finlands-svenska kyrkliga fältet. KCSA består av enheterna Kyrkans verksamhet och Kommunikation och har ett nära samarbete med Kyrkostyrelsens övriga avdelningar – främst då Kyrkans kommunikation (KV) och Verksamhetsavdelningen (TO) – samt Borgå stift och dess församlingar.

Enheten för kyrkans verksamhet arbetar med frågor som berör småbarnspedagogik, skolsamverkan, fostran, själavård, konfirmandarbete, ungdomsarbete, kultur, vuxenarbete och samhälle. Inom enheten finns även två prästtjänster för arbetet bland döva och personer med kognitiv funktionsnedsättning.

Enheten för kommunikation stöder kyrkans svenska kommunikation. Till enheten hör att betjäna finlandssvenska medier med ändamålsenlig information, upprätthålla kyrkans svenska webbtjänster och sociala mediekkanaler och i samarbete med Svenska Yle koordinera och producera andakter och gudstjänster i radio och tv.

Till den svenska centralens uppdrag hör att följa med, beakta och informera om ny lagstiftning och utveckling som berör kyrkans verksamhet och skapa material och verktyg som stöder församlingarna i deras arbete. Den samlar också församlingsarbetare till forum (rådplägningsdagar) och bidrar med sakkunskap till kyrkans svenska personalutbildning. Dessutom står den i växelverkan med de nordiska systerkyrkorna och samarbetar aktivt med samhällseliga aktörer, i synnerhet inom Svenskfinland.

Planeringsperioden 2023-2025

KCSA är i dagsläget en välfungerande och kreativ enhet med en kompetent och motiverad personal. Den senaste arbetsplatsundersökningen visar att trivseln och motivationen ligger på hög nivå. Samarbetet med församlingarna, kyrkliga organisationer och andra samarbetspartner är väl etablerat. Den svenska centralens anställda är integrerade i Kyrkostyrelsens arbete och deltar regelbundet i gemensamma överläggningar med sina finska kolleger. Utgångsläget är således gott.

Under planeringsperioden 2023-2025 står följande förändringar i verksamhetsmiljön, risker och utmaningar i fokus:

Coronapandemin har på ett avgörande sätt påverkat arbetet i vår kyrka. Under åren 2023-2025 kommer KCSA att fästa särskild uppmärksamhet vid att i sitt eget arbete och i samarbetet med församlingarna dra nytta av de erfarenheter som gjorts under coronapandemin.

Ekonomi är en stor utmaning. År 2022 minskade KCSA sin personal med 1,5 årsverken för att möta kyrkomötets krav på sparåtgärder. Det här har medfört omprioriteringar i verksamheten; en del verksamheter sköts med mindre bemanning, vissa har fått lägre prioritet och andra har lagts ned. KCSA:s verksamhetsmedel är avsevärt mindre än inom andra avdelningar i Kyrkostyrelsen. KCSA är i dagsläget beroende av extern finansiering i form av fyra stiftskollekter och församlingarnas bidrag för kyrkans samtalstjänst för att balansera sin budget. I det här avseendet bör kyrkans svenska arbete prioriteras under planeringsperioden 2023-2025 så att KCSA erhåller mera medel för sin verksamhet så att den kan skötas på samma grunder som Kyrkostyrelsens finskspråkiga verksamhet.

En annan utmaning är att stöda och inspirera församlingarna och deras anställda efter pandemin. Till det hör att arbeta med nya digitala lösningar i kommunikation och församlingarnas verksamhet. KCSA arbetar under perioden med Stigen-konceptet så att

församlingarna kan möta nya behov och utveckla arbetet inom fostran, småbarnspedagogik och konfirmandarbete.

Millennialerna är en grupp med svag koppling till kyrkan. Utgående från de undersökningar som gjorts arbetar KCSA tillsammans med församlingarna för att göra den kristna tron och kyrkan relevant för den här gruppen.

I maj 2022 beslöt kyrkomötet om att befrämja bönelivet, olika former av andlighet och evangelisation. KCSA kommer att i sin verksamhet, utbildningar och forum för olika yrkesgrupper prioritera dessa frågor.

När de nya välfärdsområdena inleder sin verksamhet förändras också arbetet bland specialgrupper som t.ex. kognitivt funktionshindrade då Kårkulla verksamhet på svenska överförs till fyra nya välfärdsområden. Det här kräver extra insatser för att garantera den andliga vården och omsorgen om både klienter och personal.

KCSA utvecklar och breddar sitt samarbete med Kyrkans kommunikation och Kyrkostyrelsens verksamhetsavdelning. Vi gör det med en positiv inställning och genom att värna den finlandssvenska särprägel. Vi tar tydliga initiativ för att åstadkomma ett närmare samarbete med våra kolleger i andra enheter och avdelningar, och samarbetar brett både internt och externt. De minskande ekonomiska resurserna gör att vi behöver se över våra ansvarsområden, befattningsbeskrivningar och arbetsrutiner. Ett led i denna process är att göra en noggrann prioritering av KCSA:s kärnuppgifter och koncentrera resurserna till dessa. Möjliga samarbeten med och köptjänster från andra organisationer och partners bör även utredas för att optimera resursanvändningen och undvika överlappningar.

Personal

KCSA skar i samband med Tuta-förhandlingarna 2022 ned personalen med 1,5 årsverken. År 2023 har KCSA 16 anställda och antalet årsverken är 15,1. Avsikten är att antalet årsverken skall förbli på den här nivån under perioden 2023-2025.

Verksamhetsplan 2023

Utöver den regelbundna verksamheten kommer KCSA under 2023 att satsa på följande centrala uppgiftsområden:

Vi förverkligar och koordinerar en aktuell, öppen och dialoginriktad kommunikation genom olika typer av utvecklingsprojekt och samlingar för dem som arbetar med kommunikation i församlingarna. Särskild vikt fästs vid att analysera och dra nytta av de digitala landvinningar som gjordes under coronapandemin t.ex. den möjlighet digitala

möten ger att regelbundet hålla kontakt med och inspirera och uppmuntra församlingsanställda. Vi utvecklar vårt digitala kunnande och utvecklar tillsammans med församlingarna radio- och tv-gudstjänsterna så att de fungerar innehållsligt och kommunikativt i dagens medielandskap.

Under året öppnas den förnyade evl.fi hemsidan där målgruppen är personer med tunn kontakt till församlingarnas verksamhet. Innehållet på sidorna kommer att produceras av enhetens sakkunniga. I sociala medier ligger fokus företrädesvis på satsningar som relaterar till kyrkoåret och för helhetskyrkan viktiga kampanjer.

Genom deltagande i evenemang som t.ex. Bokmässan och Stafettkarnevalen möter vi barn, unga och vuxna med kyrkans grundbudskap. Vi uppmuntrar och inspirerar församlingsanställda till personliga möten med församlingsmedlemmar i olika åldrar så att de genom en dialogisk kommunikation bidrar till att skapa ett förtroendefullt förhållande till församlingen.

Vi stöder församlingarnas arbete med beaktande av på forskning baserad kunskap och erhållen respons. Vi följer med aktuell forskning, noterar och analyserar strömningar i tiden och använder oss också av den statistik som Kyrkostyrelsen samlar in för att utveckla både vårt eget och församlingarnas arbete inom olika områden. Vi informerar om och aktualiserar för församlingsarbetet relevant forskning genom digitala möten och Kyrklig tidningstjänst. Som sakkunniga medverkar vi i Borgå stifts personalutbildning men erbjuder också utbildningsdagar och konsultation i aktuella frågor. Under året förverkligas t.ex. en språkvårdsdag för församlingsanställda som jobbar med texter som publiceras offentligt och pastoralkursen Kommunikation och växelverkan.

Vi ger utgående från forskning och omvärldsanalyser församlingarna beredskap att hitta fungerande samarbeten med centrala aktörer inom samhällets småbarnspedagogik och i kontakten till skolor och läroinrättningar. Vi stöder och uppmuntrar församlingarna att ingå samarbetsavtal med skolorna gällande skolsamverkan. Vi samarbetar med andra aktörer kring religionspedagogiska dagar och retreatar för församlingsanställda, religions- och klasslärare.

Från vår position i kyrkan har vi en speciell utkikspost mot det som sker i den finskspråkiga delen av kyrkan, men även mot Norden och Europa. Genom dessa kontakter hämtar vi inspiration till och arbetar vidare med Stigen-konceptet. Det här sker genom gemensamma digitala samlingar, utvecklingsprojekt och mentorskap i enskilda församlingar. Arbetet evalueras utgående från antalet församlingar som deltar.

Vi stöder och hjälper församlingarna att finna mångsidiga sätt att arbeta och kommunicera så att människor kan leva som kristna på ett för dem betydelsefullt sätt. Via

mentorskap, utvecklingsprojekt och regelbundna digitala överläggningar hjälper vi församlingarna att göra en omvärldsanalys för att kunna möta människor med det kristna budskapet på ett relevant sätt. Inom ramen för våra specialuppgifter erbjuder vi döva och kognitivt funktionshindrade gudstjänster, andakter och själavård på teckenspråk, genom stödtecken, samt konstnärliga och musikaliska uttryck. Samtalstjänsten betjänar hela svenskspråkiga Finland och möter människors behov av stöd och själavård. Vi erbjuder församlingarna utbildning och stöd inom dessa områden.

Vi bidrar till att kyrkans röst hörs på ett positivt sätt och kommunicerar en positiv andlighet t.ex. genom vår programproduktion och de insatser som görs inom ramen för Stigen-konceptet. Som ett led i detta arbetar vi med attityder och fäster vikten vid att betrakta församlingsmedlemmarna som subjekt som är delaktiga i arbetet. En viktig aspekt i det här utgörs av frivilligarbetet som dels bekräftar församlingsmedlemmar, dels skapar samhörighet. Utvärdering sker genom erhållen respons på vår programproduktion och genomförda konsultationer.

Vi betonar hoppets dimension och tillförsikt inför framtiden i vårt arbete och arbetar med och utvecklar nya arbetssätt och rutiner efter coronapandemin. Vi analyserar vårt arbete och prioriterar kärnverksamheten så att vi kan utföra våra grunduppgifter trots att resurserna har minskat. Antalet resor minimeras och vi arbetar virtuellt då det är funktionellt och möjligt. Genom en ökad användning av digitala lösningar kan flexibiliteten och andelen distansarbete inom enheten öka.

I kontakten till församlingarna stöder vi dem att finna relevanta former för sitt arbete efter pandemin. Genom konsultationer, utbildningar och personligt stöd uppmuntrar vi dem till en positiv och frimodig approach i kontakten till samhället och samarbetspartners.

KCSA:s målsättningar för år 2023

Tyngdpunkter	Målsättningar för 2023	Mätare/bedömningskriterier
Vilka tyngdpunkter från strategin Öppna dörrar utvecklas och främjas i verksamheten. a, b, c, d a, b a, b, c a, - d	1. Vi förverkligar och koordinerar en aktuell, öppen och dialoginriktad kommunikation genom den förnyade evl.fi, olika typer av utvecklingsprojekt och samlingar för dem som arbetar med kommunikation i församlingarna. Vi deltar i Bokmässan och Stafettkarnevalen.	1. Utvärdering sker genom respons på evenemang och deltagarantal samt besökarantal vid Bokmässan och Stafettkarnevalen. Statistik från webbplatser och sociala medier.

	2. Vi stöder församlingarnas arbete med beaktande av på forskning baserad kunskap genom Stigen-konceptet för fostran, fokus på att nå millennialerna och kontakter till skolor och de som arbetar inom småbarnspedagogik.	2. Målsättningen utvärderas och mäts genom antalet församlingar som implementerar Stigen och arbetet bland millennialerna, samt antalet kontakter till skolor och företrädare för småbarnspedagogiken.
	3. Vi stöder och hjälper församlingarna att finna mångsidiga sätt att arbeta och kommunicera så att människor kan leva som kristna på ett för dem betydelsefullt sätt. Arbetet sker på många sätt, bl.a. via kyrkans samtalstjänst, kyrkans dövarbete och arbetet bland personer med intellektuell funktionsnedsättning.	3. Målsättningen utvärderas genom antalet kontakter i dövarbetet och omsorgsarbetet. Genomförda läger, samlingar, gudstjänster andakter och besök på boenden. Samtalstjänsten utvärderas genom antalet samtal och kontakter till själavårdschatten.
	4. Vi betonar hoppets dimension och tillförsikt inför framtiden i vårt arbete. Vi utvärderar följderna av Corona-pandemin och utvecklar vårt nuvarande arbete och söker nya verksamhetsmöjligheter	4. Genom konsultationer, utbildningar och personligt stöd uppmuntras församlingsanställda till en positiv och frimodig approach i kontakten till samhället och samarbetspartners. Resultatet analyseras utgående från antalet genomförda utbildningar och kontakter till församlingarna samt responsen på dem.
	5. Vi utvecklar och breddar vårt samarbete med Kyrkans kommunikation, Kyrkostyrelsens verksamhetsavdelning och nordiska kolleger. Vi gör det med en positiv inställning och genom att värna den finlandssvenska särprägel.	5. Målet utvärderas genom antalet genomförda samarbetsprojekt, virtuella kontakter och deltagande i nordiska nätverk samt kontakter till nordiska kolleger.

Utvärdering av verkan

Vilken verkan följer för kyrkan och församlingsmedlemmarna, för samhällets olika aktörer och människornas välbefinnande om målsättningarna förverkligas? Med hjälp av vilka mätare kan dessa verkningar följas upp?

Målsättningarna inspirerar och utvecklar vårt eget arbete. Vi förmår också stöda församlingarna och deras anställda att analysera sin verksamhetskontext, och utveckla sitt arbete inom olika sektorer så att det motsvarar de nya behov som har uppstått efter Corona-pandemin.

Vår insats inom personalutbildningen och Stigen-konceptet bidrar till att församlingsanställda inser behovet av nytänkande, kreativitet och att frimodigt söka nya lösningar och arbetsmetoder i sitt arbete.

I våra kontakter till skola och småbarnspedagogik arbetar vi med respekt för våra samarbetspartners och strävar efter att kyrkan och den kristna fostran utgående från den positiva religionsfriheten uppfattas som en resurs i skolornas vardag.

Svenska Yle upplever vår programproduktion ändamålsenlig och motsvarar deras behov av andaktsprogram sådan den definieras i lagen om Rundradion.

Verkan mäts kvalitativt genom respons, enkäter och vid konsultationer. Där det är motiverat och genomförbart använder vi även kvantitativa mätare som tar fasta på antal lyssnare, deltagarantal i evenemang och kontakter till samtalstjänsten och själavårdsschatten.

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus (KRTK)

Johdanto, toiminta-ajatus ja vastuualueet

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus (KRTK) on Kirkkohallituksen erillisyksikkö, joka vastaa kokonaiskirkon ruotsinkielisestä toiminnasta. KRTK:n työssä otetaan huomioon suomenruotsalaisen kulttuurin erityispiirteet, jotka vaikuttavat merkittävästi ruotsinkielisellä kirkollisella toimintakentällä. KRTK:ssa on kaksi yksikköä: toiminnallinen yksikkö ja viestintäyksikkö. Keskus tekee tiivistä yhteistyötä Kirkkohallituksen muiden osastojen – lähinnä Kirkon viestinnän (KV) ja toiminnallisen osaston (TO) – ja Porvoon hiippakunnan ja sen seurakuntien kanssa.

Toiminnallisen yksikön vastuualueisiin kuuluvat varhaiskasvatukseen, kouluyhteistyöhön, kasvatukseen, sielunhoitoon, rippikoulutyöhön, nuorisotyöhön, kulttuuriin, aikuis-työhön ja yhteiskuntaan liittyvät asiat. Yksikössä on myös kaksi papinvirkkaa: kehitysvammaistyöpappi ja kuurojenpappi.

Viestintäyksikkö tukee kirkon ruotsinkielistä viestintää. Yksikön tehtävänä on palvella suomenruotsalaista mediaa tarkoituksenmukaisella tiedottamisella, ylläpitää kirkon ruotsinkielisiä verkkopalveluja ja sosiaalisen median kanavia sekä koordinoida ja tuottaa yhteistyössä Svenska Ylen kanssa hartauksia ja jumalanpalveluksia radiossa ja televisiossa.

KRTK:n tehtäviin kuuluu seurata kirkon toimintaa koskevaa uutta lainsäädäntöä ja kehitystä, ottaa ne huomioon ja tiedottaa niistä sekä tuottaa materiaalia ja työkaluja seurakunnille tukemaan niiden työtä. Lisäksi keskus kokoaa seurakuntien työntekijöitä foorumeihin (neuvottelupäiville) ja tarjoaa asiantuntemusta kirkon ruotsinkieliseen

henkilöstökoulutukseen. KRTK pitää myös yhteyttä pohjoismaisiin sisarkirkkoihin ja tekee aktiivista yhteistyötä yhteiskunnan toimijoiden kanssa, erityisesti Suomen ruotsinkielisillä alueilla.

Suunnittelukausi 2023–2025

KRTK on tällä hetkellä hyvin toimiva ja luova yksikkö, jonka henkilöstö on pätevää ja motivoitunutta. Viimeisimmän työpaikkatutkimuksen mukaan viihtyvyys ja motivaatio ovat korkealla tasolla. Yhteistyö seurakuntien, kirkollisten järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa on vakiintunutta. KRTK:n työntekijät toimivat Kirkkohallituksen työn puitteissa, ja he osallistuvat säännöllisesti yhteisiin neuvotteluihin suomenkielisten kollegoidensa kanssa. Lähtötilanne on siis hyvä.

Suunnittelukaudella 2023–2025 keskiössä ovat seuraavat toimintaympäristön muutokset, riskit ja haasteet:

Koronapandemia on vaikuttanut merkittävästi kirkkomme työhön. Vuosien 2023–2025 aikana KRTK tulee kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että se hyödyntää koronapandemian aikana saatuja kokemuksia omassa työssään ja yhteistyössä seurakuntien kanssa.

Talous on suuri haaste. Vuonna 2022 KRTK vähensi henkilöstöään 1,5 henkilötyövuodella täyttääkseen kirkolliskokouksen säästötoimenpidevaatimukset. Tämä on johtanut toiminnan uudelleenpriorisointiin; osa toiminnoista hoidetaan pienemmällä miehityksellä, osa on saanut vähemmän painoarvoa ja osa on lopetettu. KRTK:n toimintavarat ovat huomattavasti pienemmät kuin muiden Kirkkohallituksen osastojen toimintavarat. KRTK on tällä hetkellä riippuvainen ulkoisesta rahoituksesta, joka koostuu neljästä hiippakuntakolehdista ja seurakuntien tuesta Kirkon keskusteluavulle, voidakseen pitää budjettinsa tasapainossa. Tältä osin kirkon ruotsinkielinen työ tulee priorisoida suunnittelukaudella 2023–2025 niin, että KRTK saa enemmän varoja toimintaansa, jotta sitä voidaan hoitaa samoin perustein kuin Kirkkohallituksen suomenkielistä toimintaa.

Toinen haaste on seurakuntien ja niiden työntekijöiden tukeminen ja innostaminen pandemian jälkeen. Tähän liittyy uusien digitaalisten ratkaisujen käyttäminen viestinnässä ja seurakuntien toiminnassa. KRTK työskentelee kauden aikana Polku-konseptin parissa, jotta seurakunnat voivat vastata uusiin tarpeisiin ja kehittää kasvatus-, varhaiskasvatus- ja rippikoulutyötä.

Millenniaalit ovat ryhmä, jolla on heikko yhteys kirkkoon. KRTK tekee tehtyjen tutkimusten pohjalta yhteistyötä seurakuntien kanssa, jotta kristillinen usko ja kirkko olisivat tälle ryhmälle merkityksellisiä.

Toukokuussa 2022 kirkolliskokous päätti rukouselämän, hengellisyyden eri muotojen ja evankelioimisen edistämisestä. KRTK tulee asettamaan nämä kysymykset etusijalle toiminnassaan, koulutuksissaan ja eri ammattiryhmien foorumeissa.

Kun uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa, myös erityisryhmien – kuten esimerkiksi kehitysvammaisten – parissa tehtävä työ muuttuu, sillä Kärkullan ruotsinkielinen toiminta siirtyy neljälle uudelle hyvinvointialueelle. Tämä vaatii lisäpanostusta sekä asiakkaiden että henkilöstön henkisen huollon takaamiseksi.

KRTK kehittää ja laajentaa yhteistyötään Kirkon viestinnän ja Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston kanssa. Toimimme näin positiivisella asenteella ja vaalimalla suomen-ruotsalaisia erityispiirteitä. Teemme selkeitä aloitteita tiiviimmän yhteistyön aikaansaamiseksi muissa yksiköissä ja osastoissa työskentelevien kollegoidemme kanssa ja teemme laajaa yhteistyötä sekä sisäisesti että ulkoisesti. Taloudellisten resurssien vähenemisen vuoksi meidän on tarkistettava vastuualueitamme, toimenkuviamme ja toimintatapojamme. Yksi osa tätä prosessia on KRTK:n ydintehtävien tarkka priorisointi ja resurssien keskittäminen niihin. Mahdollisuudet yhteistyöhön muiden organisaatioiden ja kumppaneiden kanssa ja mahdollisuudet hankkia ostopalveluja niiltä on myös selvitettävä resurssien käytön optimoimiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Henkilöstö

KRTK vähensi henkilöstöä 1,5 henkilötyövuodella vuoden 2022 tuta-neuvotteluissa. KRTK:lla on vuonna 2023 16 työntekijää, ja henkilötyövuosia on 15,1. Tarkoituksena on, että henkilötyövuodet pysyisivät tällä tasolla kaudella 2023–2025.

Toimintasuunnitelma 2023

Säännöllisen toiminnan lisäksi KRTK panostaa vuonna 2023 seuraaviin keskeisiin tehtäväalueisiin:

Toteutamme ja koordinoimme ajantasaista, avointa ja vuorovaikutteista viestintää erilaisten kehittämishankkeiden ja seurakunnissa viestintätehtävissä työskenteleville järjestettävien tilaisuuksien kautta. Erityistä huomiota kiinnitetään koronapandemian aikana saavutettujen digitaalisten edistysaskelten analysointiin ja hyödyntämiseen, kuten esimerkiksi digitaalisten kokousten tarjoamaan mahdollisuuteen pitää säännöllisesti yhteyttä seurakuntien työntekijöihin sekä innostaa ja kannustaa heitä. Kehitämme digitaalista osaamistamme ja kehitämme yhdessä seurakuntien kanssa radio-

ja televisiojumalanpalveluksia siten, että ne toimivat sisällöllisesti ja viestinnällisesti nykyisessä mediaympäristössä.

Vuoden aikana avataan uudistettu evl.fi-sivusto, jonka kohderyhmänä ovat henkilöt, joiden yhteys seurakuntien toimintaan on heikko. Sivuston sisällön tuottavat yksikön asiantuntijat. Sosiaalisessa mediassa keskitytään ensisijaisesti kirkkovuoteen liittyviin panostuksiin ja kokonaiskirkon kannalta tärkeisiin kampanjoihin.

Osallistumalla tapahtumiin, kuten esimerkiksi Kirjamesseille ja Stafettkarnevalen-tapahtumaan, välitämme lapsille, nuorille ja aikuisille kirkon perussanomaa. Kannustamme ja innostamme seurakuntien työntekijöitä kohtaamaan yksilöllisesti eri-ikäisiä seurakuntien jäseniä niin, että vuorovaikutteisella viestinnällä luodaan luottamuksellista suhdetta seurakuntaan.

Tuemme seurakuntien työtä ottaen huomioon tutkimukseen perustuvan tiedon ja saadun palautteen. Seuraamme ajankohtaista tutkimusta, havaitsemme ja analysoimme ajan virtauksia ja käytämme myös Kirkkohallituksen kokoamia tilastoja kehittäksemme sekä omaa että seurakuntien työtä eri alueilla. Tiedotamme seurakuntatyön kannalta merkityksellisestä tutkimuksesta ja päivitämme sitä digitaalisten kokousten ja Kyrklig tidningstjänstin (kirkon lehdistöpalvelu) kautta. Asiantuntijoina osallistumme Porvoon hiippakunnan henkilöstökoulutukseen, mutta tarjoamme myös koulutuspäiviä ja konsultointia ajankohtaisista kysymyksistä. Vuoden aikana toteutetaan esimerkiksi julkisesti julkaistavien tekstien parissa työskenteleville seurakuntien työntekijöille suunnattu kielenhuoltopäivä ja Viestintä ja vuorovaikutus -pastoraalikurssi.

Annamme tutkimuksen ja toimintaympäristöanalyysien pohjalta seurakunnille valmiuksia löytää toimivia yhteistyötapoja yhteiskunnan keskeisten varhaiskasvatustoimijoiden kanssa sekä yhteydenpidossa kouluihin ja oppilaitoksiin. Tuemme ja kannustamme seurakuntia solmimaan kouluyhteistyötä koskevia yhteistyösopimuksia koulujen kanssa. Teemme yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa seurakuntien työntekijöiden sekä uskonnon- ja luokanopettajien uskonnonpedagogiikan päivien ja retriittien parissa.

Sen aseman perusteella, joka meillä on kirkossa, meillä on erityinen näköalapaikka siihen, mitä kirkon suomenkielisessä osassa tapahtuu, mutta myös Pohjoismaihin ja Eurooppaan. Näiden yhteyksien kautta haemme inspiraatiota ja jatkamme työskentelyä Polku-konseptin kanssa. Tämä tapahtuu yhteisten digitaalisten tilaisuuksien, kehittämissankkeiden ja mentoroinnin kautta yksittäisissä seurakunnissa. Työtä arvioidaan osallistuvien seurakuntien lukumäärän perusteella.

Tuemme seurakuntia ja autamme niitä löytämään monipuolisia tapoja toimia ja viestiä niin, että ihmiset voivat elää kristittyinä heille merkityksellisellä tavalla. Mentoroinnin, kehityshankkeiden ja säännöllisten digitaalisten neuvottelujen kautta autamme seurakuntia tekemään toimintaympäristöanalyysin, jotta ihmisille voidaan levittää kristillistä sanomaa relevantilla tavalla. Erityistehtäviemme puitteissa tarjoamme kuuroille ja kehitysvammaisille jumalanpalveluksia, hartauksia ja sielunhoitoa viittomakielellä tuki- viittomin sekä taiteellisia ja musiikillisia esityksiä. Kirkon keskusteluapu palvelee koko ruotsinkielistä Suomea ja vastaa ihmisten tuen ja sielunhoidon tarpeisiin. Tarjoamme seurakunnille näihin liittyvää koulutusta ja tukea.

Vaikutamme siihen, että kirkon ääni kuuluu positiivisesti, ja viestimme myönteisestä hengellisyydestä esimerkiksi ohjelmatuotantomme ja Polku-konseptin puitteissa toteutettavien panostusten kautta. Osana tätä työtä työskentelemme asenteiden parissa ja kiinnitämme huomiota seurakuntien jäsenten näkemiseen työhön osallistuvina subjekteina. Tärkeä näkökulma tähän on vapaaehtoistyö, joka sekä tukee seurakuntien jäseniä että luo yhteenkuuluvuutta. Arviointi tehdään ohjelmatuotannostamme ja toteutetuista konsultaatioista saadun palautteen perusteella.

Painotamme työssämme toivon ulottuvuutta ja luottamusta tulevaisuuteen ja työskentelemme ja kehitämme koronapandemian jälkeen uusia toimintatapoja ja käytäntöjä. Analysoimme työtämme ja priorisoimme ydintoimintaa niin, että pystymme toteuttamaan perustehtävämme resurssien vähentymisestä huolimatta. Matkojen määrä minimoidaan ja työskentelemme virtuaalisesti silloin, kun se on toimivaa ja mahdollista. Digitaalisten ratkaisujen käytön lisääntyessä joustavuus ja etätöön osuus yksikössä voi kasvaa.

Kun pidämme yhteyttä seurakuntien kanssa, tuemme niitä löytämään työlleen sopivia muotoja pandemian jälkeen. Konsultaatioilla, koulutuksilla ja henkilökohtaisella tuella kannustamme niitä myönteiseen ja avomieliseen asenteeseen suhteessa yhteiskuntaan ja yhteistyökumppaneihin.

KRTK:n tavoitteet vuodelle 2023

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit/arviointikriteerit
1. a, b, c, d 2. a, b 3. a, b, c 4. a, 5. – 6. d	1. Toteutamme ja koordinoimme ajantasaista, avointa ja vuorovai- kutteista viestintää uudistetun evl.fi-sivuston, erilaisten kehittä- mishankkeiden ja seurakunnissa	1. Arviointi tapahtuu tapahtumista saadun palautteen, osallistujamää- rien sekä Kirjamessujen ja Stafett- karnevalen-tapahtuman kävijä-

	viestintätehtävissä työskenteleville järjestettävien tilaisuuksien kautta. Osallistumme Kirjamesuille ja Stafettkarnevalen-tapahtumaan.	määrien perusteella. Tilastot verkkosivuilta ja sosiaalisesta mediasta.
	2. Tuemme seurakuntien työtä tutkimukseen perustuvan tiedon perusteella kasvatuksen Polku-konseptilla keskittyen millenniaalien tavoittamiseen sekä yhteydenpitoon kouluihin ja varhaiskasvatuksen ammattilaisiin.	2. Tavoitetta arvioidaan ja mitataan Polku-konseptia ja millenniaalityötä toteuttavien seurakuntien lukumäärän sekä koulujen ja varhaiskasvatuksen edustajien kanssa käydyn yhteydenpidon määrän perusteella.
	3. Tuemme seurakuntia ja autamme niitä löytämään monipuolisia tapoja toimia ja viestiä niin, että ihmiset voivat elää kristittyinä heille merkityksellisellä tavalla. Työtä tehdään monin tavoin, mm. kirkon keskusteluavun, kirkon kuurojen parissa tehtävän työn ja kehitysvammaistyön kautta.	3. Tavoitetta arvioidaan kuurojen ja kehitysvammaisten parissa tehtävässä työssä toteutuneiden kontaktien määrän avulla. Toteutetut leirit, tilaisuudet, jumalanpalvelukset, hartaudet ja vierailut asuntoiloissa. Keskusteluapua arvioidaan keskustelujen ja sielunhoito-chahtiin tulleiden yhteydenottojen määrän perusteella.
	4. Painotamme työssämme toivon ulottuvuutta ja luottamusta tulevaisuuteen. Arvioimme koronapandemian vaikutuksia ja kehitämme nykyistä työtämme ja etsimme uusia toimintamahdollisuuksia	4. Konsultaatioilla, koulutuksilla ja henkilökohtaisella tuella kannustetaan seurakuntien työntekijöitä myönteiseen ja avomieliseen asenteeseen suhteessa yhteiskuntaan ja yhteistyökumppaneihin. Tuloksia analysoidaan toteutuneiden koulutusten ja seurakuntien kanssa käydyn yhteydenpidon määrän sekä niistä saadun palautteen perusteella.
	5. Kehitämme ja laajennamme yhteistyötämme Kirkon viestinnän, Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston ja pohjoismaisten kollegojen kanssa. Toimimme näin positiivisella asenteella ja vaalimalla suomenruotsalaisia erityispiirteitä.	5. Tavoitetta arvioidaan toteutettujen yhteistyöhankkeiden ja virtuaalisten kontaktien määrän sekä pohjoismaisiin verkostoihin osallistumisen ja pohjoismaisten kollegojen kanssa käydyn yhteydenpidon määrän perusteella.

Vaikuttavuuden arviointi

Tavoitteet innostavat ja kehittävät omaa työtämme. Pystymme myös tukemaan seurakuntia ja niiden työntekijöitä niiden toimintakontekstin analysoinnissa sekä niiden työn kehittämisessä eri sektoreilla, jotta se vastaa koronapandemian jälkeen syntyneisiin uusiin tarpeisiin.

Panoksemme henkilöstökoulutukseen ja Polku-konseptiin auttaa seurakuntien työntekijöitä ymmärtämään uudenlaisen ajattelun ja luovuuden tarpeen ja etsimään rohkeasti uusia ratkaisuja ja työtapoja työssään.

Toimimme koulu- ja varhaiskasvatussuhteissamme yhteistyökumppaneitamme kunnioittaen ja pyrimme siihen, että kirkko ja kristillinen kasvatus koetaan myönteisen uskonnonvapauden pohjalta voimavarana koulujen arjessa.

Svenska Yle pitää ohjelmatuotantoamme tarkoituksenmukaisena ja vastaa yleisradiolaissa määritellyn hartausohjelmien tarpeeseen.

Vaikuttavuutta mitataan laadullisesti palautteilla, kyselyillä ja konsultaatioissa. Käytämme myös määrällisiä mittareita, joissa huomioidaan kuuntelijoiden määrät, tilaisuuksien osallistujamäärät sekä yhteydenotot keskusteluapuun ja sielunhoito-chatiin, silloin, kun käyttö on perusteltua ja mahdollista.

Talousarvio 2023

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	99 732	130 000	95 000		
Maksutuotot	22 520	50 000	25 000		
Vuokratuotot	200				
Kolehdit, keräykset ja lahjoitus- varat	16 411	30 000	20 000		
Muut toimintatuotot	59 871	50 000	50 000		
Sisäiset tuotot	730				
Toimintakulut	-1 274 131	-1 322 114	-1 210 348		
Henkilöstökulut	-1 141 655	-1 181 714	-1 103 000		
Palkat ja palkkiot	-878 264	-900 300	-848 700		
Henkilösivukulut	-266 112	-270 100	-254 300		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	2 722	-11 314			
Palvelujen ostot	-110 292	-135 000	-102 848		
Palvelun ostot - sisäiset					
Vuokratulot	-5 460	0			
Aineet ja tarvikkeet	-10 734	-4 900	-4 500		
Annetut avustukset	-5 822				
Muut toimintakulut	-167	-500	0		
TOIMINTAKATE	-1 174 399	-1 192 114	-1 115 348	-1 115 348	-1 115 348

Ruotsink.työn kesk.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	39 141	50 000			
Maksutuotot	14 270				
Kolehdit, keräykset ja lahjoitus- varat	16 411				
Muut toimintatuotot	7 730	50 000			
Sisäiset tuotot	730				
Toimintakulut	-286 545	-238 543	-259 700		
Henkilöstökulut	-226 960	-223 443	-225 200		
Palkat ja palkkiot	-174 180	-168 600	-173 500		
Henkilösivukulut	-52 780	-50 600	-51 700		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-4 243			
Palvelujen ostot	-45 266	-13 300	-33 300		
Palvelun ostot - sisäiset					
Vuokratkulut	-5 460	0			
Annetut avustukset	-5 618				
Muut toimintakulut	-47	-500	0		
TOIMINTAKATE	-247 404	-188 543	-259 700	-259 700	-259 700

Kommunikation	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot		15 000	10 000		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitus- varat		15 000	10 000		
Toimintakulut	-406 255	-435 643	-409 100		
Henkilöstökulut	-396 980	-414 243	-386 900		
Palkat ja palkkiot	-303 962	-315 400	-297 600		
Henkilösivukulut	-93 269	-94 600	-89 300		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	251	-4 243			
Palvelujen ostot	-9 088	-18 800	-21 000		
Aineet ja tarvikkeet	-166	-2 600	-1 200		
Muut toimintakulut	-20				
TOIMINTAKATE	-406 255	-420 643	-399 100	-399 100	-399 100

Verksamhet	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	64 591	65 000	85 000		
Maksutuotot	8 250	50 000	25 000		
Vuokratuotot	200				
Kolehdit, keräykset ja lahjoitus- varat		15 000	10 000		
Muut toimintatuotot	56 141	0	50 000		
Toimintakulut	-581 331	-647 928	-541 548		
Henkilöstökulut	-517 715	-544 028	-490 900		
Palkat ja palkkiot	-400 122	-416 300	-377 600		
Henkilösivukulut	-120 064	-124 900	-113 300		

Henkilöstökulujen oikaisuerät	2 471	-2 828			
Palvelujen ostot	-55 938	-102 900	-48 548		
Vuokratkulut		0			
Aineet ja tarvikkeet	-7 374	-1 000	-2 100		
Annetut avustukset	-205				
Muut toimintakulut	-100				
TOIMINTAKATE	-516 739	-582 928	-456 548	-456 548	-456 548

2.1.17. Piispainkokouksen kanslia

Johdanto

Piispainkokouksen kanslia auttaa piispainkokousta toteuttamaan kirkkolain ja kirkkojärjestyksen tälle säätämät tehtävät, jotka liittyvät kirkon uskoon, opetukseen, eku-
meniaan ja lähetystehtävään sekä uskontosuhteisiin, hiippakuntien hoitoon sekä pap-
pisivirkaan, jumalanpalveluselämään ja rippikouluun. Lisäksi piispainkokouksen kanslia
tukee arkkipiispan ja piispojen kollegion työskentelyä sekä Kirkkohallituksen toimintaa
erityisesti teologisissa kysymyksissä.

Katsaus suunnitelmakauteen 2023–2025

Piispainkokouksen kanslia työskentelee verkostossa, jossa tehdään tiivistä yhteistyötä
arkkipiispan kanslian, kansliapäällikön toimiston sekä ulkoasiain ja toiminnallisen osas-
ton yksiköiden sekä Kirkon tutkimus ja koulutus yksikön kanssa. Yhteistyötä tullaan
edelleen tiivistämään ja rakentamaan työtä joustavoittavia prosesseja.

Suunnittelukauden aikana piispainkokouksessa tullaan käsittelemään kirkollisten toi-
mitusten teologiaa, josta valmistuu selvitys vuoden 2023 lopulla. Selvitys johtanee
kirkollisten toimitusten kirjan uudistamisprosessiin, jonka on tarkoitus käynnistyä
vuonna 2024 yhteistyössä toiminnallisen osaston ja kirkolliskokouksen käsikirjavalio-
kunnan kanssa.

Kirkolliskokousaloitteeseen perustuen piispainkokouksessa jatketaan työtä rukouselä-
män vahvistamiseksi. Työskentelyssä tuotetaan mm. piispainkirje rukouksesta, joka
valmistunee syksyllä 2023. Kirkolliskokous on toukokuussa 2022 pyytänyt piispainko-
kosta jatkamaan työskentelyä, jolla selvitetään vaihtoehtoja avioliittokäsityksestä
vallitsevan erimielisyyden ratkaisemiseksi. Tämä työskentely tulee vaikuttamaan piis-
painkokouksen työskentelyyn suunnittelukauden aikana.

Vuonna 2023 valmistuu kirkon ja yliopistojen yhteistyönä tekemä tutkimus Maisterista papiksi. Tutkimus tulee nostamaan esille teologikoulutusta koskevia haasteita ja kehittämistarpeita, joiden ratkaisemiseen myös piispainkokouksen kanslia osallistuu vuosina 2024–2025.

Jos uudistettu kirkkolaki ja kirkkojärjestys tulevat voimaan suunnittelukauden aikana, on päivitettävä suurin osa piispainkokouksen antamista toimeenpanomääräyksistä uuden lainsäädännön mukaisiksi.

Ságastallamat – Kirkon ja saamelaisten välinen totuus- ja sovintoprosessi

Piispainkokouksen kanslia hakee rahoitusta kirkon ja saamelaisten välisen totuus- ja sovintoprosessin toteuttamiseen. Hanke on kaksivuotinen ja kantaa nimeä Ságastallamat. Sana on pohjoissaamea ja tarkoittaa ”keskusteluja”. Hanke toteutettaisiin vuosina 2023–2024. Hanke organisoitaisiin piispainkokouksen kanslian alaisuuteen ja se toimisi läheisessä työyhteydessä Oulun hiippakunnan kautta organisoidun kirkon saamelaistyön kanssa. Hanke on sisällytetty piispainkokouksen kanslian talousarvioesitykseen ns. kertaeränä – sekä vuosille 2023 että 2024 kummallekin 90 000 euroa.

Osaston henkilöstömäärä ja sen kehitys

Piispainkokouksen kanslian resurssit ovat pääsääntöisesti sopivassa suhteessa työmäärään. Kansliassa työskentelevät piispainkokouksen pääsihteeri ja piispainkokouksen teologinen sihteeri. Kokousten ja toimistopalvelujen järjestämisessä merkittävää tukea saadaan toimistopalvelutiimistä (n. 0,5 htv). Henkilöresurssit ovat näin ollen yhteensä 2,5 htv. Erilliseen kärkihankkeeseen esitetään projektityöntekijää vuosille 2023–2024. Muutoin tilanteeseen ei ole odotettavissa muutostarpeita.

Vuoden 2023 toiminta

Vuoden 2023 aikana työstetään kirkollisten toimitusten teologiaa ja tavoitteena on, että syksyllä 2023 ilmestyy selvitys kirkollisten toimitusten teologiasta. Työskentely rukouselämän vahvistamiseksi tuottaa ainakin piispainkirjeen rukouksesta. Se ilmestyy syksyllä 2023. Syksyllä 2022 käynnistytävä kirkon ja saamelaisten välinen totuus- ja sovintoprosessi on käynnissä vuonna 2023 ja sen puitteissa tullaan järjestämään osallistavia tapahtumia.

Vuoden 2023 osasto-/erillisyksikkökohtaiset tavoitteet

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
1c, 2a, 2b, 2c, 3b, 3c, 4a, 6a, 6b, 6c ja 6d	Vahvistamme avoimuutta piispainkokouksen kanslian toiminnassa huolehtimalla ajantasaisesta verkkosivujen sisällöistä sekä kokouksia koskevasta viestinnästä. (1c)	Viestinnän nopeus ja verkkoaineistojen pysyminen ajan tasalla.
	Teemme selvityksen kirkollisten toimitusten teologiasta. Osana selvitystä on kysymys kirkon jäsenyydestä ja jäseneksi ottamisesta. Tavoitteena on tukea kirkkoon liittyvää elämään kristittyinä. Kysymykset kontekstuaalisuudesta ovat olennaisia selvityksessä. (2a, 2b, 2c)	Julkaistu valmistuu syksyllä 2023. Se on käyttökelpoinen oppikirjana ja palvelee Kirkollisten toimitusten kirjan uudistamista.
	Työskentelemme rukouselämän vahvistamiseksi kirkossa. (2b, 2c)	Piispainkirje rukouksesta valmistuu.
	Selvitettäessä vaihtoehtoja avioliittokäsityksestä vallitsevan erimielisyyden ratkaisemiseksi edistetään yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista kirkossa. (3b, 3c)	Piispainkokouksen mahdolliset esitykset ja selvitykset asiasta.
	Saamelaisia koskevan osallistavan totuus- ja sovintoprosessin toteutuminen. (3b, 3c, 4a)	Tavoitteena on saada prosessi valmiiksi vasta vuonna 2024, jolloin vuoden 2023 toimintaa arvioidaan prosessin käynnistymisen ja saatujen kokemusten perusteella.
	Teologikoulutustoimikunnan työskentely, kirkollisen korkeakoulutuksen työseminaari, teologikoulutusta koskevat haasteet sekä osallistuminen Maisterista papiksi -tutkimus-hankkeeseen edellyttävät hyvää yhteistyötä teologikoulutuksen verkostoissa (yliopistot, Kirkon tutkimus ja koulutus, ammattijärjestöt). (2a, 4a)	Toimikunnan sujuva työskentely, vierailut yliopistoissa, työseminaarin toteutuminen, Maisterista papiksi -julkaisun ilmestyminen.
	Säästämme matkakuluissa ja pyrimme toteuttamaan matkat ekologisesti kestäväällä tavalla. (6a, 6b)	Saavutettu säästö.

Vaikuttavuuden arviointi

Piispainkokouksen toteuttamien hankkeiden (kirkollisten toimitusten teologia, rukousta koskeva kirja-nen, avioliittokäsityksiä koskeva työskentely sekä kirkon ja saamelaisten välinen totuus- ja sovinto-prosessi) tavoitteena on tukea suomalaista kristillisyyttä ja seurakuntalaisten mahdollisuuksia elää ja toimia kristittyinä. Tavoite on abstrakti ja vaikutusten arvioiminen on vaikeaa, mutta tuotettujen ai-neistojen ja valmistuneiden hankkeiden vastaanotto antaa jonkinlaisen kuvan toteutusten vaikutta-vuudesta. Konkreettisen kuvan saa hankkeita koskevasta lehtikirjoittelusta, näkyvyydestä mediassa sekä pidemmällä aikavälillä esimerkiksi kirkollisten toimitusten toteutus- ja osanottajamääristä.

Osaamisen kehittäminen

Hankkeet edellyttävät vahvaa teologista osaamista, jota löytyy kansliasta, piispoilta sekä verkostoista (erityisesti toimitusten teologia). Teologisen osaamisen ohella tarvitaan viestinnällistä osaamista sekä toimintaympäristön ja kontekstuaalisuuden haasteiden ymmärtämistä. Näin hankkeet voidaan toteut-taa kirkon jäsenten kannalta mielekkäällä tavalla.

Talousarvio 2023

Piispainkokouksen kanslia yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	3 900				
Sisäiset tuotot	3 900				
Toimintakulut	-272 147	-289 914	-375 325		
Henkilöstökulut	-191 469	-184 914	-191 000		
Palkat ja palkkiot	-146 952	-141 000	-146 000		
Henkilösivukulut	-44 517	-42 500	-45 000		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-1 414			
Palvelujen ostot	-78 916	-98 000	-178 225		
Palvelun ostot - sisäiset					
Aineet ja tarvikkeet	-761	-2 500	-1 600		
Annetut avustukset	-941	-4 000	-4 000		
Muut toimintakulut	-60	-500	-500		
TOIMINTAKATE	-268 247	-289 914	-375 325	-375 325	-285 325

Ságastallamat – Kirkon ja saamelaisten väliseen totuus- ja sovintoprosessiin esitetään varatta-vaksi vuosina 2023–2024 erillinen määräraha 90 000 euroa / vuosi, yhteensä 180 000 euroa.

2.1.18. Arkkipiispan kanslia

Johdanto

Arkkipiispan kanslian tehtävänä on avustaa arkkipiispaa hänen viranhoidossaan. Arkkipiispan kanslian työ liittyy kirkon ja Kirkkohallituksen strategioihin arkkipiispan kokonaiskirkollisten ja osin hiippakunnallisten tehtävien kautta. Arkkipiispan rooli yhteiskunnallisena arvojohtajana, kirkkomme äänenä ja ekumeenisten ja kansainvälisten suhteiden hoitajana painottuu kanslian työssä.

Arkkipiispan tehtäviin kuuluvat omasta kaitsenta-alueesta huolehtimisen ohella kirkon keskushallinnon johtotehtävät, kirkon ekumeenisten ja kansainvälisten asioiden johtaminen sekä kirkon edustaminen suomalaisessa yhteiskunnassa, mediassa ja kansainvälisesti. Arkkipiispan kokonaiskirkollisiin tehtäviin kuuluvat muun muassa puheenjohtaminen kirkolliskokouksessa, piispainkokouksessa ja kirkkohallituksen täysistunnossa. Arkkipiispa on myös Kirkon viestinnän neuvottelukunnan ja Kirkon EU-neuvottelukunnan puheenjohtaja. Arkkipiispan kanslia avustaa arkkipiispaa hänen virkansa hoidossaan ja suorittaa muut arkkipiispan antamat tehtävät.

Suunnitelmakausi 2023–2025

Kirkon kansainvälinen toimintaympäristö muuttui Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Tämä vaikuttaa suoraan suhteisiin venäläisten kirkkojen kanssa. Suhteet Venäjän ortodoksisen kirkon kanssa on jäädytetty. Yhteistyöhön Inkerin kirkon kanssa sisältyy monia epävarmuuksia. Keskustelua yhteistyöstä ja tuesta ukrainalaisten kirkkojen suhteen tullaan käymään kahdenvälisesti ja ekumeenisissa yhteyksissä.

Arkkipiispa valittiin Kirkkojen maailmanliiton keskuskomiteaan yleiskokouksessa syyskuussa 2022. Tämä tulee lisäämään Kirkkojen maailmanneuvostoa ja ekumeenisia yhteyksiä koskevaa työtä arkkipiispan viranhoidossa.

Eletty pandemia-aika ja turvallisuusympäristön muutokset tuntuvat myös kotimaassa. Ne vaikuttavat siihen, mihin arkkipiispan odotetaan suuntaavan huomionsa.

Kirkolta toivotaan panosta kansalaisten kokonaisturvallisuuden ja kriisinkestävyyden sekä yhteiskunnallisen koheesion vahvistamiseen. Sote-uudistus muokkaa kirkon, julkishallinnon ja kansalaisyhteiskunnan rajapintoja monien kirkon työalojen kuten diakonian, perheneuvonnan ja sairaalasielunhoidon osalta. Eurooppa-politiikassa kysytään yhtenäisyyttä ja valmiutta solidaarisuuteen.

Maallistuminen ja uskonnollisuuden murros näkyvät kirkon jäsenkehityksessä. Erimielisyys samaa sukupuolta olevien parien kirkollisesta vihkimisestä jakaa kirkkoa ja hallitsee kirkon julkikuvaa. Keskustelu uskonnon paikasta yhteiskunnassa jatkuu muun muassa katsomusopetuksen osalta. Uskonnonvapauslaki täyttää 100 vuotta 2023.

Eduskuntavaalit pidetään huhtikuussa 2023. Kirkon vaali- ja hallitusohjelmataavoitteet määrittävät, mitä teemoja kirkko pitää esillä suunnitelmakaudella. Onnistunut vaikuttaminen edellyttää hyvää ja laajaa yhteistyötä kirkon omien toimijoiden kesken ja kumppanien kanssa.

Yksikön henkilöstömäärä ja sen kehitys

Arkkipiispan kansliassa työskentelee kolme erityisavustajaa, joista yhden toimipiste on vuoden 2023 alusta lähtien Turussa ja kaksi on sijoitettu Helsinkiin, sekä arkkipiispan sihteeri, joka on sijoitettu Turkuun. Kirkkohallituksen asiantuntijoiden tuella on kanslian työn kannalta olennainen merkitys. Erityisen läheinen työyhteys kanslialla on Kirkkohallituksessa kansliapäällikön toimistoon, piispainkokouksen kansliaan, Kirkon viestintään ja Kirkon ulkoasiain osastoon sekä Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituliin.

Henkilöstömäärän arvioidaan vastaavan tarpeita suunnitelmakauden ajan.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet, mittarit ja talousarvio

Arkkipiispan kanslia tukee arkkipiispan työtä huolehtimalla siitä, että arkkipiispalla on päätöksenteon pohjaksi riittävästi ajantasaista, reflektoitua tietoa yhteiskunnallisesta tilanteesta, kansainvälisistä ja ekumeenisista kysymyksistä, mediakentästä, seurakuntien toiminnasta ja haasteista sekä taloudellisista tilanteesta ja ennusteista.

Arkkipiispalla tulee olla monipuoliset ja vaikuttavat yhteiskunnalliset verkostot, joissa mukanaolo koetaan palkitsevaksi ja antoisaksi. Arkkipiispan kutsuseminaareilla – Arvojen Akatemiolla, Arvojen Areenalla ja Arvojen Euroopalla – on keskeinen rooli kirkon yhteiskuntasuhteiden suunnitelmallisessa hoidossa. Kirkon oman suhdetoiminnan lisäksi niillä vahvistetaan vuorovaikutusta ja yhteisymmärrystä yhteiskunnan eri sektorien kesken.

Arkkipiispan viestintä on strategisesti tärkeä osa kirkon viestintää. Se edellyttää asiantuntijatukea ja toimivia yhteyksiä tiedotusvälineisiin, jotta arkkipiispalla on oikea viesti oikeassa paikassa oikeaan aikaan, jotta se tavoittaa oikean yleisön ja jotta se vaikuttaa halutulla tavalla.

Vuosi 2023

Osa ekumeenisten maailmanjärjestöjen suurista yleiskokouksista on jouduttu koronapandemian vuoksi siirtämään, minkä johdosta vuodelle 2023 odotetaan kokousten rypästä. Kirkkojen maailmanneuvoston keskuskomitean kokous ja Euroopan kirkkojen konferenssin yleiskokous kesäkuussa sekä Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous syyskuussa edellyttävät pitkiä ulkomaanmatkoja ja työllistävät arkkipiispaa ja arkkipiispankansliaa. Näiden lisäksi tiedossa on kahden kirkon välisiä tapaamisia Euroopassa ja sen ulkopuolella.

Arkkipiispan kaitsenta-alueella Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymässä arkkipiispa tekee yhden piispantarkastuksen ja tukee kaitsennassaan olevia pappeja ja muita seurakuntien työntekijöitä muun muassa Hengellisissä aamupäivissä. Arkkipiispa osallistuu arkkihiippakunnan johtamiseen ja yhteiskunnallisten verkostojen hoitamiseen yhteistyössä Turun piispan ja tuomiokapitulin henkilöstön kanssa. Arkkipiispan kanslia tukee omalta osaltaan arkkipiispan ja Turun tuomiokapitulin työtä seurakuntien tukemiseksi.

Talousarvio 2023

Arkkipiispan kanslia yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-355 902	-345 229	-343 325		
Henkilöstökulut	-334 862	-317 829	-316 375		
Palkat ja palkkiot	-256 261	-240 405	-243 063		
Henkilösivukulut	-78 601	-72 121	-73 312		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-5 303			
Palvelujen ostot	-17 751	-25 700	-24 650		
Palvelun ostot - sisäiset	-50				
Aineet ja tarvikkeet	-3 139	-1 700	-2 100		
Muut toimintakulut	-100		-200		
TOIMINTAKATE	-355 902	-345 229	-343 325	343 325	343 325

2.1.19. Kirkolliskokous

Johdanto

Kirkolliskokous on kirkon ylin päättävä toimielin. Se käsittelee asioita, jotka koskevat kirkon oppia ja työtä sekä kirkon lainsäädäntöä, hallintoa ja taloutta. Se myös vastaa kirkon suhteista valtioon, muihin kirkkoihin ja järjestöihin.

Kirkolliskokous kokoontuu työjärjestyksensä mukaan yhteisille istuntokausille kaksi kertaa vuodessa, toukokuussa ja marraskuussa. Päätökset tehdään istuntokausien aikana järjestettävissä täysistunnoissa. Asioiden valmistelu tapahtuu valiokunnissa, joita on tämän toimikauden loppuun saakka yhdeksän: käsikirja-, peruste-, laki-, hallinto-, talous-, tulevaisuus-, yleis-, kanslia- ja toimitusvaliokunta. Valitsijat valmistelevat ja tekevät päätöksiä henkilövalinnoista. Kullakin valiokunnalla on valiokuntasihteeri. Kirkolliskokouksen työtä ohjeistaan ja kehitetään puheenjohtajien neuvoston johdolla, joka valmistelee myös kirkolliskokouksen sisäisiä päätettäväksi tulevia asioita. Puheenjohtajiston tehtävänä on johtaa kirkolliskokousta ja suunnitella istuntokauden työskentelyä. Kirkolliskokouksen valmistelevat toimielimet kokoontuvat tarpeen mukaan myös istuntokausien väliaikoina.

Katsaus suunnitelmakauteen 2023–2025

Vuosi 2023 on kirkolliskokouksen tämän toimikauden viimeinen vuosi, jolloin istuntokausia perinteisesti on järjestetty. Kirkolliskokouksen maallikko- ja pappisedustajien vaalit toimitetaan helmikuussa 2024 ja uusi toimikausi alkaa 1.5.2024. Seuraavan toimikauden alusta valiokuntien määrä vähenee yhdellä, kun kansliavaluokunta ryhtyy nykyisten tehtäviensä ohella hoitamaan myös toimitusvaliokunnalle kuuluneita tehtäviä. Kirkolliskokouksen kanslian tehtävänä osana hallinto-osasto tavoitteita on kehittää kirkolliskokouksen ja hiippakuntavaltuustojen vaalien ohjeita ja lomakkeita.

Kirkolliskokous käsittelee vuonna 2023 sille tulevia esityksiä ja aloitteita sekä valiokunnista valmistuvia mietintöjä. Asia raukeaa, jos sitä ei ole ennen kirkolliskokouksen toimikauden päättymistä käsitelty loppuun tai annettu muun toimielimen kuin kirkolliskokouksen valiokunnan valmisteltavaksi. Viimeisenä vuonna kirkolliskokouksen kulut ovat tyypillisesti olleet hieman muita vuosia vähäisemmät. Valiokuntien kokousmääräksi arvioidaan noin 70 % vuoden 2021 tasosta. Säästö- ja hiilineutraalisuustavoitteet otetaan huomioon myös kirkolliskokouksen työskentelyssä siinä määrin, kuin kirkolliskokouksen tehtävän tehokas hoitaminen sen mahdollistaa.

Puheenjohtajien neuvosto on perustanut tämän toimikauden loppuun saakka toimivan kirkolliskokouksen työskentelyn kehittämistyöryhmän. Sen tehtävänä on muun muassa laatia valiokuntiin sijoittamista koskeva ohje ja työskentelyn kehittämistä koskeva kysely sekä seurata työjärjestyksen toimivuutta ja tarvittaessa valmistella työjärjestyksen muutosehdotus. Kehittämistarpeita, tavoitteita ja niiden saavuttamista arvioidaan puheenjohtajien neuvostossa aina tarpeen mukaan.

Eduskunnan käsiteltävänä on uuden kirkkolain sisältävä hallituksen esitys (HE 108/2022 vp). Mikäli lakipaketti hyväksytään ja uusi lainsäädäntö tulee voimaan vuonna 2023, täytyy uusi työjärjestys vahvistaa. Lisäksi on odotettavissa, että joitakin lainmuutosesityksiä tulee vielä vuonna 2023 kirkolliskokouksen käsiteltäväksi. Myös lainsäädännön muuttamista koskevat aloitteet voivat lisääntyä. Uuteen kirkkolakiin sisältyy myös mahdollisuus järjestää kirkolliskokouksen täysistunnot sähköisinä kokouksina. Tämän mahdollisuuden käyttöönotto edellyttäisi työskentelyrytmin uudelleenarvioimista, työskentelytapojen kehittämistä ja sähköisessä kokouksessa tarvittavien järjestelmien hankkimista. Sähköiset kokoukset mahdollistavat myös etätyöskentelyn. Kirkolliskokouksen luonne synodina edellyttää kuitenkin vahvaa keskusteluyhteyttä päättäjien kesken. Puheenjohtajien neuvosto arvioi tilannetta ja etenemissuuntia, kun eduskunta hyväksyy lakipaketin.

Kirkolliskokouksen kanslian henkilöstö

Kirkkohallituksessa kirkolliskokouksen tehtäviä osana muuta työnkuvaansa hoitavat kirkolliskokouksen pääsihteeri, hallintosihteeri ja toimistosihteeri. Heidän osaltaan henkilöstömäärää kuvaavat luvut on esitetty osana hallinto-osaston henkilöstötietoja.

Kirkolliskokouksen kanslian kokoonpanoon kuuluvat lisäksi valiokuntasihteerit, valitsijoiden sihteeri sekä notaari. Muuta henkilötyövoimaa hankitaan istuntokausien ajaksi myös ostopalveluna. Lisäksi Kirkkohallituksen henkilöstöä osallistuu kirkolliskokousasiakirjojen kääntämiseen, kirkolliskokouksen puheiden litteroinnin prosessiin, istuntojen striimaamiseen, viestintään ja tietotukeen. Tulevaisuudessa työtapojen kehittäminen ja tehostaminen voi vähentää työvoiman tarvetta istuntokausilla. Toisaalta kirkolliskokouksen toiminnan kehittäminen luo kanslialle uusia tehtäviä. Kirkolliskokoustehtäviä hoitavien osaamista kehitetään Kirkkohallituksen hallinto-osastolla, sisäisillä koulutuksilla ja säännöllisellä yhteydenpidolla.

Talousarvio 2023

Kirkolliskokous yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-843 827	-689 900	-823 700		
Henkilöstökulut	-499 201	-363 500	-430 000		
Palkat ja palkkiot	-467 722	-335 000	-400 000		
Henkilösivukulut	-31 479	-28 500	-30 000		
Palvelujen ostot *	-340 896	-322 200	-392 200		
Vuokrakulut	-700				
Aineet ja tarvikkeet	-3 030	-4 200	-1 500		
TOIMINTAKATE	-843 827	-689 900	-823 700	-823 700	-823 700

* Tilintarkastuspalkkiot siirtyivät tänne

2.1.20. Kirkon ulkosuomalaistyö

Tämä tulosityksikkö kattaa Kirkon ulkosuomalaistyön ydintehtävän, eri maissa tapahtuvan ulkosuomalaistyön rahoituksen. Rahoitus pitää sisällään sekä Kirkkohallitukseen työsuhteessa olevien ulkosuomalaistyöntekijöiden että ulkomaisten yhteistyökumppaneiden palveluksessa olevien työntekijöiden palkkakustannuksia ja ulkosuomalaisseurakuntien toiminta-avustuksia. Vuodesta 2023 alkaen osa rahoituksesta kanavoidaan Suomen Merimieskirkon kautta, jolle siirtyy toiminnan kotimainen koordinointi asteittain vuoteen 2025 mennessä. Tällä yhteistyön tiivistämisellä Kirkkohallitus saavuttaa 45 prosentin / 166 000 euron säästöt ulkosuomalaistyön kotimaisessa hallinnossa, joka talousarviossa ja toiminta- ja taloussuunnitelmassa on osana Kirkon ulkoasiainosaston talousarviota.

Ulkomaille suunnatun rahoituksen piirissä olevassa toiminnassa on vuosittain yli 50 000 jumalanpalveluskäyntiä, satoja kirkollisia toimituksia sekä kymmeniä tuhansia osallistumisia erilaisiin kerhoihin, musiikkiryhmiin ja muuhun seurakunnan toimintaan. Toiminta on siis huomattavan kustannustehokasta, kun rahoitukseen osallistuvat osaltaan myös tuhannet toiminnassa mukana olevat vapaaehtoiset eri maissa.

Rahoitusta on leikattu viidessä vuodessa 15 prosenttia, minkä seurauksena mm. talvikauden turistityöntekijöiden määrää on vähennetty yli 30 prosenttia. Kun ulkosuomalaistyön kotimaisessa hallinnossa saavutetaan jo vuonna 2023 lähes 10 prosentin säästöt, ei tähän ydintehtävään, toimintaan ulkomaille, ehdoteta vuodelle 2023 leikkauksia.

Talousarvio 2023

Ulkosuomalaistyö yhteensä	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	32 498	80 900	67 000		
Vuokratuotot	18 212	25 900	12 000		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	13 741	55 000	55 000		
Muut toimintatuotot	545				
Toimintakulut	-1 460 003	-1 489 900	-1 490 000		
Henkilöstökulut	-389 371	-439 600	-226 750		
Palkat ja palkkiot	-302 563	-338 100	-175 250		
Henkilösivukulut	-87 166	-98 500	-51 500		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	357	-3 000			
Palvelujen ostot	-35 394	-25 000	-16 400		
Vuokratkulut	-600				
Annetut avustukset	-1 024 265	-1 025 300	-1 246 850		
Muut toimintakulut	-10 372				
TOIMINTAKATE	-1 427 505	-1 409 000	-1 423 000	-1 423 000	-1 423 000

2.1.21. Kirkkohallituksen kiinteistöt ja toimitilat

Tässä talousarvion menokohdassa esitetään Kirkon talon ja Järvenpään koulutuskeskuksen toimitiloihin liittyvät tuotot ja kulut. Tutkimus ja koulutus -yksikön Tampereen tilavuokrat sisältyvät Tutkimus ja koulutus -yksikön talousarvioon. Kirkon palvelukeskuksen toimitilakulut sisältyvät Kirkon palvelukeskuksen talousarvioon. Tietohallintoyksikön Seinäjoen toimipisteen toimitiloihin liittyvät kulut sisältyvät tietohallintoyksikön talousarvioon.

Kirkon keskusrahaston omistamien kiinteistöjen talousarvioluvut voivat poiketa talousarvion toteumasta huomattavastikin sellaisten kiinteistöjen osalta, joissa keskusrahasto omistaa kiinteistön osakkeet, mutta kiinteistöyhtiö omistaa varsinaisen rakennuksen. Tällainen omistuspohja on esimerkiksi Kirkon talossa, Eteläranta 8:ssä. Huomattava ero arvion ja toteuman välillä johtuu yleensä siitä, että talousarviota laadittaessa ei ole varmaa tietoa siitä tekeekö kiinteistöyhtiön hallitus päätöksen esimerkiksi peruskorjausta varten kerättyjen vastikkeiden rahastoinnista.

Rahastoinnin edellytyksenä on, että kiinteistöyhtiö voi aktivoida investoinnin ja myös se, että päätös rahastoinnista on tehty yhtiökokouksessa. Jos vastikkeet rahastoidaan,

niin keskusrahaston on kirjattava maksamansa vastikkeet lisäämään osakkeiden hankintamenoa, vaikka nämä olisikin arvioitu vuosikuluiksi.

Kirkon talon ja Kirkon koulutuskeskuksen kiinteistöjä koskevat omistajapolitiikan linjaukset

Kirkon keskusrahastolla on voimassa oleva kiinteistöstrategia vuoteen 2026 saakka, jossa otetaan kantaa kiinteistöjä koskeviin linjauksiin ja toimenpiteisiin. Lisäksi Kirkon talosta (Eteläranta 8) ja Kirkon koulutuskeskuksesta (Järvenpää) on laadittu keväällä 2022 Kirkkohallituksen täysistunnon hyväksymä kiinteistöjen omistajapolitiikka. Omistajapolitiikassa on otettu kantaa 1) kiinteistöjen omistajuuteen, 2) miten kiinteistöt palvelevat kirkon strategisia ja toiminnallisia tavoitteita ja 3) onko kiinteistöt tarkoituksenmukaista omistaa vai myydä.

Omistajapolitiikan mukaan nykyinen tilanne, jossa Kirkon keskusrahasto ja Kirkon eläkerahasto omistavat Kirkon talon tilat, on vaihtoehtoista paras ja sekä taloudellisesti että toiminnallisesti perusteltu. Sijoituskohteena Kirkkohallitus tavoittelee kiinteistöistä kohtuullista tuottoa. Olennaista tuotto-odotuksen toteutumiselle on, paljonko tiloja on vapautettu Kirkkohallituksen käytöstä vuokrattavaksi, mikä on vuokrattavien tilojen vuokrausaste, millaisella vuokralla tilat on vuokrattu ja miten pitkiä vuokrasopimukset ovat. Ulkopuolisille vuorattavat tilat tulisi pyrkiä vuokraamaan mahdollisimman kattavasti markkinahinnalla. Kirkollisille yhteisöille voidaan tiloja vuokrata lyhyillä vuokrasopimuksilla myös subventoidulla vuokratasolla. Jatkossa tulee myös selvittää mahdollisuudet tiivistää Kirkkohallituksen tilankäyttöä siten, että olisi mahdollista luopua Kirkon talon 7. kerroksen tiloista ja vuokrata ne ulkopuolisille.

Omistajapolitiikassa ei ole esitetty muutoksia myöskään Kirkon koulutuskeskuksen tilojen omistajuuteen. Kirkon koulutustoiminnan tehtävänä on kirkon henkilöstön koulutus, henkilöstökoulutuksen koordinaatio, koulutuspoliittinen vaikuttamistoiminta, asiantuntijatehtävät sekä koulutustoimintaa tukevat majoitustoiminta ja kokouspalvelut. Omistajana Kirkon keskusrahasto/Kirkkohallitus haluaa turvata tarkoituksenmukaiset ja helposti saavutettavat tilat kirkon henkilöstökoulutukselle. Kun saadaan parempi käsitys tulevaisuuden koulutustarpeista, on syytä arvioida koulutuskeskuksen tilojen omistamista vielä uudelleen.

Kirkon keskusrahaston omistamat ja vuokraamat Kirkkohallituksen käytössä olevat toimitilat

Kirkkohallituksen toimitilat		
Omassa omistuksessa olevat tilat	Rakennusvuosi	Koko (m ²)
Kirkon talo (omistus: Kirkon keskusrahasto 67 %, Kirkon eläkerahasto 33 %), Helsinki	1955	4 556
Kirkon koulutuskeskus, Järvenpää	1989	3310
Vuokratut tilat	Vuokranantaja	Koko (m ²)
Tutkimuskeskus (toimistohuoneet), Tampere	Tampereen seurakuntayhtymä	30
Tietohallintoyksikön toimipiste, Seinäjoki *	Seinäjoen seurakunta	76
Kirkon palvelukeskus, Oulu	Technopolis Oyj	1528
Kirkon palvelukeskus, Porvoo **	Renor Oy	269

*) Tilanne 1.11.2023 jälkeen Seinäjoen seurakunnan kanssa tehdyn aiesopimuksen mukaisesti.

**) Kirkon palvelukeskuksen Porvoossa olevasta toimitilasta luovutaan syksyllä 2023 vuokrasopimuksen päätyttyä. Kirkon palvelukeskuksen toimitilakulut sisältyvät Kirkon palvelukeskuksen talousarvioon.

Talousarvio 2023

Kiinteistöt yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	148 703	152 000	155 100		
Vuokratuotot	148 208	152 000	155 100		
Muut toimintatuotot	495				
Toimintakulut	-555 249	-468 700	-474 900		
Henkilöstökulut	-634				
Palkat ja palkkiot	-1 167				
Henkilösivukulut	533				
Palvelujen ostot	-406 478	-298 500	-300 500		
Vuokratulot	-12 002	-35 000	-35 900		
Aineet ja tarvikkeet	-96 118	-94 000	-96 300		
Muut toimintakulut	-40 017	-41 200	-42 200		
TOIMINTAKATE	-406 546	-316 700	-319 800	-319 800	-319 800

Eteläranta 8, Kirkon talo	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	1 683				
Vuokratuotot	1 188				
Muut toimintatuotot	495				
Toimintakulut	-212 619	-106 700	-111 600		
Palvelujen ostot	-201 236	-81 000	-85 400		
Vuokrakulut		-22 500	-23 000		
Aineet ja tarvikkeet	-8 519				
Muut toimintakulut	-2 864	-3 200	-3 200		
TOIMINTAKATE	-210 936	-106 700	-111 600	-111 600	-111 600

Kirkon koulutuskeskus, Järvenpää	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	147 020	152 000	155 100		
Vuokratuotot	147 020	152 000	155 100		
Toimintakulut	-341 196	-362 000	-363 300		
Palvelujen ostot	-204 768	-217 500	-215 100		
Vuokrakulut	-12 002	-12 500	-12 900		
Aineet ja tarvikkeet	-87 274	-94 000	-96 300		
Muut toimintakulut	-37 153	-38 000	-39 000		
TOIMINTAKATE	-194 176	-210 000	-208 200	-208 200	-208 200

2.2. Hiippakunnat

2.2.1. Hiippakunnallinen toiminta yhteensä

Hiippakunnallisen toiminnan talousarvioesitys vuodelle 2023 on yhteensä **12 812 702** euroa, joka sisältää hiippakuntien toimintatuotot ja -kulut, tuomiokapituleiden käytössä olevien toimitilojen toimintakulut, toimitiloihin omistajan kuluina kohdistuvat pienkorjaukset 158 200 euroa ja tuomiokapituleiden yhteiset kulut **100 000** euroa (seurakuntien henkilöstön koulutuksen tukeminen/KiTOS-päivät 50 000 euroa sekä kertaeränä Porvoon tuomiokapitulin 100-vuotisjuhlat **30 000** euroa ja Turun arkkihiippakunnan pyhiinvaellushanke 20 000 euroa).

Hiippakunnallisen toiminnan sitovuustasoksi kirkolliskokous on määritellyt toimintakateen hiippakunnittain pl. toimitiloihin ja muihin yhteisiin toimintoihin liittyvät kulut. Hiippakuntien talousarviot esitetään siten, että erikseen on esitetty hiippakunnan toimintatuotot ja -kulut ja hiippakunnan toimitilabudjetti.

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	987 176	709 345	800 146		
Korvaukset	49 230		45 000		
Maksutuotot	304 407	412 025	378 450		
Vuokratuotot	128 227	40 600	101 300		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	51 060	89 000	70 000		
Tuet ja avustukset	30 692	81 720	165 796		
Muut toimintatuotot	420 027	86 000	6 600		
Sisäiset tuotot	3 533		33 000		
Toimintakulut	-12 962 674	-14 165 940	-13 612 848		
Henkilöstökulut	-9 356 730	-9 631 383	-9 735 103		
Palkat ja palkkiot	-7 300 733	-7 481 311	-7 556 725		
Henkilösivukulut	-2 181 404	-2 243 461	-2 182 378		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	125 407	93 389	4 000		
Palvelujen ostot	-1 996 127	-2 753 725	-2 275 450		
Palvelun ostot - sisäiset	-6 295	0			
Vuokratkulut	-820 913	-835 900	-863 500		
Aineet ja tarvikkeet	-433 075	-383 175	-437 006		
Annetut avustukset	-316 999	-314 500	-252 000		
Muut toimintakulut	-32 535	-247 257	-49 789		
TOIMINTAKATE	-11 975 498	-13 456 595	-12 812 702	-12 812 702	-12 812 702

Hiippakunnallisen toiminnan talousarvio 2023, hiippakunnat yhteensä

	Hiippakunnallinen toiminta yhteensä	Turun arkkihiippa- kunta	Tampereen hiippa- kunta	Oulun hiippa- kunta	Mikkelin hiippa- kunta	Porvoon hiippa- kunta	Kuopion hiippa- kunta	Lapuan hiippa- kunta	Helsingin hiippa- kunta	Espoon hiippa- kunta	Tuomio- kapitulien toimitilat	Tuomio- kapitulien yhteiset
Toimintatuotot	800 146	195 366	49 000	43 000	148 080	95 800	50 600	77 000	91 300	50 000		
Korvaukset	45 000	45 000										
Maksutuotot	378 450	35 700	30 000	24 000	44 650	54 000	21 100	70 000	59 000	40 000		
Vuokratuotot	101 300	15 500	17 000		0	19 800	21 000	2 000	26 000			
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	70 000	16 000		15 000		16 000	6 000	5 000	4 000	8 000		
Tuet ja avustukset	165 796	50 166	2 000	4 000	99 830	3 000	2 500		2 300	2 000		
Muut toimintatuotot	6 600				3 600	3 000						
Sisäiset tuotot	33 000	33 000										
Toimintakulut	-13 612 848	-1 976 066	-1 209 488	-1 674 111	-1 453 950	-1 509 500	-1 286 120	-1 481 900	-1 497 900	-1 265 613	-158 200	-100 000
Henkilöstökulut	-9 735 103	-1 516 880	-941 993	-1 181 211	-1 144 000	-1 154 500	-965 500	-1 000 000	-913 600	-917 419		
Palkat ja palkkiot	-7 556 725	-1 200 080	-738 727	-928 211	-881 400	-887 800	-743 000	-769 000	-702 800	-705 707		
Henkilösivukulut	-2 182 378	-318 800	-205 266	-253 000	-262 600	-266 700	-222 500	-231 000	-210 800	-211 712		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	4 000	2 000	2 000									
Palvelujen ostot	-2 275 450	-237 400	-179 000	-435 500	-234 250	-167 400	-194 900	-295 000	-255 300	-141 700	-85 000	-50 000
Vuokrakulut	-863 500	-120 500	-27 000	-1 500	-600	-67 400	-67 500	-100 000	-279 000	-150 000	-50 000	
Aineet ja tarvikkeet	-437 006	-83 786	-28 000	-54 000	-33 000	-74 200	-28 020	-70 000	-27 800	-38 200		
Annetut avustukset	-252 000	-17 500	-31 000		-40 500	-45 000	-28 000		-22 000	-18 000		-50 000
Muut toimintakulut	-49 789	0	-2 495	-1 900	-1 600	-1 000	-2 200	-16 900	-200	-294	-23 200	
TOIMINTAKATE	-12 812 702	-1 780 700	-1 160 488	-1 631 111	-1 305 870	-1 413 700	-1 235 520	-1 404 900	-1 406 600	-1 215 613	-158 200	-100 000

2.2.2. Turun arkkihiippakunta

Johdanto

Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli on toiminut Jumalan palvelijoiden palvelijana jo vuodesta 1276. Tuomiokapitulin uusi toimintalinjaus (strategia) 2022–2026 valmistui huhtikuussa 2022. Kirkkohallituksen Ovet auki -strategia on huomioitu tuomiokapitulin toimintalinjausta laadittaessa.

Tuomiokapitulin visio on olla uudistuvan seurakuntaelämän suunnannäyttäjä vuonna 2026. Kyseinen vuosi on tuomiokapitulin ja järjestäytyneen suomalaisen kirkollisen elämän 750-vuotisjuhlavuosi.

Tuomiokapitulin arvot ovat oikeudenmukaisuus, avoimuus ja kohtuullisuus. Tuomiokapituli toimii arkkihiippakunnan seurakuntien ja seurakuntayhtymien kumppanina, tukee seurakuntien työyhteisöjä, työntekijöitä ja vastuunkantajia, johtamista ja hallintoa sekä vaikuttaa hiippakunnan alueen verkostoissa ja osallistuu yhteiseen keskusteluun.

Toimintalinjauksessaan tuomiokapituli on määritellyt 4 painopistealuetta (menestyskijää) joissa onnistuminen on edellytys kirkon perustehtävän mahdollisimman hyvälle toteutumiselle arkkihiippakunnan alueella seuraavan viiden vuoden aikana. Nämä painopistealueet ovat: 1) Pyhän tulkitseminen, 2) resurssiviisas toiminta, 3) rohkea vaikuttamistyö ja 4) ennakoluuton kokeilukulttuuri ja hyvinvoivat työyhteisöt. Kullekin painopistealueelle on määritelty omat alatavoitteet. Ne kuvataan tarkemmin osiossa Vuoden 2023 toimintasuunnitelma.

Tuomiokapitulia johtaa piispa Mari Leppänen. Työ tuomiokapitulissa jakautuu seuraaviin yksiköihin: piispan kanslia, hallinto, kehittäminen ja viestintä. Lisäksi tuomiokapitulissa työskentelevät Satakunnan vankilan (Huittinen ja Köyliö) vankiladiakoni, kuu-rojenpappi, jonka tehtäviin kuuluu myös yhdenvertaisuusasioiden edistäminen arkkihiippakunnan alueella sekä Pyhiinvaellushankkeen projektipäällikkö ja Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman Merkityksellisen matkailun (pyhiinvaellus) hankkeen hankekoordinaattori.

Tuomiokapitulin toiminta on osa piispan ja arkkipiispan viranhoitoa. Tuomiokapitulin kollegio hoitaa yhdessä piispojen kanssa hiippakunnan hallintoa sekä edustaa kirkkoa hiippakunnan asioissa. Hiippakunnassa toimii ympäristötyötä sekä kulttuuriperintötyötä edistävät työryhmät.

Arkkhiippakuntaan kuuluu 47 seurakuntaa Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien/hyvinvointialueiden alueella. Vuoden 2021 lopussa kirkkoon kuului hiippakunnan alueen väestöstä 471 069 henkeä (69,7 %). Turun arkkhiippakunnassa on kaksi piispaa: piispa Mari Leppänen ja arkkipiispa Tapio Luoma. Seurakunnista muodostuu viisi rovastikuntaa: Turun, Paimion, Nousiaisten, Ala-Satakunnan ja Porin rovastikunnat. Piispan vastuulle kuuluvat Porin, Ala-Satakunnan, Nousiaisten ja Paimion rovastikuntien seurakunnat (38), ja arkkipiispan vastuulla ovat Turun Tuomiorovastikunnan seurakunnat (9).

Katsaus suunnitelmakauteen 2023–2025

Tutkimusten mukaan Suomessa on runsaasti hengellistä ja henkistä elämän merkityksellisyyden etsintää. Tämä on kirkolle suuri mahdollisuus. Samalla se haastaa meitä tulkitsemaan pyhää ja sanoittamaan kirkon uskoa tavalla, josta kirkosta etääntynytkin voi löytää merkityksiä. Kirkon nykyiset jäsenet ovat voimavara, joista on syytä pitää kiinni tarjoamalla aitoa osallisuutta seurakunnan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Pandemia-aika ja Ukrainan sota ovat lisänneet kirkon toimijoiden viranomaisyhteistyötä. Tätä on tärkeää kehittää edelleen. Lisäksi tärkeää on kytkeytyä olemassa oleviin kansalaisyhteiskunnan verkostoihin ja luoda itse sellaisia.

Toimintaympäristön muutokset ja riskit liittyvät esimerkiksi yleisen turvallisuuspoliittisen tilanteen epävakauteen ja kehkeytyvään ruokakriisiin, mikä saattaa aiheuttaa pakolaisliikehdintää ja väestöryhmien välisten jännitteiden kasvua. Elinkustannusten nousu kiristää pienituloisten toimeentuloa entisestään.

Arkkhiippakunnassa on muutama vauras seurakuntatalous, jonkin verran kohtalaisesti toimeen tulevia ja kasvava joukko talouskriisiä lähestyviä seurakuntia. Jotta kirkon perustehtävää voidaan toteuttaa seuraavat 30 vuotta taloudellisesti kestävällä pohjalla ja mielekkäät työntekijät edellytykset tarjoavissa seurakuntayhteisöissä, tarvitaan nykyistä suurempia talous- ja hallintoyksiköitä ja niiden sisällä tarkoituksenmukainen määrä toimintayksiköitä.

Henkilöstömäärä ja sen kehitys

Arkkhiippakunnan piispa johtaa tuomiokapitulin toimintaa. Hänen lisäksi tuomiokapitulin henkilöstöön kuuluvat arkkipiispa ja 10 vakinaista ja 1 ma. virkasuhteessa olevaa viranhaltijaa. Tuomiokapitulin henkilöstöön kuuluvat myös kirkon yhteisen sovitun työnjaon mukaisesti Satakunnan vankilan (Säkylä ja Köyliö) vankiladiakoni sekä kuu-

rojentyöstä ja yhdenvertaisuusasioista vastaava kuurojenpappi. Näiden lisäksi projektirahoitteisessa Pyhiinvaellushankkeessa on työsopimussuhteinen ma. projektipäällikkö ja Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa (OKM) Merkityksellisen matkailun (pyhiinvaellus) hankkeessa on työsopimussuhteinen ma. hankekoordinaattori. Kokonaishenkilöstömäärä suunnittelukaudella on 17.

Arkkipiispan viranhoidon tukena on lisäksi arkkipiispan kanslian henkilökunta, joka kuuluu Kirkkohallituksen henkilöstöön.

Tuomiokapitulin toimintalinjaus valmistui huhtikuussa 2022. Henkilöstön tehtäväkuvia arvioidaan ja tarkistetaan uuden toimintalinjauksen mukaisesti. Suunnitelmakaudella vakinaisen henkilöstön määrässä ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Projektirahoitteen toiminta ja siihen palkattavan henkilöstön määrä kasvanee pitkällä aikavälillä.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet, mittarit ja talousarvio

Uudessa toimintalinjauksessaan tuomiokapituli on määritellyt 4 painopistealuetta (menestystekijää) joissa onnistuminen on edellytys kirkon perustehtävän mahdollisimman hyvälle toteutumiselle arkkihiippakunnan alueella seuraavan viiden vuoden aikana. Kullekin painopistealueelle on määritelty tavoitteet.

Painopistealueet (menestystekijät) ja niihin liittyvät tavoitteet ovat:

1. Pyhän tulkitseminen
 - Tunnistetaan, mitä pyhyys ja usko merkitsevät erilaisille ihmisille
 - Luodaan pyhyiden ja uskon uusia ilmaisutapoja
 - Arvostetaan arkista ja elettyä, lähimmäistä palvelevaa hengellisyyttä
2. Resurssiviisas toiminta
 - Opetellaan tyytymään aineellisesti yksinkertaisempaan ja vähempään
 - Käytetään toimintaresursseja kestävä kehityksen periaatteita noudattaen ja kustannustehokkaasti
 - Luodaan pieniä ja seurakuntalaisia lähellä olevia toimintayksiköitä ja sekä suuria talous- ja hallintoyksiköitä pienten toimintayksiköiden tueksi
 - Kehitetään kirkoista seurakuntatoiminnan keskuksia
3. Rohkea vaikuttamistyö
 - Kirkon tekemää hyvää työtä ja monimuotoista hengellisyyttä pidetään esillä rohkeasti ja rohkaisevasti
 - Tuomiokapituli ja seurakunnat vaikuttavat ja vaikuttavat alueellisissa verkostoissa
 - Tuomiokapituli ja seurakunnat rakentavat oikeudenmukaisuutta ja elämän mielekkyyttä edistäviä verkostoja
4. Ennakkoluuton kokeilukulttuuri ja hyvinvoivat työyhteisöt

- Rakennetaan avoimuuteen, luottamukseen ja vuorovaikutukseen perustuvia työyhteisöjä ja toimintakulttuureja
- Ollaan avoimia uusille toimintavoille – kokeillaan, erehdytään, opitaan ja onnistutaan
- Ennakoidaan jatkuvasti ja systemaattisesti tulevaisuutta

Tuomiokapitulin toiminnalliset tiimit johtavat yllä kuvatuista tavoitteista käsin tiimensä konkreettiset toimintasuunnitelmat toimenpiteineen vuodelle 2023. Alla on Kirkkohallituksen ohjeiden mukaan laadittu liitetaulukko vuoden 2023 toiminnasta. Se perustuu tuomiokapitulin omaan toimintalinjaukseen, joka on kuvattu edellä. Alla olevassa taulukossa tuomiokapitulin toimintalinjauksen mukaisiin tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä on mainittu esimerkinomaisesti, jotta mittareiden muodostuminen kävisi ymmärrettäväksi.

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
1. Pyhän tulkitseminen	1. Tunnistetaan, mitä pyhyys ja usko merkitsevät erilaisille ihmisille Esim. - Uskon sanoittaminen profaanissa mediassa ja ei-kirkollisissa tilaisuuksissa sekä somen erilaisissa kanavissa. -Varmistetaan pyhiinvaellushankkeen rahoitus kolmivuotiskaudeksi 2023-2025.	Julkaisujen tavoitavuus ja reaktiot, keskusteluseuranta. Uusien pyhiinvaellustoimintojen käynnistymisten määrä seurakunnissa Saatu rahoitus
2. Resurssiviisas toiminta	2. Käytetään toimintaresursseja kestäväns kehityksen periaatteita noudattaen ja kustannustehokkaasti. Esim. -ohjataan ja tuetaan seurakuntia kiinteistömässan hallittuun supistamiseen -Vähintään 40 % tklin järjestämissä koulutus- ja verkostoyhteistyöpäivistä järjestetään etävälinein.	Arkkhiippakunnan seurakuntien kiinteistöstrategioiden määrä Etänä toteutettujen kokous- ja koulutuspäivien määrä Matkakustannusten määrä
3. Rohkea vaikuttamistyö	3. Tkli ja seurakunnat vaikuttavat ja vaikuttavat alueellisissa verkostoissa Esim. -Arkkhiippakunnan piispa kokoaa omia verkostoja alueen toimijoista	Verkostojen määrä Läsnäolokertojen määrä verkostotapaamisissa

	ja vaikuttaa erilaisissa yhteiskunnallisissa verkostoissa - Tuomiokapituli kokoaa ja käynnistää Varsinais-Suomen hyvinvointialueella eri toimijoista koostuvan Sote-tilannehuoneen. Se luo tilannekuvaa rakentuvasta hyvinvointialueesta, tunnistaa seurakuntien uusia toimintamahdollisuuksia muotoutuvassa rakenteessa ja viestii näistä mahdollisuuksista seurakuntiin.	Puheenvuorojen ja esitysten määrä kirkon ”ulkopuolisissa” verkostoissa Tilannehuoneen kokoontumiskerrat
4. Ennakkoluuloton kokeilukulttuuri ja hyvinvoivat työyhteisöt	4. Ollaan avoimia uusille toimintavoille – kokeillaan, erehdytään, opitaan ja onnistutaan. Esim. - Tuomiokapituli perustaa seurakuntien tueksi hanketukiyksikön. Se tukee seurakuntia hankehakemusten (esim. Keva, ESR, THL) laatimisessa ja hankkeiden hallinnoinnissa.	Rahoitettujen hankkeiden määrä/vuosi
5. Ennakkoluuloton kokeilukulttuuri ja hyvinvoivat työyhteisöt	5. Ennakoidaan jatkuvasti ja systemaattisesti tulevaisuutta Esim. - Tkli tarjoaa seurakuntien käyttöön osallistavilla menetelmillä (esim. Tulevaisuustaaajuus, Siunauksen signaalit) toteutettavia tulevaisuus- ja ennakointityöskentelyjä.	Tulevaisuus- ja ennakointityöskentelyjen määrä seurakunnissa

Vaikuttavuuden arviointi

Mitä vaikutuksia tavoitteiden toteutumisesta seuraa kirkolle ja seurakuntalaisille, yhteiskunnan eri toimijoille ja ihmisten hyvinvoinnille?

Millä mittareilla näitä tavoiteltuja vaikutuksia voitaisiin seurata?

Ihmisten kristillinen identiteetti ja kokemus elämän merkityksellisyydestä vahvistuu. Kirkon asema yhteiskunnallisena keskustelijana vahvistuu. Kirkollisten toimijoiden rooli ja merkitys tärkeänä yhteiskunnan vakautta ja eheyttä rakentavana toimijana tunnustetaan ja tunnustetaan entistä paremmin.

Tulevaisuuteen tähtäävä kehittämisajattelu vahvistuu seurakunnissa. Seurakuntien toiminta, rakenteet ja valinnat perustuvat asianmukaiseen tietoon, ovat ajanmukaisia ja vastaavat alueen ihmisten erilaisiin hengellisiin ja aineellisiin tarpeisiin. Seurakuntien työntekijöillä on valmiutta ja osaamista uuteen, ja seurakunnan alueella asuvat ihmiset kokevat itsensä tervetulleiksi toimimaan palkattujen työntekijöiden rinnalla.

Vaikutuksia voidaan seurata säännöllisesti toteutettavin tutkimuksin, seuraamalla kirkon lainsäädännöllisen aseman ja kirkon ja valtion suhteiden kehittymistä, arvioimalla kirkollisten toimijoiden näkyvyyttä,

osallistumista ja kokemuksia erilaisissa yhteiskunnallisissa verkostoissa toimimisesta, mittaamalla ja arvioimalla seurakuntien strategisessa suunnittelussa ja sen toimeenpanossa tapahtuneita konkreettisia muutoksia.

Osaamisen kehittäminen

Mitä osaamista tarvitaan tavoitteiden toteuttamiseksi ja vaikutusten aikaansaamiseksi?

Arkkhiippakunnan tuomiokapitulin henkilöstöllä on erittäin hyvät valmiudet tehtäviensä toteuttamiseen. Lisää osaamista tarvitaan verkostomaisessa toiminnassa, tulevaisuus- ja ennakointityöskentelyn menetelmissä ja hankerahoitustoiminnassa. Viestinnän osaamista pitää vahvistaa sisäisen koulutuksen keinoin niin, että asiantuntijaviestintä vahvistuu.

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	42 689	70 700	70 700		
Maksutuotot	29 899	35 700	35 700		
Vuokratuotot	4 878	15 500	15 500		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusva- rat	4 100	16 000	16 000		
Tuet ja avustukset	3 812	3 500	3 500		
Muut toimintatuotot					
Sisäiset tuotot					
Toimintakulut	-1 513 310	-1 629 200	-1 619 500		
Henkilöstökulut	-1 260 955	-1 364 400	-1 403 800		
Palkat ja palkkiot	-971 194	-1 056 400	-1 087 000		
Henkilösivukulut	-293 001	-310 000	-318 800		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	3 240	2 000	2 000		
Palvelujen ostot	-185 263	-225 100	-177 000		
Palvelun ostot - sisäiset	-1 120				
Vuokratulot	-5 150	-7 500	-7 500		
Aineet ja tarvikkeet	-41 295	-13 700	-13 700		
Annetut avustukset	-19 180	-17 500	-17 500		
Muut toimintakulut	-346	-1 000	0		
TOIMINTAKATE	-1 470 620	-1 558 500	-1 548 800	-1 548 800	-1 548 800

Hiippakunnan talousarviossa olevat toimitilat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	14 682				
Maksutuotot	94				
Vuokratuotot	14 588				
Toimintakulut	-215 327	-200 500	-200 500		
Palvelujen ostot	-75 274	-60 400	-60 400		
Vuokratulut	-108 396	-113 000	-113 000		
Aineet ja tarvikkeet	-31 658	-27 100	-27 100		
TOIMINTAKATE	-200 645	-200 500	-200 500	-200 500	-200 500

Turun arkkihiippakunta, satunnaiset kulut (Pyhiinvaellus-hanke)

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	133 761	83 000	124 666		
Korvaukset	47 000		45 000		
Maksutuotot	56 900				
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	8 297				
Tuet ja avustukset	7 000		46 666		
Muut toimintatuotot	14 564	83 000			
Sisäiset tuotot			33 000		
Toimintakulut	-173 148	-105 918	-156 066		
Henkilöstökulut	-110 362	-58 000	-113 080		
Palkat ja palkkiot	-84 171	-45 000	-113 080		
Henkilösivukulut	-26 191	-13 000			
Palvelujen ostot	-45 413	-25 000			
Vuokratulut	-380				
Aineet ja tarvikkeet	-16 988		-42 986		
Muut toimintakulut	-5	-22 918			
TOIMINTAKATE	-39 387	-22 918	-31 400		

2.2.3. Tampereen hiippakunta

Johdanto / Toiminta-ajatus, tehtävät ja vastualueet

Tampereen hiippakunta on alueensa seurakuntien kumppani kirkon missiossa. Kumppanuus tarkoittaa yhdessä tekemistä, luotettavuutta ja vuorovaikutusta. Oppiminen, tulevaisuuteen suuntautuminen ja toivo ovat läsnä tuomiokapitulin työssä. Tuki seurakunnille voi toteutua vaikuttavasti vain kysymällä aina uudestaan, mihin meitä eniten tarvitaan. Arvioimme ja tarvittaessa uudistamme tehtäviämme.

Tuomiokapitulin työtä on mahdollistaa seurakuntatyön paras toteutuminen; ilo, toivo ja uudistuminen. Tuki työyhteisöille, työntekijöille, johtamiselle ja hallinnolle konkreettisesti ohjauksessa ja konsultoinnissa, valmennuksessa ja koulutuksessa, viestinnässä tai muutostilanteisiin liittyvässä tuessa. Neuvomme hallinnollisissa asioissa ja vastaamme papiston henkilöstöhallinnosta ja uusien työntekijöiden valmennuksesta. Kutsomme ajattelemaan yhdessä ja katsomaan tulevaan, liittymään yhteiskuntaan ja verkostoihin. Tehtäväämme toteutamme yhdessä seurakuntien ja muiden kumppaneidemme kanssa.

Tampereen tuomiokapitulin työtä tekevät piispan lisäksi hallinnon tiimissä lakimies-asesori, notaari ja piispan sihteeri ja asiantuntijatiimissä hiippakuntadekaani ja viisi asiantuntijaa.

Katsaus suunnitelmakauteen 2023–2025

Hiippakunnassa tunnistetaan nelivuotiskertomuksenkin esiin nostamia uskonnolliseen murrokseen liittyviä ilmiöitä (kuten arvomuutos, yhteisöihin sitoutumisen muutos tai kokemuksellisuuden nousu) ja yhteiskunnallista muutosta, joiden odotetaan muokkaavan toimintaympäristöä lähivuosina. Riskinä on, ettei tunnistettu murros riittävästi vaikuta valittuihin toimintatapoihin. Mahdollisuus on oppimisessa ja kokeilemisessa.

Suunnittelukauden aikana hiippakunta liittyy Ovet auki -strategiaan ja siitä johtamiinsa omiin painopisteisiin.

Tulevia vuosia suunnitellaan yhteiskunnallisessa tilanteessa, jota leimaavat Venäjän Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyssodan vaikutukset ja koronapandemian jättämät jäljet ja edelleen ennakoimaton kehittyminen. Ukrainan sodan taloudelliset ja inhimilliset vaikutukset näkyvät jo nyt monella tavalla ja vaikuttavat myös tulevana vuosina esimerkiksi ruokaturvan romahtamisesta kärsivien kohtaamisena tai elinkustannusten kasvun tuomana ahtaalle joutumisena. Tilanne on mahdollisuus kysyä, mitä diakoni-

nen seurakunta tarkoittaa ja uudistua sen myötä. Riskinä on, että voimavaroja uudistumiseen ei enää riitä, kun taustalla on poikkeusaikojen tuoma kuorma. Strategisena valintana toivo on läsnä tekemisessämme.

Sodan lähelle tulemisesta ja muuttuneesta turvallisuustilanteesta on seurannut ja seuraa myös erilaista varautumista. Yleinen epävarmuus ja sen rinnalla tapahtuva polarisaatio haastavat seurakuntia luomaan toivoa ja yhteyttä. Riskinä on, että epävarmuus kääntää myös seurakuntien työtä sisäänpäin. Hiippakunnan tulevien vuosien painopisteissä kiinnitetään huomiota osallisuuden vahvistumiseen ja seurakuntien rooliin dialogin, toivon ja oikeudenmukaisuuden toimijana.

Hiippakunnan painopisteenä on myös muistuttaa seurakuntia niiden osallisuudesta maailmanlaajaan kirkkoon. Ekumenia ja kristittyjen näkyvän ykseyden etsiminen kuuluvat luovuttamattomalla tavalla kirkon elämän ytimeen. Suunnitelmakaudella 2023–2025 vietetään Nikean kirkolliskokouksen ja uskontunnustuksen globaalia 1700-v. juhluvuotta 2025. Seurakuntia rohkaistaan etsimään konkreettisia tapoja toteuttaa ekumeniaa ja huomioida myös tuleva juhluvuosi perustehtävässään.

Samaan aikaan yhteiskunnan rakenteissa tapahtuu iso murros, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuonna 2023. Hiippakunnan seurakunnille tämä tarkoittaa riskiä jäädä syrjään uudistuksessa. Kääntöpuolena on mahdollisuus tuoda esiin seurakuntien työn vaikuttavuutta ja rakentaa merkityksellistä roolia paikkakunnilla. Tämä murrokseen liittyvien mahdollisuuksien löytäminen on strategisena painopisteenä tulevinä vuosina hiippakunnan toiminnassa.

Tampereen hiippakunnan elämässä seuraava kalenterivuosi on juhluvuosi, jolloin hiippakunnan keskuspaikka on ollut Tampere. Tampereen hiippakunta 100 -vuotisjuhlallisuuDET tuovat sävyä suunnittelukauden ensimmäiseen vuoteen. Toukokuussa 2023 Tampereella vietetään myös Kirkon juhlia, joiden järjestämisessä hiippakunta on omalta osaltaan mukana. Osittain nämä juhlat limittyvät toisiinsa.

Tulevana vuonna hiippakunnassa jatketaan Pelastus-synodaalikokousta kutsumalla koolle papit ja lehtorit, jotka eivät tällä hetkellä ole eläkkeelle siirtymisen tai muussa tehtävässä toimimisen vuoksi seurakuntien palveluksessa.

Suunnittelukauden aikana hiippakunnan alueella on ratkaistavana monia rakenteellisia kysymyksiä. Pienimpien ja taloudellisesti hankalimmassa tilanteessa olevien seurakuntien puitteet ovat niin haavoittuvia, että seurakuntaelämä on vaarassa näivettyä ilman rakenteellisia uudistuksia. Näiden läpiviemiseen tarvitaan hiippakunnan taholta paljon tukea ja aloitteellisuutta, sillä toistaiseksi seurakuntien omasta aloitteesta syntyneet

neuvottelut eivät ole johtaneet tuloksiin. Riskinä on, että usean seurakunnan toiminta hiipuu ennen riittävän rohkeita tulevaisuuden ratkaisuja. Virkojen yhdistämisen ja epävarmuuden keskellä myös työntekijöiden jaksaminen on koetteilla. Hiippakunnan työn näkökulmasta on tärkeää olla kannattelemassa muutosprosesseja ja tukea johtamista näissä tilanteissa, jotta jaksaminen, toivo ja luottamus säilyvät. Tarvitaan myös aktiivista tulevaisuustyöskentelyä, jotta seurakunnissa kyetään rakentamaan kestävää tulevaisuutta. Hiippakunnan työn painopisteissä tuleville vuosille kiinnitetään huomiota siihen, että tuomiokapitulin kehittämistyötä tehdään eri puolilla hiippakuntaa tasavertaisesti. Lisäksi painopisteitämme leimaa tulevaisuussuuntautuneisuus. Tämä tarkoittaa myös sitoutumista hiilineutraalisuustavoitteisiin ja seurakuntien ilmastotyön tukemista.

Suunnittelukauden aikana Tampereen hiippakunnan taloudelliset resurssit vähenevät. Joudumme miettimään, miten työtä tehdään pienemmillä resursseilla. Riskinä on, että arviointi aiheuttaa epävarmuutta ja tuo kuormitusta. Vaikuttavuuden arviointi on tilanteessa välttämätöntä, jotta osaamme tulevina vuosina suunnata resurssejamme oikein. Samalla se on mahdollisuus entisestään selkiyttää rooliamme osana kokonaisuutta. Työyhteisön avoin vuorovaikutus, halu oppia ja kokeilla yhdessä, on mahdollisuus rakentaa myös tätä muutosta toisiamme tukevalla tavalla.

Henkilöstömäärä ja sen kehitys

Henkilöstömäärä, joka nyt on kaikkiaan 10 henkeä, mahdollisesti vähenee suunnittelukauden aikana. Suunnittelukauden ensimmäisen vuoden aikana yhtä asiantuntijavirkaa hoidetaan mahdollisesti osa-aikaisesti ja lähivuosina virkavapauksia ja muita muutoksia tarkastellaan erikseen henkilöstömenojen pienentämisen tarpeesta käsin.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet, mittarit ja talousarvio

Tampereen hiippakunta liittyy suunnittelukauden toiminnassaan kirkon yhteiseen Ovet auki -strategiaan ja sen pohjalta nouseviin omiin lähivuosien painopisteisiinsä (liitteenä Kapitulini ovet auki). Näistä painopisteistä ensi vuodelle on nostettu viisi erityistä tavoitetta. Lisäksi hiippakunnan juhluvuosi ja synodaalikokouksen toinen osa vaikuttavat toimintavuoden sisältöön ja talouden suunnitteluun. Nyt määriteltyjen erityisten tavoitteiden lisäksi hiippakunnan työssä näkyvät myös muut painopisteet, mutta tulevan vuoden aikana työn vaikuttavuutta tarkastellaan erityisesti näistä näkökulmista. Tavoitteet on asetettu alla olevaan taulukkoon siten, että vasemmassa reunassa nostetaan esiin ne painopisteet, joihin tavoitteet liittyvät ja oikeassa reunassa esitetään mittareita vaikuttavuuden arvioimiseksi. Taulukon alaosa tarkentaa vielä sitä, millaisia vaikutuksia työllä halutaan saada aikaan ja millaista osaamista tarvitaan.

Vuoden 2023 hiippakuntakohtaiset tavoitteet

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
Mitä painopisteitä toiminnalla edistetään? 1) 3 d, a 2) 3b, 4 a, b, 5 a 3) 1 a, b, 3 b, c 4) 4 b, c, d, 5 c 5) 6 a, b, 5 b, c Vuonna 2023 tuomiokapituli tukee seurakuntien työtä erityisesti seuraavissa tavoitteissa:	1. Seurakuntiemme yhdenvertaisuusosaaminen on kasvanut.	-itsearviointi (verrataan muu- tosta aiempaan) -yhdenvertaisuustilanteen yleinen arviointi 2024 ja muutos kevääseen 2022 -koulutettujen työntekijöiden ja luottamushenkilöiden seurakun- takohtainen kattavuus
	2. Seurakunnat ovat tunnistettu toimija hyvinvointialueilla ja henkinen huolto toimii vakiintuneesti pelastustoimen kumppanina.	-yhteistyömalli on rakentunut tarkoituksenmukaiseksi -seurakuntien roolin muutos (verkostokysely) - henkisen huollon verkostopäi- vät ja kerätty palaute
	3. Seurakuntien perustehtävää on tuettu tavalla, joka on lisännyt hengellisen elämän monimuotoisuutta ja vahvistanut sekä kirkon työntekijöiden että seurakuntalaisten identiteettiä.	-Spiritualiteetti- ja matkakump- panuus-koulutukset ja niistä ke- rätty kokemuspalaute -kokemusarviointi seurakunta- laisia osallistavalla tavalla
	4. Tuomiokapitulin työtä johdetaan vaikuttavuusperusteisesti.	-tavoitteilla on mittarit ja luotu seuranta -työn vaikutukset määritelty -resurssit on kohdistettu vaiku- tusperusteisesti
	5. Seurakuntien toteutuneet ja edessä olevat muutosprosessit on johdettu laadukkaasti.	-muutosta tukevien ohjauspro- sessien määrä -ohjausprosessien laatu ja vai- kutukset yksilö- ja yhteisötasolla (työyhteisökysely)

Vaikuttavuuden arviointi

1. Yhdenvertaisuuden vahvistuminen yhteiskunnassa ja seurakunnissa johtaa jaetumpaan kokemukseen siitä, mitä on elää yhteisöjemme jäsenenä. Tätä vaikutusta voidaan arvioida esimerkiksi arvioivalla Erätauko-keskustelulla, johon on kutsuttu osallistujia eri taustoista. Dialoginen työotteemme tuottaa myös rakentavampaa vuorovaikutusta yhteisöissä ja osallisuuden lisääntymistä.

2. Työmme tuottaa yhteiskuntaan yhteistä hyvää ja kumppanuusverkostojen vahvistumista. Kanta-Hämeen ja Pirkanmaan ihmisten hyvinvointi ja henkinen kriisinkestokyky lisääntyvät, kun seurakunnat ja hyvinvointialueet löytävät toimivat yhteistyötavat uudessa rakenteessa. Vertailuaineistoa ei uudessa rakenteessa ole, mutta THL ja muut laitokset tekevät kyselyjä, joiden perusteella hyvinvointia voidaan arvioida yhteiskunnan näkökulmasta. Seurakuntien roolin tunnistamiseen ja merkitykseen voidaan toteuttaa toimijaverkostossa kysely.

3. Seurakuntien toiminnalla on merkitystä ihmisten hengelliselle elämälle ja seurakunnan työntekijöillä on riittävästi tukea omalle identiteetilleen. Tämän vaikutuksen toteutumista voidaan seurata subjektiivisen kokemuksen arvioinnilla esimerkiksi erilaisissa arviointityöpajoissa tai haastattelujen muodossa.

4. Oman työmme vaikuttavuusperusteisuus lisää ymmärrystä seurakuntien ja kirkon aikaansaamasta hyvästä ja merkityksestä.

Kun muutokseen tarjotaan tukea, paikallistasolla säilyy tulevaisuususkko ja luottamus epävarmuudesta huolimatta. Ohjauksellinen tuki vapauttaa seurakuntien voimavaroja kehittämiseen ja kokeilemiseen ja hyvän työilmapiirin ylläpitämiseen. Tätä voidaan mitata työyhteisön sisällä arvioivalla kyselyllä, samoin paikallisen tason muut kyselyt subjektiiviseen kokemukseen liittyen ovat mahdollisia. Seurakunnan lisäksi laadukkaasti johdetut ja tuetut muutosprosessit tuottavat laajemminkin yhteisöihin osallisuuden kokemuksen vahvistumista.

Osaamisen kehittäminen

Vaikuttavuusarvioinnin osaamista, jotta työtä opitaan johtamaan vaikuttavuudesta käsin.

Vaikuttavuuden arviointiin tarvitaan myös työpajaosaamista, jota on saatavissa mm. Sitran menetelmiä soveltamalla. Ulkopuolisen ohjaajan tuki käytännön arviointityöpajassa tarvitaan.

Jotta kehittyisimme tulevaisuusorientaatiossa, meidän tulee laajentaa tulevaisuustyöskentelyosaaamista kapitulin tiimissä. Ohjausta tähän saamme tiimin sisältä. Tulevaisuusprosessien johtamisen tueksi tarvitsemme myös talous- ja tilasto-osaamista. Tässä hyödynnämme Kirkkohallitusta sekä ulkopuolisia asiantuntijoita, jotka voivat toimia selvityshenkilöinä. Tämä osaaminen kuitenkin tarkoittaa jonkin verran kustannuksia joko hiippakunnalle tai seurakunnille, joiden kanssa tulevaisuustyöskentelyä toteutetaan.

Tavoitteiden saavuttamiseksi myös yhteistä yhdenvertaisuusosaamista on hyvä kehittää. Tähän löytyy jo valmista materiaalia ja lisäksi voimme hyödyntää asiantuntijavierailuja myös omaan oppimiseemme.

Verkostojohtamisen osaamista olisi myös hyvä kehittää, sillä työ tapahtuu usein juuri kumppanuuksia vahvistamalla.

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	13 889	46 500	32 000		
Maksutuotot	10 585	36 500	30 000		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	873	10 000			
Tuet ja avustukset	2 430		2 000		
Muut toimintatuotot					
Sisäiset tuotot					
Toimintakulut	-1 087 499	-1 179 840	-1 129 488		
Henkilöstökulut	-927 076	-927 230	-941 993		
Palkat ja palkkiot	-711 418	-729 445	-738 727		
Henkilösivukulut	-215 658	-199 785	-205 266		
Henkilöstökulujen oikaisuerät		2 000	2 000		
Palvelujen ostot	-129 023	-180 000	-149 000		
Palvelun ostot - sisäiset					
Vuokratulot	-845				
Aineet ja tarvikkeet	-9 014	-9 500	-6 000		
Annetut avustukset	-18 382	-41 000	-31 000		
Muut toimintakulut	-3 160	-22 110	-1 495		
TOIMINTAKATE	-1 073 610	-1 133 340	-1 097 488	-1 097 488	-1 097 488

Hiipakunnan talousarviossa olevat toimitilat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	16 608		17 000		
Vuokratuotot	16 608		17 000		
Toimintakulut	-71 792	-79 000	-80 000		
Palvelujen ostot	-25 271	-32 000	-30 000		
Vuokratulot	-26 681	-26 000	-27 000		
Aineet ja tarvikkeet	-19 002	-20 000	-22 000		
Muut toimintakulut	-838	-1 000	-1 000		
TOIMINTAKATE	-55 184	-79 000	-63 000	-63 000	-63 000

2.2.4. Oulun hiippakunta

Johdanto / Toiminta-ajatus ja tehtävä

Oulun hiippakunnan ja sen seurakuntien tehtävänä on kutsua ihmisiä Jumalan yhteyteen sekä rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta. Pelastavan evankeliumin julistus, osallisuus, yhteisvastuu, heikoimpien puolesta puhuminen, sielunhoito, tasa-arvosta ja ihmisarvosta huolehtiminen sekä luomakunnan eheyden vaaliminen kuuluvat yhteen. Oulun hiippakunnan tehtävänä on tukea ja edistää kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnassa ja sen seurakunnissa.

Katsaus suunnitelmakauteen 2023–2025

Oulun hiippakunta on alueellisesti laaja. Hiippakuntaan kuuluu 62 seurakuntaa. Kirkosta eroaminen, väestön ikääntyminen ja muuttoliike vaikuttavat seurakuntien edellytyksiin toimia. Suuri määrä kiinteistöjä rasittaa seurakuntien taloutta.

Oulun hiippakunnalle hyväksyttiin uusi strategia - Uskon, toivon ja rakkauden asialla pohjoisessa, kesäkuussa 2021. Strategialla halutaan innostaa uudenlaisen työotteen kokeiluun ja käyttöönottamiseen. Siinä painotetaan teologisen työskentelyn ja toimintaympäristöanalyysin tärkeyttä. Strategiassa muistutetaan marginaaleissa tehtävän työn merkityksestä, kuinka seurakunnallinen työ tulisi aina aloittaa kaikkein vähimmistä ja siitä, kuinka seurakuntien tulee olla valmiita muuttamaan totuttuja toimintamallejaan ja rakenteitaan.

Tuomiokapitulin ja seurakuntien työssä on tapahtunut merkittäviä muutoksia pandemian seurauksena: etätyöstä on tullut osa työkulttuuria, monet kokous- ja koulutustilanteet toteutetaan netissä ja jumalanpalvelusten striimauksesta on tullut tärkeä viestintätapa.

Hiippakunnan ja seurakuntien työhön vaikuttaa vuonna 2023 alkava hyvinvointialueiden (Keski-Pohjanmaa, Lappi ja Pohjois-Pohjanmaa) toiminta. Hiippakunnan ja seurakuntien tulee verkostoitua ja tehdä yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa, niin että kirkon toiminta voi liittyä osaksi hyvinvointialueiden ja kuntien palvelukokonaisuuksia.

Riskit

Oulun hiippakunta näkee riskeinä mm. seurakuntien talouden heikentymisen ja haastavat muutokset toimintaympäristössä, henkilöstön jaksamisen muutostilanteissa ja työn vaatimusten alla sekä rekrytoinnin haasteellisuuden.

Mahdollisuudet

Oulun hiippakunnalla on hyvät suhteet yhteiskunnan muihin toimijoihin ja Norjan sekä Ruotsin pohjoisiin hiippakuntiin. Yhteistyö ja verkostoituminen tuovat mahdollisuuksia. Mahdollisuutena näemme myös hiippakuntamme seurakuntien elinvoimaisen seurakuntaelämän. Digitaalisen työtavan laajempi käyttöönotto sopii hyvin alueellisesti laajaan hiippakuntaamme. Tämä on tasa-arvoistanut tilanteisiin osallistumisen mahdollisuuksia, samoin matkakustannukset ja hiilijalanjälki ovat pienentyneet. Tämä puolestaan mahdollistaa uusia strategian mukaisia satsauksia, kuten seurakuntien tukeminen kiinteistökysymyksissä.

Henkilöstömäärä ja sen kehitys

Tämänhetkinen henkilöstömäärä Oulun hiippakunnan tuomiokapitulissa on 14 henkilöä, joista erityisviroissa 3 (saamelaistyönsihteerin, vankiladiakoni ja kuurojenpappi) ja yksi hiippakuntasihteerin (musiikki ja jumalanpalveluselämä) työskentelee 50 % työajalla toistaiseksi. Suunnittelukaudella 2023–2025 ei ole nähtävissä muutoksia henkilöstömäärässä.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet, mittarit ja talousarvio

Oulun hiippakunnan tuomiokapituli haluaa vuonna 2023 erityisesti vahvistaa seurakuntien kykyä reagoida toimintaympäristön muutoksiin, lisätä seurakuntien kykyä työhyvinvoinnin ja johtamisen kehittämiseksi sekä tukea seurakunnan työntekijöitä hengellisen elämän hoitamisessa. Nämä tavoitteet nousevat Oulun hiippakunnan strategista.

Kaikkien työalojen erityisenä painopisteenä on työn suuntaaminen kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien auttamiseksi. Tätä työtä hiippakunta tukee mm. järjestämällä pakolaislasten kohtaamiseen liittyvää koulutusta (Barn i start, Barn i väntan), koordinoimalla mahdollisuuden nuorten parissa Walk in/talk- työtä tekevien kirkon työntekijöiden työnohjaukseen, järjestämällä viittomakielen kurssin (alkeet) seurakunnan työntekijöille ja teemapäiviä lapsiperheköyhyyteen sekä vapaaehtoisuuteen liittyen.

Oulun hiippakunnalla on käytettävissä vuonna 2023 on 1 516 111 euroa, joka on noin 10 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Talousarviokehityksessä on huomioitu kirkolliskokouksen Kirkon keskusrahaston talouden tasapainottamissuunnitelman käsitellyn yhteydessä marraskuussa 2021 päättämä hiippakuntakohtainen 25 000 euron vähennys, sekä tämän jälkeen hiippakuntien talousarviokehitykseen tehty +1 % korotus.

Edellisvuosien tavoin, hiippakunta pyrkii kattamaan vähennyksen matkakuluista. Kasvatavat palkkakulut ja inflaatio huomioon ottaen, hiippakunnan käytössä olevien varojen reaaliostovoima pienenee.

Keskeisimmät toiminnan tavoitteet vuonna 2023

1. Tuemme strategisen työskentelyn, työn ohjauksen ja yhteistyön kehittämistä seurakunnissa
 - Järjestämme koulutustilanteita rovastikunnissa ja seurakunnissa. Pidämme esillä Oulun hiippakunnan strategiaa.
 - Tuemme rekrytoinnin kehittämistä.
 - Tuemme seurakuntia muutostilanteissa ja verkostoitumisessa, sekä etsimme yhdessä seurakuntien kanssa rakenneratkaisuja.
 - Tuemme seurakuntia uusien luottamushenkilöiden perehdyttämisessä.
 - Seurakunnat tunnustetaan toimijoina hyvinvointialueella.
2. Toimimme työhyvinvoinnin lisäämiseksi ja johtajuuden vahvistamiseksi
 - Järjestämme koulutuksia johtajuuteen ja työyhteisön toimivuuteen liittyen
 - Vahvistamme hiippakunnan organisaatiokonsulttien osaamista
 - Järjestämme esihenkilöille sovinto- ja sovittelukoulutuksen
 - Kapitulissa on nimetty yhteyshenkilö seurakuntien työhyvinvoinnin ja konsultaatiopyyntöjen kysymyksissä.
3. Tuemme hengellisen elämän hoitamista
 - Tuemme taloudellisesti pienten ja vähävaraisten seurakuntien mahdollisuuksia osallistua retriitti- ja pyhiinvaellustoimintaan
 - Organisoimme retriittejä ja järjestämme Tunturiretriitti-ohjaajakoulutuksen
4. Keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet eri työaloilta vuodelle 2023
 - (katso työalojen toimintasuunnitelmat)

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
Oulun hiippakunnan tuomiokapituli haluaa vuonna 2023 erityisesti vahvistaa seurakuntien kykyä reagoida toimintaympäristön muutoksiin, lisätä seurakuntien kykyä työhyvinvoinnin ja johtamisen kehittämiseksi sekä tukea seurakunnan työntekijöitä hengellisen elämän hoitamisessa. Nämä tavoitteet nousevat Oulun hiippakunnan strategiasta.	1. Tuemme strategisen työskentelyn, työn ohjauksen ja yhteistyön kehittämistä seurakunnissa Järjestämme koulutustilanteita rovastikunnissa ja seurakunnissa. Pidämme esillä Oulun hiippakunnan strategiaa. Tuemme rekrytoinnin kehittämistä. Tuemme seurakuntia muutostilanteissa ja verkostoitumisessa,	Itsearviointi Palautekyselyt koulutuksiin ja tapahtumiin osallistuneille. Osallistujamäärien seuranta. Piispantarkastuksessa annettujen kehittämistehtävien toteuttaminen. Kyselyt seurakuntien konsultointeihin liittyen.

	sekä etsimme yhdessä seurakuntien kanssa rakenneratkaisuja. Tuemme seurakuntia uusien luottamushenkilöiden perehdyttämisessä. Seurakunnat tunnistetaan toimijoina hyvinvointialueella.	Hyvinvointialueiden keskeisiltä toimijoilta ja seurakunnilta pyydetään palaute.
	2. Toimimme työhyvinvoinnin lisäämiseksi ja johtajuuden vahvistamiseksi Järjestämme koulutuksia johtajuuteen ja työyhteisön toimivuuteen liittyen Vahvistamme hiippakunnan organisaatiokonsulttien osaamista Järjestämme esihenkilöille sovinto- ja sovittelukoulutuksen Kapitulissa on nimetty yhteyshenkilö seurakuntien työhyvinvoinnin ja konsultaatiopyyntöjen kysymyksissä.	Itsearviointi Palautekyselyt koulutuksiin ja tapahtumiin osallistuneille. Osallistujamäärien seuranta. Kyselyt seurakuntien konsultointeihin liittyen.
	3. Tuemme hengellisen elämän hoitamista Tuemme taloudellisesti pienten ja vähävaraisten seurakuntien mahdollisuuksia osallistua rettriitti- ja pyhiinvaellustoimintaan Organisoimme retriittejä ja järjestämme Tunturiretriitti- ohjaajakoulutuksen	Itsearviointi Tapahtumien ja osallistujamäärien seuranta Palautekyselyt koulutuksiin ja tapahtumiin osallistuneille.
	4. Eri työalojen toiminnalliset tavoitteet 2023 ja hiippakunnan toiminnan tavoitteet vuosille 2023–2025	Toimintakertomukset ja niihin liittyvät mittarit

Vaikuttavuuden arviointi

Seurakuntien kyky hahmottaa muutoksia toimintaympäristössä kehittyy ja kyky reagoida muutoksiin paranee. Seurakunnan itseymmärrys omasta tehtävästään selkiytyy, vaihtoehtoisille työtavoille ja rakenteelle syntyy tilaa. Esihenkilöiden johtaminen ja työyhteisöjen hyvinvointi kehittyvät. Vaikka taloudelliset edellytykset heikkenevät on seurakunnallinen toiminta mahdollista koko hiippakunnan alueella. Seurakuntien rooli hyvinvointialueilla selkiytyy. Seurakuntien työntekijöiden hengellinen elämä vahvistuu.

Mittarit: työhyvinvointikyselyt vuosittain, kehityskeskustelut, yhteistyöverkostojen määrä ja laatu.

Osaamisen kehittäminen

Johtajuuden haasteisiin ja kysymyksiin perehtyminen ja kouluttautuminen. Työyhteisöjen hyvinvointia lähestytään strategisella otteella (T. Jordan). Hiippakunnassa ja seurakunnissa perehdytään hyvinvointialueiden toimintaan.

Hiippakunnan toiminnan tavoitteet vuosille 2023–2025

1. Tuemme strategisen työskentelyn, työn ohjauksen ja yhteistyön kehittämistä seurakunnissa
 - Innostamme strategisen työskentelyn ja työn ohjaamisen kehittämiseen seurakunnissa järjestämällä koulutustilanteita tähän liittyen.
 - Tuemme seurakuntia muutostilanteissa ja etsimme yhdessä seurakuntien kanssa rakenneratkaisuja, niin että niillä olisi edellytykset toimia myös tulevaisuudessa. Apuna käytämme kriisiytyvän seurakunnan mittareita.
 - Tuemme seurakuntia uusien luottamushenkilöiden perehdyttämisessä.
 - Viestimme suunnitelmallisesti ja tuemme seurakuntien viestintää kriisi- viestintätilanteissa.
 - Tuemme seurakuntia rekrytointiin liittyvissä haasteissa.
 - Pyrimme yhdessä siihen, että seurakunnat tunnistetaan toimijoina hyvinvointialueilla niin, että seurakuntien perustoiminta voi liittyä osaksi hyvinvointialueiden ja kuntien palvelukokonaisuuksia.
 - Edistämme uskonnonvapauden toteutumista oppilaitoksissa, puolustusvoimissa ja vankiloissa sekä muutoin yhteiskunnassa.
2. Vahvistamme taloushallinnon tukea seurakunnille. Järjestämme talouden ja hallinnon koulutusta yhdessä Kirkkohallituksen ja muiden toimijoiden kanssa.
 - Tuemme seurakuntien keskinäistä yhteistyötä. Lisäksi rohkaisemme seurakuntia verkostoitumaan eri toimijoiden kanssa.
 - Suunnittelemme ja toteutamme yhdessä pohjoispohjoismaisten hiippakuntien kanssa yhteistyöprojektin. Projektin aiheena on Borders/Gränser/Rajat. Projektia hallinnoi Oulun hiippakunta. Projektin tarkoituksena on vahvistaa Kalottialueen yhteistyötä, luoda tilanteita, joissa keskustellaan rajoista, niihin liittyvistä kysymyksistä, lisätään tietoisuutta ja vuorovaikutusta eri maiden edustajien ja kansalaisten keskuudessa.
 - Vahvistamme toimia työhyvinvoinnin lisäämiseksi ja johtajuuden vahvistamiseksi
 - Vahvistamme piispan tarkastusten prosessilla seurakuntien johtamista ja työyhteisöjä.
 - Rohkaisemme ongelmiin tarttumiseen ja niiden ratkaisemiseen varhaisen puheeksi ottamisen periaatteella.
 - Järjestämme sovinto- ja sovittelukoulutuksen esihenkilöille.
 - Vahvistamme hiippakunnan organisaatiokonsulttien osaamista Ratkee -jatkokoulutuksella (2022–2023) yhteistyössä Kevan ja Verve -työelämäpalvelujen kanssa.
 - Järjestämme Ajankohtaisikkuna -koulutuksia yhteistyössä Lapuan hiippakunnan kanssa. Koulutuksessa on mm. työhyvinvointiin ja hyvään johtamisen käytänteisiin liittyviä sekä ajankohtaisiin aiheisiin liittyviä luentoja.
 - Perustamme hiippakunnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus ryhmän ja tuotamme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskoulutusmateriaalia seurakunnan työntekijöille ja luottamushenkilöille.

3. Tuemme hengellisen elämän hoitamista
 - Tuemme hengellistä elämää koulutuksen, valmennuksen ja esimerkin keinoin piispan ja hiippakunnan viranhaltijoiden toimesta, kun kohtaamme seurakuntien työntekijöitä ja luottamushenkilöitä.
 - Jaamme hengellistä sisältöä hiippakunnan viestintäkanavissa.
 - Järjestämme Teologinen ikkuna -koulutuksia yhteistyössä Lapuan hiippakunnan kanssa.
 - Tarjoamme vähävaraisten ja pienten seurakuntien työyhteisöille ja työntekijöille tukea ja mahdollisuuksia osallistua retriittiin ja pyhiinvaellukselle. Varaamme toimintaan määrärahan, jota seurakunnan työntekijät ja työyhteisöt voivat hakea.
 - Järjestämme Tunturiretriitti-ohjaajakoulutus Hiljaisuuden Ystävät ry:n kanssa.
4. Vahvistamme vapaaehtoisuutta
 - Haluamme etsiä yhdessä uutta toimintakulttuuria, jossa seurakuntalaisen osallisuus ja vapaaehtoisuus vahvistuvat.
 - Haemme vaikutteita muista kirkkoista ja yhteisöistä ja hakeudumme yhteistyöhön.
 - Luomme yhdessä hyviä toimintamalleja ja verkostoituen kerromme niistä toisille seurakunnille. Tuomiokapituli ohjaa ja tukee tehtävää työtä.
 - Järjestämme teemapäivän vapaaehtoisuudesta kirkon työssä.
5. Toimimme digitaalisella työtavalla
 - Painotamme työssämme digitaalisen yhteydenpidon keinoja, niin kokouksien kuin koulutuksien järjestämisessä.
 - Järjestämme jumalanpalveluksen ja muun kirkon videotuotannon tueksi koulutuksen: Videotuotanto kirkon työssä. Koulutus koostuu prosessikoulutuksesta ja kaikille avoimista webinaareista.
6. Tuemme saamenkielistä seurakuntatyötä
 - Tuemme saamen kieliä saamelaisten kotiseutualueen seurakunnissa.
 - Piispainkokouksen kanslia hakee rahoitusta Kirkon oman saamelaisten toetus- ja sovintoprosessin läpiviemiseen. Hanke tulisi toimimaan läheisessä työyhteydessä Oulun hiippakunnan kanssa. Hankkeeseen palkattaisiin projektityöntekijä, jonka ensisijaisena tehtävänä on kuulemistilaisuuksien järjestäminen, psykososiaalisen tuen antaminen ja koordinoiminen saamelaisten kotiseutualueella ja sen ulkopuolella. Lisäksi projektityöntekijän tehtävänä on kuulemistilanteiden (kirkon) koordinointi. Hankkeeseen liittyy myös tutkimus- ja kirjaprojekti. Työntekijä tulisi liittymään Oulun hiippakunnan toiminnallisen osaston työyhteyteen ja hänen toimipaikkansa tulee olemaan saamelaisten kotiseutualueella.
7. Tuemme seurakuntia kiinteistöjen ja kulttuuriperinnön hoitamisessa
 - Tarjoamme pienille ja vähävaraisille seurakunnille tukea kiinteistöihin liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi ja kiinteistösuunnitelman tekemiseen. (asiantuntija-/konsulttipalvelu)
 - Järjestämme teemapäivän kiinteistöjen ja kulttuuriperinnön hoitamisesta.
8. Ympäristötietoisuuden lisääminen ja konkreettiset toimet siihen liittyen
 - Noudatamme toiminnassamme kestävän kehityksen periaatteita. Vähennämme tuomiokapitulin työntekijöiden matkustamista 30 %:lla strategiajaksolla vuoteen 2026 mennessä
 - Kannustamme seurakuntia uusimaan ympäristöohjelman uuden Kirkon ympäristödiplomin käsikirjan mukaisesti.
9. Viittomakielisen seurakuntatyön vahvistaminen

- Suuntaamme työn niille alueille ja ryhmille, jotka ovat etäällä viittomakielisestä seurakuntayhteisöstä
- Tuemme viittomakielisen työn edellytyksiä pienissä seurakunnissa (työntekijät) järjestämällä viittomakielen kurssin (alkeet).

10. Pakolaisten parissa tehtävä työn tukeminen

- Tuemme pakolaisten parissa tekeviä työntekijöitä järjestämällä Barn i start ja Barn i väntan -koulutuksia (traumatyöskentelymenetelmä) yhteistyössä Luulajan hiippakunnan ja Kirkkohallituksen kanssa.

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	43 807	33 900	43 000		
Korvaukset	-7 270				
Maksutuotot	30 477	15 400	24 000		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusva- rat	6 307	15 000	15 000		
Tuet ja avustukset	4 067	3 500	4 000		
Muut toimintatuotot	9 515	0			
Sisäiset tuotot	712				
Toimintakulut	-1 457 514	-1 605 900	-1 559 111		
Henkilöstökulut	-1 184 221	-1 231 000	-1 181 211		
Palkat ja palkkiot	-912 110	-912 600	-928 211		
Henkilösivukulut	-274 851	-318 400	-253 000		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	2 740				
Palvelujen ostot	-230 789	-280 400	-350 500		
Palvelun ostot - sisäiset	-1 110				
Vuokratkulut	-717				
Aineet ja tarvikkeet	-30 083	-27 900	-25 500		
Annetut avustukset	-9 847	-15 000			
Muut toimintakulut	-748	-51 600	-1 900		
TOIMINTAKATE	-1 413 707	-1 572 000	-1 516 111	-1 516 111	-1 516 111

Hiippakunnan talousarviossa olevat toimitilat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-105 765	-98 950	-115 000		
Palvelujen ostot	-78 614	-70 850	-85 000		
Vuokratkulut	-1 071	-2 500	-1 500		
Aineet ja tarvikkeet	-26 079	-25 600	-28 500		
TOIMINTAKATE	-105 765	-98 950	-115 000	-115 000	-115 000

2.2.5. Mikkelin hiippakunta

Johdanto / Toiminta-ajatus, tehtävät ja vastualueet

Hiippakunnan tehtävänä on piispan johdolla edistää kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnan seurakunnissa. Tämä tapahtuu vahvistamalla seurakuntien toimintaedellytyksiä, verkostoitumista ja ammatillista osaamista.

Keskeiset tehtävät ja kehityshankkeet vuosina 2023-2025 ovat:

- Seurakuntien perustehtävälähtöisen toiminnan suunnittelun ja toteutuksen edistäminen
- Seurakuntien tukeminen mielekkäisiin toimintarakenteisiin siirtymisessä
- Seurakuntien tarkoituksenmukaisen hallinnon ja kestävän talouden tukeminen
- Seurakuntien työyhteisöjen toimivuuden edistäminen ja työntekijöiden tukeminen
- Seurakuntien työntekijöiden ammatillinen täydennyskoulutus

Hiippakunnan strategiassa vuosille 2021-25 on määritelty kolme toiminnallista painopistettä, joissa kiteytyvät hiippakunnan keskeiset tehtävät. Nämä ovat 1) seurakuntien tukeminen, 2) viestinnän kehittäminen, ja 3) verkostoitumisen edistäminen. Hiippakunta tukee seurakuntia neuvonnan, koulutusten, kehittämishankkeiden ja konsultointien muodossa. Seurakuntia rohkaistaan uusiin avauksiin toiminnassa ja jäsenyyden vahvistamisessa sekä jäsenten hankinnassa. Yhdessä yhteistyötahojensa kanssa hiippakunta järjestää seurakunnille työelämän kehittämishankkeita. Tiedolla johtamisen toimintamallin juurruttaminen seurakuntiin on tärkeä tavoite nyt ja lähivuosina. Hiippakunta edistää monenlaisin toimenpitein Kirkon energia- ja ilmastostrategian toteutumista seurakunnissa. Viestinnän kehittämisessä pyrkimyksenä on vahvistaa yhteistyötä tuomiokapitulin ja seurakuntien viestijöiden kesken. Viestinnässä painotetaan erityisesti hyviä uutisia hiippakunnasta ja sen seurakunnista. Vuoden 2020 alusta voimaan tulleet uudet hiippakunta- ja rovastikuntarajat edistävät seurakuntien ja niiden viranhaltijoiden verkostoitumista alueen muiden toimijoiden kanssa. Tuomiokapituli kannustaa seurakuntia solmimaan kumppanuuksia kaupunkien, kuntien, paikallisten viranomaisten, yhdistysten ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

Katsaus suunnitelmakauteen 2023-2025

Kaksi vakavaa kriisiä leimaa suunnitelmakauteen 2023-2025 valmistautumista: korona-virus ja Ukrainan kriisi. Kevästä 2020 jatkunut maailmanlaajuinen koronapandemia aiheuttaa edelleen tartuntoja niin Suomessa kuin maailmallakin. Pandemian hillitsemiseksi toimeenpannuista kokoontumisrajoituksista on luovuttu, ja seurakuntien säännöllistä toimintaa pystytään jälleen järjestämään kirkoissa, muissa seurakunnan

tiloissa ja kodeissa. Moni on kuitenkin pitkän eristyksissä olon jälkeen valitettavasti kadottanut luontevan yhteyden seurakunnan toimintaan. Mikkelin hiippakunnassa laadittiin jo keväällä 2021 asiakirja ”Kirkko koronan jälkeen”, jossa seurakuntien eri työmuotojen näkökulmasta kiinnitettiin huomiota asioihin, joihin on tarpeen tarttua heti pandemian hellitettyä. Käytännössä tämän asiakirjan sisällön käsittely tulee seurakunnissa jatkumaan myös vuoden 2023 ajan. Tuomiokapituli tarjoaa seurakunnille asiantuntija-apua koronan jälkeisen seurakuntaelämän suunnitteluun. Helmikuussa 2022 puhjennut Ukrainan sota näkyy hiippakunnan ja seurakuntien elämässä monin tavoin: Seurakunnat ovat vastaanottaneet ukrainalaisia pakolaisia, uutiset sodasta ovat palauttaneet monille suomalaisille ahdistavia muistoja viime sotien ajoilta, seurakuntien valmius- ja varautumissuunnitelmat tulee ensi tilassa päivittää. Useilla Mikkelin hiippakunnan seurakunnilla on ystävyysseurakuntia Inkerin kirkossa. Näiden suhteiden hoitaminen on tuntuvasti vaikeutunut, koska Venäjä on luokitellut Suomen ”epäystävälliseksi” maaksi. Tämän kriisin kesto on erittäin vaikea arvioida, todennäköisesti pitää varautua pitkäkestoiseen ns. jäätyneeseen konfliktiin. Ihmisten suuri halu auttaa hädänalaisia on tullut koskettavalla tavalla esille kriisin aikana.

Seurakuntien tilanne hiippakunnan alueella on haastava vanhusvoittoisen väestörakenteen, poismuuton ja kirkosta eroamisen sekä niiden aiheuttamien talousvaikutusten vuoksi. Vuoden 2023 alussa toteutuu kaksi seurakuntaliitosta, kun Puumalan seurakunta liittyy Mikkelin tuomiokirkkoseurakuntaan, ja Sulkavan seurakunta liittyy Savonlinnan seurakuntaan. Näiden liitosprosessien tukeminen on tuomiokapitulin keskeinen tehtävä vuoden 2023 aikana. Resurssien niukkenemisen johdosta on oletettavaa, että lähivuosina hiippakunnan alueella tapahtuu lisää muutoksia seurakuntarakenteissa.

Laskevat jäsenmäärät eivät kuitenkaan ole koko totuus Mikkelin hiippakunnasta. Valitseva yleiskuva onkin se, että kirkolla ja sen sanomalla on luonteva sija ihmisten elämässä. Kirkkoon ja seurakuntaan liittyy runsaasti myönteisiä mielikuvia ja kokemuksia. Seurakunnilla on yleisesti ottaen toimivat yhteistyösuhteet paikallisten kuntien ja kaupunkien sekä erilaisten kansalaisjärjestöjen kanssa. Hiippakunnallemme ovat tunnusomaista motivoituneet ja kirkkoon sitoutuneet työntekijät sekä innokas vapaaehtoisten joukko. Seurakuntalaisten vastuunkanto saa koko ajan uusia muotoja. Tätä kehitystä hiippakunta pyrkii omalta osaltaan tukemaan järjestämällä yhteisöllisyyttä ja vapaaehtoisuutta edistävää koulutusta.

Henkilöstömäärä ja sen kehitys

Henkilöstösuunnittelu 2022 - 2025	2022		2023		2024		2025	
Yksikkö	hlö lkm	htv	hlö lkm	htv	hlö lkm	htv	hlö lkm	htv
Mikkelin tuomiokapituli	15	13,4	14	12,4	13	11,4	13	11,4

Yllä oleva taulukko on saatu Kirkkohallituksen aineistosta. Siinä on suunnitelmavuosien osalta kirjattu määräaikaisten virkasuhteiden päättymisen. Mikkelin tuomiokapitulissa on vuoden 2022 alusta lähtien valmisteltu henkilöstösuunnitelmaa, jonka tavoitteena on sopeuttaa henkilöstön määrä käytettävissä oleviin talouden resursseihin. Suunnitelmavuosien 2023-2025 aikana tämä tarkoittaa enintään kahden työntekijän vähennystä vuoden 2022 tilanteeseen verrattuna. Tällä hetkellä (kesäkuu 2022) ei ole vielä selvää, mihin virkoihin tai tehtäviin vähennystarve kohdistuu. Asia selviää, kun henkilöstösuunnitelma etenee pidemmälle.

Vuoden 2023 hiippakunta-kohtaiset tavoitteet

Strategiset painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
Tuemme yhteisöllisyyttä ja järjestämme vapaaehtoisuutta edistävää koulutusta. Kirkko ja seurakunnat hakeutuvat erilaisiin kumppanuuksiin. Työntekijöitä kannustetaan aktiiviseen ja laajasti verkottuneeseen työotteeseen. Toteutamme kokeiluja ja vahvistamme kokeilukulttuuria, emmekä pelkää epäonnistumisia. Terävöitämme ekologista ja sosiaalista vastuullisuutta kirkon toiminnassa.	1. Tuomiokapituli tukee seurakuntia, kun niissä suunnitellaan koronan jälkeistä aikaa niin hengellisen toiminnan, tukipalvelujen kuin johtamisen näkökulmista.	Tuomiokapituli järjestää seurakunnille vuoden 2023 aikana valmennustilaisuuksia sekä etänä että paikan päällä. Jokainen seurakunta tulee kohdattua.
	2. Tuomiokapituli kehottaa seurakuntia päivittämään valmiussuunnitelmansa ajan tasalle ja varautumaan Ukrainan kriisin tuomaan pitkäkestoiseen epävarmuuteen. Seurakuntien tulee kiinnittää erityistä huomiota henkiseen kriisinkestävyyteen.	Valmiussuunnitelmat ovat ajan tasalla. Seurakunnat ovat verkostoituneet valmiusasioissa alueensa viranomaistahojen kanssa.
	3. Tuomiokapituli rohkaisee seurakuntia uusiin avauksiin toiminnassa ja jäsenyyden vahvistamisessa sekä jäsenten hankinnassa.	Seurakuntien toimenpiteitä arvioi hiippakuntavaltuustosta koottu ryhmä, joka myöntää vuoden seurakunnallisesta teosta tunnustuspalkinnon.
	4. Tuomiokapituli kehittää toimintaansa Kirkon ympäristödiplomin mukaisesti ja tukee seurakuntia ympäristödiplomin hankkimisessa.	Tavoite on lisätä ympäristödiplomiseurakuntien määrää vuoden 2023 aikana Mikkelin hiippakunnassa 4-6 seurakunnalla.

Vaikuttavuuden arviointi

Hiippakunta ja sen seurakunnat tavoittavat yhä useamman alueensa yhteistyökumppanin, jotka puolestaan kokevat kirkon tärkeäksi kumppaniksi.

Vaikutusmittari: jäsenmäärän kehitys per kunnan väkiluku, yhteistyöverkostojen määrä ja laatu

Seurakuntien työ kestävän kehityksen puolesta ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on sijoitus tuleviin sukupolviin. Huoli planeettamme tilasta yhdistää monia toimijoita yhteiskunnassa ja globaalisti.

Vaikutusmittari: Kirkon energia- ja ilmastostrategian päämäärien toteutuminen

Osaamisen kehittäminen

Digi-taitojen osaamista on jatkuvasti kehitettävä seurakunnissa. Osaamisen on oltava riittävän laajalla pohjalla eikä vain muutamien yksittäisten työntekijöiden varassa.

Aiempaa useampien työntekijöiden on hallittava kestävän kehityksen periaatteita ja pystyttävä edistämään ekologista ajattelua seurakunnassa.

Henkiseen kriisinkestävyyteen on valmistauduttava koulutusten ja valmiusharjoitusten avulla.

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	57 508	118 345	147 780		
Maksutuotot	52 663	53 125	44 650		
Tuet ja avustukset	3 128	65 220	99 830		
Muut toimintatuotot	1 600		3 300		
Sisäiset tuotot	118				
Toimintakulut	-1 346 173	-1 425 926	-1 429 450		
Henkilöstökulut	-1 065 596	-1 117 100	-1 144 000		
Palkat ja palkkiot	-821 021	-864 600	-881 400		
Henkilösivukulut	-245 882	-255 500	-262 600		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	1 307	3 000			
Palvelujen ostot	-175 842	-227 075	-219 250		
Palvelun ostot - sisäiset	-375				
Vuokratkulut	-3 918	-1 000	-600		
Aineet ja tarvikkeet	-35 737	-22 300	-23 500		
Annetut avustukset	-63 059	-43 000	-40 500		
Muut toimintakulut	-1 646	-15 451	-1 600		
TOIMINTAKATE	-1 288 665	-1 307 581	-1 281 670	-1 281 670	-1 281 670

Hiippakunnan talousarviossa olevat toimitilat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	366	300	300		
Vuokratuotot		300	0		
Muut toimintatuotot	366		300		
Toimintakulut	-16 415	-21 300	-24 500		
Palvelujen ostot	-10 875	-14 800	-15 000		
Aineet ja tarvikkeet	-5 539	-6 500	-9 500		
TOIMINTAKATE	-16 049	-21 000	-24 200	-24 200	-24 200

2.2.6. Borgå stift / Porvoon hiippakunta**Stiftets nuläge och framtidsutsikter**

Borgå stift är grundat 1923 på språklig grund för församlingar med svenska som majoritetsspråk i den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Till stiftet hör för närvarande 47 församlingar indelade i 9 prosterier, med sammanlagt drygt 226 000 församlingsmedlemmar. Geografiskt följer stiftet de områden där finlandssvenskar bor, längs kusten från Karleby i norr till Åbo och därifrån österut till Lovisa. Tammerfors svenska församling och församlingarna på Åland hör till Borgå stift. Därtill hör svenska Olaus Petri församling och tyska församlingen Die Deutsche Gemeinde in Finnland till stiftet.

Borgå stift är ett av de sammanhållande banden för dem med svenska som modersmål. Samtidigt sammanhåller stiftet också olika delar av Svenskfinland: Österbotten, Åboland, Åland och Nyland. Stiftets framtid sammanhänger med dess befolkningsunderlag och möjligheten att fungera på sitt modersmål, landets andra officiella språk. För närvarande är det svenskspråkiga befolkningsunderlaget tämligen stabilt. Finlandssvenskarna uppgår till omkring 290 000 personer.

Stiftet är inne i en process där små församlingar sammanslås till större enheter för att de ekonomiska och personella resurserna ska räcka till. I dessa knappa tider måste

fastigheter säljas och personalen minskas i de flesta församlingar. Samtidigt är fortsatt rekrytering viktig för att garantera tillgången till kyrkliga arbetare i framtiden. Domkapitlet stöder och övervakar stiftets verksamhet som helhet.

De ekonomiska resurserna kommer fortsätta att krympa under 2023–2025. Det innebär en utmaning för stiftet, för dess verksamhet och personal. Samtidigt kommer minskade ekonomiska tillgångar att koncentrera verksamheten på kyrkans lagstadgade grunduppgifter och förutsättningarna att kunna utföra dessa. I detta läge är det viktigt att stiftet uppmärksammar sina medlemmar, de som finansierar församlingarnas och stiftets verksamhet.

Personalens omfattning och utveckling

Domkapitlet har en personalstyrka omfattande biskop samt 13 anställda. Personalen har tills vidare bibehållits på denna nivå, med beaktande av att domkapitlet i Borgå stift handhar både lagenlig förvaltning och utbildning samt den kyrkliga fortbildningen på svenska, vilket kräver större personresurser än i de finska domkapitlen. En minskning i personresurser skulle medföra ett större behov av köptjänster, vilket inte kan anses ändamålsenligt eller ekonomiskt försvarbart. Någon minskning i personresurser ingår inte i planen för år 2023–2025.

Verskamhetsplanen för 2023, målsättningar och budget

En jubileumskommitté fortsätter planera Borgå stifts 100 års jubileum. Jubileet ger en möjlighet att göra stiftet känt och att påverka bilden av Borgå stift i en positiv riktning.

Förändringar i församlingsstrukturen följs upp och stödåtgärder i form av arbetslagsutveckling och arbetshandledning sätts in vid behov. Mentorskapsprogrammet för nya kyrkoherdar i Borgå stift fortsätter. Mentorerna kallas som tidigare till sitt uppdrag av biskopen och mentorskapsprogrammet leds av biskopen tillsammans med stiftssekreteraren för personalvård.

Kyrkans svenskspråkiga personalutbildning, som stiftet ansvarar för, prioriteras fortsättningsvis. Biskopsmötets beslut och utvecklingen inom helhetskyrkan följs upp. Speciellt ledarskapsutbildningen utvecklas.

Rekryteringen sker kontinuerligt gällande alla kategorier av församlingsarbetare. Domkapitlet står i kontakt med de utbildande enheterna i Åbo, Vasa, Jakobstad och Helsingfors och följer upp utbildningen av präster, diakoner, ungdomsarbetsledare och kantorer. Möten mellan de studerande och stiftets ledning sker minst årligen.

Stiftet fäster speciell uppmärksamhet vid medlemmarna i stiftet och på vilket sätt dessa ska se sitt medlemskap som meningsfullt och vara beredda att genom kyrkoskatten stöda kyrkans liv i Borgå stift. Stiftet uppmärksammar medlemmarna och visar sin uppskattning över deras insats. Stiftet arbetar medlemsorienterat och stöder församlingarna i samma strävan. Stiftet drar slutsatser av projektet "Millennialernas kyrka."

Stiftets målsättningar för 2023

Tyngdpunkter	Målsättningar för 2023	Mätare/Kriterier för bedömning
Vilka tyngdpunkter befrämjas genom verksamheten? Öppna dörrar för gemensamt arbete och partnerskap (Kyrkans strategi, punkt 4) Stiftets medlemmar uppmärksammas och deras insats värdesätts Stiftet arbetar på att tidningen Kyrkpressen, som ett medlemsblad och en kontaktlänk, sänds till möjligast många medlemmar	1. Tyngdpunkten förskjuts från kyrkans anställda i riktning mot kyrkans medlemmar	Stiftets kommunikation och utbildning lyfter fram ett förnyat synsätt Svårt att mäta attitydförändring.
	2. Stiftets och församlingarnas information blir kommunikation	Kontakterna till församlingarna och dess medlemmar utformas så att växelverkan blir möjlig
	3. Frivilligarbetet i församlingarna stimuleras	Utbildning och sakkunskap ges från stiftet
	4. Förtroendeorganen i stiftet och församlingarna ges genom utbildning en mera kreativ roll, i tillägg till den lagstadgade rollen	Församlingarna uppmuntras att se de förtroendevalda som en speciell resurs i församlingslivet
	5. Medlemmarna ges en mera aktiv roll i stiftets och församlingarnas strategiarbete	Församlingarna uppmuntras att höra och värdesätta sina medlemmars synpunkter på framtidens kyrka

Bedömning av verkan

Vilken verkan följer, för kyrkan och församlingsmedlemmarna, för samhällets olika aktörer och människornas välbefinnande, om målsättningarna förverkligas? Med hjälp av vilka mätare kunde dessa önskvärda verkningar följas upp?

Medlemskapet i kyrkan skulle stärkas och benägenheten att skriva ut sig skulle minska

Medlemmarna skulle stärkas i sin tillhörighet och vilja att göra något för kyrkan

Medlemmarna skulle se en ny mening i sitt vardagliga arbete, som en del av Guds skaparverk (kallel-sen)

Svårt att hitta mätare för detta. Kanske att utskrivningarna skulle minska på sikt.

Att utveckla kunnandet

Ett hurudant kunnande behövs för att förverkliga målsättningarna och de förväntade följderna?

En förändring av det som stiftet och församlingarna gör förutsätter nytt kunnande, men framför allt en attitydförändring. En ny attityd kan stärkas genom den utbildning som stiftet ansvarar för och förverkligar. Genom utbildning kan ges en kyrko- och församlingssyn som svänger perspektivet från producent-konsumentmönstret till ett mera integrerat synsätt, där medlemmarna bygger kyrka tillsammans. Här förutsätts att de som nu har makten i kyrka och församling ser över sitt maktföreträdere, för att ge rum för kyrkans medlemmar att ta en mera aktiv och skapande roll i kyrkan. Här förutsätts vidare att lämna vanan att tänka "vi och dem", innanför och utanför i relation till medlemmarna. Här förutsätts slutligen att kyrkans anställda kan se församlingsmedlemmarnas dagliga arbete som en Guds kallelseuppgift i samhället.

Förvaltning 2023–2025

Domkapitlet ska sköta stiftets verksamhet, förvaltning och ekonomi samt prästernas personalärenden. I dessa uppgifter fungerar domkapitlet även som övervakande myndighet. Som övervakande myndighet erbjuder domkapitlet stöd för anställda, församling och samfälligheter genom beslut, juridisk rådgivning och personalutbildning. Den situation som uppstått genom pandemin påverkar fortsättningsvis det arbete som utförs i församlingarna. Stiftets omfattande geografiska område utgör en utmaning för utförande av ämbetsverkets arbetsuppgifter, vilket även gäller åtgärder som vidtas i samband med biskopsvisitationer.

Ekonomiplan 2023–2025

Den ekonomiska situationen i kyrkan föranleder fortsättningsvis sparbehov också på stiftsnivå. Enligt direktiv för år 2023 ska domkapitlet spara 25 000 €, men får i gengäld sedan 1 % mer i verksamhetsbidrag. Borgå domkapitel erhåller 1 263 400 € i verksamhetsbidrag för år 2023. Domkapitlets budgetram krympte åren 2021–2022

med 6 %, vilket innebar en sänkning av domkapitlets budgetram med 43 000 € inom loppet av två år. Sparbehovet tär märkbart på domkapitlets verksamhetsmöjligheter, också med beaktande av att domkapitlet svarar för svenskspråkig fortbildning av kyrkligt anställda. Under år 2023 firar stiftet sitt 100-årsjubileum. Domkapitlet har av kyrkostyrelsen ansökt om ett extra anslag (40 000 €) för jubiléet, vilket inte ingår i rambudgeten.

Bokföringen i kyrkan har förenhetligats så att samma kontoplan gälla myndigheter inom kyrkan. De budgeterade anslagen för biskop och stiftssekreterare är:

Biskopens representation	7 500 €
Församlingsdiakoni	9 250 €
Gudstjänstliv och musik	9 250 €
Stiftsfullmäktige	9 250 €
Mission och internationellt arbete	9 250 €
Personalvård och -utbildning	9 250 €
Personalutbildning	18 000 €

Porvoon hiippakunta

Hiippakunnan nykytilanne ja tulevaisuudennäkymät

Porvoon hiippakunta on perustettu vuonna 1923 kielellisellä perusteella Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnille, joissa ruotsi on enemmistön kieli. Hiippakuntaan kuuluu tällä hetkellä 47 seurakuntaa, jotka on jaettu yhdeksään rovastikuntaan ja joissa on yhteensä yli 226 000 jäsentä. Maantieteellisesti hiippakunta seuraa suomenruotsalaisten asuinalueita rannikkoa pitkin pohjoisesta Kokkolasta Turkuun ja siitä itään Loviisaan. Tampereen ruotsalainen seurakunta ja Ahvenanmaan seurakunnat kuuluvat Porvoon hiippakuntaan. Lisäksi hiippakuntaan kuuluvat ruotsalainen Olaus Petrin seurakunta ja saksalainen seurakunta Deutsche Gemeinde in Finnland.

Porvoon hiippakunta on yksi niitä, joiden äidinkieli on ruotsi, yhdistävä side. Samalla hiippakunta kokoaa yhteen myös Suomen ruotsinkielisten alueiden eri osia: Pohjanmaa, Turunmaa, Ahvenanmaa ja Uusimaa. Hiippakunnan tulevaisuus on yhteydessä sen väestöpohjaan ja mahdollisuuteen toimia omalla äidinkielellään, maan toisella virallisella kielellä. Tällä hetkellä ruotsinkielinen väestöpohja on melko vakaa. Suomen-ruotsalaisia on noin 290 000.

Hiippakunnassa on käynnissä prosessi, jossa pieniä seurakuntia yhdistetään suuremmiksi yksiköiksi, jotta taloudelliset ja henkilöstöresurssit riittävät. Näinä niukkoina aikoina kiinteistöjä joudutaan myymään ja henkilöstöä joudutaan vähentämään useimmissa seurakunnissa. Samalla rekrytoinnin jatkaminen on tärkeää kirkon työntekijöiden saatavuuden takaamiseksi tulevaisuudessa. Tuomiokapituli tukee ja valvoo hiippakunnan toimintaa kokonaisuudessaan.

Taloudelliset resurssit vähenevät edelleen vuosina 2023–2025. Se on haaste hiippakunnalle, sen toiminnalle ja henkilöstölle. Taloudellisen varallisuuden väheneminen johtaa myös siihen, että toiminta on keskitettävä kirkon lakisääteisiin perustehtäviin ja niiden toteuttamisedellytyksiin. Tässä tilanteessa on tärkeää, että hiippakunta keskittyy jäseniinsä, seurakuntien ja hiippakunnan toiminnan rahoittajiin.

Henkilöstön määrä ja kehittäminen

Tuomiokapitulin henkilöstövahvuuteen kuuluu piispan lisäksi 13 työntekijää. Henkilöstömäärä on toistaiseksi pysynyt tällä tasolla, sillä Porvoon hiippakunnan tuomiokapituli hoitaa sekä lakisääteistä hallintoa ja koulutusta että ruotsinkielistä kirkollista täydennyskoulutusta, mikä vaatii enemmän henkilöstöresursseja kuin muilla Suomen tuomiokapituleilla on. Henkilöstöresurssien vähentäminen aiheuttaisi suurempaa ostopalvelujen tarvetta, mitä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena tai taloudellisesti perusteltuna. Vuosien 2023–2025 suunnitelmaan ei sisälly henkilöstöresurssien vähentämistä.

Toimintasuunnitelma vuodelle 2023, tavoitteet ja talousarvio

Juhlatoimikunta jatkaa Porvoon hiippakunnan 100-vuotisjuhlavuoden suunnittelua. Juhla tarjoaa mahdollisuuden tehdä hiippakuntaa tunnetuksi ja vaikuttaa myönteisesti kuvaan Porvoon hiippakunnasta.

Seurakuntarakenteen muutoksia seurataan ja tuetaan tarvittaessa kehittämällä työyhteisöjä ja tarjoamalla työnohjausta. Porvoon hiippakunnan uusien kirkkoherrojen mentorointiohjelma jatkuu. Kuten tähänkin saakka, piispa kutsuu mentorit tehtävään ja johtaa mentorointiohjelmaa yhdessä henkilöstöhuollon hiippakuntasihteerin kanssa.

Hiippakunnan vastuulla olevaa kirkon ruotsinkielistä henkilöstökoulutusta pidetään edelleen ensisijaisena. Piispainkokouksen päätöksiä ja kokonaiskirkon kehitystä seurataan. Erityisesti johtamiskoulutusta kehitetään.

Rekrytointia tehdään jatkuvasti kaikissa seurakuntien työntekijöiden ryhmissä. Tuomiokapituli on yhteydessä Turun, Vaasan, Pietarsaaren ja Helsingin koulutusta tarjoaviin yksiköihin ja seuraa pappien, diakonien, nuorisotyönohjaajien ja kanttorien koulutusta. Opiskelijat ja hiippakunnan johto tapaavat toisiaan vähintään kerran vuodessa.

Hiippakunta kiinnittää erityistä huomiota jäseniinsä ja siihen, miten he kokisivat jäsenyytensä mielekkääksi ja olisivat valmiita tukemaan kirkollista elämää Porvoon hiippakunnassa kirkollisveroa maksamalla. Hiippakunta huomioi jäsenet ja osoittaa arvostavansa heidän panostaan. Hiippakunta toimii jäsenlähtöisesti ja tukee seurakuntia samassa pyrkimyksessä. Hiippakunta tekee johtopäätökset Millenniaalien kirkko -hankkeesta.

Hiippakunnan tavoitteet vuodelle 2023

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit/Arviointikriteerit
Mitä painopisteitä toiminnalla edistetään? Avoimet ovet yhteistyölle ja kumppanuudelle (Kirkon strategia, kohta 4) Hiippakunnan jäsenet huomioidaan ja heidän panostaan arvostetaan Hiippakunta pyrkii lähettämään Kyrkpressen-lehden (jäsenlehti ja yhteydenotto-linkki) mahdollisimman monelle jäsenelle	1. Painopiste siirtyy kirkon työntekijöistä kirkon jäseniin	Hiippakunnan viestinnässä ja koulutuksessa tuodaan esiin uutta näkemystä Asennemuutosta on vaikea mitata.
	2. Hiippakunnan ja seurakuntien tiedotuksesta tulee viestintää	Yhteydet seurakuntiin ja niiden jäseniin luodaan niin, että vuorovaikutus on mahdollista
	3. Vapaaehtoistyötä seurakunnissa edistetään	Hiippakunta tarjoaa koulutusta ja asiantuntemusta
	4. Hiippakunnan ja seurakuntien luottamuselimille annetaan koulutuksen myötä luovempi rooli, lakisääteisen roolin lisäksi	Seurakuntia kannustetaan näkemään luottamushenkilöt erityisenä voimavarana seurakuntaelämässä
	5. Jäsenille tarjotaan aktiivisempi rooli hiippakunnan ja seurakuntien strategiatyössä	Seurakuntia kannustetaan kuulemaan ja arvostamaan jäsentensä näkemyksiä tulevaisuuden kirkosta

Vaikutusten arviointi

Kirkon jäsenyys vahvistuisi ja kirkosta eroaminen vähenisi

Jäsenten kuuluminen kirkkoon ja halu tehdä jotakin kirkon hyväksi vahvistuisi

Jäsenet näkisivät uutta merkityksellisyyttä jokapäiväisessä työssään osana Jumalan luomistyötä (kutsumus)

Tähän on vaikea löytää mittareita. Kirkosta eroaminen saattaisi pitkällä aikavälillä vähentyä.

Osaamisen kehittäminen

Hiippakunnan ja seurakuntien toiminnan muuttaminen edellyttää uutta osaamista, mutta ennen kaikkea asennemuutosta. Uutta asennetta voidaan vahvistaa hiippakunnan vastuulla olevalla ja sen toteuttamalla koulutuksella. Koulutuksen kautta voidaan tuoda esiin sellainen näkemys kirkosta ja seurakunnasta, jossa perspektiivi siirtyy tuottaja-kuluttajamallista integroidumpaan näkemykseen, jossa jäsenet rakentavat kirkkoa yhdessä. Edellytyksenä on, että ne, joilla nyt on valta kirkossa ja seurakunnassa, tarkastelevat valtaansa antaakseen kirkon jäsenille mahdollisuuden aktiivisempaan ja luovampaan rooliin kirkossa. Lisäksi edellytetään ”me ja he” - ja ”sisäpuolella ja ulkopuolella” -ajattelutavoista luopumista suhteessa jäseniin. Lopuksi edellytetään, että kirkon työntekijät näkevät seurakuntalaisten päivittäisen työn Jumalan kutsumustehtävänä yhteiskunnassa.

Hallinto 2023–2025

Tuomiokapitulin tehtävänä on hoitaa hiippakunnallista toimintaa, hallintoa ja taloutta sekä papiston henkilöstöasioita. Näissä tehtävissä tuomiokapituli toimii myös valvovana viranomaisena. Valvovana viranomaisena tuomiokapituli tarjoaa tukea työntekijöille, seurakunnalle ja seurakuntayhtymille päätöksillä, oikeudellisella neuvonnalla ja henkilöstökoulutuksella. Pandemian aiheuttama tilanne vaikuttaa edelleen seurakunnissa tehtävään työhön. Hiippakunnan laaja maantieteellinen alue aiheuttaa haasteen viraston työtehtävien suorittamiselle, mikä koskee myös piispantarkastusten yhteydessä toteutettavia toimenpiteitä.

Taloussuunnitelma 2023–2025

Kirkon taloudellinen tilanne aiheuttaa edelleen säästötarpeita myös hiippakunnan tasolla. Vuoden 2023 ohjeistuksen mukaan tuomiokapitulien on säästettävä 25 000 euroa, mutta ne saavat vastineeksi yhden prosentin enemmän toiminta-avustusta. Porvoon tuomiokapituli saa 1 263 400 euroa toiminta-avustusta vuodelle 2023. Tuomiokapitulin rahoituskehys supistui vuosina 2021–2022 kuusi prosenttia eli 43 000 euroa. Säästötarve heikentää merkittävästi tuomiokapitulin toimintamahdollisuuksia ottaen myös huomioon, että tuomiokapituli vastaa kirkon työntekijöiden ruotsinkielisestä täy-

dennyskoulutuksesta. Vuonna 2023 hiippakunta viettää 100-vuotisjuhlaansa. Tuomio-
kapituli on hakenut Kirkkohallitukselta juhlaa varten (40 000 euroa) ylimääräistä mää-
rärahaa, joka ei sisälly kehystalousarvioon.

Kirkon kirjanpitoa on yhtenäistetty siten, että sama tililuettelo koskee kirkon viran-
omaisia. Piispan ja hiippakuntasihteerin budjetoidut määrärahat ovat seuraavat:

Piispan edustus	7 500 €
Seurakunnan diakonia	9 250 €
Jumalanpalvelustoiminta ja musiikki	9 250 €
Hiippakuntavaltuusto	9 250 €
Lähetystyö ja kansainvälinen työ	9 250 €
Henkilöstöhuolto ja -koulutus	9 250 €
Henkilöstökoulutus	18 000 €

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	53 265	85 800	76 000		
Korvaukset	9 500				
Maksutuotot	19 743	58 800	54 000		
Vuokratuotot	0				
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	6 030	21 000	16 000		
Tuet ja avustukset	3 343	3 000	3 000		
Muut toimintatuotot	14 649	3 000	3 000		
Sisäiset tuotot					
Toimintakulut	-1 403 974	-1 361 600	-1 339 400		
Henkilöstökulut	-1 103 490	-1 111 600	-1 112 400		
Palkat ja palkkiot	-865 951	-851 600	-855 400		
Henkilösivukulut	-237 540	-260 000	-257 000		
Henkilöstökulujen oikaisuerät					
Palvelujen ostot	-205 505	-169 000	-157 200		
Palvelun ostot - sisäiset	-1 440	0			
Vuokratulot	-3 444	-500	-500		
Aineet ja tarvikkeet	-33 904	-24 500	-23 300		
Annetut avustukset	-55 825	-55 000	-45 000		
Muut toimintakulut	-367	-1 000	-1 000		
TOIMINTAKATE	-1 350 709	-1 275 800	-1 263 400	-1 263 400	-1 263 400

Hiippakunnan talousarviossa olevat toimitilat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	19 809	19 800	19 800		
Vuokratuotot	19 809	19 800	19 800		
Toimintakulut	-125 410	-138 300	-170 100		
Henkilöstökulut	-10 961	-33 400	-42 100		
Palkat ja palkkiot	-8 971	-24 900	-32 400		
Henkilösivukulut	-1 989	-8 500	-9 700		
Palvelujen ostot	-10 730	-7 200	-10 200		
Vuokrakulut	-63 696	-64 000	-66 900		
Aineet ja tarvikkeet	-40 023	-33 700	-50 900		
TOIMINTAKATE	-105 602	-118 500	-150 300	-150 300	-150 300

2.2.7. Kuopion hiippakunta**Johdanto**

Kuopion hiippakunta edistää kirkon tehtävää ja ykseyttä sekä tukee hiippakunnan seurakuntia niiden tehtävässä.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko tunnustaa sitä Raamattuun perustuvaa kristillistä uskoa, joka on lausuttu kolmessa vanhan kirkon uskontunnustuksessa sekä luterilaisissa tunnustuskirjoissa. Kirkon tunnustus ilmaistaan lähemmin kirkkojärjestyksessä. (KL 1:1 §) Tunnustuksensa mukaisesti kirkon tehtävänä on julistaa Jumalan sanaa ja jakaa sakramentteja sekä toimia muutenkin kristillisen sanoman levittämiseksi ja lähimmäisenrakkauden toteuttamiseksi. (KL 1:2 §)

Piispa johtaa hiippakuntansa hallintoa ja toimintaa sekä ylimpänä kaitsijana valvoo seurakuntia ja pappeja. Piispa vaalii kirkon ykseyttä ja edistää kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnassa. Hän toimittaa vihkimyksiä ja virkaanasettamisia, edistää hyvää työyhteysttä seurakunnissa ja valvoo, että papit ja seurakuntien muut viranhaltijat

ja työntekijät ovat oppinsa puolesta nuhteettomia ja käyttäytyvät elämässään kristillisesti. Näiden edistämiseksi hän toimittaa myös tarkastuksia hiippakuntansa seurakunnissa. (KL 18:1 §, KJ 18:1 §, KJ 18:4-5 §)

Tuomiokapituli hoitaa hiippakunnassa kirkollista hallintoa, toimintaa ja taloutta. Tuomiokapitulin tehtävänä on edustaa kirkkoa hiippakunnan asioissa, tukea ja valvoa seurakuntien toimintaa ja hallintoa, hoitaa papiston henkilöstöasioita sekä valmistella ja toimeenpanna hiippakuntavaltuustossa käsiteltäviä asioita. Seurakuntien ja niiden henkilöstön tukeminen ja ohjaus ovat hallinnollisten päätösten ohella tuomiokapitulin keskeistä toimintaa. (KL 19:1 §, KJ 19:1 §)

Hiippakuntavaltuusto tukee ja edistää kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnassa ja sen seurakunnissa. Hiippakuntavaltuusto hyväksyy vuosittain hiippakunnan toiminta- ja taloussuunnitelman sekä talousarvion. Se hyväksyy hiippakunnan edellisen tilikauden toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen sekä perustaa ja lakkauttaa useimmat tuomiokapitulin virat. (KL 17b luku)

Kuopion hiippakunnan alue on laaja ja kuuluu taloudellisesti haasteelliseen Itä-Suomeen, jossa väestön ikääntyminen ja muuttoliike vaikuttavat suuresti seurakuntien toimintaan ja resursseihin. Vuonna 2022 hiippakuntaan kuuluu 44 seurakuntaa, joissa kirkon jäseniä on hieman alle 350 000. Hiippakunnan alueella sekä väestön määrä että kirkon jäsenten määrä on laskeva. Seurakuntien työntekijöitä on noin 1 000. Seurakuntien ja niiden työntekijöiden määrässä on odotettavissa muutoksia kirkon niukkeenevan talouden johdosta. Seurakuntien taloutta rasittavat monin paikoin suuret kiinteistöhoitokulut. Lähivuosina on odotettavissa seurakuntien yhdistymisiä ja erilaisen yhteistyön lisääntymistä. Oman haasteensa muodostavat pitkät välimatkat. Tuomiokapitulille tärkeää on toimivan yhteistyön aikaansaaminen tuomiokapitulin, seurakuntien ja vuonna 2023 toimintansa aloittavien kolmen hyvinvointialueen välillä. Tuomiokapitulin toiminnalle haastetta tuo myös toiminnan uudelleen järjestely mahdollisten henkilövähennysten takia.

Henkilöstömäärä ja sen kehitys

Henkilöstön määrä tuomiokapitulissa on 10. Suunnitelmakaudella 2023–2025 ei ole mahdollista henkilöstömäärän kasvuun. Keväällä 2022 käytyjen Tuta-neuvottelujen yhteydessä on todettu, että yhden henkilötyövuoden vähennys toteutetaan vuoden 2024 aikana. Taloustilanteen salliessa on silti joskus tarpeen palkata lisätyövoimaa erilaisiin projekteihin.

Vuoden 2023 toiminta

Tuomiokapituli hoitaa kaikissa olosuhteissa ensisijaisesti edellä mainitut laissa sille määrättyt tehtävät. Vuosittaisten painopisteasettelujen osalta vuonna 2023 siirrytään aiemmasta toimintalinjauksesta kesäkuussa 2022 hyväksyttävään toimintalinjaukseen vuosille 2023–2027. Sen mukaisesti:

1. Vahvistamme seurakuntien jumalanpalveluselämää siten, että se läpäisee seurakunnan diakonian, kasvatuksen, lähetysten ja kaiken muun toiminnan.
 - a. tuemme kirkkotilojen kehittämistä yhteisöjen keskuksiksi kirkkotilatyöryhmän mietinnön ”Saman katon alle” pohjalta
 - b. edistämme seurakuntien jumalanpalveluselämän ja muun hengellisen toiminnan saavutettavuutta
2. Tuemme seurakuntia siten, että niillä on toiminnalliset, taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset toimia. Arvioinnin apuna käytetään kriisiytyvän seurakunnan mitta-areita. Niiden pohjalta puutumme tarvittaessa seurakuntien tilanteeseen aktiivisesti ja tuemme seurakuntia muutoksessa.
 - a. Tuemme seurakuntien johtamista ja johtajia. Vahvistamme taloushallinnon tukea hiippakunnan seurakunnille. Järjestämme talouden ja hallinnon koulutusta yhdessä Kirkkohallituksen ja muiden toimijoiden kanssa.
 - b. Tuomiokapituli toimii siten, että työyhteisöjen ja työhyvinvoinnin kehittämisen seurakunnissa on jatkuvaa toimintaa, ja ongelmien osalta noudatetaan varhaisen puuttumisen mallia.
3. Edistämme seurakuntien verkostoitumista ja yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa.
 - a. seurakunnat tunnustetaan toimijoina hyvinvointialueilla. Seurakuntien perustoiminta voi liittyä osaksi hyvinvointialueiden ja kuntien palvelukokonaisuuksia.
 - b. hoidamme kirkon hengellistä tehtävää yhteistyössä kirkollisten järjestöjen ja herätysliikkeiden kanssa.
 - c. Edistämme uskonnonvapauden toteutumista oppilaitoksissa, puolustusvoimissa ja vankiloissa sekä muutoin yhteiskunnassa.
4. Kannustamme seurakuntia kestävä kehityksen edistämiseen.
 - a. pyrimme siihen, että toimintalinjauksen lopussa yhä useammalla Kuopion hiippakunnan seurakunnalla on kirkon ympäristödiplomi
5. Toimimme yhteistyössä Jordanian ja Pyhän maan evankelisluterilaisen kirkon kanssa.
 - a. uudistamme toimikauden aikana kumppanuussopimuksen siten, että kumppanuuskirkkojen seurakuntien vuorovaikutus vahvistuu.

Piispan tarkastuksia käytetään näiden tavoitteiden edistämisessä. Toimintalinjauksen tavoitteiden ja keskeisten kehityshankkeiden toteutumista arvioidaan vuosittain.

Vuoden 2023 hiippakuntakohtaiset tavoitteet

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
Vahvistamme seurakuntien jumalanpalveluselämää. Tuemme seurakuntia siten, että niillä on toiminnalliset, taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset toimia. Edistämme seurakuntien verkostoitumista ja yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Kannustamme seurakuntia kestävän kehityksen edistämiseen. Toimimme yhteistyössä Jordanian ja Pyhän maan evankelisluterilaisen kirkon kanssa.	1. Tuemme kirkkotilojen kehittämistä yhteisöjen keskuksiksi kirkkotilatyöryhmän mietinnön ”Samman katon alle” pohjalta.	Tuomiokapituli on tietoinen jo toteutetuista tai vireillä olevista kirkkotiloihin kohdistuneista muutoksista.
	2. Työyhteisöjen ja työhyvinvoinnin kehittäminen seurakunnissa on jatkuvaa toimintaa, ja ongelmien osalta noudatetaan varhaisen puuttumisen mallia.	Piispantarkastuksessa annettujen kehittämistehtävien toteutuminen. Kokemukset seurakuntien konsultoinneista.
	3. Seurakunnat tunnistetaan toimijoina hyvinvointialueilla.	Hyvinvointialueiden keskeisiltä toimijoilta ja seurakunnilta pyydetty palaute.
	4. Yhä useammalla Kuopion hiippakunnan seurakunnalla on kirkon ympäristödiplomi.	Ympäristödiplomien määrä.
	5. Uudistamme kumppanuussopimuksen siten, että kumppanuuskirkkojen seurakuntien vuorovaikutus vahvistuu.	Uusi kumppanuussopimus on solmittu vuoden 2023 aikana

Vaikuttavuuden arviointi

Seurakunnissa yhteisöllisyys on lisääntynyt. Hiippakunnan alueella seurakunnat ja hyvinvointialueen muut toimijat toimivat hyvässä yhteistyössä alueen asukkaiden parhaaksi.

Vaikutusmittarina yhteistyöverkostojen määrä ja laatu.

Osaamisen kehittäminen

Hyvinvointialueiden toimintaan perehtyminen.

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	21 562	38 700	29 600		
Maksutuotot	6 083	22 200	21 100		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	11 882	14 000	6 000		
Tuet ja avustukset	2 417	2 500	2 500		
Muut toimintatuotot	1 179				
Toimintakulut	-1 138 450	-1 225 729	-1 178 520		
Henkilöstökulut	-943 022	-949 545	-965 500		
Palkat ja palkkiot	-725 691	-730 900	-743 000		
Henkilösivukulut	-217 332	-218 645	-222 500		
Henkilöstökulujen oikaisuerät					
Palvelujen ostot	-126 056	-192 500	-164 400		
Palvelun ostot - sisäiset					
Vuokratulut	-2 829	-2 400	-2 500		
Aineet ja tarvikkeet	-26 813	-17 900	-17 520		
Annetut avustukset	-39 401	-38 000	-28 000		
Muut toimintakulut	-330	-25 384	-600		
TOIMINTAKATE	-1 116 888	-1 187 029	-1 148 920	-1 148 920	-1 148 920

Hiippakunnan talousarviossa olevat toimitilat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	20 851		21 000		
Vuokratuotot	20 851		21 000		
Toimintakulut	-102 007	-100 200	-107 600		
Palvelujen ostot	-25 287	-25 500	-30 500		
Vuokratulut	-64 785	-65 000	-65 000		
Aineet ja tarvikkeet	-9 569	-8 700	-10 500		
Muut toimintakulut	-2 365	-1 000	-1 600		
TOIMINTAKATE	-81 155	-100 200	-86 600	-86 600	-86 600

2.2.8. Lapuan hiippakunta

Johdanto

Kirkkolain 17 b luvun 1 §:n mukaan hiippakuntavaltuuston tehtävänä on hyväksyä vuosittain hiippakunnan toiminta- ja taloussuunnitelma sekä talousarvio. Kirkkohallituksen täysistunto on kokouksessaan 19.4.2022 päättänyt Kirkon keskusrahastomaksulla rahoitetun toiminnan vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023–2025 toiminta- ja taloussuunnitelman laadintaperiaatteista. Samalla se totesi, että yksityiskohtaiset laadintaohjeet toimitetaan hiippakunnille huhtikuun loppuun mennessä. Lapuan hiippakunnan toimintasuunnitelma on laadittu näiden Kirkkohallituksen talousosastolta annettujen ohjeiden mukaisesti. Ohjeet määrittävät toimintasuunnitelman muodosta eli rakenteesta, väliotsikoista, tavoitteiden asettamisen menettelystä, pituudesta, tekstimuotoiluista sekä taulukosta.

Lapuan hiippakunnan toiminta-ajatus, tehtävät ja vastualueet

Tuomiokapituli hoitaa hiippakunnallista toimintaa, hallintoa ja taloutta. Se tukee ja valvoo seurakuntien toimintaa ja hallintoa. Tuomiokapituli hoitaa papiston henkilöstöasioita ja valvoo heidän ja seurakunnan muiden työntekijöiden tehtävien hoitoa. Se valmistelee ja panee täytäntöön hiippakuntavaltuuston päätökset. Lisäksi tuomiokapituli vahvistaa seurakuntien toimintaedellytyksiä alueellaan. Tuomiokapitulin toimintaa ohjaavat perinteiset kristilliset hyveet: usko, toivo ja rakkaus (1. Kor. 13:13).

Lapuan hiippakunnan vuoteen 2026 suuntaava strategia hyväksyttiin hiippakuntavaltuustossa helmikuussa 2021. Strategia linjaa tuomiokapitulin ja sen henkilöstön päätöksentekoa, toiminnan suunnittelua ja arkista työtä. Strategiassa viestitään seurakunnille ja yhteistyökumppaneille hiippakunnan lähivuosien keskeisistä painopisteistä. Samalla kutsutaan seurakuntia kulkemaan yhteiseen suuntaan.

Hiippakunnan lähivuosien strategisissa tavoitteissa liitytään kirkon yhteiseen Ovet auki-strategiaan. Kaikessa hiippakunnan työssä toimitaan, keskustellaan ja viestitään rohkeasti kristillisen sanoman pohjalta. Tuomiokapitulin työ rakentuu luottamuksen, yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen varaan.

Tuomiokapituli kannustaa seurakuntia strategiseen ajatteluun ja tukee muutosjohtamista. Hiippakunnan omaa toimintaa suunnitellaan ja seurakuntia konsultoidaan etsittäen erilaisia näkökulmia ja suhtaudutaan avoimesti uusiin ideoihin ja kokeiluihin.

Tulevaisuutta pohdittaessa tuodaan selkeästi esiin muutospaineet, mutta samanaikaisesti vähennetään tietoisesti huoli- ja pelkopuhetta. Kaiken toiminnan eettisyyteen ja ekologisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Katsaus suunnitelmakauteen 2023–2025: toimintaympäristön muutokset, keskeiset riskit ja mahdollisuudet

Hiippakunnan alueella väestö vähenee ja vanhenee. Lisäksi on havaittavissa kaupungistumis- ja keskittymiskehitystä. Tilastokeskuksen kuntaryhmittelyssä kunnat jaetaan kaupunkimaisiin, taajaan asuttuihin ja maaseutumaisiin kuntiin. Lapuan hiippakunnassa on näitä kaikkia. Lähivuosina alueellinen eriytyminen ja erilaistuminen kiihtyy. Maahanmuuton ja vieraskielisen väestön lisääntyminen näkyy entistä useammilla paikkakunnilla.

Edellä mainitun kehityksen ohella on otettava huomioon monipaikkaisuus. Monipaikkaisuudella tarkoitetaan sitä, että ihmisten elinympäristöjä leimaavat yhä vahvemmin useat merkitykselliset paikat sekä liikkuminen niiden välillä. Monipaikkaiseen asumiseen voivat johtaa niin työhön, opiskeluun, vapaa-aikaan, perhe-elämään kuin parisuhteeseen liittyvät syyt. Monipaikkaisuuden arvioidaan lisääntyvän entisestään muun muassa etätyömahdollisuuksien kehityksen myötä. Tämä voi merkittäväällä tavalla vaikuttaa maaseudun elinvoimaan ja yhteisöihin, myös seurakuntiin.

Lapuan hiippakunta ulottuu kolmen maakunnan alueelle: Pohjanmaalle, Etelä-Pohjanmaalle ja Keski-Suomeen. Vuonna 2022 Lapuan hiippakunnassa on 40 seurakuntaa ja 37 seurakuntataloutta. Toimintasuunnitelmaa valmisteltaessa päätöksentekovaiheessa on kolme seurakuntaliitosprosessia. Mikäli Kirkkohallitus tekee niistä esitysten mukaiset päätökset, hiippakunnan seurakuntien määrä vähenee neljällä vuoden 2023 alussa.

Tuomiokapitulin henkilöstö ja hiippakunnan organisaatiokonsulttien verkosto tukevat seurakuntien muutosprosesseja sekä hallinnon järjestämisen, työyhteisömuutosten että hyvän johtajuuden näkökulmista. Seurakuntaliitostilanteet tarjoavat monia mahdollisuuksia, mutta sisältävät myös riskejä uuden organisaation käynnistämiseen ja toimintakulttuurin kehittämiseen liittyen.

Henkilöstömäärä ja sen kehitys

Vuonna 2023 Lapuan tuomiokapitulin palveluksessa on 11 viranhaltijaa: piispa, hiippakuntadekaani, lakimiesasessori, hiippakuntapastori, neljä asiantuntijaa, piispan sihteeri, toimistos sihteeri ja Lapuan piirin kuurojenpappi. Lisäksi tuomiokapitulin työyhteisöön kuuluvat kuntoutussihteeri ja liikuntapappi, joka toimii Kuortaneen Urheiluopiston palkkaamana ja työnjohdon alla. Taloudellisten resurssien niukkeneminen edellyttää tuomiokapitulin tehtävien määrätietoista priorisointia, toimintakulttuurin ja työn teon tapojen uudistamista sekä yhteistyöverkostojen vahvistamista. Pidemmällä tähtäimellä henkilötyövuosien määrää on tarkoitus vähentää yhdellä siinä vaiheessa, kun se on luontaisen poistuman kautta mahdollista.

Vuoden 2023 toiminta, tavoitteet ja mittarit

Hiippakunnan keskeisiä toiminnallisia painopisteitä vuonna 2023 ovat:

1. Vietämme uskonnonvapauden 100-vuotisjuhlavuotta
 - Nostamme esiin positiivisen uskonnonvapauden teemoja ja teemme uskonnonvapauden merkitystä näkyväksi uutiskirje Lehtisessä, webinaareissa, starttipäivässä, henkilöstökoulutuksissa, eri verkostoissa ja julkisessa keskustelussa.
 - Kannustamme seurakunnan työntekijöitä tarttumaan rohkeasti Raamattuun: lukemaan, pohtimaan ja kertomaan toisille, mitä ajatuksia luettu herättää. Pidämme tuomiokapitulin järjestämissä tilaisuuksissa esillä piispainkirjeitä Raamattu (2021) ja Rukous (2023).
2. Edistämme hyvää hallintokulttuuria ja verkostoitumista
 - Järjestämme piispantarkastukset Kauhajoen, Vähänkyrön ja Toivakan seurakunnissa sekä Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa.
 - Koulutamme seurakuntien työntekijöitä ja luottamushenkilöitä uuden kirkkolainsäädännön käyttöönotossa ja soveltamisessa. Tuemme seurakuntia uusien luottamushenkilöiden perehdyttämisessä.
 - Etsimme ennakkoluulottomasti yhdessä seurakuntien kanssa rakenneratkaisuja, joilla voidaan parhaiten turvata seurakuntien työ hiippakunnan kaikissa osissa.
 - Tuemme seurakuntien keskinäistä verkostomaista yhteistyötä. Lisäksi rohkaisemme seurakuntia verkostoitumaan eri toimijoiden, muun muassa hyvinvointialueiden, kuntien, järjestöjen, oppilaitosten ja neljän sektorien toimijoiden kanssa.
3. Tuemme Aikuisten polut -mallin käyttöönottoa
 - Aikuisten polut -mallin tavoite on ohjata seurakuntia toimimaan niin, että ihmiset kokevat uskon, toivon ja rakkauden elämänsä voimavaraksi ja halutessaan löytävät seurakunnan itselleen merkityksellisellä tavalla.
 - Kannustamme seurakuntia Aikuisten polut -mallin hyödyntämiseen ja tuomiokapitulin järjestämissä tilaisuuksissa pyrimme lisäämään ymmärrystä eri sukupolvien uskonnollisuudesta ja uskonnottomuudesta.
 - Koulutusten ja konsultoinnin keinoin edistämme seurakuntien ihmislähtöistä, monimuotoista ja ihmisille merkityksellistä toimintakulttuuria.
4. Avaamme luottavaisesti ovia tulevaisuuteen

- Ylläpidämme toivon näkökulmaa kaikessa tuomiokapitulin työssä, tilaisuuksissa ja verkostoissa. Rohkaisemme seurakuntien työntekijöiden toimimaan rauhan ja toivon rakentajina.
- Muistutamme seurakuntia ja seurakuntalaisia kansainvälisestä vastuusta. Pyrimme ylläpitämään Ukrainan tilanteen synnyttämää auttamisinnostusta. Pidämme esillä myös niitä eri puolella maailmaa sijaitsevia katastrofiapua tarvitsevia kohteita, jotka helposti jäävät varjoon.

Vuoden 2023 hiippakuntakohtaiset tavoitteet – Lapuan hiippakunta

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
1. Olemme aloitteellinen ja aktiivinen kuuntelija ja keskustelija. Edistämme ihmisoikeuksia ja positiivista uskonnonvapautta. Keskustelemme ja viestimme rohkeasti Raamatun ja kristillisen sanoman pohjalta. 2. Vahvistamme yhteistyötä paikallisten ja alueellisten toimijoiden sekä kirkollisten järjestöjen ja herätysliikkeiden kanssa. Edustamme selkeästi ja rohkeasti evankelis-luterilaista kirkkoa kaikissa yhteistyöverkostoissa, joissa olemme mukana. 3. Uskallamme ajatella asioita erilaisista näkökulmista, olemme avoimia uusille ideoille. Vahvistamme muutossitkeyttä ja -positiivisuutta seurakunnissa. 4. Rakennamme yhteyttä ja yhteenkuuluvuutta pirstaleisessa ja polarisoituneessa maailmassa. Vahvistamme monikulttuurisuustaitojamme. Emme unohda olevamme osa maailmanlaajaa kirkkoa. Työmme keskiössä on toivo. Vähennämme tietoisesti huoli- ja pelkopuhetta.	1. Vietämme uskonnonvapauden 100-vuotisjuhluvuotta	Positiivista uskonnonvapautta ja Raamattua esiin nostavien uutiskirjeiden, muiden kirjoitusten, koulutusten ja verkostotapaamisten määrä
	2. Edistämme hyvää hallintokulttuuria ja verkostoitumista	Piispantarkastuksista saatu palaute, toteutuneet kirkkolaki- ja luottamushenkilökoulutukset, syntyneet uudet verkostot, rakenneuudistusseurakuntien toiminnan seuranta
	3. Tuemme Aikuisten polut -mallin käyttöönottoa	Koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä, seurakunnilta saatu palaute
	4. Avaamme luottavaisesti ovia tulevaisuuteen	Eri yhteyksissä kerätty palaute, lähteykseen ja kansainväliseen diakoniaan suunnattujen avustusten ja lahjoitusten määrä

Vaikuttavuuden arviointi

1. Ihmiset tulevat tietoisiksi positiivisen uskonvapauden eri ulottuvuuksista, uskontojen välinen vuoropuhelu ja yhteiskuntarauha vahvistuvat – pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita ei voida mitata tarkastelujakson aikana.

Viime aikojen kriisit ovat lisänneet niin seurakuntalaisten kuin työntekijöiden huolikuormaa. Raamatun toivon sanat antavat pysyvyyttä muutoksen keskelle ja rohkeutta käydä tulevaisuuteen – pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita ei voida mitata tarkastelujakson aikana.

2. Seurakuntien työntekijät ja luottamushenkilöt oppivat tuntemaan uuden kirkkolainsäädännön. Seurakuntien hallintosäännöt onnistutaan uudistamaan ja siirtymävaiheesta selvittää mahdollisimman pitkälle ilman hallinnollisia virheitä – vaikutuksia voidaan seurata tarvittavan tuen ja neuvonnan määrällä ja määrän kehityksellä.

Verkostoitumisen myötä seurakunnat saavat entistä vahvemman aseman paikallisina toimijoina. Seurakuntia arvostetaan yhteistyökumppaneina. Seurakunnat pystyvät edistämään paikallista hyvinvointia yhdessä muiden kanssa – seurakuntien toimintaedellytysten kehittyminen ja palaute seurakuntien työn merkityksellisyydestä yhteiskunnassa, valtakunnalliset kyselyt

3. Ihmiset kokevat uskon, toivon ja rakkauden elämänsä voimavaraksi ja halutessaan löytävät seurakunnasta itselleen merkityksellisen yhteisön. Seurakuntien toimintakulttuuri kehittyy monimuotoiseksi ja ihmisläheiseksi – toimintakulttuurin muutokset ovat hitaita, siksi pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita ei voida mitata tarkastelujakson aikana.

4. Niin kriisien kuin rauhankin keskellä hiippakunnan ja sen seurakuntien tehtävänä on muistuttaa, että Kristus on kaikkea pahaa voimakkaampi. Tätä kautta ihmiset voivat yhtäältä kokea turvallisuutta ja toisaalta aktivoitua auttamaan lähellä ja kaukana kärsiviä lähimmäisiä. – pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita kuitenkin voidaan seurata esimerkiksi valtakunnallisilla kyselyillä.

Osaamisen kehittäminen

Viestintää, Raamatun tuntemusta ja sen tulkinnan taitoja, luovuutta ja innovatiivisuutta, kriittistä ajattelua, ongelmanratkaisua ja yhteistyötaitoja sekä digiosaamista.

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024 ja 2025

Tuomiokapituli on osa Kirkon keskusrahaston talouden kokonaisuutta. Käytännössä tuomiokapitulien toiminta käsittää kaksi kustannuspaikkaa, joista toiselle kohdennetaan toiminnasta aiheutuneet kustannukset ja toiselle toimitiloista aiheutuneet kustannukset.

Vuodelle 2023 Kirkkohallitus esittää tuomiokapitulien toimintamäärärahoihin 13 000 euron leikkausta. Lapuan hiippakunnan tuomiokapitulin talouskehys toiminnalle vuodelle 2023 on alustavan esityksen mukaan 1 200 000,00 euroa. Kirkkohallitus määrittää kehysten, jonka perusteella talousarvio laaditaan hiippakuntavaltuustolle käsiteltäväksi ja kirkolliskokoukselle vahvistettavaksi. Talousarvio on laadittu 1 900 euroa ylijäämäiseksi. Kehys on tarkoitettu tuomiokapitulin toiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Toimitiloista aiheutuvat kustannukset korvataan toteutuneen mukaisesti. Kehyksen lisäksi tuomiokapituli voi saada lisätuloja koulutusten järjestämisestä.

Koronan vaikutukset vaikeuttavat talousarvion laadintaa. Pandemiaa edeltävänä aikana palkkojen jälkeen suurin menoerä olivat matkustamiseen liittyvät kustannukset. Myös tuomiokapitulin järjestämien koulutuksien ja tilaisuuksien tuottojen ennakointi on vaikeaa, sillä ihmisten osallistumisaktiivisuuden muutoksen ja toisaalta hiippakunnan seurakuntien vähenemisen vaikutuksia on vaikea tässä vaiheessa ennakoida.

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	74 511	90 000	75 000		
Maksutuotot	70 644	90 000	70 000		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	1 906		5 000		
Muut toimintatuotot	1 386				
Sisäiset tuotot	575				
Toimintakulut	-1 384 875	-1 305 000	-1 276 900		
Henkilöstökulut	-1 045 616	-1 000 000	-1 000 000		
Palkat ja palkkiot	-893 094	-839 552	-769 000		
Henkilösivukulut	-270 597	-245 837	-231 000		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	118 075	85 389			
Palvelujen ostot	-302 054	-250 000	-220 000		
Palvelun ostot - sisäiset	-2 250				
Vuokratulot					
Aineet ja tarvikkeet	-32 715	-45 000	-40 000		
Annetut avustukset	-2 000				
Muut toimintakulut	-240	-10 000	-16 900		
TOIMINTAKATE	-1 310 363	-1 215 000	-1 201 900	-1 201 900	-1 201 900

Hiippakunnan talousarviossa olevat toimitilat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	19 355	5 000	2 000		
Vuokratuotot	17 227	5 000	2 000		
Sisäiset tuotot	2 128				
Toimintakulut	-138 158	-205 000	-205 000		
Palvelujen ostot	-35 200	-75 000	-75 000		
Vuokrakulut	-98 155	-100 000	-100 000		
Aineet ja tarvikkeet	-4 803	-30 000	-30 000		
TOIMINTAKATE	-118 803	-200 000	-203 000	-203 000	-203 000

2.2.9. Helsingin hiippakunta**Johdanto**

Helsingin hiippakunta edistää alueellaan kirkon tehtävän toteutumista ja yhteisiä arvoja: usko, toivo, rakkaus. Helsingin hiippakunnassa on vuoden 2023 alusta 29 seurakuntaa, jotka kuuluvat kuuteen rovastikuntaan. Seurakuntayhtymiä on viisi, joista Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymät kattavat jäsenmäärästä noin 90 %. Seurakunnista neljä on seurakuntayhtymien ulkopuolella.

Keskeiset tehtävät:

Tuomiokapitulin tehtävänä on tukea ja valvoa seurakuntien ja seurakuntayhtymien toimintaa ja hallintoa, hoitaa papiston henkilöstöasioita ja valvoa heidän ja seurakunnan ja seurakuntayhtymien muiden viranhaltijoiden ja työntekijöiden tehtävien hoitoa ja elämää sekä hoitaa yhteyksiä yhteiskunnan eri tahoihin.

Tehtävää hoidetaan mm.:

- Toimittamalla piispantarkastuksia
- Vihkimällä uusia pappeja ja diakonian viranhaltijoita sekä järjestämällä kirkon uusille työntekijöille ordinaatio- ja orientaatiokoulutuksia
- Ohjaamalla, neuvomalla ja valvomalla seurakuntia ja seurakuntayhtymiä

- Toteuttamalla hiippakuntien vastuulla olevat koulutusprosessit
- Johtamalla ja valvomalla hiippakunnan seurakuntien ja seurakuntayhtymien varautumista
- Koordinoimalla Itäisen Uudenmaan seurakuntien kehitysprosesseja

Henkilöstömäärä ja sen kehitys

Henkilöstön määrää on vähennetty 4,5 henkilötyövuotta vuosien 2014–2019 aikana. Suunnitelmakaudelle ei ole suunnitelmia henkilöstömäärän muutoksiin. Resurssi on nyt yhdeksän henkilötyövuotta.

Katsaus vuosien 2023–2025 suunnitelmakauteen

Helsingin hiippakunta liittyy kokonaiskirkon strategiaan: Ovet auki ulospäin. Ovet auki kirkkoon ja kasvuun. Ovet auki kaikille. Ovet auki yhteiselle työlle ja kumppanuuksille. Ovet auki uusille mahdollisuuksille. Ovet auki tulevaisuuteen.

Tehtäviään hoitaessaan tuomiokapituli vahvistaa kirkon merkitystä ulkoisesti ja sitoutumista kirkon hengelliseen perustaan sekä kirkon perustehtävän ymmärtämistä sisäisesti. Tuomiokapituli toteuttaa osaltaan kirkon kokonaisvaltaista missiota. Tuomiokapitulin tehtävänä on toimia linkkinä, jossa paikallinen seurakuntaelämä jäsentyy osaksi globaalia Kristuksen kirkkoa. Kirkko julistaa toivoa toivottomuuden keskellä ja saa voimaa kaikkien kristittyjen yhteydestä.

Suunnitelmakauteen ajoittuvat seurakuntien ja seurakuntayhtymien luottamushenkilöiden uuden kauden alkaminen sekä kirkolliskokous- ja hiippakuntavaltuustovaalit. Suunnitelmakaudella näkyy myös pandemian jälkeinen seurakuntaelämän elvyttämien ja maailmantilanteeseen liittyvä yleinen kriisinkestävyyden tukeminen.

Kannustamme seurakuntia vastaamaan ihmisten hengelliseen ja yhteisölliseen kaipuuseen ja kutsumaan entistä aktiivisemmin ihmisiä kirkon yhteyteen.

Vuoden 2023 hiippakuntakohtaiset tavoitteet

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
Tunnistamme ilmiöt ja tarpeet: • Missionaarisuus • Toivo • Seurakuntatyön turvaaminen • Osallisuus, yhteisöllisyys ja hengellinen kasvu • Kirkon työn luonteen muutos, yhteistyö ja luottamus Näihin tarpeisiin vastataan työn painopisteillä: • Edistämme missionaaria ajattelua • Teemme kirkkoa näkyväksi • Tuemme työyhteisöjä • Rakennamme hyvän hallinnon kulttuuria	1. Edistämme kirkon julistustehtävän ja lähimmäisenrakkauden toteutumista • Kannustamme jumalanpalveluselämän jatkuvaan kehittämiseen lisäämällä koulutusta. • Ohjaamme seurakuntia kutsumaan seurakuntalaisia aktiivisesti mukaan jumalanpalveluselämään ja seurakunnan toimintaan pandemia-ajan jälkeen. Korostamme seurakuntalaisten keskeistä roolia seurakunnassa. • Lisäämme seurakuntien diakonian virkaan vihittyjen yhteisiä tapaamisia ja vertaistukea • Edistämme yhdenvartaisuutta ja tasa-arvoa	Jumalanpalveluselämään liittyvän koulutuksen määrä. Pidämme esillä seurakuntalaisten kutsumista ohjauksessamme ja koulutuksissamme. Diakonian virkaan vihityille järjestettyjen tapaamisten ja vertaistuen määrä. Järjestämme TaY-kyselyn luottamushenkilökausien alussa ja lopussa.
	2. Tuemme seurakuntia ja seurakuntayhtymiä • Valmennamme ja kannustamme uusia seurakuntien ja seurakuntayhtymien luottamushenkilöitä • Tuemme ja ohjaamme kirkkoherrojen työtä • Tuemme ja ohjaamme seurakuntien ja seurakuntayhtymien työyhteisöjä • Edistämme hyvää hallintoa seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä • Tuemme seurakuntien vieraskielistä työtä	Hallintoon, juridiikkaan, henkilöstöhallintoon ja työyhteisöihin liittyvät konsultaatio- ja neuvontayhteydenotot sekä koulutukset. Hiippakunnan luottamushenkilöiden neuvottelupäivä 14.1.2023. Kirkkoherrojen kehityskeskustelut, piispan infot ja muut johtamisen foorumit. Piispantarkastusten kyselyt työyhteisöille. Tarjoamme vertaistuenfoorumeita seurakunnissa vieraskielistä työtä tekeville.
	3. Hoidamme yhteyksiä yhteiskunnan eri tahoihin • Luomme ja pidämme yllä aktiivista yhteistyötä politiikan, tieteen, taiteen, yritysmaailman, julkishallinnon ja median toimijoihin.	Sidosryhmätilaisuuksien järjestäminen, niihin osallistuminen, eri työryhmissä toimiminen sekä puheenvuorot mediassa.

	4. Teemme työtä toivon eteen - Viestimme toivosta - Tuemme seurakunta-työyhteisöjä pitkittyneessä poikkeusajassa tarjoamalla mahdollisuuksia jakaa kokemuksia - Valvomme seurakuntien varautumista poikkeusaikeihin	Toivon teeman näkyminen osana viestintäämme. Seurakunnille tarjotut työyhteisökeskustelut Ohjaamme ja koulutamme seurakuntia valmiussuunnittelussa sekä huolehdimme valmiussuunnitelmien päivittämisestä Päivitämme hiippakunnan valmiussuunnitelman
--	--	--

Vaikuttavuuden arviointi

Tavoitteiden toteutuminen tukee seurakuntien perustuksen onnistumista sekä rakentaa Kristuksesta kertovaa, lähimmäistä rakastavaa, kaikkia osallistavaa ja näkyvää kirkkoa yhteiskunnassa.

Vaikutuksia mitataan seuraamalla seurakuntien perustuksen toteutumista ja kirkon näkyvyyttä eri yhteyksissä.

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	38 355	62 300	65 300		
Maksutuotot	13 484	56 300	59 000		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	4 376	4 000	4 000		
Tuet ja avustukset	1 815	2 000	2 300		
Muut toimintatuotot	18 680				
Sisäiset tuotot					
Toimintakulut	-1 003 937	-1 251 301	-1 184 300		
Henkilöstökulut	-818 056	-884 000	-913 600		
Palkat ja palkkiot	-625 944	-680 000	-702 800		
Henkilösivukulut	-192 112	-204 000	-210 800		
Palvelujen ostot	-81 518	-243 950	-228 300		
Palvelun ostot - sisäiset					
Vuokratulot					
Aineet ja tarvikkeet	-25 366	-29 875	-20 200		
Annetut avustukset	-78 737	-37 000	-22 000		
Muut toimintakulut	-260	-56 476	-200		
TOIMINTAKATE	-965 582	-1 189 001	-1 119 000	-1 119 000	-1 119 000

Hiippakunnan talousarviossa olevat toimitilat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	26 265		26 000		
Vuokratuotot	26 265		26 000		
Toimintakulut	-278 304	-299 650	-313 600		
Palvelujen ostot	-17 953	-24 350	-27 000		
Vuokrakulut	-258 279	-269 000	-279 000		
Aineet ja tarvikkeet	-2 072	-6 300	-7 600		
TOIMINTAKATE	-252 040	-299 650	-287 600	-287 600	-287 600

2.2.10. Espoon hiippakunta**Johdanto**

Toimintalinjauksensa mukaisesti Espoon hiippakunnan tuomiokapituli osallistuu Kristuksen kirkon missioon mahdollistamalla, tukemalla ja turvaamalla seurakuntien työtä ja työyhteisöjä. Tavoitteena on, että hiippakunnan seurakunnat jatkossakin hyödyntävät tuomiokapitulin henkilöstölle ja luottamushenkilöille tarjoamaa tukea ja ohjausta sekä hengellisen työn että hallinnon ja talouden aloilla. Toimintaympäristön muutosten ennakointi tulee tulevilla toimintakaudella olemaan poikkeuksellisen haastavaa. Merkittäviä yksittäisiä muutokseen vaikuttavia tekijöitä on kaksi: ilmastokatastrofi ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa.

Ilmastonmuutos vaikuttaa henkiseen turvallisuudentunteeseen, mikä lisää seurakunnissa tarvetta erityisesti nuorten ja lasten henkiseen ja hengelliseen tukeen. Ilmastonmuutoksen torjuntatoimet puolestaan vaikuttavat omalta osaltaan seurakuntien kiinteistö- ja metsäomaisuutta koskeviin ratkaisuihin.

Sota lisää seurakuntien tarvetta henkisen kriisinkestävyyden vahvistamiseen. Seurakuntien tulee varautua myös Venäjän suomalaiseen yhteiskuntaan kohdistuvan hybridivaikuttamisen lisääntymiseen. Seurakunnat varautuvat jo nyt ukrainalaispakolaisten määrän kasvuun tarjoamalla sekä henkistä, hengellistä että aineellista tukea. Tämän tulee tapahtua yhteistyössä ekumeenisten kumppanien, erityisesti ortodoksisen kirkon

kanssa. On syytä myös varautua siihen, että sodan vaikutukset maailman ruokaturvalle lisäävät muualtakin maailmasta tulevien turvapaikanhakijoiden määrää.

Taloudellinen tilanne jatkuu suuressa osassa seurakuntia haastavana. Tuomiokapituli pyrkii antamaan tukea erityisesti taloudellisesti haavoittuvimmassa asemassa oleville, pääsääntöisesti pienille, seurakunnille. Talouden kiinteä ja säännöllinen seuranta toimii tässä keskeisenä työkaluna.

Ilmastokatastrofi ja lähialueilla puhjennut sota ovat lisänneet hengellisen tuen tarvetta. Kirkon tehtävä osana suomalaisen yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta on tukea henkistä kriisinkestävyyttä. Seurakuntien on vastattava tähän tehtävään, ja ihmisten hengellisen tuen tarpeeseen on pyrittävä vastaamaan monipuolisesti ja proaktiivisesti. Tuomiokapituli tukee seurakuntia tässä muun muassa hengellisen elämän ja vaikuttamistoiminnan asiantuntijuuden kautta sekä kouluttamalla työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Piispa ja tuomiokapitulin muu henkilökunta osallistuu ilmasto- ja turvallisuuskriisejä koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja luo proaktiivisesti kokonaisturvallisuutta tukevia yhteistyöverkostoja yhteiskunnan muiden toimijoiden kanssa.

Henkilöstömäärä ja sen kehitys

Espoon hiippakunnan tuomiokapitulissa vuoden 2022 aikana toteutetun organisaatiomuutoksen myötä henkilöstön määrä väheni yhdellä henkilöllä. Tuomiokapitulissa työskentelee vuonna 2023 yhteensä 10 henkilöä. Näistä yhdeksän on virkasuhteessa ja yksi on määräaikainen työsopimussuhteinen työntekijä, jonka palvelussuhde kestää vuoden 2024 loppuun. Määräaikaisuuden perusteena on tuomiokapitulin organisaatiouudistus ja tehtävien uudelleenjärjestelyistä johtuva tehtävien vakiintumattomuus. Työtehtäviä ja -järjestelyjä arvioidaan organisaatiouudistuksesta saatujen kokemusten pohjalta vuosien 2023 ja 2024 aikana.

Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet ja mittarit

Tuomiokapituli ylläpitää hiippakunnallista hengellisen elämän verkostoa, hengellisten ohjaajien verkostoa ja pyhiinvaellusverkostoa. Verkostojen kokoontumiset järjestetään lähikokoontumisina, mutta myös digitaalisia mahdollisuuksia hyödynnetään. Seurakuntien työntekijöiden mahdollisuutta hakeutua hengelliseen ohjaukseen tuetaan aktiivisesti, ja hengellisten ohjaajien joukkoa pyritään kasvattamaan. Espoon piispala tarjoaa uusia mahdollisuuksia muun muassa retriittien toteuttamiseen. Hengellisen elämän päiviä toteutetaan myös verkossa.

Hiippakunnan nykyisen piispantarkastusohjeistuksen mukaisia tarkastuksia päästään pandemian päätyttyä toteuttamaan täysimittaisesti. Erityisesti tämä koskee piispan-tarkastusviikkoja ja tarkastuksiin liittyvää messu- ja muuta hengellistä elämää. Myös seurakunnissa toteutettavien muiden piispanmessujen tarjoamia tilaisuuksia tukea, elävöittää ja ohjata paikallista jumalanpalveluselämää hyödynnetään aktiivisesti ja pandemia-ajan kokemukset ja oivallukset huomioon ottaen.

Kutsuttuna kirkon työhön -valmennuksen toteutusta ja sisältöjä kehitetään yhdenmu- kaiseen suuntaan muiden hiippakuntien kanssa sen mukaisesti kuin yhteisiä tavoitteita ja toimintamalleja pystytään luomaan kokonaiskirkon tasolla. Orientoitumiskoulutuk- sen tavoittavuutta hiippakunnan seurakunnissa ja sen kytkeytymistä osaksi *Kutsut- tuna kirkon työhön* -valmennusta vahvistetaan.

Pandemian aikana löydetty digitaaliset keinot järjestää erilaisia kohtaamisia ja koulu- tuksia jäävät tarkoituksenmukaisin osin pysyvään käyttöön. Mielekkäiden toimintamal- lien ja sisältöjen rakentamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Digitaalisten verkosto- jen avulla tuetaan esihenkilöiden työtä seurakunnissa järjestämällä vertaiskokoontu- misia ja koulutuksia oman hiippakunnan työntekijöille sekä yhteistyössä Helsingin ja Porvoon hiippakuntien kanssa.

Seurakuntien ja seurakuntayhtymien työntekijät hakeutuvat aiempaa enemmän työn- ohjaukseen. Työnohjauksen tarpeen lisääntyminen tekee välttämättömäksi organi- soida uudelleen työnohjauksen koordinointi ja resursointi tuomiokapitulissa. Kirkon koulutuskeskuksen yhdessä Espoon ja Helsingin hiippakuntien kanssa järjestämä työnohjaajakoulutus jatkuu vuoden 2023 loppuun.

Tuomiokapituli edistää ja seuraa nuorten vaikuttajaryhmän perustamista jokaiseen hiippakunnan seurakuntaan. Kaikissa Espoon hiippakunnan seurakunnissa on valittu häirintäyhdyshenkilöt työntekijöiden keskuudesta. Näille järjestetään vuosittain koulu- tusta ja työnohjauksellista tukea.

Espoon hiippakunnassa on muiden hiippakuntien tavoin nimetty yhteyshenkilö tasa- arvo- ja yhdenvertaisuusasioita varten. Hiippakuntien yhteyshenkilöiden verkoston ta- voitteena on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen kirkossa tuen, neuvonnan ja viestinnän keinoin. Espoon hiippakunnassa vahvistetaan tay-toiminnan rakennetta, koulutetaan ja ohjataan seurakuntia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvissä ky- symyksissä ja niiden suunnitelmallisessa käsittelyssä, edistetään tasa-arvon ja yhden- vertaisuuden huomioimista rekrytoinneissa sekä kehitetään tay-tematiikkaan liittyvää viestintää. Tuomiokapituli edistää saavutettavuutta kiinnittämällä huomiota erityisesti

monikanavaiseen viestintään ja sen visuaaliseen ja kielelliseen selkeyteen. Verkkosivujen ja sosiaalisen median julkaisujen saavutettavuus varmistetaan.

Tuomiokapituli vahvistaa pandemia-ajan merkittävästi hankaloittamaa yhteistyötä ystävyyshiippakuntien kanssa. Namibian evankelis-luterilaisen kirkon läntisen hiippakunnan aloittaman puhelinauttamistoiminnan (OpenLineCounselling) koulutus- ja työnohjauksellista tukea jatketaan etenkin webinaarien avulla. Edinburghin hiippakuntaan järjestetään vierailu sekä edistetään etäyhteyksien avulla toteutuvia kohtaamisen paikkoja ja yhteistyötä hiippakuntien ja niiden seurakuntien välillä.

Hiippakunnallisina projekteina toteuttavia hankkeita järjestetään syksyllä 2022 laadittavan projektikartan ja aikataulutuksen pohjalta. Projekteja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan useiden toimijoiden yhteistyönä ja ulkopuolisen rahoituksen tuella.

Tuomiokapituli turvaa hyvän hallinnon ja päätöksenteon toteutumista seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä järjestämällä hallinnon teemapäivän, jossa keskitytään erityisesti muutoksenhakuun ja säännöksiin oikaisuvaatimusohjeiden ja valitusosoituksen sisällöstä sekä niiden oikeudelliseen merkitykseen.

Luottamushenkilöiden valmentamista vahvistetaan uuden vaalikauden alussa. Tuomiokapituli on mukana STEP-opintokeskuksen koordinoimassa luottamushenkilökoulutuksen kehittämistyössä ja tukee seurakuntia koulutuksen järjestämisessä.

Hiippakunnan papiston henkilöstöhallinnon hoitaminen on tuomiokapitulin keskeinen tehtävä. Tuomiokapituli edistää motivoituneiden, ammattitaitoisten ja kutsumustietoisten pappien rekrytoimista hiippakunnan seurakuntiin ja ylläpitää aktiivista yhteistyötä kirkkoherrojen sekä seurakuntien ja seurakuntayhtymien hallinto henkilöstön kanssa.

Vuoden 2023 hiippakuntakohtaiset tavoitteet

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
Painopiste 1: Mahdollis- tamme kohtaamisen ja oppi- misen tiloja. Painopiste 2: Tuemme stra- tegista suunnittelua ja johta- mista. Painopiste 3: Tuemme ekolo- gista ja sosiaalista vastuuta. Painopiste 4: Turvaamme hyvää hallintoa seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä. Painopiste 5: Tuemme hen- kistä kriisinkestävyyttä.	1. - seurakuntaorganisaatioiden (työntekijät, luottamushenkilöt) sisäisen yhteistyön kartoitus ja edistäminen - tuomiokapitulin asiantuntijoi- den ohjaamaa kohtaamisen ja oppimisen foorumia tarjotaan jo- kaiseen hiippakunnan seurakun- taan - seurakuntien henkilöstön hen- gellisen elämän syventäminen	- johdon, työntekijöiden ja luot- tamushenkilöiden motivaatio osallistua hankkeen toteuttami- seen - seurakuntakohtaiset raportit - jatkotoimien tarve (esim. sisäi- nen koulutus) - järjestetään kaksi hengellisen elämän päivää seurakuntien hen- kilöstölle
	2. - skenaariotyöpajat rovasti- kunnittain - erityisesti seurakuntien uuden johdon tuki pitkän tähtäimen suunnittelussa ja strategisen johtamisen kehityspolulla	- seurakunnat ovat laatineet jä- senkehitystä, taloutta, kiinteis- töjä ja henkilöstöä koskevat ske- naariot (tai ajantasaistaneet aiemmin tehdyt) sekä niistä nou- sevat toimenpidetarpeet ja va- rautumiskartat
	3. - kirkon ympäristödiplomin tai vastaavan sertifikaatin hankkimi- sen edistäminen hiippakunnassa - haetaan rahoitusta hankkee- seen, jolla tuetaan seurakuntien tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus- tietoisuutta.	- tuomiokapitulin oma ympäris- tödiplomi on uusittu - vähintään puolella hiippakun- nan seurakunnista on voimassa oleva kirkon ympäristödiplomi tai vastaava ympäristösertifikaatti
	4. - hallinnollisten prosessien su- juvuuden, virheettömyyden ja oikea-aikaisuuden varmistami- nen - seurakuntien muutoksenha- kuosoitusten oikeellisuus - hallinnon teemapäivän järjestä- minen seurakuntien henkilöstölle	- seurakuntiin palautettujen hal- lintoasioiden määrä - seurakunnille annettavan neu- vonnan määrä
	5. - osallistuminen ilmasto- ja turvallisuuskriisejä koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun - kokonaisturvallisuutta tukevien yhteistyöverkostojen luominen - HeHu-toiminnan kehittäminen hiippakunnassa	- kohtaamiset sidosryhmien kanssa - näkyvyys mediassa - HeHu-organisaation tehtävien selkeytymisen suhteessa hiippa- kuntaan, HeHu-organisaation tunnettuuden lisääntymisen seu- rakunnissa ja HeHun tarkoituk- senmukaisen resursoinnin var- mistaminen

Vaikuttavuuden arviointi

Painopiste 1: luottamushenkilöiden ja työntekijöiden yhteinen päämäärätietoisuus vahvistuu; vuonna 2023 aloittaneet luottamushenkilöt osallistetaan seurakunnan toimintaedellytysten ja -resurssien pitkäjänteiseen turvaamiseen; aktiivinen kyky arvioida ja priorisoida seurakuntaorganisaation osaamis- ja kehittämistarpeita vahvistuu.

Painopiste 2: strateginen johtaminen vahvistuu seurakuntaorganisaatioiden kaikilla tasoilla; johdon, henkilöstön ja luottamushenkilöiden vuorovaikutus lisääntyy; organisaation sisäinen luottamus syvenee; kokemus seurakunnan työn merkityksestä kasvaa.

Painopiste 3: kollektiivinen tietoisuus ympäristökatastrofin uhasta vahvistuu seurakuntaorganisaation kaikilla tasoilla; ymmärrys uhkia torjuvien toimien välttämättömyydestä kasvaa ja toimien määrä lisääntyy; jokaisen seurakunnan työntekijän ja luottamushenkilön henkilökohtainen vastuu ympäristökysymyksissä kirkastuu.

Painopiste 4: ymmärrys hyvän hallinnon perusteista lisääntyy; seurakunnan työntekijöiden ymmärrys oikeellisen muutoksenhaun menettelystä vahvistuu.

Painopiste 5: henkinen kriisinkestävyys vahvistuu; yhteiskunnan kokonaisturvallisuus lisääntyy.

Osaamisen kehittäminen

Painopiste 1: osaaminen olemassa.

Painopiste 2: tuomiokapitulin asiantuntijoiden sisäinen koulutus seurakuntayhtymien ja seurakuntien talouden johtamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Painopiste 3: osaaminen olemassa ympäristödiplomin edellyttämää auditointia lukuun ottamatta.

Painopiste 4: osaaminen olemassa.

Painopiste 5: osaaminen olemassa.

Talousarvio 2023

Kirkkolain 17 a luvun 1 §:n mukaan hiippakunta huolehtii itse toiminnastaan ja hoitaa talouttaan tämän lain ja kirkkojärjestyksen sekä niiden nojalla annettujen säännösten mukaan. Hiippakunnan talousarvio toimitetaan osaksi Kirkon keskusrahaston talousarviota, jonka vahvistaa kirkolliskokous.

Talousarvion sitovuustasona on tuomiokapitulin toimintakate.

Hiippakuntien rahanjakomallissa tuomiokapitulin kiinteistökulut maksetaan todellisen suuruksina ja muihin kuluihin (henkilöstö ja toiminta) varattu summa jaetaan kolmeen osaan: kiinteään osaan, muuttuvaan osaan ja erityisosaan. Erityisosa hiippakunnat saavat kuurojenpappien ja vankiladiakonien menoihin sekä Turun arkkihiippakunta

arkkipiispan menoihin. Loput varat jaetaan siten, että kiinteä osa on 62,5 % ja muuttuva osa 37,5 %. Kiinteä osa jaetaan tasan hiippakuntien kesken. Muuttuva osa jaetaan ottaen huomioon kolme tekijää. Nämä tekijät painoarvoineen ovat: hiippakunnan väkiluku (50 %), seurakuntien lukumäärä (25 %) ja alueelliset tekijät (25 %). Alueellisia tekijöitä arvioitaessa otetaan huomioon välimatkat hiippakunnassa ja etäisyys Helsingistä.

Tuomiokapitulin talousarviokehys vuodelle 2023 muodostuu seuraavasti: vuoden 2022 kehyksestä on ensin vähennetty Kirkon keskusrahastoa koskevassa talouden tasapainottamissuunnitelmassa hiippakunnalle osoitettu säästö (-25 000 €), jonka jälkeen kehykseen on lisätty 1 %. Näin ollen talousarviokehys vuodelle 2023 on henkilöstö- ja toimintakulujen osalta 1 004 513 €, joka on 15 054 € pienempi kuin vuoden 2022 kehys. Espoon hiippakunnan toimintakate vuonna 2023 on 1 215 613 euroa (vuonna 2022 1 222 067 euroa). Siihen sisältyvien kiinteistökulujen osuus on 211 100 €.

Henkilöstökulut (tuomiokapitulin henkilöstön palkkakulut sekä tuomiorovastin, lääninrovastien ja pappisasessoreiden sekä muut palkkiokulut sivukuluineen) ovat yhteensä 917 419 €.

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	23 803	55 000	50 000		
Maksutuotot	13 835	44 000	40 000		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	7 289	9 000	8 000		
Tuet ja avustukset	2 679	2 000	2 000		
Toimintakulut	-1 017 374	-1 091 826	-1 054 513		
Henkilöstökulut	-885 108	-955 108	-917 419		
Palkat ja palkkiot	-679 421	-746 314	-705 707		
Henkilösivukulut	-205 733	-209 794	-211 712		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	46	1 000			
Palvelujen ostot	-82 627	-78 600	-93 600		
Aineet ja tarvikkeet	-28 436	-22 100	-25 200		
Annetut avustukset	-20 947	-18 000	-18 000		
Muut toimintakulut	-256	-18 018	-294		
TOIMINTAKATE	-993 571	-1 036 826	-1 004 513	-1 004 513	-1 004 513

Hiippakunnan talousarviossa olevat toimitilat

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-187 184	-202 500	-211 100		
Palvelujen ostot	-30 282	-53 000	-48 100		
Vuokratkulut	-145 003	-137 000	-150 000		
Aineet ja tarvikkeet	-11 852	-12 500	-13 000		
Annetut avustukset	-48				
TOIMINTAKATE	-187 184	-202 500	-211 100	-211 100	-211 100

2.2.11. Tuomiokapitulien toimitilat

Tuomiokapitulien toimitiloista ja piispantaloista osa on Kirkon keskusrahaston omistuksessa ja osa vuokrattuja. Tälle menokohdalle kirjataan kiinteistön omistajan kulut, joita ovat toimitiloihin kohdistuvat korjaustyöt, jotka eivät ole investointiluonteisia. Korjaukset toteutetaan kuntoarvion perusteella. Mikkelin tuomiokapitulin toimitiloista syntyvät vuokratkulut sisältyvät omistajan kuluina tähän talousarvion menokohtaan. Toimitilojen toimintakulut kirjataan tuomiokapitulien kuluiksi ja ne on esitetty jokaisen hiippakunnan kohdalla erikseen.

Kirkon keskusrahaston omistamat tuomiokapitulien käytössä olevat toimitilat

Tuomiokapitulien toimitilat ja piispantalot			
Omassa omistuksessa olevat tilat	Rakennus- vuosi	Koko (m ²)	Piispan asuinkäytössä oleva osuus (m ²)
Arkkipiispantalo, Turku	1887	1011	107,5
Arkkipiispan kanslia, Turku	1887	115	
Tampereen piispantalo *	1937	660	104
Oulun tuomiokapituli	1882–1895	1493	
Mikkelin tuomiokapituli	1985	566	
Porvoon tuomiokapituli	1759	705	
Porvoon tuomiokapituli / lämpökeskus, autotalli	1950-luku	94	
Porvoon tuomiokapituli / vahtimestarin asunto	1840-luku	64	
Lapuan piispan asunto, Seinäjoki	2015	211,5	87,3
Kuopion piispantalo	2004	271	137

*) Tampereen kaupunki omistaa tontin. Opetus- ja kulttuuriministeriö on vuokrannut tontin sekä omistaa rakennuksen, jonka se on vuokrannut edelleen Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle. Rakennuksesta ja tontista ei makseta vuokraa. Kirkon keskusrahasto vastaa rakennuksen kunnossapidosta.

Kirkon keskusrahaston vuokraamat tuomiokapitulien toimitilat

Vuokratut tilat	Vuokranantaja	Koko (m ²)	Piispan asuinkäytössä oleva osuus (m ²)
Turun tuomiokapituli	Stiftelsen för Åbo Akademi	667	
Tampereen tuomiokapituli	Tampereen srky	104	
Porvoon piispan asunto	Porvoon kaupunki	548,9	158,7
Lapuan tuomiokapituli, Seinäjoki *	Seinäjoen seurakunta	209,5	
Lapuan tuomiokapituli, Jyväskylä	Keski-Suomen Maatalous säätiö	178	
Kuopion tuomiokapituli	Kuopion Hiippakuntatalous säätiö	513,5	
Helsingin tuomiokapituli	Helsingin srky	694,5	
Helsingin piispan asunto	Helsingin srky	265	122
Espoon tuomiokapituli	Espoon srky	544,7	
Espoon piispantalon edustustila ent. Muuralan pappila	Espoon srky	137,9	

*) Tilanne 1.11.2023 jälkeen Seinäjoen seurakunnan kanssa tehdyn aiesopimuksen mukaisesti.

Talousarvio 2023 (tuomiokapituleiden toimitilat, omistajan kulut)

Tuomiokapitulien toimitilat yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	366 090				
Vuokratuotot	8 001				
Muut toimintatuotot	358 089				
Toimintakulut	-149 427	-138 300	-158 200		
Palvelujen ostot	-88 558	-69 000	-85 000		
Investointi	0				
Vuokratulot	-37 419	-48 000	-50 000		
Aineet ja tarvikkeet	-2 046				
Muut toimintakulut	-21 404	-21 300	-23 200		
TOIMINTAKATE	216 663	-138 300	-158 200	-158 200	-158 200

Turun tuomiokapituli	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	358 089				
Muut toimintatuotot	358 089				
Toimintakulut	-29 618	-21 500	-31 500		
Palvelujen ostot	-15 634	-10 000	-20 000		
Investointi	0				
Aineet ja tarvikkeet	-2 040				
Muut toimintakulut	-11 944	-11 500	-11 500		
TOIMINTAKATE	328 471	-21 500	-31 500	-31 500	-31 500

Tampereen tuomiokapituli	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	8 001				
Vuokratuotot	8 001				
Toimintakulut	-10 301	-35 000	-20 000		
Palvelujen ostot	-10 301	-35 000	-20 000		
TOIMINTAKATE	-2 300	-35 000	-20 000	-20 000	-20 000

Oulun tuomiokapituli	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-48 715	-28 100	-33 200		
Palvelujen ostot	-40 939	-20 000	-25 000		
Investointi					
Vuokrakulut					
Muut toimintakulut	-7 776	-8 100	-8 200		
TOIMINTAKATE	-48 715	-28 100	-33 200	-33 200	-33 200

Mikkelin tuomiokapituli	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-37 419	-48 000	-50 000		
Vuokrakulut	-37 419	-48 000	-50 000		
TOIMINTAKATE	-37 419	-48 000	-50 000	-50 000	-50 000

Porvoon tuomiokapituli	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-13 493	-5 700	-11 800		
Palvelujen ostot	-11 809	-4 000	-10 000		
Aineet ja tarvikkeet					
Muut toimintakulut	-1 684	-1 700	-1 800		
TOIMINTAKATE	-13 493	-5 700	-11 800	-11 800	-11 800

Kuopion tuomiokapituli	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintakulut	-9 745		-11 700		
Palvelujen ostot	-9 745		-10 000		
Muut toimintakulut			-1 700		
TOIMINTAKATE	-9 745		-11 700	-11 700	-11 700

2.2.12. Tuomiokapitulien yhteiset

Tuomiokapituleiden yhteiseen toimintaan varataan yhteensä 100 000 euroa, joka jakautuu alla olevan suunnitelman mukaisesti seuraavasti:

Moniammatilliset Kirkon työhön opiskelevien päivät (KiTOS) ovat vakiintuneet kaikkiin hiippakuntiin vuodesta 2014 lähtien. Piispainkokouksen päätösten mukaiseen moniammatilliseen orientoitumiskoulutukseen on ollut varattuna hiippakuntien vuotuinen yhteinen määräraha. Koulutukset suunnataan työuran alkuun osaksi perehdyttämistä. Teologien opiskelijoiden soveltuvuustutkimuksen osana ovat ns. soveltuvuustutkimuksen tulosten ja papin työn reflektointipäivät, joita tuomiokapitulit järjestävät tutkimukseen osallistuneille sen jälkeen opiskelupaikkakunnilla. Tähän varataan 50 000 euroa.

Porvoon tuomiokapitulille esitetään kapitulin hakemuksen mukaisesti 30 000 euron määrärahaa 100-vuotisjuhlaa varten.

Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli ja Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä ovat yhteistyössä kehittäneet pyhiinvaellustoimintaa vuodesta 2020 alkaen. Kehittämistyön tuloksena pyhiinvaellustoiminnan ja -matkailijoiden määrä on kasvanut merkittävästi sekä Turussa että Suomessa. Suomen ensimmäinen pyhiinvaelluskeskus aloitti toimintansa Turun tuomiokirkossa keväällä 2021.

Pyhiinvaellushankkeen (2023–2025) tarkoituksena on jatkaa ja laajentaa yhteistyötä pyhiinvaellustoiminnan kehittämiseksi maassamme sekä pyrkiä löytämään toiminnalle uusia ja pysyviä rahoitusmuotoja. Kirkkohallituksen avustuksella on tarkoitus rahoittaa pyhiinvaellustoiminnan kansallista koordinaatiota sekä kansainvälisen verkostotyön aiheuttamia kustannuksia.

Pyhiinvaellushankkeen rahoittajia ovat Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli, Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä, Turun kaupunki, Kirkkohallitus sekä Porvoon tuomiokapituli.

Turun arkkihiippakunnan pyhiinvaellushankkeelle esitetään kertaerinä 20 000 euroa vuodelle 2023 ja 20 000 euroa vuodelle 2024.

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	0				
Muut toimintatuotot					
Toimintakulut	-46 631	-500 000	-100 000		
Henkilöstökulut	-2 268				
Palkat ja palkkiot	-1 747				
Henkilösivukulut	-521				
Palvelujen ostot	-33 993	-450 000	-50 000		
Vuokratkulut	-144				
Aineet ja tarvikkeet	-82				
Annetut avustukset	-9 575	-50 000	-50 000		
Muut toimintakulut	-569				
TOIMINTAKATE	-46 631	-500 000	-100 000	-50 000	-50 000

2.3. Avustukset, sopimuspohjainen yhteistyö ja jäsenmaksut

2.3.1. Avustukset

AVUSTUKSET	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
AVUSTUKSET, SOPIMUSPOHJAINEN YHTEISTYÖ					
JÄSENMAKSUT					
AVUSTUKSET					
AVUSTUKSET SEURAKUNNILLE					
VEROTULOJEN TÄYDENNYS	1 083 831	1 100 000	1 100 000		
PERINT. HARKINNANVARAISET TOIMINTA-AV.	500 000	500 000	500 000		
RAKENNUSAVUSTUKSET	750 300	1 000 000	1 000 000		
KOKEILUTOIMINNAN AVUSTAMINEN	188 323	200 000	150 000		
KOULUTUSAVUSTUKSET	12 900	120 000	120 000		
AVUSTUS SEURAKUNNILLE, JOISSA SAAMELAISTYÖN VIRKOJA	383 000	297 000	297 000		
TYÖ SUOMESSA ASUVIEN ULKOMAALAISTEN PA- RISSA	134 000	134 000	134 000		
AVUSTUKSET SEURAKUNNILLE YHTEENSÄ	3 052 354	3 351 000	3 301 000		

AVUSTUKSET KOULUTTAVILLE LAITOKSILLE

Hgin yliopisto, teol. tdk, työelämäyhteyksien suunnittelija	53 000	50 000	50 000
Hgin yliopisto, teol. tdk, tutkimustiedon näkyvyyden edistäminen	10 000	10 000	10 000
Itä-Suomen yliopisto, soveltavien opintojen kehittäminen	10 000	18 000	19 000
Diakonia-ammattikorkeakoulu	65 000	65 000	65 000
Centria ammattikorkeakoulu	8 000	8 000	7 000
Seurakuntaopisto	310 000	310 000	310 000
Yrkeshögskolan Novia & Åbo Akademi	0	23 000	23 000
Yhteensä	456 000	484 000	484 000

MUUT AVUSTUKSET

Kirkon ulkomaanapu (sis. Nuorisoverkoston)	958 000	968 000	968 000
Pakolaisneuvonta ry	40 000	50 000	50 000
Lapin turistityö	102 500	144 000	140 000
Kirkkoketekstiilien konservointi	0	15 000	0
Kirkon toiminta saaristossa	13 000	13 000	13 000
Varaus sekalaisiin avustustarpeisiin	80 000	80 000	80 000
Yhteensä	1 193 500	1 270 000	1 251 000
AVUSTUKSET YHTEENSÄ	4 701 854	5 105 000	5 036 000

SOPIMUSPOHJAINEN YHTEISTYÖ

YHTEISTYÖSOPIMUKSEN TEHNEET JÄRJESTÖT

Kirkkopalvelut	108 000	108 000	108 000
Kirkkopalvelut, Kirkkopäivät	8 400	50 000	50 000
Kirkkopalvelut, seurakuntavaalit	70 000	140 000	0
Lasten ja nuorten keskus (Nuori kirkko) sis. Some-yhteistoiminta	166 000	166 000	217 000
Suomen Merimieskirkko	261 000	296 000	296 000
Församlingsförbundet	24 000	24 000	24 000
Yhteensä	637 400	784 000	695 000

MUUT SOPIMUSPOHJAISET YHTEISTYÖHANKKEET

Some-yhteistoiminta Lasten ja nuorten keskuksen kanssa	51 000	51 000	0
Hiljaisuuden ystävät ry		5 000	5 000
Isoiset ry		1 000	0
Kopiosto	13 312	13 000	13 000
Yhteensä	64 312	70 000	18 000
SOPIMUSPOHJAINEN YHTEISTYÖ YHTEENSÄ	701 712	854 000	713 000

JÄSENMAKSUT

JÄSENMAKSUT JA ERITYISAVUSTUKSET KIRKKOJEN KANSAINVÄLISILLE YHTEISTYÖJÄRJESTÖILLE

Jäsenmaksut	523 500	557 100	557 100
-------------	---------	---------	---------

Erityisohjelmat	168 300	114 200	64 200		
Yhteensä	691 800	671 300	621 300		
MUUT JÄSENMAKSUT					
Suomen ekumeeninen neuvosto	99 000	99 000	99 000		
JÄSENMAKSUT YHTEENSÄ	790 800	770 300	720 300		
Kirkon Ulkomaanapu, Ukraina-avustus 1. lisätalousarvio 2022		500 000			
KAIKKI YHTEENSÄ	6 194 366	7 229 300	6 469 300	6 469 300	6 469 300

2.3.1.1. Avustukset seurakunnille

Verotulojen täydennys

Täydennyksen myöntämisestä ja laskemisesta säädetään kirkkojärjestyksen 22 luvun 8 §:ssä. ”Kirkkohallitus myöntää Kirkon keskusrahastosta verotulojen täydennystä seurakunnalle tai seurakuntayhtymälle, kun tämän laskennallinen kirkollisvero läsnä olevaa jäsentä kohden alittaa kunnan asukastiheyden ja seurakunnan tai seurakuntayhtymän jäsenmäärän mukaan määräytyvän tasoitusrajan. Tasoitusraja on sen mukaan kuin Kirkkohallitus tarkemmin päättää 65–80 prosenttia kaikkien seurakuntien läsnä olevaa jäsentä kohden laskettujen laskennallisten kirkollisverojen keskiarvosta.”

Kirkkohallituksen täysistunto päättää verotulojen täydennystä myöntäessään, miten ja millä perusteella tasoitusraja määräytyy. Vuodesta 2006 alkaen verotulojen täydennystä on jaettu siten, että 75 % täydennyksestä määräytyy kunnan asukastiheyden mukaan porrastaen ja 25 % seurakunnan jäsenmäärän mukaan.

Verotulojen täydennykseen esitetään varattavaksi vuodelle 2023 edelleen 1 100 000 euroa.

Harkinnanvarainen avustus

Avustuksesta säädetään kirkkojärjestyksen 22 luvun 9 §:ssä: ”Kirkkohallitus voi myöntää harkinnanvaraista avustusta seurakunnalle tai seurakuntayhtymälle, jos tämä syrjäisen sijainnin, pitkien välimatkojen, saaristo-olojen, jäsenmäärän pienyyden, rakennushankkeiden, seurakuntien yhteistoiminnan ja seurakuntatalouden kehityksen vuoksi on erityisen tarpeellista.”

tämisen tai muun erityisen syyn johdosta on taloudellisen tuen tarpeessa. Kirkkohallitus voi myöntää harkinnanvaraista avustusta määräajaksi myös tarkoituksenmukaisen ja kustannuksiltaan edullisen seurakuntien välisen yhteistyön tai seurakuntarakenteen aikaansaamiseksi.”

Perinteinen harkinnanvarainen avustus on tarkoitettu tilapäiseen apuun. Sitä on mahdollista saada kolmena peräkkäisenä vuotena, jollei pitempää ajanjaksoa katsota tarkoituksenmukaiseksi seurakunnan erityisistä olosuhteista johtuen. Harkinnanvaraista avustusta on tarkoituksenmukaista myöntää seurakunnalle pidemmän ajanjakson kuin kolmen peräkkäisen vuoden ajan seuraavista syistä:

- a) Seurakunta on maantieteellisistä syistä harkinnanvaraisen avustuksen tarpeessa. Tällöin toteutuu ainakin toinen seuraavista edellytyksistä: 1) seurakunta on saaristoseurakunta tai 2) seurakunnalla on useampia pysyviä toimipaikkoja, joiden välinen etäisyys on seurakunnan pinta-ala huomioiden kohtuuttoman pitkä niin, että niitä voidaan pitää erillisinä toimintakeskuksina.
- b) Määräaikainen harkinnanvarainen avustus: jos seurakunta on päättämässä seurakuntaliitoksesta, avustusta voidaan myöntää liitoksen toteutumiseen saakka, ei kuitenkaan yhteensä yli viittä vuotta peräkkäin.
- c) Vuosittainen muista syistä myönnettävä avustus: voidaan myöntää seurakunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Sen arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet.

Harkinnanvaraisiin avustuksiin esitetään varattavaksi vuodelle 2023 edelleen 500 000 euroa.

Kirkon keskusrahaston rakennusavustus

Kirkon keskusrahaston rakennusavustus koskee ei-suojeltuja kohteita ja seurakuntien muita toimitiloja. Kuten ennenkin, tuen määrä ja avustusprosentti riippuvat seurakuntien verotuloista.

Täysistunto on päättänyt, että keskusrahaston varoista myönnettäviä rakennusavustuksen jakoperusteita muutetaan määräajaisesti vuosiksi 2021–2023. Keskusrahaston vuosittaisesta tuesta 80 % kohdennetaan tuona aikana ensisijaisesti hiilineutraalisuutta tukeviin energiahankkeisiin ja 20 % muihin kuin energiahankkeisiin ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviin rakennuksiin.

Rakennusavustuksiin esitetään varattavaksi vuodelle 2023 edelleen 1 000 000 euroa vuonna 2022.

Kokeilutoiminnan avustaminen

Ovet auki -strategiassa todetaan, että kirkolta vaaditaan jatkossa entistä enemmän muutoskykyä ja -ketteryyttä. Muutokset ovat aiempaa nopeampia ja arvaamattomampia, eivätkä niiden vaikutukset ilmene samalla tavalla kaikkialla. Paikallisesti toimiva ratkaisu ei välttämättä toimi toisella paikkakunnalla.

Strategian linjauksen mukaisesti tulevina vuosina on tarkoitus toteuttaa kokeiluja ja vahvistaa kokeilukulttuuria. Kokeiluja on syytä tukea myös taloudellisesti.

Seurakuntien kokeilutoimintaa esitetään tuettavaksi 150 000 eurolla.

Koulutusavustus

Tarkoituksena on tukea pienten ja vähävaraisten seurakuntien työntekijöiden koulutautumista; varaus tähän on 120 000 euroa/vuosi.

Avustus seurakunnille, joissa saamelaistyön virkoja

Saamelaistyön virkoja ovat saamelaispappi ja -diakonissa Inarin seurakunnassa, saamelaistyön sihteeri Oulun tuomiokapitulissa sekä Utsjoen seurakunnan kirkkoherra ja diakonissa.

Menokohdalle esitetään edelleen yhteensä 297 000 euroa.

Suomessa asuvien ulkomaalaisten parissa tehtävä työ

Menokohdalle esitetään 134 000 euroa. Avustus jaetaan seuraaville seurakunnille: Tyska evangelisk-lutherska församlingen i Finland, Olaus Petri församling, International Evangelical Church in Finland ja Anglican Church in Finland.

2.3.1.2. Avustukset kouluttaville laitoksille

Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan tuki. Yliopisto on hakenut yhteensä 64 000 euroa. Esitetään, että tukea myönnetään yhteensä 60 000 euroa seuraaviin hankkeisiin: Opiskelijoiden työelämävalmiuksien kehittäminen (työelämäsuunnittelijan tehtävä, 50 000 euroa vuodessa) sekä Teologisen tutkimustiedon tunnettavuuden edistäminen (10 000 euroa).

Itä-Suomen yliopisto on hakenut 20 000 euroa soveltavien opintojen yliopistolehtorin palkkaukseen (50 %). Esitetään, että myönnetään 19 000 euron tuki hakemuksessa esitetyllä tavalla.

Diakonia-ammattikorkeakoululle esitetään voimassa olevan toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti tukea yhteensä 65 000 euroa opiskelijoiden hengellisen ja kirkollisen identiteetin vahvistamiseen.

Centria-ammattikorkeakoululle esitetään, että myönnetään 7 000 euroa opiskelijoiden kirkollista identiteettiä vahvistavaan retiriittiin (3 000 euroa) ja Kasvatuksen päiville tehtävään matkaan (3 000 euroa) ja verkkomentorointiin opiskelijoiden ammatillisen kasvun tukena (1 000 euroa).

Seurakuntaopiston tuki esitetyn toimintasuunnitelman mukaan vuonna 2023 on 310 000 euroa ja se kohdentuu seuraavasti: uskonnonopetus ja uskonnonpedagogiikan kehittäminen (145 000 euroa), kirkon varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisen kehittäminen (90 000 euroa), katsomuskasvatuksen osaamisen kehittäminen seurakunnissa (35 000 euroa), luottamushenkilötoiminnan ja seurakuntien muutosten tukeminen (40 000 euroa).

Yrkeshögskolan Novialle hakee 31 800 euron tukea Novia Dei -hankkeeseen, mikä on aiempaa tukea korkeampi ja joka ei tullut esille neuvotteluissa. Kirkkohallitus esittää, että tuki pysyy vuoden 2023 tasolla (23 000 euroa), joka kohdistuu Novia Dei -hankkeeseen, jonka tavoitteena on tukea kirkon työhön opiskelevien hengellistä ja kirkollista ammatti-identiteettiä. Hanketta toteutetaan Novia ammattikorkeakoulun hallinnoimana, mutta siihen osallistuvat myös Åbo Akademi, Porvoon hiippakunta ja Kirkon ruotsinkielisen työn keskus (KRTK / KCSA).

2.3.1.3. Muut avustukset

Kirkon ulkomaanavulle (KUA) esitetty tuki on edelleen yhteensä 968 000 euroa. Toiminta-avustus sisältää perusosan sekä vuokratuen. Kirkon ulkomaanapu on vuokralla Kirkon eläkerahaston omistamissa tiloissa Eteläranta 8:n kiinteistössä.

Kokonaistukeen sisältyy myös avustus nuorisoverkoston kehittämiseen. KUA:n yhteyteen syksyllä 2004 perustettu Changemaker-nuorisoverkosto tarjoaa vaikuttamismah-

dollisuuden kirkossa nuorille ja nuorille aikuisille. Changemaker tekee tunnetuksi kansainvälisen vastuun ja diakonian kysymyksiä. Tavoitteena on, että yhteiskunta ja kirkko kantaisivat vastuunsa ja toimisivat oikeudenmukaisemman maailman puolesta.

Pakolaisneuvonta ry hakee 50 000 euron yleisavustusta vuodelle 2022 käytettäväksi järjestön viestintään ja vaikuttamiseen niin perinteisen vaikuttamistyön kuin oikeudellisesti merkittä-vien tapausten digitoinnin kautta. Pakolaisneuvonnan erityisosaaminen on vuosikymmenten aikana laajentunut turvapaikka-asioista muihin oleskelulupa-asioihin, erityisenä painopisteenä perheen yhdistäminen, ihmiskaupan uhrien avustaminen sekä paperittomuuteen liittyvät kysymykset. Vuoden 2022 tuki oli 50 000 euroa. Kirkkohallitus puoltaa 50 000 euron tukea vuodelle 2023.

Lapin turisti- ja saamelaistytöön vuodelle 2023 esitetään 140 000 euroa. Tätä määrärahaa käytetään jatkossa Enontekiön ja Muonion kirkkoherrojen palkkaukseen, jotka hoitavat turisti- ja saamelaistytöitä Länsi-Lapissa. Määrärahaan kohdistuva 4 000 euron vähennys kohdennetaan pyhiinvaellushankkeelle.

Kirkkotekstiilien konservointiin kohdennettu 15 000 euron määräraha siirretään käytettäväksi Turun pyhiinvaellushankkeeseen. Seurakunnat voivat käyttää kirkkotekstiilien konservointiin niille myönnettyä valtion rahoitusta.

Kirkon toiminta saaristossa. Määrärahalla tuetaan matkailijoiden keskuudessa tehtävää työtä vastaavasti kuin Lapin matkailukohteissa. Sillä ylläpidetään ja kehitetään toimintaa, joka saavuttaa mökkiläisiä, matkailijoita ja veneilijöitä molemmista kieliryhmistä sekä ulkomaisia matkailijoita. Vuodelle 2023 esitetään tähän työhön varattavaksi edelleen 13 000 euroa.

Varaus sekalaisiin avustustarpeisiin. Vuoden 2023 talousarviossa varaus sekalaisiin avustustarpeisiin pysyy ennallaan, 80 000 euroa.

2.3.2. Sopimuspohjainen yhteistyö

2.3.2.1. Yhteistyösopimuksen tehneet järjestöt

Järki I -ryhmän järjestöjä ovat Kirkkopalvelut ry, Lasten ja nuorten keskus ry, Suomen Merimieskirkko ry ja Församlingsförbundet. Esitetyt kustannukset perustuvat yhteistyösopimukseen, jotka on hyväksytty Kirkkohallituksen täysistunnossa 1.4.2003 ja sen jälkeen vuosittain virastokollegiossa.

Vuodelle 2023 esitetään, että Kirkkopalvelut ry:lle vuonna 2022 osoitettu määräraha seurakuntavaaleja varten kertaeränä poistuu, jolloin Kirkkopalvelut ry:n avustus on yhteensä 158 000 euroa. Merimieskirkolle myönnetään edelleen 296 000 euroa ja Församlingsförbundet ry:lle edelleen 24 000 euroa. Lasten ja nuorten keskus ry:n avustus vuodelle 2023 on yhteensä 217 000 euroa, joka sisältää 51 000 euroa some-yhteistoimintaan.

2.3.2.2. Muut sopimuspohjaiset yhteistyöhankkeet

Some-yhteistoimintahankkeet. Siirretään 51 000 euron määräraha Järki I -ryhmään.

Hiljaisuuden ystävät ry. Avustetaan järjestöä 5 000 euron määrärahalla yhteistyösopimukseen perustuen. *Isoiset ry:n* 1 000 euron avustuksesta luovutaan osana Turun pyhiinvaellushankkeen tukemista.

Kopiosto. Tästä maksetaan Kirkon keskusrahaston (Kirkkohallitus ja tuomiokapitulit) kopiostomaksu vuonna 2023. Maksun suuruus on 13 000 euroa.

2.3.3. Jäsenmaksut

2.3.3.1. Jäsenmaksut ja erityisavustukset kirkon kansainvälisille yhteistyöjärjestöille

Jäsenmaksuihin varataan edelleen 557 000 euroa. Syksyn 2021 talouden tasapainottamisneuvotteluissa päädyttiin vähentämään Strasboroughin ekumeenisen tutkimusinstituutin avustusta 23 000 eurolla ja luopumaan KMN:n Faith and Order -komission avustuksesta (27 000 euroa).

Jäsenmaksut	2022	2023 esitys
Luterilainen maailmanliitto (LML)	250 000	250 000
Kirkkojen maailmanneuvosto (KMN)	178 500	178 500
Euroopan kirkkojen konferenssi (EKK)	80 000	80 000
Euroopan kirkkojen siirtolaisuustoimikunta (CCME)	8 500	8 500
Euroopan protestanttisten kirkkojen yhteisö (CCPE) (ent. Leuenberg)	2 100	2 100
The Anglican Lutheran Society	1 500	1 500
Barentsin alueen kirkkojen neuvosto	10 000	10 000
Global Christian Forum	15 000	15 000
Al Amana -dialogikeskus	3 500	3 500
Euroopan uskontojohtajien neuvosto	8 000	8 000
Yhteensä	557 100	557 100
Erityisohjelmat		
KMN:n Faith and Order-komissio	27 000	0
Strasbourg'n ekumeeninen tutkimusinstituutti	35 000	12 000
LML:n yleiskokousrahasto	50 000	50 000
LML:n hätäapurahasto	0	0
KMN:n yleiskokousrahasto	0	0
Theobalt (Itämeren alueen kirkkojen verkosto)	2 200	2 200
Yhteensä	114 200	64 200
KAIKKI YHTEENSÄ	671 300	621 300

2.3.3.2. Muut jäsenmaksut

Suomen ekumeenisen neuvoston (SEN) jäsenmaksu on 99 000 euroa vuonna 2023. SEN on Kirkon eläkerahaston vuokralaisena Eteläranta 8:n kiinteistössä.

3. Palvelukeskusmaksulla rahoitettava toiminta, Kirkon palvelukeskus

Kirkon palvelukeskuksen talousarvio vuodelle 2023 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2023–2025 on hyväksytty Kirkon palvelukeskuksen johtokunnan kokouksessa 21.6.2022 (§ 61).

3.1. Johdanto

Kirkon palvelukeskus tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon keskitettyjä palveluja käyttäen Kirkkohallituksen hankkimia yhteisiä järjestelmiä. Palvelukeskus ylläpitää ja kehittää sähköisiä palvelujaan ja niihin liittyviä yhteisiä talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiä käyttäjälähtöisesti, jotta palvelukeskuksen laaja asiakaskunta voi luottavasti ja tehokkaasti hoitaa talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävänsä.

Kirkkojärjestyksen mukaisesti Kirkon palvelukeskus hoitaa seurakuntien, seurakuntayhtymien, hiippakuntien, Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston kirjanpidon, ostolaskut, ostoreskontran, myyntilaskut, myyntireskontran, käyttöomaisuuskirjanpidon, palkanlaskennan, matka- ja kululaskut sekä niihin liittyvän maksuliikenteen. Kirkon palvelukeskus tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja sekä suomeksi että ruotsiksi.

Suunnitelmakauden 2023–2025 aikana Kirkon palvelukeskuksen toimintaympäristössä on nähtävissä seuraavanlaisia muutoksia:

- Seurakuntataloudet ovat kiinnostuneita siirtämään enenevässä määrin talous- ja henkilöstöhallinnon tehtäviään Kirkon palvelukeskukselle
- Kipa 2 -hankkeen tuotoksista on odotettavissa koko kirkon yhteiseen käyttöön tulevien uusien järjestelmien merkittäviä käyttöönottoprojekteja sekä koulutus- ja käyttäjätukipyyntöjä
- Kilpailu taloushallinnon alan osaavasta työvoimasta tulee kiristymään mm. eläköitymisien vuoksi sekä muiden kasvavien taloushallinnon toimijoiden lisätessä henkilöstömääräänsä
- Palvelukeskuksen tarjoamien palvelulaajennuksien lisäksi prosessien automatisointi sekä digitalisaatio edellyttävät muutoksenkyvykkyyttä sekä henkilöstön osaamisen kehittämistä

Strategisena riskinä voidaan tunnistaa, että suunnitelmakauden aikana Kipa 2 -hankkeessa kilpailutettavien ja sen myötä mahdollisesti käyttöönotettavien uusien järjestelmien käytettävyys ja käyttökustannukset eivät toteudu koko palvelukeskuksen laajaa asiakaskuntaa tyydyttävällä tasolla. Toisena strategisena riskinä voidaan tunnistaa, että nykyiset palvelukeskusmaksut ja palvelukeskushinnasto on suunniteltu vuosittaisen palvelutuotantotoiminnan ja siihen liittyvän pienkehityksen rahoittamiseksi käyttötaloudesta, eivätkä ne riitä rahoittamaan nykyjärjestelmien laajempia uudistamisia tai muuta pitkäjänteistä palvelukeskustoiminnan kehittämistä.

Operatiivista riskiä liittyy osaavan henkilöstön pitämiseen sekä mahdollisiin korvaus- ja uusrekrytointeihin. Kirkon palkkataso ja kokonaiskompensaation joustavuus ei vastaa taloushallintoalan toimijoiden tasoa, mikä aiheuttaa huomattavia haasteita nykyisten työntekijöiden pysyvyyteen ja potentiaalisten työnhakijoiden kiinnostukseen avoimena oleviin tehtäviin. Kirkon palvelukeskuksen tarjoamat laajemmat palvelut tulevat kuitenkin vaatimaan osaavaa henkilöstöä.

Suunnitelmakauden merkittävä mahdollisuus liittyy kirkon talous- ja henkilöstöhallinnon prosessien ja toimintatapojen kehitykseen sekä niitä tukeviin järjestelmä uudistuksiin. Kipa 2 -hankkeen tuotoksina odotetaan kirkolle hankittavan nykyistä käytettävämpiä järjestelmiä, jotka osaltaan tukevat koko kirkon talous- ja henkilöstöhallinnon prosessien ja toimintamallien uudistumista ja tehostumista. Käytettävämmät järjestelmät ja sujuvammät prosessit myös osaltaan edesauttavat kasvattamaan asiakkaiden luottamusta Kirkon palvelukeskukseen.

Seurakuntatalouksien siirtäessä enenevässä määrin nykyisiä talous- ja palkkahallinnon tehtäviään Kirkon palvelukeskukselle keskitetyn palvelutuotannon hyödyt kasvavat. Laajentamalla palvelukeskukselle määriteltyä toimintakenttää nykyisestä kattamaan koko talous- ja henkilöstöhallinnon alueet mahdollistettaisiin joustavampi ja asiakaslähtöisempi palvelutarjoaman kehittäminen erilaisten seurakuntatalouksien tarpeiden pohjalta.

Yksikön henkilöstömäärä ja sen kehitys

Kirkon palvelukeskuksen henkilöstömäärän nähdään hieman kasvavan suunnitelmakautena, kun palvelukeskuksen toiminnan kehittämisen kannalta tarpeelliset uudet tehtävät täytetään. Asiakkaiden siirtäessä vastuullaan olevia talous- ja palkkahallinnon työvaiheita enenevässä määrin palvelukeskuksen tehtäviksi tarvitaan suunnitelmakauden aikana lisäresurssointia palvelukokonaisuuden tuottamiseen. Vakituisten työntekijöiden lisäksi palvelukeskuksen toiminnan jatkuvuus vaatii myös määräaikaisten resurssointia mm. kausiluonteisten töiden ja lomasijaisuuksien vuoksi. Palvelukeskuksen

resursseja kohdennetaan mahdollisuuksien mukaan kehittämisprojekteihin. Kipa 2 -hankkeen tuotoksina hankittavien uusien järjestelmien käyttöönottojen vaatima erillis-resursointi Kirkon palvelukeskuksen osalta ei ole vielä tiedossa, eikä sitä ole sisällytetty arviona tässä esitettyyn henkilöstösuunnitelmaan.

2022		2023		2024		2025	
hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv	hlö lkm.	htv
102	103	105	106,8	106	107,8	107	108,8

Henkilöstösuunnitelmassa esitetty henkilölukumäärä on kaikkien voimassa olevien palvelussuhteiden lukumäärä vuoden viimeisenä päivänä. HTV-luku on palvelukeskuksessa pääsääntöisesti henkilölukumäärää korkeampi, koska kausiluontoinen työ sekä lomasijaisuudet vaativat määrärajojen resurssien käyttöä. Vuosien 2022 ja 2023 HTV-luvut sisältävät myös jo tiedossa olevat palkattomat keskeytykset, esim. opinto- ja vanhempainvapaat. Vuosien 2023–2025 osalta vuosittaisien keskeytyksien määräksi on suunnitelmissa avioitu yksi.

3.2. Vuoden 2023 toimintasuunnitelma, tavoitteet ja mittarit

Vuoden 2023 toiminta suunnitellaan Kirkon palvelukeskuksen strategian neljästä näkökulmasta tunnistetuista strategisista painopisteistä:

- Asiakkaat: Asiakastytyväisyyden ja asiakasarvon kasvattaminen
- Prosessit: Asiakaslähtöiset laadukkaat ja tehokkaat prosessit
- Henkilöstö: Osaamisen kasvattaminen ja työhyvinvoinnin kehittäminen
- Talous: Toiminnan jatkuvuutta ja kehittämistä tukeva talousrakenne

Uusia palvelusisältöjen laajennuksia on pilotoitu enenevässä määrin ja sen myötä laajennettuja palvelusisältöjä on ryhdytty tarjoamaan asiakkaille aktiivisesti. Asiakkaiden vapaaehtoisuuteen pohjautuvan käyttöönoton laajennetuille palvelusisällöille nähdään suunnittelukaudella kasvavan aiemmista vuosista. Asiakkailta on tullut myös toiveita laajennettujen palvelusisältöjen paketoimiseksi laajemmiksi palvelukokonaisuuksiksi, joita olisi helpompaa hankkia.

Talousarviokauden suurin yksittäinen kehityshanke on Kirkkohallituksen omistama Kipa 2 -hanke, jonka tavoitteena on uudistaa kirkon talous- ja henkilöstöhallinnon pro-

sesseja, toimintatapoja ja tietojärjestelmiä. Seurakuntatalouksien edustajat muodostavat hankkeen ohjausryhmän sekä yhdessä Kirkkohallituksen ja Kirkon palvelukeskuksen asiantuntijoiden kanssa hankkeeseen liittyvien projektien asiantuntijatyöryhmät.

Taloushallintoala on ollut murroksessa, jonka vuoksi myös talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmät ovat kehittyneet palvelukeskuksen perustamisajoista. Talousarvio-kaudella edistettävät robotisaatio, automatisaatio ja digitalisaatio tuovat mukanaan muutoksia, jotka aiheuttavat uusia vaatimuksia niin työlle, työntekijöille kuin työyhteisöllekin. Palvelukeskuksen toimintaa tulee kehittää pitkäjänteisesti koko kirkon etu huomioiden. Palvelukeskuksella nähdään olevan keskeinen ja kasvava rooli koko kirkon talous- ja henkilöstöhallinnon tehostamisessa.

Kirkon palvelukeskuksen vuoden 2023 toiminnalle on alla esitetyn mukaisesti asetettu tavoitteet sekä niille mittarit ja arviointikriteerit. Lisäksi tavoitteiden vaikuttavuutta on arvioitu sekä tunnistettu tavoitteiden saavuttamisen edellyttämät osaamisen kehittämistarpeet.

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
Toiminnalla edistetään seuraavia <i>Ovet auki ko-keilulle ja kehittämiselle</i> painopisteitä: Ovet auki ulospäin: (D) Ovet auki kirkkoon ja kasvuun: (A) Ovet auki kaikille: (C) Ovet auki yhteiselle työlle ja kumppanuuksille: (D) Ovet auki uusille mahdollisuuksille: (C ja D) Ovet auki tulevaisuuteen: (B)	1. Asiakaslähtöinen ja laadukas palvelutuotanto	Palvelutuotannon eräpäivällisten töiden valmistuminen / Tavoitteena, että palveluprosessien eräpäivälliset työt valmistuvat aikataulussaan Asiakaspalautteet / Tavoitteena, että asiakastytyväisyyskyselyn kokonaisarvio on 3,7
	2. Palvelulaajennuksien ja asiakaslähtöisen palveluportfolion kehittäminen	Palvelulaajennuksien asiakasmäärä / Tavoitteena, että vuoden 2023 aikana 50 % asiakkaista käyttää jotain laajennettua palvelua Palvelulaajennuksien käyttömäärä / Tavoitteena, että vuoden 2023 lopulla palvelulaajennuksien käyttö on yhteensä keskimäärin 400 h/kk
	3. Talous- ja henkilöstöhallinnon prosessien ja toimintamallien kehittämisen yhteistyössä asiakkaiden kanssa	Asiakkaiden kanssa tehtyjen kehittämisprojektien lukumäärä / Tavoitteena toteuttaa vähintään 4 kehitysprojektia vuonna 2023 Kehittämistyöhön osallistuvien asiakkaiden lukumäärä / Tavoitteena, että vuoden 2023 aikana eri yhteiskehitysprojekteihin osallistuu yhteensä vähintään 12 eri asiakasta

	4. Työhyvinvoinnin kehittäminen	Henkilöstötyytyväisyys / Tavoitteena, että aiemman Keva-hankkeen mukaisen kyselyn (<i>osiot: esimiestoiminta, toimintakulttuuri ja työympäristö</i>) kokonaisarvio on 8,3 Henkilöstövaihtuvuus / Tavoitteena, että vaihtuvuus on enintään 10 %/vuosi (rullaava 12kk)
	5. Asiakkaille läpinäkyvät toimintakulut ja aiheuttamisperusteinen hinnoittelu	Toiminnan suunnitelmallisuus ja ennustettavuus / Tavoitteena talousarvion mukainen toimintakulujen toteuma (suunnitellulla toiminta-asteella) Hinnaston aiheuttamisperusteisuus / Tavoitteena kulujen ja työajanseurannan mukainen kiinteä maksuosuus sekä suoritekohtainen hinnoittelu

Vaikuttavuuden arviointi

Suunnittelukauden tavoitteiden toteutumisesta seuraavia vaikutuksia ovat

- Kirkon palvelukeskuksen asiakastytyväisyyden kohoaminen, mitä voidaan seurata koko asiakaskunnalle lähetettävien asiakastytyväisyyskyselyin.
- Koko kirkon talous- ja henkilöstöhallinnon tehostuminen, mikä voidaan halutessaan todentaa erillisin kustannusanalyysin.

Osaamisen kehittäminen

Suunnittelukauden tavoitteiden toteuttamiseksi ja vaikutusten aikaansaamiseksi tarvitaan

- Talous- ja henkilöstöhallintoon liittyvän substanssiosaamisen laajentamista ja syventämistä.
- Kehitysprojektien läpivientiin liittyvän osaamisen kasvattamista.
- Digitalisaatioon ja automatisaatioon liittyvän osaamisen kehittämistä.

3.3. Vuoden 2023 talousarvio ja vuosien 2024–2025 taloussuunnitelma

Taloussuunnitelma vuosille 2023–2025 on laadittu palvelukeskuksen uuden vahvistetun strategian tavoitteiden ja vision 2026 toteuttamiseksi. Vuoden 2023 talousarviossa palvelukeskuksen toiminnan ennustetaan palautuvan normaalitasolle. Merkittävänä tekijänä talousarviokaudella on kohonnut kustannusinflaatio kaikissa kululajeissa.

Talousarvio 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	8 299 029	9 195 000	9 350 000		
Vuokratuotot	4 100	10 000	1 000		
Tuet ja avustukset	21 970	20 000	20 400		
Muut toimintatuotot	8 056 751	8 915 000	9 068 600		
Sisäiset tuotot	216 208	250 000	260 000		
Toimintakulut	-8 283 576	-9 195 000	-9 350 000		
Henkilöstökulut	-4 691 752	-5 210 000	-5 390 000		
Palkat ja palkkiot	-3 640 436	-4 000 000	-4 120 000		
Henkilösivukulut	-1 110 687	-1 210 000	-1 270 000		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	59 370				
Palvelujen ostot	-2 508 403	-2 885 000	-2 885 000		
Palvelun ostot - sisäiset	-618 067	-580 000	-590 000		
Vuokratulut	-409 835	-465 000	-430 000		
Aineet ja tarvikkeet	-54 184	-55 000	-55 000		
Muut toimintakulut	-1 335				
TOIMINTAKATE	15 453	0	0	0	0

Tilikauden 2021 toteumassa näkyy Covid19-pandemian vaikutus erityisesti toimintatuotoissa. Alkuvuoden 2022 aikana tapahtunut kehitys palvelukeskuksen suoritemä-
rissä tukee talousarvioesityksen 2023 oletusta normaaliin toiminta-asteeseen paluusta
sekä seurakuntatalouksien että palvelukeskuksen toiminnassa.

Henkilöstökulujen kasvua – erityisesti talousarvio ja toimintasuunnitelmakauden kah-
den viimeisen vuoden aikana – selittää inflaatiovaikutuksen lisäksi varautuminen pal-
velulaajennusten kasvuun henkilömäärän ja osaamisen osalta. Palvelulaajennusten
vuotuiset toimintakulut ja -tuotot taloussuunnitelmassa ovat vuonna 2023: 150 000
euroa, vuonna 2024: 200 000 euroa ja vuonna 2025: 250 000 euroa.

4. Valtion rahoituksella rahoitettava toiminta

Laki valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin (rahoituslaki) tuli voimaan vuoden 2016 alussa. Rahoituslain mukaan seurakunnille lailla annettuja yhteiskunnallisia tehtäviä korvataan valtion talousarviosta maksettavalla rahoituksella ja samalla luovutaan seurakuntien yhteisövero-osuudesta. Korvattavia yhteiskunnallisia tehtäviä ovat hautustoimi, väestökirjanpito tehtävät sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpito. Kirkon keskusrahastolle maksettavan valtion rahoituksen suuruus on alun perin ollut 114 milj. euroa vuosina 2016–2019. Indeksikorotus vuodelle 2023 on **3,2 %** vuoden 2022 tasosta. Valtion rahoituksen määrä valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2023 on **122 661 000 euroa**.

Valtion rahoituksen jakoperusteet vuonna 2022 ja esitys vuodelle 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Seurakunnat	107 984 215	109 515 911	112 482 800		
Kulttuurihistorialliset rakennukset ja irtaimisto	6 802 528	6 939 281	7 769 200		
- rakennusavustukset seurakunnille	6 544 143	6 573 481	7 383 500		
- Basis-rekisteri	217 385	335 800	306 700		
- Petäjäveden kirkko	0	30 000	30 000		
- seurakuntapuutarhurit	41 000	0	0		
- Paanukaton ylläpito-, huolto- ja korjausohje seurakunnille			49 000		
Kirjuri -jäsentietojärjestelmä	2 000 480	2 404 697	2 409 000		
- järjestelmän ylläpito		2 003 889	2 000 000		
- ict-tuki		400 808	409 000		
Lisätalousarvio 2022 (rakennuskohteet)		196 777			
YHTEENSÄ (euroa)	116 787 223	119 056 666	122 661 000	122 661 000	122 661 000

Vuonna 2023 seurakuntien osuus **112 482 800 euroa** jaetaan edelleen euroa/kunnan jäsen -jakoperusteen mukaan. Kirkon keskusrahasto jakaa automaattisesti kuukausittain rahoituksen seurakunnille. Jako tapahtuu kunnan väkiluvun mukaan siten, että vuoden 2023 rahat jaetaan viimeisen vahvistetun väkilukutiedon eli tilanteen 31.12.2021 perusteella. Tilastokeskuksen mukaan Suomen virallinen väkiluku oli vuoden 2021 lopussa oli 5 548 241 henkilöä. Valtion rahoituksen jako-osuus on siten **20,27** euroa/kunnan jäsen.

Rahoituksesta **7 769 200** euroa käytetään seurakuntien kulttuurihistoriallisesti arvokaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon. Vuonna 2023 on edelleen kaksi rakennusavustuslinjaa: Kirkon keskusrahaston perinteinen rakennusavustus (1,0 milj. euroa/v) ja valtion rahoituksella rahoitettava kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston kunnossapitoavustus (**7 383 500** euroa/v). Kirkkohallituksen täysistunto jakaa avustukset hakemusten perusteella.

Suunnitelmakaudella tarkoituksena on edelleen rahoittaa yhteisen kiinteistörekisterin ylläpitoa ja järjestelmän kehittämistä 306 700 eurolla. Tämän rekisterin olemassaolo on ehdoton edellytys valtion rahoituksen oikeudenmukaiselle jakamiselle.

Petäjäveden seurakunnan vanhan kirkon vuosittaisiin peruskunnossapitoon ja turvallisuuteen liittyviin menoihin varataan 30 000 euroa. Korvaus maksetaan jälkikäteen toteutuneiden kustannusten perusteella. Petäjäveden seurakunnan vanha kirkko on kirkkokunnassamme ainut maailman-perintökohde eli ns. UNESCO-kohde. Tämä velvoittaa muun muassa tarkkoihin kirkon nelivuotiskautisiin hoitosuunnitelmiin. Kirkon välttämättömään peruskunnossapitoon ja turvallisuuteen (rikkoutuneiden ikkunalasien korjaus, katon tervaus, vartiointi, portaiden korjaus jne.) liittyvät vuosittaiset menot ovat noin 30 000 euroa.

Vuodelle 2023 esitetään kertaeränä 49 000 euroa Paanukaton ylläpito-, huolto- ja korjausohjeen laatimiseksi. Paanukattoja on käytetty kirkkojen vesikatteena vuosisatojen ajan ja ne ovat merkittävä osa Suomen rakennettua kulttuuriperintöä. Valtaosa maamme kaikista paanukatoista on seurakuntien omistamissa kirkollisissa rakennuksissa. Paanukattoisia kirkollisia rakennuksia on yhteensä noin 300, joten lähes jokaisella seurakuntataloudella on vastuullaan yksi tai useampi paanukatto.

Paanukattoisia rakennuksia ylläpitävät seurakunnat tarvitsevat ohjeita paanukattojen tervaus- ja korjaushankkeisiin, puutavaran ja tervan hankinnasta osaavien tekijöiden löytämiseen, mutta kattavaa tietopakettia seurakunnille ei ole tarjota. Huonosti tai väärin hoidettu paanukate aiheuttaa seurakunnalle merkittäviä kustannuksia ja johtaa

yhteisen kulttuuriperinnön tuhoutumiseen. Paanukaton jatkuva ylläpito ja hoito oikeanlaisin perinteisin menetelmin on välttämätöntä ja vaatii suunnitelmallisuutta.

Projektissa laaditaan selkeät ja konkreettiset paanukatto-ohjeet, jotka auttavat seurakuntia varautumaan paanukattojensa hoitotarpeisiin osana seurakunnan kiinteistöstrategiaa. Projektin lopputuloksena on ohjepaketti, joka sisältää kuvia, havainnepiirroksia ja tekstiä. Ohjeesta tehdään sähköinen julkaisu tai julkaisusarja pdf-muodossa sekä suomen- että ruotsinkielisenä vuoden 2023 loppuun mennessä.

Rahoituksesta käytetään yhteensä 2 409 000 euroa Kirjuri-jäsentietojärjestelmän ylläpito- ja kehitystyöhön. Järjestelmän ylläpitoon (hallinto-osasto) osoitetaan 2 000 000 euroa ja tietohallinnon kuluihin (talousosasto) 409 000 euroa.

Kirjuri-kokonaisuuden (Kirjuri Data, Kirjuri Digi, 3 kpl sähköisiä asiointipalveluita, raporttipalvelu, Papin portaali ja Paperiton pappi -sovellukset) vuoden 2023 budjetilla 2 000 000 euroa mahdollistetaan kokonaisuuden perusylläpidon ja kiinteiden kulujen lisäksi seuraavat kehitystyöt:

- Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmään tekemien muutostöiden (VTJ-muutostietoliikenne) aiheuttamat välttämättömät muutostyöt Kirjuriin, kohdistuvat vuosille 2023 ja 2024,
- Kirjuriin tehtävät välttämättömät muutostyöt, jotka aiheutuvat Digi- ja väestötietoviraston tekemistä muutoksista Lapsen tietojen ilmoittamisen prosessiin,
- henkilötunnuksen uudistamisesta johtuvat välttämättömät muutostyöt Kirjuriin,
- Kirjuriin hallitun etäkäytön mahdollistavien toiminnallisuuden toteuttaminen,
- digitoitujen kirkonkirjojen (Kirjuri Digi) hakutoiminnallisuuden nopeuttaminen ja kehittäminen,
- valtakunnallisen virkatodistusprosessin sisällöllinen ja tekninen jatkokehittäminen.

Tietohallinnon kulut sisältävät Kirjuriin perustietotekniikan kustannukset. Näitä ovat käyttöpalvelukustannukset, lisenssit, käyttäjähallinta sekä näihin liittyvät henkilöstökustannukset.

5. Omakatteiset rahastot ja muut sidotut rahastot

Erillään hoidettavia varoja kutsutaan taseen vastattavissa omakatteisiksi rahastoiksi. Niille on ominaista yhteisön muusta varallisuudesta erillinen kate. Kirkon keskusrahastolla on 11 omakatteista rahastoa – kullakin tuomiokapitulilla on omansa ja näiden lisäksi Kirkon diakoniarahasto sekä Kansainvälisten ja ekumeenisten yhteyksien rahasto käsitellään kirjanpidossa omakatteisina rahastoina.

Juoksevassa kirjanpidossa omakatteiset rahastot pidetään erillään talousyksikön muista varoista kustannuspaikkojen avulla. Omakatteisten rahastojen nettotulos siirretään rahastojen pääomiin omalla rivillään ennen toimintakatetta. Siirto tehdään sen osoittamiseksi, ettei kysymys ole yhteisön tuloksesta vaan siitä erotetusta osasta. Siirto lisätään taseen vastattavissa olevaan omakatteisen rahaston saldoon ja rahastojen pääomat esitetään taseessa oman pääoman ryhmässä heti peruspääoman jälkeen (KILA 1995/1334). Vuoden 2022 siirrot ovat talousarviossa 74 999 euroa.

Sidotut rahastot

Omakatteisten rahastojen tavoin myös sidottujen rahastojen käyttö on rajattu erityismääräyksiin, mutta niiden varat voidaan pitää ja sijoittaa yhdessä yhteisön muiden varojen kanssa. Niillä ei siis ole taseessa katevarallisuutta. Sidotuista rahastoista merkittävin on tekijänoikeusrahasto. Tekijänoikeusrahaston nettotuloksen siirto on –103 000 euroa eli rahaston pääoman on arvioitu kasvavan tuolla määrällä.

Talousarvio 2023, omakatteiset rahastot

Omakatteiset rahastot	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-1 762 549	-670 010	-1 338 500		
Vuokratuotot	-152 616	-151 000	-151 000		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-598 095	-296 000	-566 000		
Sijoitustuotot	-997 833	-223 010	-621 500		
Muut toimintatuotot	-13 955				
Sisäiset tuotot	-50				
Toimintakulut	1 446 777	755 580	1 263 501		
Henkilöstökulut	102 820	95 000	79 371		
Palkat ja palkkiot	78 452	73 000	61 055		
Henkilösivukulut	24 368	22 000	18 316		
Palvelujen ostot	58 313	47 760	36 100		
Palvelun ostot - sisäiset			33 000		
Vuokratulot	70 510	73 100	80 400		
Aineet ja tarvikkeet	9 382	4 500	3 000		
Annetut avustukset	1 204 815	535 220	1 006 630		
Muut toimintakulut	937		25 000		
Siirto omakatteiseen rahastoon	315 772	-85 570	74 999		
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

Diakoniarahasto	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-664 837	-379 000	-650 000		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-580 059	-280 000	-550 000		
Sijoitustuotot	-80 973	-99 000	-100 000		
Muut toimintatuotot	-3 755				
Sisäiset tuotot	-50				
Toimintakulut	904 786	465 000	629 371		
Henkilöstökulut	102 820	95 000	79 371		
Palkat ja palkkiot	78 452	73 000	61 055		
Henkilösivukulut	24 368	22 000	18 316		
Palvelujen ostot	8 352	10 000			
Annetut avustukset	793 615	360 000	550 000		
Siirto omakatteiseen rahastoon	-239 949	-86 000	20 629		
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

Kv. ja ekumeeninen rah.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-441 313	-45 000	-443 000		
Sijoitustuotot	-441 313	-45 000	-443 000		
Toimintakulut	392 541	109 000	370 000		
Palvelujen ostot	22 541	9 000	20 000		

Annetut avustukset	370 000	100 000	350 000		
Siirto omakatteiseen rahastoon	48 772	-64 000	73 000		
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

Turun arkkihp:n tk rah.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-108 338	-61 000	-50 000		
Vuokratuotot	-52 351	-50 000	-50 000		
Sijoitustuotot	-55 987	-11 000			
Toimintakulut	37 932	36 000	66 000		
Palvelujen ostot	1 848	1 000	1 000		
Palvelun ostot - sisäiset			30 000		
Vuokrakulut	26 177	25 000	25 000		
Aineet ja tarvikkeet	9 200				
Annetut avustukset	707	10 000	10 000		
Siirto omakatteiseen rahastoon	70 406	25 000	-16 000		
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

Tampereen hpk:n tk rah.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-97 475	-26 000			
Sijoitustuotot	-97 475	-26 000			
Toimintakulut	8 231	7 400			
Palvelujen ostot	8 231	7 400			
Siirto omakatteiseen rahastoon	89 244	18 600			
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

Oulun hpk:n tk rah.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-942	-210			
Sijoitustuotot	-942	-210			
Toimintakulut	499	560			
Palvelujen ostot	499	560			
Siirto omakatteiseen rahastoon	443	-350			
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

Mikkelin hpk:n tk rah.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-21 112	-21 500	-21 500		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-11 294	-16 000	-16 000		
Sijoitustuotot	-9 818	-5 500	-5 500		
Toimintakulut	1 802	72 620	100 630		
Palvelujen ostot	1 765	7 400	4 000		

Annetut avustukset		65 220	96 630		
Muut toimintakulut	37				
Siirto omakatteiseen rahastoon	19 310	-51 120	-79 130		
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

Porvoon hpk:n tk rah.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-69 543	-13 000	-60 000		
Vuokratuotot	-6 779	-7 000	-7 000		
Sijoitustuotot	-52 764	-6 000	-53 000		
Muut toimintatuotot	-10 000				
Toimintakulut	15 972	6 700	15 000		
Palvelujen ostot	3 810	3 300	4 000		
Palvelun ostot - sisäiset			3 000		
Vuokrakulut	7 669	3 400	8 000		
Annetut avustukset	4 493				
Siirto omakatteiseen rahastoon	53 571	6 300	45 000		
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

Kuopion hpk:n tk rah.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-201 113	-5 000	-5 000		
Sijoitustuotot	-201 113	-5 000	-5 000		
Toimintakulut	37 258	2 500	27 000		
Palvelujen ostot	1 258	500	500		
Aineet ja tarvikkeet		2 000	1 500		
Annetut avustukset	36 000		0		
Muut toimintakulut			25 000		
Siirto omakatteiseen rahastoon	163 855	2 500	-22 000		
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

Lapuan hpk:n tk rah.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-44 766	-10 300			
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	-6 743				
Sijoitustuotot	-37 823	-10 300			
Muut toimintatuotot	-200				
Toimintakulut	2 044	2 200			
Palvelujen ostot	2 044	2 200			
Siirto omakatteiseen rahastoon	42 722	8 100			
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

Helsingin hpk:n tk rah.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-58 056	-57 000	-59 000		
Vuokratuotot	-38 433	-42 000	-44 000		
Sijoitustuotot	-19 624	-15 000	-15 000		
Toimintakulut	13 514	16 900	17 100		
Palvelujen ostot	4 586	3 200	3 200		
Vuokrakulut	8 771	13 200	13 400		
Aineet ja tarvikkeet	157	500	500		
Siirto omakatteiseen rahastoon	44 543	40 100	41 900		
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

Espoon hpk:n tk rah.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	-55 053	-52 000	-50 000		
Vuokratuotot	-55 053	-52 000	-50 000		
Toimintakulut	32 197	36 700	38 400		
Palvelujen ostot	3 379	3 200	3 400		
Vuokrakulut	27 893	31 500	34 000		
Aineet ja tarvikkeet	26	2 000	1 000		
Muut toimintakulut	900				
Siirto omakatteiseen rahastoon	22 856	15 300	11 600		
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	0	0

6. Investoinnit

Kirkon keskusrahaston kiinteistö- ja kalustoinvestoinnit 2023–2025

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Kiinteistöt	106 963	520 000	1 010 000	60 000	140 000
Kalusto	6 700	150 000	100 000	100 000	100 000
YHTEENSÄ	113 663	670 000	1 110 000	160 000	240 000

Tietojärjestelmähankinnat kirjataan käyttötalouteen eikä niitä käsitellä investointeina.

Kirkkohallituksen kiinteistö- ja kalustoinvestoinnit vuosina 2023–2025

	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Eteläranta 8, Kirkon talo			
Aulatilojen kunnostus	35 000		
Porrashuoneiden ovien uusiminen	65 000		
Julkisivun graniittielementtien saumojen uusiminen	50 000		
Yhteensä	150 000		
Kirkon koulutuskeskus, Järvenpää			
Lämmitysverkoston linjasäätöventtiilien ja patteriventtiilien uusiminen ja verkoston perussäätö sekä käyttövesi- ja viemäriputkiston seurantakuntotutkimus	70 000		
Huonokuntoisten puuikkunoiden huoltomaalaus	40 000		
Yhteensä	110 000		
KALUSTO			
Kirkon talo ja Kirkon koulutuskeskus	50 000	50 000	50 000
Yhteensä	50 000		
KAIKKI YHTEENSÄ	310 000	50 000	50 000

Hiippakuntien kiinteistö- ja kalustoinvestoinnit 2023–2025

	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025	Yhteensä
TURKU				70 000
Arkkipiispantalo				
Ikkunoiden huoltomaalaus ja tiivistäminen, terassin, asunnon parvekkeen ja autotallien ovien huoltomaalaus. Patteriventtiilien ja toimintalaitteiden uusinta ja järjestelmien perussäätö			70 000	
TAMPERE				90 000
Piispantalo				
Terassin muurin rappauskorjaus, rakennuksen kappelin puoleisen sokkelin maalaus ja kappelin porraskorjaus		60 000		
Lämmitysverkoston linja- ja patteriventtiilien uusiminen ja verkostojen säätö			30 000	
OULU				500 000
Tuomiokapituli				
Puurakennuksen julkisivun maalaus ml. ikkunat ja ovet sekä ovikatosten korjaus.	500 000			
PORVOO				250 000
Tuomiokapituli				
Vahtimestarin talon peruskorjaus				
Lämmöntuotantolaitoksen uusiminen ja LVI-järjestelmän kunnostus.	150 000			
Sähköjärjestelmän kunnostus	60 000			
Ikkunoiden ulkopuitteiden huoltomaalaus ja lasituskittien uusiminen, syöksytörvien huoltomaalaus ja huoltorakennuksen pelitikatön kunnostus ja maalaus.			40 000	
KUOPIO				40 000
Piispantalo				
2 krs parkettilattian hionta ja lakkaus, sisämaalaukset ja LVI-järjestelmän kunnostus	40 000			
KALUSTOHANKINNAT				150 000
Kapitulit				
Kalustohankinnat	50 000	50 000	50 000	
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	800 000	110 000	190 000	1 100 000

7. Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoissa ja -kuluissa käsitellään rahoitusarvopapereista saadut korko- ja osinkotuotot, mahdolliset myyntivoitot ja -tappiot sekä arvonalentumiset. Myös Kirkon keskusrahaston omistamista asunnoista saadut vuokratuotot ja maksetut vastikkeet sisältyvät tähän erään.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Rahoitustuotot- ja kulut	1 115 111	1 499 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Korkotuotot	213 922				
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	568 704	605 000	536 000		
Muut rahoitustuotot	1 059 163	1 500 000	1 735 000		
Arvonalentumiset sijoituksista	-20 039				
Korkokulut	-26 928				
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	-657 432	-606 000	-686 000		
Muut rahoituskulut	-22 280		-85 000		

8. Kirkon keskusrahaston tuloslaskelma ja rahoituslaskelma

Tuloslaskelma 2023

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Toimintatuotot	130 691 084	131 949 279	136 452 746		
Korvaukset	116 990 223	118 856 000	122 706 000		
Myyntituotot	4 937	15 000	35 000		
Maksutuotot	815 485	1 352 025	1 153 550		
Vuokratuotot	463 756	399 500	430 400		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	769 866	470 000	711 000		
Tuet ja avustukset	541 370	160 720	246 196		
Sijoitustuotot	983 626	223 010	621 500		
Muut toimintatuotot	10 121 821	10 473 024	10 549 100		
Toimintakulut	-171 108 758	-178 541 810	-179 563 161		
Henkilöstökulut	-29 772 708	-30 688 884	-30 921 767		
Palkat ja palkkiot	-23 257 508	-23 608 011	-23 814 244		
Henkilösivukulut	-6 917 440	-7 020 262	-6 854 691		
Henkilöstökulujen oikaisuerät	402 240	-60 611	-252 832		
Palvelujen ostot	-14 360 375	-19 020 450	-15 624 226		
Vuokrakulut	-1 902 704	-2 161 700	-2 109 500		
Aineet ja tarvikkeet	-839 004	-824 873	-843 393		
Annetut avustukset	-123 587 610	-125 743 962	-129 922 580		
Muut toimintakulut	-646 357	-101 941	-141 695		
Siirto omakatteiseen rahastoon	-427 680	-7 430	-177 999		
TOIMINTAKATE	-40 845 355	-46 599 961	-43 288 414	-44 150 000	-44 735 000
Kirkon rahastomaksut	41 918 178	41 900 000	42 950 000	43 300 000	43 800 000
Rahoitustuotot- ja kulut	1 115 044	1 499 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Korkotuotot	213 922				
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	568 704	605 000	536 000		
Muut rahoitustuotot	1 059 213	1 500 000	1 735 000		
Arvonalentumiset sijoituksista	-20 039				
Korkokulut	-27 045				
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	-657 432	-606 000	-686 000		
Muut rahoituskulut	-22 280		-85 000		
VUOSIKATE	2 187 867	-3 200 961	1 161 586	650 000	565 000
Poistot ja arvonalentumiset	-1 440 570	-1 300 000	-1 150 000	-650 000	-565 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 440 570	-1 300 000	-1 150 000	-650 000	-565 000
TILIKAUDEN TULOS	747 297	-4 500 961	11 586	0	0

Kirkon keskusrahaston rahoituslaskelma 2023

Rahoituslaskelma (1 000 euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TTS 2024	TTS 2025
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta					
Tulorahoitus					
Vuosikate	2 188	-4 723	1 162	650	565
Tulorahoituksen korjauserät	-358				
Yhteensä	1 830	-4 723	1 162		
Investoinnit					
Pysyvien vastaavien myyntitulot	569				
Investointimenot	-114	-670	-1 110	-160	-240
Sijoitukset	93				
Yhteensä	548	-670	-1 110		
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	2 378	-5 393	52	490	325
Rahoitustoiminnan rahavirta					
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-2 009				
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Pitkäaikaisten saamisten muutos	8				
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-841				
Muut maksuvalmiuden muutokset	301	7	100		
Yhteensä	-531	7			
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-2 540	7	100		
Rahavarojen muutos	-162	-5 386	152	490	325
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	49 495	44 109	44 261	44 751	45 076
Rahavarat 1.1.	49 657	49 495	44 109	44 261	44 751
	-162	-5 386	152	490	325

9. Sitovuustaso

Kirkon keskusrahaston taloussäännön 5 §:n mukaan kirkolliskokous päättää talousarvion sitovuustasoista. Toimintayksiköt ja viranhaltijat vastaavat niille määrätyn sitovuustason mukaan kirkkohallitukselle, että määrärahoja käytetään talousarvion mukaisesti.

1. Kirkkohallituksen sitovuustaso on Kirkkohallituksen toimintakate.
2. Hiippakunnallisen toiminnan sitovuustaso on kunkin tuomiokapitulin toimintakate (pois lukien toimitilat).
3. Avustusten, sopimuspohjaisen yhteistyön ja jäsenmaksujen sitovuustaso on seurakunta-avustusten osalta avustusten yhteismäärä, muiden avustusten, sopimuspohjaisen yhteistyön ja jäsenmaksujen osalta sitovuustaso on kuhunkin kohteeseen myönnetty avustus.
4. Kirkon palvelukeskuksen sitovuustaso on Kirkon palvelukeskuksen toimintakate.

Toiminta- ja taloussuunnitelman suunnitelmavuosien osalta luvut eivät ole sitovia.

Investointiosassa sitovuustaso on pääryhmien (kiinteistöt, kalusto) mukainen sekä Kirkkohallituksen että tuomiokapitulien osalta.

10. Päätösesitys

Kirkkohallitus esittää, että kirkolliskokous päättäisi

1. vahvistaa, että Kirkon keskusrahastomaksu määräytyy laskennallisen kirkollisveron perusteella ja vahvistaa keskusrahastomaksun suuruudeksi 6,5 % vuonna 2023.
2. vahvistaa, että Kirkon palvelukeskuksen palvelumaksut määräytyvät vuonna 2023 seuraavasti:
 - a. hinnoittelu perustuu omakustannushinnoitteluun,
 - b. asiakaskohtaiset palvelumaksut muodostuvat kiinteästä maksuosuudesta ja toteutuneisiin suoritemääriin perustuvasta muuttuvasta maksuosuudesta,
 - c. kiinteä maksuosuus muodostuu pohjaosuudesta sekä seurakuntatalouden jäsenmäärän perusteella määritetystä osuudesta,
 - d. suoritemäärinä käytetään järjestelmistä saatuja ajantasaisia suoritemäärätietoja tai työajanseurannan mukaisia työtunteja, suoritemääräperusteisten veloitusyksikköhinnat ovat kaikille asiakkaille samat,
 - e. palvelukeskukselle erillisiä lisäkustannuksia aiheuttavat toimintatavat ja erikseen sovittavat asiakasprojektit veloitetaan asiakaskohtaisesti niistä aiheutuneiden kustannusten mukaisesti,
 - f. mahdollisten uusien järjestelmien käyttöönotto- ja ylläpitokulut laskutetaan asiakas-/asiakasryhmäkohtaisesti palvelukeskuksen hinnastoon päivitettävän jakoperusteen mukaisesti.
3. hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen Kirkon keskusrahaston talousarvioksi vuodeksi 2023 sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaksi vuosiksi 2024–2025.
4. vahvistaa, että vuonna 2023 valtion Kirkon keskusrahastolle maksamasta 121 353 000 euron rahoituksesta
 - a. 111 828 800 euroa jaetaan seurakunnille euroa/kunnan jäsen -jakoperusteen mukaisesti,
 - b. 7 115 200 euroa käytetään seurakuntien kulttuurihistoriallisesti arvokaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon ja
 - c. rahoituksesta 2 409 000 euroa jää jakamatta ja tämä osuus käytetään Kirjuri-jäsentietojärjestelmän ylläpito- ja kehitystyöhön.

11. Kirkolliskokouksen päätös

Kirkolliskokous päätti Talousvaliokunnan mietinnön mukaisesti (Talousvaliokunnan mietintö 6/2022 kirkkohallituksen esityksestä 5/2022: Kirkon keskusrahaston talousarvio vuodeksi 2023 ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2023–2025):

Kirkon yhteinen toiminta

1. vahvistaa, että perusmaksu määräytyy laskennallisen kirkollisveron perusteella ja vahvistaa perusmaksun suuruudeksi vuonna 2023 6,5 %;

Kirkon palvelukeskus

2. vahvistaa, että Kirkon palvelukeskuksen palvelumaksut määräytyvät vuonna 2023 seuraavasti:
 - a. hinnoittelu perustuu omakustannushinnoitteluun,
 - b. asiakaskohtaiset palvelumaksut muodostuvat kiinteästä maksuosuudesta ja toteutuneisiin suoritemääriin perustuvasta muuttuvasta maksuosuudesta,
 - c. kiinteä maksuosuus muodostuu pohjaosuudesta sekä seurakuntatalouden jäsenmäärän perusteella määritetystä osuudesta,
 - d. suoritemäärinä käytetään järjestelmistä saatuja ajantasaisia suoritemäärätietoja tai työajanseurannan mukaisia työtunteja, suoritemääräperusteisten veloitusyksikkö hinnat ovat kaikille asiakkaille samat,
 - e. palvelukeskukselle erillisiä lisäkustannuksia aiheuttavat toimintatavat ja erikseen sovittavat asiakasprojektit veloitetaan asiakaskohtaisesti niistä aiheutuneiden kustannusten mukaisesti;

Kirkon keskusrahasto

3. hyväksyä kirkkohallituksen esityksen 5/2022 mukaisen ehdotuksen Kirkon keskusrahaston talousarvioksi vuodeksi 2023 sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaksiksi vuosiksi 2023–2025 seuraavin mietinnössä tarkemmin eritellyin vuoden 2023 talousarviomuutoksin:
 - a. ”Tuomiokapitulien yhteisiin menoihin” varataan 100 000 euroa

b. valtionrahoituksen määrä on 122 661 000 euroa;

4. vahvistaa, että vuonna 2023 valtion Kirkon keskusrahastolle maksamasta 122 661 000 euron rahoituksesta:

- a. 112 482 800 euroa jaetaan seurakunnille euroa/kunnan jäsen jakopereusteen mukaisesti,
- b. 7 769 200 euroa käytetään seurakuntien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon siten, että seurakuntien rakennusavustuksiin kohdennetaan 7 383 500 euroa, Basis-kiinteistörekisteriin 306 700 euroa, Petäjäveden vanhalle kirkolle 30 000 euroa ja päänukatto-oppaaseen 49 000 euroa,
- c. 2 409 000 euroa käytetään Kirjuri-jäsentietojärjestelmän ylläpito- ja kehitystyöhön.